

Alu Kool

Uus redaktsioon koos muudatustega kehtestatud direktori 14.12.2020 a käskkirjaga nr 1-2/21

Alu 2020

ÕPPEKAVA ÜLDOSA

Sisukord

1. Üldsätted.....	3
2. Kooli eripära ja väärtused ning kooli õppe-ja kasvatusesmärgid.....	3
Põhihariduse alusväärtused.....	4
Kooli sihiseade.....	5
Pädevuste kujundamine	6
Läbivad teemad ja nende käsitlemise põhimõtted ning lõimingu põhimõtted.....	10
3. Õppekorraldus.....	12
Tunnijaotusplaan.....	12
Ülekooliliste ja koolidevaheliste projektide kavandamise põhimõtted.....	13
Õppe ja kasvatus korraldus ja ajakasutus.....	13
Kooli õppekava välise õppimise või tegevuse arvestamine koolis õpetava osana.....	14
Liikluskasvatus.....	15
4. Õppekeskkonna mitmekesistamiseks kavandatud tegevused	17
5. Õpilaste arengu ja õppimise toetamise ja hindamise korraldus.....	17
6. Õpilaste juhendamise ja hariduslike erivajadustega õpilaste õppekorralduse põhimõtted, tugiteenuste rakendamise kord.....	21
7. Karjääriõppe nõustamise korraldamine.....	29
8. Õpilaste ja vanemate teavitamise ja nõustamise korraldus.....	30
9. Õpetajate koostöö ja töö planeerimise põhimõtted koolis.....	30
10. Kooli õppekava uuendamise täiendamise kord.....	31
11. Distantõpe Alu Koolis.....	32
11. Lihtsustatud õppekava lihtsustatud õpe	34

1. Üldsätted

1.1. Alu Kooli õppekava (edaspidi „Kooli“) on kooli õppe- ja kasvatustegevuse alus-dokument.

Kooli õppekava on koostatud lähtuvalt riiklikust õppekavast ja kooli arengukavast pidades silmas piirkonna vajadusi, kooli töötajate, vanemate ja õpilaste soove ning kasutatavaid ressursse.

Kooli õppekava koosneb kahest osast:

I õppekava üldosa

II ainekavad

1.2. Kooli õppekava üldosas esitatakse:

- 1) üldsätted;
- 2) kooli eripära, väärtused ning kooli õppe- ja kasvatuseesmärgid;
- 3) õppekorraldus;
- 4) õppekeskkonna mitmekesistamiseks kavandatud tegevused;
- 5) õpilaste arengu ja õppimise toetamise ja hindamise korraldus;
- 6) õpilaste ja lastevanemate teavitamise ja nõustamise põhimõtted;
- 7) hariduslike erivajadustega õpilaste õppekorralduse põhimõtted, tugiteenuste rakendamise kord;
- 8) karjääriteenuste korraldus;
- 9) õpetajate koostöö ja töö planeerimise põhimõtted;
- 10) kooli õppekava uuendamise ja täiendamise kord.

1.3. Kooli õppekava koostamise ja arendamise demokraatliku korralduse eest vastutab kooli direktor.

1.4. Enne kinnitamist peavad kooli õppekava heaks kiitma kooli õppenõukogu ja hoolekogu.

1.5. Kooli õppekava kinnitab direktor.

2. Kooli eripära, väärtused ning kooli õppe-ja kasvatuseesmärgid

2.1.Väärtused

2.1.1. Alu Kooli väärtuste väljendajaks on meie koolitöötajate, lastevanemate ja õpilaste koostöös valminud „Väärtustelill“. Õie kroonlehtedel on välja toodud olulised väärtused:

Inimene on väärtus – laps, õpilane, lapsevanem, õpetaja, töötaja;

koostöö – kaasamine, solidaarsus, lojaalsus;

vastutus- initsiatiiv, ametialane kohusetundlikkus, reageerimine, julgus;

hoolivus- hooliv ja tähelepanelik suhtumine, usaldus ja lubaduste pidamine, mõistmispüüd, ärakuulamine, inimlikkus;

lugupidamine- inimväärikus, otsesuhtlus asjaosalisega, delikaatsus;

eneseväärikus- isiksuse terviklikkus, enese eest seismine, enda säästmine, endale kindlaks jäämine, adekvaatne enesehinnang;

ausus- tõest juhendumine, otsekoheus ja läbipaistvus, siirus ja avatus, ebaausa tegevuse takistamine;

õiglus- võrdne kohtlemine, erapooletus, reeglitest kinnipidamine;

sallivus- erinevuste aktsepteerimine ja tunnustamine, teiste vabaduse ja autonoomia sallimine.

2.2. Eripära

2.2.1. Kool on avatud suhtumisega, uuendusmeelne ja iga õpilase arengut toetav, hooliv kool. Kooli motoks on: Iga laps on kordumatu.

2.2.2. Õppeprotsessis keskendutakse:

õpilaste esteetilisele kasvatusel muusika, pillimängu ja kunsti kaudu; tööle erivajadustega lastega.

2.2.3. Koolis õpitakse läbi erinevate ainekavade (eesti keel, inimeseõpetus, loodusõpetus, kehaline kasvatus, muusika, kunstiõpetus jv) kodukoha lugu. Lisa 10

2.2.4. Ainete õpetamisel arvestatakse paikkonna eripäraga.

2.3. Kool osaleb MTÜ Lastekaitse Liidu projektis „Kiusamisest vaba kool“

2.3.1 „Kiusamisest vaba kool“ projekti eesmärgiks on luua algklasside laste vahel üksteist arvestav ja kaasav suhe, luua kiusamist ennetav käitumiskultuur, kus suhtutakse üksteisesse sallivalt ning austavalt. Kus lapsed hoolivad üksteisest, kiusamise korral sekkuvad ja kaitsevad kaaslast, kes seda ise ei suuda. Metoodika lähtub lapsest ning keskendub kogu klassile tervikuna.

2.3.2. „Kiusamisest vaba kool“ programmil on kolm sihtrühma: õpilased, lastevanemad ja õpetajad. Kiusamise ennetamiseks on vajalik nende sihtgruppide koostöö, et luua klassides kõikide laste vahel head suhted.

2.3.3. „Kiusamisest vaba kool“ metoodika pakub lastele vahendeid, kuidas lahendada kiusamisolukordi ja kuidas seista enda või teiste eest kui kogetakse narrimist.

Täpsema info projekti kohta leiate aadressilt <http://kiusamisestvabaks.ee/pilootkoolid/>

2.4. Põhihariduse alusväärtused

2.4.1. Põhihariduses toetatakse võrdsel määral õpilase vaimset, füüsilist, kõlbelist, sotsiaalset ja emotsionaalset arengut. Kool loob tingimused õpilaste erisuguste võimete tasakaalustatud arenguks ja eneseteostuseks ning teaduspõhise maailmapildi kujunemiseks.

2.4.2. Kool kujundab väärtushoiakuid ja -hinnanguid, mis on isikliku õnneliku elu ja ühiskonna eduka koostoimimise aluseks.

2.4.3. Kooli õppekavas oluliseks peetud väärtused tulenevad «Eesti Vabariigi põhiseaduses», ÜRO inimõiguste ülddeklaratsioonis, lapse õiguste konventsioonis ning Euroopa Liidu alusdokumentides nimetatud eetilistest põhimõtetest. Alusväärtustena tähtsustatakse üldinimlikke väärtusi (ausus, hoolivus, aukartus elu vastu, õiglus, inimväärikus, lugupidamine enda ja teiste vastu) ja ühiskondlikke väärtusi (vabadus, demokraatia, austus emakeele ja kultuuri vastu, patriotism, kultuuriline mitmekesisus, sallivus, keskkonna jätkusuutlikkus, õiguspõhisus, solidaarsus, vastutustundlikkus ja sooline võrdõiguslikkus).

2.4.4. Uue põlvkonna sotsialiseerumine rajaneb eesti kultuuri traditsioonide, Euroopa ühiseväärtuste ning maailma kultuuri ja teaduse põhisaavutuste omaksvõtul. Tugeva põhiharidusega inimesed suudavad ühiskonnaga integreeruda ning aitavad kaasa Eesti ühiskonna jätkusuutlikule sotsiaalsele, kultuurilisele, majanduslikule ja ökoloogilisele arengule.

2.5. Kooli sihiseade

2.5.1. Koolil on nii hariv kui ka kasvatav ülesanne. Kool aitab kaasa õpilaste kasvamisele loovateks, mitmekülgeteks isiksusteks, kes suudavad ennast täisväärtuslikult teostada erinevates rollides perekonnas, tööl ja avalikus elus.

2.5.2. Koolis on õpetuse ja kasvatus põhitaotlus tagada õpilase eakohane tunnetuslik, kõlbeline, füüsiline ja sotsiaalne areng ning tervikliku maailmapildi kujunemine.

2.5.3. Kooli ülesanne on luua õpilasele eakohane, turvaline, positiivselt mõjuv ja arendav õppekeskkond, mis toetab tema õpihimu ja õpioskuste, eneserefleksiooni ja kriitilise mõtlemisvõime, teadmiste ja tahteliste omaduste arengut, loovat eneseväljendust ning sotsiaalse ja kultuurilise identiteedi kujunemist.

2.5.4. Kool toetab põhiliste väärtushoiakute kujunemist. Õpilane mõistab oma tegude aluseks olevaid väärtushinnanguid ja tunneb vastutust tegude tagajärgede eest. Algkoolis luuakse alus enese määratlemisele eneseteadliku isiksusena, perekonna, rahvuse ja ühiskonna liikmena, kes suhtub sallivalt ja avatult maailma ja inimeste mitmekesisusse.

2.5.5. Kool aitab õpilasel jõuda selgusele oma huvides, kalduvustes ja võimetes ning tagab valmisoleku õpingute jätkamiseks järgneval haridustasemel ja elukestvaks õppeks. Tagab head eeldused edasiõppimiseks põhikooli 5. klassis.

2.5.6. Teadmiste, väärtushinnangute ja praktiliste oskuste omandamine ja arendamine toimub kogu kooli õppe- ja kasvatusprotsessi, kodu ja kooli koostöö ning õpilase vahetu

elukeskkonna ühistoime tulemusena.

2.5.7. Eesti kool seisab eesti rahvuse, keele ja kultuuri säilimise ja arengu eest, seepärast pööratakse algkooli õpetuses ning kasvatuses erilist tähelepanu eesti keele õppele.

2.6. Pädevuste kujundamine

2.6.1. Riikliku õppekava tähenduses on pädevus teadmiste, oskuste ja hoiakute kogum, mis tagab suutlikkuse teatud tegevusalal või -valdkonnas loovalt, ettevõtlikult ja paindlikult toimida.

2.6.2. Pädevused jagunevad üld- ja valdkonnapädevusteks ning kooliastmetes taotletavateks pädevusteks.

2.6.3. Üldpädevused on ainevaldkondade ja õppeainete ülesed pädevused, mis on olulised inimeseks ja kodanikuks kasvamisel. Need kujunevad kõigi õppeainete kaudu ning tunni- ja koolivälises tegevuses.

2.6.4. Üldpädevuste kujunemist jälgivad ja suunavad õpetajad omavahelises koostöös ning kooli ja kodu koostöös.

2.6.5. Kujunemise viisid kirjeldatakse: õpetaja töökavas, kooli üldtööplaanis, õppemeetodites, õppekäikudes, üritustes, õppekeskkonnas, enesehindamises, tagasisidestamises.

Kultuuri- ja väärtuspädevus	<ul style="list-style-type: none">• arvestab üldkehtivaid moraalinorme;• tunnetab kuuluvust kollektiivi;• väärtustab eesti keelt ja eesti kultuuri;• suhtub lugupidavalt teiste maade kultuuri;• omab positiivset hoiakut kõige elava ja ümbriteva suhtes;• oskab väärtustada loomingut ja kujundada ilumeelt.
Sotsiaalne ja kodanikupädevus	<ul style="list-style-type: none">• on vastutustundlik ja täidab lubadusi;• suudab ja oskab teha koostööd;• teab oma õigusi ja kohustusi;• on tolerantne.
Enesemääratluspädevus	<ul style="list-style-type: none">• mõistab ja tunnistab oma nõrkusi ja tugevusi;• saab aru tervete eluviiside tähtsusest;• oskab täiskasvanule märku anda oma terviseprobleemidest;• oskab pakkuda lahendusi suhtlemisel tekkida võivatele probleemidele;• julgeb küsida abi.

Õpipädevus	<ul style="list-style-type: none"> • oskab organiseerida õpitegevust ja otsida vajalikku informatsiooni; • oskab teha lihtsat eneseanalüüsi; • oskab saadud-õpitud teadmisi kasutada ja rakendada.
Suhtluspädevus	<ul style="list-style-type: none"> • tuleb toime erinevate olukordadega ja suudab suhelda erinevate inimestega; • oskab oma arvamust avaldada ja seda põhjendada; • loeb eakohast kirjandust; • suudab kirjutada eakohaseid tarbe-ja loovtekste; • hindab õigekeelsust.
Matemaatika-, loodusteaduslik- ja tehnoloogiapädevus	<ul style="list-style-type: none"> • loeb ja analüüsib eakohast teabegraafikat või muul viisil visuaalselt esitatud infot; • oskab kasutada õpitut vajalikes elu- ja tegevusvaldkondades; • tajub ja väärtustab seotust loodusega; • eristab teaduslikku teksti ilukirjandusest; • kirjeldab eakohaselt ümbritsevat maailma.
Ettevõtlikkuspädevus	<ul style="list-style-type: none"> • suudab ideid luua ja neid ellu viia, kasutades oma teadmisi ja oskusi; • suudab seada eesmärgid ja neid teostada; • osaleb ühistegevustes ja abistab korraldajaid võimetekohaselt; • suudab kohaneda muutustega.
Digipädevus	<ul style="list-style-type: none"> • haldab eakohast digiinfot; • oskab suhelda digikeskkonnas; • teadvustab võimalikke ohte digikeskkonnas.

2.6.6. Lähedase eesmärgiseade ja õppesisuga õppeained moodustavad ainevaldkonna. Ainevaldkonna peamine eesmärk on vastava valdkonnapädevuse kujunemine, mida toetavad õppeainete eesmärgid ja õpitulemused. Valdkonnapädevuse kujunemist toetavad ka teiste ainevaldkondade õppeained ning tunni- ja kooliväline tegevus.

2.6.7. Ainekavades esitatakse nii kooliastmete õpitulemused kui ka õpitulemused õppeteemade läbimisel või osaoskuseti. Õpitulemused toetavad valdkonnapädevuste kujunemist. Väärtushoiakuid väljendavaid õpitulemusi numbriliselt ei hinnata, vaid antakse nende saavutatuse kohta õpilasele sõnalist tagasisidet.

2.6.8. Õppekavas on järgmised ainevaldkonnad-

- 1) keel ja kirjandus
- 1) võõrkeeled
- 1) matemaatika

- 2) loodusained
- 3) sotsiaalsed
- 4) kunstained
- 5) tehnoloogia
- 6) kehaline kasvatus

2.7. I kooliastmes taotletavad pädevused

Esimese kooliastme lõpus õpilane:

- 1) peab lugu oma perekonnast, klassist ja koolist; on viisakas, täidab lubadusi; teab, et kedagi ei tohi naeruvääristada, kiusata ega narrida; oskab kaaslast kuulata, teda tunnustada;
- 2) tahab õppida, tunneb rõõmu teadasaamisest ja oskamisest, oskab õppida üksi ning koos teistega, paaris ja rühmas, oskab jaotada aega õppimise, harrastustegevuse, koduste kohustuste ning puhkamise vahel;
- 3) teab oma rahvuslikku kuuluvust ning suhtub oma rahvusesse lugupidavalt;
- 4) oskab end häälestada ülesandega toimetulemisele ning oma tegevusi ülesannet täites mõtestada; oskab koostada päevakava ja seda järgida;
- 5) suudab tekstidest leida ja mõista seal sisalduvat teavet (sealhulgas andmeid, termineid, tegelasi, tegevusi, sündmusi ning nende aega ja kohta) ning seda suuliselt ja kirjalikult esitada;
- 6) mõistab ja kasutab õpitavas võõrkeeles igapäevaseid äraõpitud väljendeid ja lihtsamaid fraase;
- 7) arvutab ning oskab kasutada mõõtmiseks sobivaid abivahendeid ja mõõtühikuid erinevates eluvaldkondades eakohaseid ülesandeid lahendades;
- 8) käitub loodust hoidvalt;
- 9) oskab sihipäraselt vaadelda erinevusi ja sarnasusi märgata ning kirjeldada; oskab esemeid ja nähtusi võrrelda, ühe-kahe tunnuse alusel rühmitada ning lihtsat plaani, tabelit, diagrammi ja kaarti lugeda;
- 10) oskab kasutada lihtsamaid arvutiprogramme ning kodus ja koolis kasutatavaid tehnilisi seadmeid;
- 11) austab oma kodupaika, kodumaad ja Eesti riiki, tunneb selle sümboleid ning täidab nendega seostuvaid käitumisreegleid;
- 12) oskab ilu märgata ja hinnata; hindab loovust ning tunneb rõõmu liikumisest, loovast eneseväljendusest ja tegevusest;
- 13) hoiab puhtust ja korda, hoolitseb oma välimuse ja tervise eest ning tahab olla terve;
- 14) oskab ohtlikke olukordi vältida ja ohuolukorras abi kutsuda, oskab ohutult liigelda;
- 15) teab, kelle poole erinevate probleemidega pöörduda, ning on valmis seda tegema.

2.8. I kooliastme õppe ja kasvatusese rõhuasetused

Esimeses klassis on õpetuse ja kasvatusese põhitaotluseks õpilaste kohanemine koolieluga, turvatunde ja eduelamuste kogemine ning valmisoleku kujunemine edasiseks edukaks õppetööks. Õpilaste koolivalmidus ja võimed on erinevad, seetõttu diferentseeritakse õppeülesandeid ja nende täitmiseks kuluvat aega.

Esimeses kooliastmes keskendutakse

- 1) kõlbeliste tõekspidamiste ning heade käitumistavade tundmaõppimisele ja järgimisele;

- 2) positiivse suhtumise kujunemisele koolis käimisesse ja õppimisesse;
- 3) õpiharjumuse ja -oskuste kujundamisele ning püsivuse, iseseisvuse ja eesmärgistatud töö oskuste ning valikute tegemise oskuste arendamisele;
- 4) eneseväljendusoskuse ja -julguse kujunemisele;
- 5) põhiliste suhtlemis- ja koostööoskuste omandamisele, sealhulgas üksteist toetavate ja väärtustavate suhete kujunemisele õpilaste vahel;
- 6) õpiraskuste äratundmisele ning tugisüsteemide ja õpiabi pakkumisele. Õpetaja olulisim ülesanne on toetada iga õpilase eneseusku ja õpimotivatsiooni.

Sõltuvalt õpilaste ettevalmistusest võib kasutada aineõpetuslikku tööviisi või üld- ja aineõppe kombineeritud varianti.

2.9. II kooliastme pädevused

4. klassis arendatakse ja õpetatakse õpilast alljärgnevate pädevuste omandamise kaudu:

- 1) hindab harmoonilisi inimsuhteid, mõistab oma rolli pereliikmena, sõbrana, kaaslasena ja õpilasena; peab kinni kokkulepetest, on usaldusväärne ning vastutab oma tegude eest;
- 2) oskab keskenduda õppeülesannete täitmisele, oskab suunamise abil kasutada eakohaseid õpivõtteid (sealhulgas paaris- ja rühmatöövõtteid) olenevalt õppeülesande iseärasustest;
- 3) väärtustab oma rahvust ja kultuuri teiste rahvuste ning kultuuride seas, suhtub inimestesse eelarvamusteta, tunnustab inimeste, vaadete ja olukordade erinevusi ning mõistab kompromisside vajalikkust;
- 4) oskab oma tegevust kavandada ja hinnata ning tulemuse saavutamiseks vajalikke tegevusi valida ja rakendada, oma eksimusi näha ja tunnistada ning oma tegevust korrigeerida;
- 5) oskab oma arvamust väljendada, põhjendada ja kaitsta, teab oma tugevaid ja nõrku külgi ning püüab selgusele jõuda oma huvides;
- 6) oskab mõtestatult kuulata ja lugeda eakohaseid tekste, luua eakohasel tasemel keeleliselt korrektseid ning suhtlussituatsioonile vastavaid suulisi ja kirjalikke tekste ning mõista suulist kõnet;
- 7) on kindlalt omandanud arvutus- ja mõõtmisoskuse ning tunneb ja oskab juhendamise abil kasutada loogikareegleid ülesannete lahendamisel erinevates eluvaldkondades;
- 8) väärtustab säästvat eluviisi, oskab looduses käituda, huvitub loodusest ja looduse uurimisest;
- 9) oskab kasutada arvutit ja interneti suhtlusvahendina ning oskab arvutiga vormistada tekste;
- 10) oskab leida vastuseid oma küsimustele, hankida erinevatest allikatest vajalikku teavet, seda tõlgendada, kasutada ja edastada;
- 11) tunnetab end oma riigi kodanikuna ning järgib ühiselu norme;
- 12) väärtustab kunstiloomingut ning suudab end kunstivahendite abil väljendada;
- 13) väärtustab tervislikke eluviise, on teadlik tervist kahjustavatest teguritest ja sõltuvusainete ohtlikkusest;
- 14) on leidnud endale sobiva harrastuse.

Kõik need pädevused on vaja lõplikult omandada II kooliastme lõpuks.

2.10. II kooliastme õppe ja kasvatuse rõhuasetused

Teises kooliastmes on õpetuse ja kasvatuses põhitaotluseks vastutustundlike ja iseseisvate õpilaste kujunemine. Õppetöös on oluline äratada ja säilitada õpilaste huvi õppekavaga hõlmatud teadmises- ja tegevusvaldkondade vastu. Teises kooliastmes keskendutakse:

- 1) õpimotivatsiooni hoidmisele ja tõstmisele, seostades õpitut praktikaga ning võimaldades õpilastel teha valikuid, langetada otsuseid ja oma otsuste eest vastutada;
- 2) huvitegevusvõimaluste pakkumisele;
- 3) õpilaste erivõimete ja huvide äratundmisele ning arendamisele;
- 4) õpiraskustega õpilastele tugisüsteemide ja õpiabi pakkumisele.

Õpetuses rakendatakse mitmekesiseid tööviise ja ülesandeid, mis võimaldavad murdeikka jõudvatel õpilastel teha iseseisvaid valikuid ja seostada õpitut praktilise eluga ning aitavad toime tulla õpilaste individuaalselt erineva arenguga, nende muutuvate suhete ja tegutsemisega uutes rollides.

2.11. Läbivad teemad ja nende käsitlemise põhimõtted ning lõimingu põhimõtted

Läbivad teemad on üld- ja valdkonnapädevuste, õppeainete ja ainevaldkondade lõimingu vahendiks ning neid arvestatakse koolikeskkonna kujundamisel. Läbivad teemad on aineülesed ja käsitlevad ühiskonnas tähtsustatud valdkondi ning võimaldavad luua ettekujutuse ühiskonna kui terviku arengust, toetades õpilase suutlikkust oma teadmisi erinevates olukordades rakendada.

Läbivate teemade õpe realiseerub eelkõige:

- 1) õppekeskkonna korralduses – kooli vaimse, sotsiaalse ja füüsilise õppekeskkonna kujundamisel arvestatakse läbivate teemade sisu ja eesmärgi;
- 2) aineõppes – läbivatest teemadest lähtudes tuuakse aineõppesse sobivad teemakäsitlemised, näited ja meetodid, viiakse koos läbi aineüleseid, klassidevahelisi ja ülekoolilisi projekte. Õppeainete roll läbiva teema õppes on lähtuvalt õppeaine taotlustest ja õppesisust erinev, olenevalt sellest, kui tihe on ainevaldkonna seos läbiva teemaga;
- 3) valikainete valikul – valikained toetavad läbivate teemade taotlusi;
- 4) läbivatest teemadest lähtuvas või õppeaineid lõimivas loovtöös – õpilased võivad läbivast teemast lähtuda selle loovtöö valikul, mida tehakse kas iseseisvalt või rühmatööna;
- 5) korraldades võimaluse korral koostöös kooli pidaja, paikkonna asutuste ja ettevõtete, teiste õppe- ja kultuuriasutuste ning kodanikuühendustega klassiväliselt õppetegevust ja huviringide tegevust ning osaledes maakondlikes, üle-eestilistes ja rahvusvahelistes projektides.

Õpetuses ja kasvatuses käsitletavat läbivad teemad on:

Elukestev õpe ja karjääri planeerimine	taotletakse õpilase kujunemist isiksuseks, kes on valmis õppima kogu elu, täitma erinevaid rolle muutuvast õpi-, elu- ja töökeskkonnas ning kujundama oma elu teadlike otsuste kaudu, sealhulgas tegema mõistlikke kutsevalikuid.
Keskkond ja jätkusuutlik areng	taotletakse õpilase kujunemist sotsiaalselt aktiivseks, vastutustundlikuks ja keskkonnateadlikuks inimeseks, kes hoiab ja kaitseb keskkonda ning väärtustades

	jätksuutlikkust, on valmis leidma lahendusi keskkonna- ja inimarengu küsimustele
Kodanikualgatus ja ettevõtlikkus	taotletakse õpilase kujunemist aktiivseks ning vastutustundlikuks kogukonna- ja ühiskonnaliikmeks, kes mõistab ühiskonna toimimise põhimõtteid ja mehhanisme ning kodanikualgatuse tähtsust, tunneb end ühiskonnaliikmena ning toetub oma tegevuses riigi kultuurilistele traditsioonidele ja arengusuundadele.
Kultuuriline identiteet	taotletakse õpilase kujunemist kultuuriteadlikuks inimeseks, kes mõistab kultuuri osa inimeste mõtte- ja käitumisaadi kujundajana ning kultuuride muutumist ajaloo vältel, kellel on ettekujutus kultuuride mitmekesisusest ja kultuuriga määratud elupraktikate eripärast ning kes väärtustab oma kultuuri ja kultuurilist mitmekesisust ning on kultuuriliselt salliv ja koostööaldis.
Teabekeskond	taotletakse õpilase kujunemist teabeteadlikuks inimeseks, kes tajub ja teadvustab ümbritsevat teabekeskonda, suudab seda kriitiliselt analüüsida ning toimida selles oma eesmärkide ja ühiskonnas omaks võetud kommunikatsiooni- eetika järgi.
Tehnoloogia ja innovatsioon	taotletakse õpilase kujunemist uuendusaltiks ja nüüdisaegseid tehnoloogiaid eesmärgipäraselt kasutada oskavaks inimeseks, kes tuleb toime kiiresti muutavas tehnoloogilises elu-, õpi- ja töökeskkonnas.
Tervis ja ohutus	taotletakse õpilase kujunemist vaimselt, emotsionaalselt, sotsiaalselt ja füüsiliselt terveks ühiskonnaliikmeks, kes on võimeline järgima tervislikku eluviisi, käituma turvaliselt ning kaasa aitama tervist edendava turvalise keskkonna kujundamisele.
Väärtused ja kõlblus	taotletakse õpilase kujunemist kõlbeliselt arenenud inimeseks, kes tunneb ühiskonnas üldtunnustatud väärtusi ja kõlbluspõhimõtteid, järgib neid koolis ja väljaspool kooli, ei jää ükskõikseks, kui neid eiratakse, ning sekkub vajaduse korral oma võimaluste piires.

2.12. Lõimingu põhimõtted

2.12.1. Õppetegevus ja selle tulemused kujundatakse tervikuks lõimingu kaudu. Lõiming toetab õpilaste üld- ja valdkonnapädevuste kujunemist. Lõimingu saavutamist kavandab kool kooli õppekava arenduse ning õpetaja õppe- ja kasvatustegevuse planeerimise käigus.

2.12.2. Õppe lõimimine saavutatakse erinevate ainevaldkondade õppeainete üldosa järgimisel, õppeainete, koolisest projektide ja läbivate teemade ühiste temaatiliste rõhuasetuste, õppeülesannete ning -viiside abil.

2.12.3. Lõimingu saavutamiseks korraldatakse koolis õpet ja kujundatakse õppekeskkonda ning õpetajate koostööd viisil, mis võimaldab aineülest käsitlust: täpsustades pädevusi, seades õppeeesmärke ning määrates erinevate õppeainete ühiseid probleeme ja mõistestikku.

3. Õppekorraldus

3.1. Kohustuslikud õppeained

3.1.1. Põhikooli õppekavas on esitatud järgmised kohustuslike õppeainete ainekavad:

- 1) keel ja kirjandus: eesti keel, kirjandus (lisa 1)
- 2) võõrkeel: A-võõrkeel (lisa 2)
- 3) matemaatika: matemaatika (lisa 3)
- 4) loodusained: loodusõpetus (lisa 4)
- 5) sotsiaalsed: inimeseõpetus (lisa 5)
- 6) kunstained: muusikaõpetus (lisa 6), kunstiõpetus (lisa 7)
- 7) tehnoloogia: käsitöö ja kodundus (lisa 8)
- 8) kehaline kasvatus: kehaline kasvatus (lisa 9).

3.1.2. A-võõrkeelena õpitakse inglise keelt.

I kooliastme lisatunnid on eesti keeles, matemaatikas, inglise keeles ja muusikaõpetuses.

II kooliastme lisatunnid on kunstiõpetuses, inglise keeles, eesti keeles ja matemaatikas.

Riiklikus õppekavas on esitatud järgmised valikõppeainete kavad:

- usundiõpetuse ainekava
- informaatika ainekava
- karjääriõpetuse ainekava

3.2. Algkooli tunnijaotusplaan õppeaineti ja aastati

1) Algkool tagab õpilasele õppe kohustuslikes õppeainetes alljärgnevas tunnijaotusplaanis vastavalt I ja II kooliastmele esitatud nädala õppetundide mahus:

	I	II	III	I ka	IV
Eesti keel	7	7	6	19/2	5
A-võõrkeel			3	3/1	4
Matemaatika	4	4	5	10/3	5
Loodusõpetus	1	2	1	3/1	2
Inimeseõpetus		1	1	2	
Muusikaõpetus	2	2	2	6	2
Kunstiõpetus	2	1	1,5	4,5	1

Tööõpetus	1	2	1,5	4,5	
Käsitöö ja kodundus; tehnoloogiaõpetus					1
Kehaline kasvatus	2	3	3	8	3
Informaatika	1	1	1	2	1
Vaba tunniressurss	2	4	2	8	4
Maksimaalne nädalakoormus	20	23	25		25

Väikeklasside tunniarvutuspalaan

Õppeaine	I	II	III	IV
Eesti keel	7	7	7	6
A-võõrkeel			3	4
Matemaatika	4	4	5	5
Loodusõpetus	1	2	1	2
Inimeseõpetus		1	1	
Muusikaõpetus	2	1	1	1
Kunstiõpetus	2	1	1	1
Tööõpetus	1	2	1	
Käsitöö ja kodundus; tehnoloogiaõpetus				1
Kehaline kasvatus	2	2	2	2
Informaatika	1	1	1	1
	20	21	23	23

3.3. Ülekooliliste ja koolidevaheliste projektide kavandamise põhimõtted

3.3.1. Ülekoolilised ja koolidevahelised projektid peavad aitama õppekavas määratletud üld- ja valdkonnapädevuste saavutamist.

3.3.2. Õppe- ja kasvatustegevust toetavad ülekoolilised projektid ja koolidevahelised projektid kavandatakse reeglina enne õppeaasta algust üldtööplaanis.

3.3.3. Traditsioonilised ülekoolilised projektid on tervise- ja spordipäevad, ainepäevad, rahvakalendri ja riiklikud tähtpäevad, kooli aktused ja peod.

3.3.4. Traditsioonilised koolidevahelised projektid on maakondlikud ja vabariiklikud lauluvõistlused, tantsu- ja laulupidu, spordivõistlused, aineolümpiaadid, konkursid.

3.4. Õppe ja kasvatuse korraldus ja ajakasutus

3.4.1. Õppe ja kasvatuse põhivorm on õppetund.

Põhikooli õpilase suurim lubatud nädala õppekoormus õppetundides on:

1) 1. klassis 20 tundi

2) 2. klassis 23 tundi

3) 3. ja 4. klassis 25 tundi

3.4.2. Õpet kavandades ja ellu viies arvestatakse, et õpilase õppekoormus oleks ea- ja jõukohane, võimaldades talle aega puhkuseks ja huvitegevuseks.

3.4.3. Õpetaja planeerib oma tööd koostöös teiste õpetajatega. Õppeveerandi jooksul läbitavad peamised teemad, vajalikud õppevahendid, hindamise korraldus ja planeeritavad üritused tehakse õpilastele teatavaks õppeveerandi algul.

3.4.4. Kooli päevakava kajastab õppetegevuste ning kooli õppekava toetavate õppekavaväliste tegevuste, nagu pikapäevarühmas, ringides ja korraldatavate tegevuste järjestust ja ajalist kestust. Kooli päevakava kehtestab direktor.

3.4.5. Õppeaasta koosneb neljast enam-vähem ühepikkusest õppeveerandist ning haridus- ja teadusministri poolt määratud koolivaheaegadest.

3.4.6. Kõiki õppeaineid õpitakse kogu õppeaasta vältel.

3.4.7. Projekt-, õues- ja muuseumiõpe ning ekskursioonid ja õppekäigud planeeritakse õppeveerandi viimasele nädalale, kui kooli üldtööplaanis ei ole muud ajalist täpsustust.

3.4.8. Õppe- ja kasvatustegevuse huvitegevuse kaudu toetamise eesmärgid:

- Kooli traditsioonide hoidmine ja arendamine;
- Muusika- ja kunstisuuna hoidmine ja edasiarendamine;
- Õpilaste vaba aja sisukamaks muutmine.

3.4.9. Õppekava täiendavad traditsioonilised üritused: ainepäevad, koolisisesed olümpiaadid ja mälumängud, omaloomingukonkursid, kevadised käsitöönäitused, sügisandide näitused, ühine väljasõit kevadel, kevadkontsert, jõulupeod, kadrilaat, rahvakalendri tähtpäevade tähistamine, kooli sünnipäev, Eesti erinevate teatrite ühiskülastused, õpetajate päeva tähistamine, parimate õpilaste ja nende vanemate vastuvõtt igal kevadel, ühised matkad, Alu suurjooks. Muusika- ja kunstisuunda arendatakse edasi läbi ringitegevuste, ürituste ja lisatundide.

3.4.10. Ringitundide jagamine toimub põhimõttel, et võimalikult paljud õpilased saaksid end arendada ja teostada meelepärasel alal.

3.5. Kooli õppekava välise õppimise või tegevuse arvestamine koolis õpetatava osana

3.5.1. Õpilase vanema ja direktori või direktori volitatud isikuga kokkuleppel võib kool arvestada kooli õppekava välist õppimist koolis läbitava õppe osana tingimusel, et see võimaldab õpilasel saavutada kooli või individuaalse õppekava määratud õpitulemusi.

3.5.2. Kooli õppekava väliste õpingute või tegevuste arvestamine kooli õppekava osana võimaldab suurendada õpilaste, sealhulgas erivajadustega õpilaste hariduslikku mobiilsust ning avardada võimalusi kooliväliseks õppeks. Mujal õppimine annab paindlikuma võimaluse hariduse omandamiseks ja annab andekamatele õpilastele võimaluse ennast teostada.

3.5.3. Kooli õppekava välise õppimise arvestamisel lähtutakse õpitu sisust ja õpitulemustest. Koolil on õigus nõuda täiendavaid materjale, kui tõendusmaterjal õpitu sisu või õpitulemuste kohta pole piisav.

3.5.4. Kooli õppekavavälise õppe või tegevuse arvestamisel loetakse tulemused samaväärseks õppekava läbimisel saavutatud õpitulemustega.

3.5.5. Kooli õppekavaväliste õpingute või tegevuste arvestamisel kooli õppekava osana võivad võimalikud äraütlemised olla seotud

- 1) tähtajalise aegumisega – kui õppimine on toimunud enam kui kolm aastat tagasi.
- 2) sisulise aegumisega – teatud õpitulemused aeguvad ajas, näiteks seoses info-tehnoloogia arenguga.
- 3) topeltarvestamise vältimisega — mujal (näiteks muusikakoolis) õpitu, mille tõenduseks on antud muusikakooli tunnistus ei ole automaatselt üle kantav muusika õppeaine läbimisena.
- 4) muu mõjuv põhjus, miks õppekavavälist õppimist ei saa arvestada õppekava osana.

3.5.6. Kooli õppekavaväliste õpingute või tegevuste arvestamiseks vaatab kooli juhtkond läbi direktorile laekunud avaldused ja teeb otsuse õpingute arvestamise kohta kooli õppekava osana. Vajadusel kaastakse arutelule õpetaja(d).

3.6. Liikluskasvatus

Liikluskasvatuse eesmärgiks on lastele ohutuks ning kaasliiklejaid arvestavaks liiklemiseks üldiste teadmiste ja oskuste andmine.

3.6.1 Liikluskasvatusega kujundatakse liiklejaid:

- 1) kellel on ohutu liiklemise harjumused ja kes tajuvad reaalsel liikluskeskkonda;
 - 2) kellel on erinevates liiklusolukordades jalakäijana või mingi liiklusvahendi juhina nende endi ja teiste liiklejate toimetulekut ja ohutust toetavad teadmised ja oskused;
 - 3) kes hoiduvad käitumast teisi inimesi ohustavalt ning liiklust takistavalt.
1. - 4. klass õpib liiklusõpetust Maanteeametis välja töötatud materjalide abil.

Liikluskasvatuse teemasid käsitletakse:

- 1) lõimitult ainetundides, huvialaringides ja klassivälistel üritustel;
- 2) õpetajate töökavades lõimitult ainetundides;
- 3) klassi- ja kooliväliste ürituste üldtööplaanis.

3.6.2. Liikluskasvatuse käigus omandavad lapsed üldised teadmised ja oskused ohutuks liiklemiseks.

3.6.3. 1.–4. klassis on liikluskasvatuse sisuks jalakäija ja jalgratturi ohutu liiklemise, käitumise ja liikluses toimetuleku õpetamine, lähtudes eelkõige lapse koduümbruse liikluskeskkonnast.

3.6.4. 4. klassi ja 3. klassi õpilastel, kes on eksamipäeva seisuga 10-aastased, on soovi korral võimalus sooritada eksam jalgratturi juhiloa saamiseks naaberkoolide juures.

I kooliastmel on liikluskasvatuse eesmärgiks:

- 1) ohutuse väärtustamine ning tähelepanu pööramine ohutusele igapäevases õppe- ja kasvatustegevuses.
- 2) oskus mõista ja väärtustada iseenda ohutust ning ohutut käitumist: ohuolukordade tekkepõhjuste selgitamine, ohu ennetamine, ohutust tagavate turvavahendite kasutamine, abi kutsumine.

I kooliastme lõpuks õpilane:

- väärtustab ohutust ja iseenda turvalisust;
- teab hädaabi numbrit (112), oskab ohust teatada;
- oskab ohutult evakueeruda koolihoonest;
- teab tuletõrje päästevahendite asukohti koolis;
- teab lõhkekehadega kaasnevaid ohte, oskab lõhkekeha leiu korral kutsuda abi;
- oskab käituda pommiähvarduse korral koolis või mõnes muus ühiskondlikus asutuses;
- oskab kirjeldada ohtusid oma kooliteel, põhjendada ning selgitada ohtude vältimist kooliteel;
- oskab kasutada ohutust tagavaid kaitsevahendeid, sh helkur, turvavöö, jalgratturikiiver, põlve ning küünarnuki kaitsed, vajadusel ujumisrõngast, päästevesti;
- oskab käituda ühissõidukeis, siseneda, väljuda ning ohutult sõiduteed ületada;
- oskab valida jalgrattaga, rulaga, rulluiskeudega sõitmiseks ohutut kohta;
- oskab ohutult liikuda/liigelda märjal, libedal, lumisel teel;
- oskab valida tee, sh raudtee ületamiseks kõige ohutumat kohta: peatuda, kuulata, vaadata ning ohutuses veendununa sõidutee ületada;
- oskab määrata sõidukite liikumise suunda ning hinnata liikumise kiirust;
- oskab eristada valet/ohtlikku liikluskäitumist õigest/ohutust käitumisest.

II kooliastmes on liikluskasvatuse eesmärgiks:

- 1) õpetada mõistma ja väärtustama ohutust, iseenda turvalisust ning ohutut käitumist; oskus osaleda diskussioonides ohtu ennetavates tegevuste analüüsimisel ja õigete hoiakute kujunemisel;
- 2) ohutusalaste teadmiste, oskuste, vilumuste lõimimine. Laste õpetamine reaalses liiklukeskkonnas, praktilised õppused.

IV klassi lõpuks õpilane:

- väärtustab ohutust ja iseenda turvalisust;
- oskab ohust kiiresti ja korrektselt teatada;
- oskab ohutult evakueeruda koolist;
- teab lõhkekehadega kaasnevaid ohte, oskab lõhkekeha leiu korral kutsuda abi;
- oskab kasutada ohutust tagavaid kaitsevahendeid, sh helkur, turvavöö, jalgratturi kiiver, põlve ning küünarnuki kaitsed;

- oskab käituda ühissõidukeis, siseneda, väljuda ning sõiduteed ületada;
- oskab hinnata sõidukite liikumissuunda, -kiirust ja kaugust;
- oskab valida tee ületamiseks kõige ohutumat kohta;
- teab liikluseeskirja nõudeid jalakäijale, jalgratturile;
- oskab kirjeldada ohtlikke kohti kooliteel ning teab, kuidas ohtu vältida.

4. Õppekeskkonna mitmekesistamiseks kavandatud tegevused

4.1. Õppekeskkonnana mõistetakse õpilasi ümbritseva vaimse, sotsiaalse ja füüsilise keskkonna kooslust, milles õpilased arenevad ja õpivad. Õppekeskkond toetab õpilase arenemist iseseisvaks ja aktiivseks õppijaks, kannab põhihariduse alusväärtusi ja oma kooli vaimsust ning säilitab ja arendab edasi paikkonna ja koolipere traditsioone.

4.2. Kool korraldab õppe, mis kaitseb ning edendab õpilaste vaimset ja füüsilist tervist. Õppekoormus vastab õpilase jõuvarudele.

4.3. Füüsilist keskkonda kujundades jälgib kool, et:

- 1) kasutatavate rajatiste ja ruumide sisustus ning kujundus on õppe seisukohast otstarbekas;
- 2) õppes on võimalused kasutada internetiühendusega arvutit ja esitlustehnikat ning õpilastel on võimalus kasutada aleviku raamatukogu;
- 3) kasutatavate rajatiste ja ruumide sisustus on turvaline ning vastab tervisekaitse- ja ohutusnõuetele;
- 4) ruumid, sisseseade ja õppevara on esteetilise väljanägemisega;
- 5) kasutatakse eakohast ning individuaalsele eripärale kohandatavat õppevara, sealhulgas nüüdisaegseid info- ja kommunikatsioonitehnoloogiatel põhinevaid õppematerjale ja – vahendeid;
- 6) on olemas kehalise tegevuse ning tervislike eluviiside edendamise võimalused nii koolitundides kui ka tunniväliselt.

4.4. Õpet korraldatakse ka väljaspool kooli ruume (sealhulgas kooliõues, looduses, muuseumides, keskkonnahariduskeskustes, ettevõtetes ja asutustes) ning virtuaalses õppekeskkonnas.

4.5. Õppekeskkonna mitmekesistamiseks kavandatud tegevused:

- 1) õppetöö raamatukogus;
- 2) õppekäigud, õuesõpe;
- 3) ringid: mudilaskoor, muusika, kunst, käsitöö;
- 4) ülekoolilised projektid: ainepäevad, tervise- ja spordipäevad, rahvakalendri ja
- 5) riiklikud tähtpäevad, kooli aktused ja peod;
- 6) traditsioonilised ülekoolilised üritused: olümpiaadid, mälumängud, omaloomingu-konkursid, kevadised käsitöönäitused, sügisandide näitus, ühine väljasõit kevadel, kevadkontsert, jõulupeod, kadrilaat, kooli sünnipäev, Eesti erinevate teatrite ühis-külastused, õpetajate päeva tähistamine, direktori tänuüritus õpilastele ja nende vanematele, ühised matkad, Alu suurjooks.

5. Õpilaste arengu ja õppimise toetamise ja hindamise korraldus

5.1. Hindamise eesmärk on:

- 1) toetada õpilase arengut;
- 2) anda tagasisidet õpilase õppeedukuse kohta;
- 3) innustada ja suunata õpilast sihikindlalt õppima;
- 4) suunata õpilase enesehinnangu kujunemist, suunata ja toetada õpilast edasise haridustee valikul;
- 5) suunata õpetaja tegevust õpilase õppimise ja individuaalse arengu toetamisel;
- 6) anda alus õpilase järgmisse klassi üleviimiseks ning kooli lõpetamise otsuse tegemiseks.

5.2. Teadmiste ja oskuste hindamise korraldus

5.2.1. Õpilase ainealaseid teadmisi ja oskusi võrreldakse õpilase õppe aluseks olevas ainekavas toodud oodatavate õpitulemustega ja tema õppele püstitatud eesmärkidega. Ainealaseid teadmisi ja oskusi võib hinnata nii õppe käigus kui ka õppeteema lõppedes.

5.2.2. Õpilase teadmisi ja oskusi hindab vastava õppeaine õpetaja õpilase suuliste vastuste (esituste), kirjalike ja praktiliste tööde ning praktiliste tegevuste alusel, arvestades õpilase teadmiste ja oskuste vastavust õppekavas esitatud nõuetele.

5.2.3. Koolis kasutatakse õpilase teadmiste hindamisel I, II, III klassis ja väikeklassides (I-IV) kirjeldavaid sõnalisi hinnanguid. IV klassis hinnatakse õpilaste teadmisi, oskusi ja vilumusi viiepallisüsteemis, kus hinne «5» on «väga hea», «4» - «hea», «3» - «rahuldav», «2» - «puudulik» ja «1» - «nõrk». IV klassis kantakse tunnistusele kokkuvõtvad numbrilised hinded mõlema poolaasta lõpul

- Sõnalise hindamise korral antakse õpilase õpitegevusele ja õpitulemustele õpiprotsessi käigus suulisi ja kirjalikke sõnalisi hinnanguid.
- Kokkuvõtvate sõnaliste hinnangute aluseks on õpetaja(te) märkmed.
- Kokkuvõtvates hinnangutes tuuakse ära õpilase edusammud ja juhitakse tähelepanu arendamist vajavatele oskustele ning lünkadele teadmistes.
- Õpilasele antud kokkuvõtvad sõnalised hinnangud kantakse tunnistusele mõlema poolaasta lõpul.
- IV klassis kantakse tunnistusele kokkuvõtvad numbrilised hinded mõlema poolaasta lõpul.

5.2.4. Õpilase koolist lahkumisel või hiljemalt IV klassi lõpus tuleb jooksva õppeaasta sõnalised hinnangud, mis on aluseks õpilase järgmisse klassi üleviimisel, teisendada viie palli süsteemi.

5.3. Hindamine viiepallisüsteemis. Kokkuvõtvate hinnangute teisendamine viiepallisüsteemis

- 1) hindegaga „5” ehk „väga hea” hinnatakse vaadeldava perioodi või vaadeldava temaatika

õpitulemuste saavutatust, kui saavutatud õpitulemused vastavad õpilase õppe aluseks olevatele taotletavatele õpitulemustele täiel määral ja ületavad neid;

- 2) hindegaga „4” ehk „hea” hinnatakse vaadeldava perioodi või vaadeldava temaatika õpitulemuste saavutatust, kui saavutatud õpitulemused vastavad üldiselt õpilase õppe aluseks

olevatele taotletavatele õpitulemustele;

3) hindega „3” ehk „rahuldav” hinnatakse vaadeldava perioodi või vaadeldava teematika õpitulemuste saavutatust, kui saavutatud õpitulemused võimaldavad õpilasel edasi õppida või kooli lõpetada ilma, et tal tekiks olulisi raskusi hakkamasaamisel edasisel õppimisel või edasises elus;

4) hindega „2” ehk „puudulik” hinnatakse vaadeldava perioodi või vaadeldava teematika õpitulemuste saavutatust, kui õpilase areng nende õpitulemuste osas on toimunud, aga ei võimalda oluliste raskusteta hakkamasaamist edasisel õppimisel või edasises elus;

5) hindega „1” ehk „nõrk” hinnatakse vaadeldava perioodi või vaadeldava teematika õpitulemuste saavutatust, kui saavutatud õpitulemused ei võimalda oluliste raskusteta hakkamasaamist edasisel õppimisel või edasises elus ning kui õpilase areng nende õpitulemuste osas puudub.

Hinde kujunemisel arvestatakse protsentuaalset hindedkaalat:

0-19%, hinne „1“

20-49%, hinne „2“

50-74%, hinne „3“

75-89%, hinne „4“

90-100%, hinne „5“

5.4. Käitumise ja hoolsuse hindamine

5.4.1. Käitumise hindamise aluseks on kooli kodukorra täitmine ning üldtunnustatud käitumis- ja kõlblusnormide järgimine koolis. Hoolsuse hindamise aluseks on õpilase suhtumine õppeülesannetesse ja muudesse ülesannetesse koolis: kohusetundlikkus, töökus ja järjekindlus ülesannete täitmisel. Käitumist ja hoolsust hindab klassijuhataja koostöös aineõpetajatega.

5.4.2. Kool annab õpilasele ja vanemale kirjalikku tagasisidet õpilase käitumise (sealhulgas hoolsuse) kohta kaks korda õppeaastas õpilase klassitunnistusel. Jooksvat tagasisidet saavad õpilased ja vanemad õpilaspäeviku ja e-kooli kaudu.

5.5. Käitumise hindamisel lähtutakse järgmistest kriteeriumitest:

- **Käitumishindega „väga hea“** hinnatakse õpilast, kellele üldtunnustatud käitumis- ja kõlblusnormide järgimine on harjumuspärane igas olukorras ja kes täidab kooli kodukorra nõudeid järjepidevalt.
- Käitumishindega „hea“ hinnatakse õpilast, kes järgib üldtunnustatud käitumis- ja kõlblusnorme ning täidab kooli kodukorra nõudeid.
- Käitumishindega „rahuldav“ hinnatakse õpilast, kes üldiselt järgib üldtunnustatud käitumis- ja kõlblusnorme ja kooli kodukorra nõudeid, kuid kellel on esinenud eksimusi.
- Käitumishindega „mitterahuldav“ hinnatakse õpilast, kes ei täida kooli kodukorra nõudeid, ei allu õpetajate nõudmistele ega järgi üldtunnustatud käitumis- ja kõlblusnorme.

5.6. Hoolsuse hindamisel lähtutakse järgmistest kriteeriumitest:

- **Hoolsushindega „väga hea“** hinnatakse õpilast, kes suhtub õppeülesannetes alati kohusetundlikult, õpib kõiki aineid võimetekohaselt, on töökas ja järjekindel, ilmutab omaalgatust ja viib alustatu lõpule.
- Hoolsushindega **„hea“** hinnatakse õpilast, kes suhtub õppeülesannetes kohusetundlikult, on töökas ja järjekindel, hoolikas ning õpib võimetekohaselt.
- Hoolsushindega **„rahuldav“** hinnatakse õpilast, kes üldiselt täidab oma õppeülesandeid, kuid ei ole piisavalt töökas ega järjekindel ega õpi oma tegelikele võimetele vastavalt.
- Hoolsushindega **„mitterahuldav“** hinnatakse õpilast, kes ei õpi võimetekohaselt, on lohakas ega ole kohusetundlik.

5.7. Hindamisest teavitamine

- 5.7.1. Õpilasel on õigus saada teavet hindamise korralduse ning saadud hinnangute kohta.
- 5.7.2. Õppeveerandi algul teeb vastava õppeaine õpetaja õpilastele teatavaks õppeaine nõutavad teadmised ja oskused, nende hindamise aja ja vormi.
- 5.7.3. Õpilasel on õigus teada, milline hinnang on aluseks kokkuvõtvale hinnangule.
- 5.7.4. Hinnangutest (**hinnetest**) teavitamine toimub õpilaspäeviku, klassitunnistuse ja e-kooli kaudu.

5.8. Kujundav hindamine

- Kujundava hindamisena mõistetakse õppe kestel toimuvat hindamist, mille käigus analüüsitakse õpilase teadmisi, oskusi, hoiakuid, väärtushinnanguid ja käitumist, antakse tagasisidet õpilase seniste tulemuste ning vajakajäämistele kohta, innustatakse ja suunatakse õpilast edasisele õppimisele ning kavandatakse edasise õppimise eesmärgid ja teed. Kujundav hindamine keskendub eelkõige õpilase arengu võrdlemisele tema varasemate saavutustega. Tagasiside kirjeldab õigel ajal ja võimalikult täpselt õpilase tugevaid külgi ja vajakajäämisi ning sisaldab ettepanekuid edaspidisteks tegevusteks, mis toetavad õpilase arengut.
- Õppetunni vältel saab õpilane enamasti suulist või kirjalikku sõnalist tagasisidet õppeainet ja ainevaldkonda puudutavate teadmiste ja oskuste (sealhulgas üldpädevuste, kooliastme õppe- ja kasvatusesmärkide ja läbivate teemade) kohta. Kogu õppepäeva vältel annavad pedagoogid õpilasele tagasisidet, et toetada õpilase käitumise, hoiakute ja väärtushinnangute kujunemist. Kool reageerib juhtumitele, mis on vastuolus üldtunnustatud väärtuste ning heade tavadega.
- Õpilane kaasatakse enese ja kaaslaste hindamisse, et arendada tema oskust eesmärke seada ning oma õppimist ja käitumist eesmärkide alusel analüüsida ning tõsta õpimotivatsiooni.
- Kujundava hindamise ühe vahendina võib kasutada õpimappi. Õpimapp õppimise päevikuna sisaldab nii õppetöid kui ka tööde analüüsi ja tagasisidet. Õpimappe võib koostada aine- ja valdkonnapõhiselt, läbivate teemade või üldpädevuste kohta.

5.9. Järelevastamise ja järeltööde sooritamise kord

- Järelevastamine ja järeltööde sooritamine toimub õpilase ja õpetaja vahelisel kokkuleppel.
- Koolis järgitakse põhimõtet, et õpilase soovi õppida tuleb toetada kogu aeg ning eriti toetatakse õppimist, mis püüdleb senisest parema tulemuse poole.
- Õpetaja ei sea ajalisi piiranguid õpilase soovile järele vastata või sooritada järeltöö.
- Järelevastamine ja järeltöö asendab eelneva hinnangu, tingimusel, et järelevastamise käigus saadud hinnang on eelmisest tulemusest parem.

5.10. Kokkuvõtvad hinded ja järgmise klassi üleviimine

5.10.1. Kokkuvõttev hindamine toimub poolaasta lõpus. I – III klassis ja väikeklassides eraldi aastahindeid ei panda, II poolaasta hinnangud ongi nn aastahinded. IV klassis pannakse poolaastahinnete alusel aastahinne.

5.10.2. Õpilasele, kellele on antud mingis aines hinnang (hinne), mis vastab „puudulikule“ või „nõrgale“, koostatakse selles õppeaines individuaalne õppekava või määratakse mõni muu tugisüsteem (nt logopeediline abi, õpiabirühm, aineõpetaja konsultatsioon vm), et aidata omandada nõutavad teadmised ja oskused.

5.10.3. Õppenõukogu põhjendatud otsusega võib erandjuhul jätta õpilase klassikursust kordama, kui õpilase II poolaasta hinnangud (IV klassis aastahinded) kolmes või enamas aines vastavad hindetele „puudulik“ või „nõrk“, täiendav õppetöö ei ole tulemusi andnud ning õppekavaga nõutavate õpitulemuste saavutamiseks ei ole otstarbekas rakendada individuaalset õppekava või muid koolis rakendatavaid tugisüsteeme.

5.10.4. Õppenõukogu kaasab otsust tehes õpilase või tema seadusliku esindaja ning kuulab ära tema arvamuse. Õppenõukogu otsuses peavad olema esile toodud kaalutlused, mille põhjal peetakse otstarbekaks jätta õpilane klassikursust kordama.

5.10.5. Õpilase järgmise klassi üleviimise otsustab õppenõukogu.

5.10.6. Õpilane, keda ei ole jäetud täiendavale õppetööle, viiakse järgmise klassi üle enne õppeperioodi lõppu.

5.10.7. Õpilane, kes jäeti täiendavale õppetööle, kuid keda ei jäeta klassikursust kordama, viiakse järgmise klassi üle hiljemalt 30. augustiks.

5.10.8. Tähtaegu ei kohaldata õpilase puhul, kellele on koostatud individuaalne õppekava, kus on ette nähtud erisused järgmise klassi üleviimise ajas.

5.11. Hinde ja hinnangu vaidlustamine ning vaidlusküsimuste lahendamine

5.11.1. Õpilasel või tema seaduslikul esindajal on õigus hinnanguid (hindeid) vaidlustada kümne päeva jooksul pärast hinnangu (hinde) teadasaamist.

5.11.2. Klassijuhataja koostöös aineõpetajaga teeb otsuse ja teavitab sellest viie tööpäeva jooksul otsuse vastuvõtmise päevast arvates.

6. ÕPILASTE JUHENDAMISE JA HARIDUSLIKE ERIVAJADUSTEGA ÕPILASTE ÕPPEKORRALDUSE PÕHIMÕTTED, TUGITEENUSTE RAKENDAMISE KORD

Tugimeetmed on suunatud õpiraskustega, käitumisprobleemidega, tervisehäiretega, pikemaajaliselt õpikeskkonnast eemal viibivatele ja andekatele õpilastele.

Tugimeetmete eesmärk on võimalikult varajane märkamine ja püüd ennetada õpi-, suhtlemis- ning käitumisprobleeme.

KLASSIJUHATAJA/ KLASSIÕPETAJA/ AINEÕPETAJA

Õpilase probleemide esmane märkaja on õpetaja.

Õpetaja kasutab tundides erivajadusega õpilase abistamiseks vajalikke võtteid: õpilase eripärast tulenev lähenemine, individuaalne juhendamine ja sobiva õppevara kasutamine. Väljaspool tundi lisanduvad vajadusel konsultatsioonitunnid ja töö pikapäevarühmas.

Õpetaja analüüsib õpilasele osutatud õpiabi ning annab hinnangu valitud meetodite tulemuslikkusele, millest teavitab õpiabi õpetajat ja HEV koordinaatorit.

Klassiõpetaja/klassijuhataja suhtleb perega, andes teada probleemsest valdkonnast ja kasutuselevõetud tugimeetmetest.

Raskuste püsimisel konsulteerib klassijuhataja/klassiõpetaja või aineõpetaja tugisüsteemide spetsialistidega (eripedagoog, logopeed), et kohaldada tõhusamat õpiabi tunnis või tunniväliselt. Vajadusel teeb HEV koordinaatorile ettepaneku õpiabirühma suunamiseks.

KOOLIS TÖÖTAVAD TUGISPETSIALISTID

ERIPEDAGOOG, HEV KOORDINAATOR, LOGOPEED, ABIÕPETAJA

ERIPEDAGOOG, HEV KOORDINAATOR

Toetab õpetajat töös haridusliku erivajadusega õpilastega, korraldab koostööd tugisüsteemi spetsialistide vahel, määrab koostöös spetsialistidega sobiva õpiabivormi ja jälgib/hindab õpiabi tõhusust, suunab õpilase individuaalsuse kaardi täitmist. Tulenevalt vajadusest teavitab ja nõustab koordinaator lapsevanemat, teeb ettepanekuid direktorile vajalike meetmete rakendamiseks, koordineerib tugisüsteemi koostööd asutuses ning sellest väljaspool.

LOGOPEED

Logopeed toetab õpilase arengut, aidates kaasa kõne nende valdkondade arengule, mis on vajalikud õppekava omandamiseks. Logopeed osaleb erivajaduste väljaselgitamisel, logopeedilise abi planeerimisel ning korraldamisel. Teeb koostööd kooli juhtkonna, õpetajate, lapsevanemate ja erialaspetsialistidega, et leida parimad võimalused lugemis-, kirjutamis- ja kõneraskustega õpilaste õpetamiseks. Vajadusel teeb ettepaneku individuaalse õppekava rakendamiseks (sealhulgas diferentseeritud hindamiseks keeltes). Õppeaasta esimese kolme nädala jooksul selgitab logopeed välja kõneravi vajavad õpilased.

Logopeedilist abi viib läbi logopeed. Logopeedi poolt läbiviidav häälikuseade toimub individuaaltööna kuni 20 minutit õpilase/lapse kohta nädalas. Häälikuseadel on vajalik lapsevanema pidev, aktiivne osalemine ja kohustus tagada järjepidev töö kodus.

ÕPIABIRÜHMA ÕPETAJA

Õpiabirühma õpetaja on võimalusel eripedagoog või eripedagoogilise lisaettevalmistuse saanud õpetaja.

Õpiabirühma õpetaja osaleb töökoosolekutel, nõustab lapsevanemat erivajadusega õpilase arendamisel ja tema toimetuleku toetamisel, selgitab välja õpilase psüühiliste protsesside arengutaseme ning lähtuvalt vajadusest aitab jõukohastada tema õppimist tunnis.

Koostöös klassiõpetaja, aineõpetaja ja teiste spetsialistidega teeb õpiabirühma õpetaja ettepanekuid õpiabi vajavate õpilaste suunamiseks õpiabi rühma, koostab vajalikud töökavad.

valib sobiva õppemetoodika, õppematerjalid ning arendab õpilase õpioskuste ja enesekontrolli kujundamist, aitab luua erinevate õppeainete vahelisi seoseid ning suunab kasutama õpilasele sobivaid strateegiaid õppematerjali omandamiseks.

Õpiabirühma õpetaja hoiab end kursis õpilase õpitulemustega, osaleb koostöös aineõpetajaga õpilase hinnete kujundamisel, individuaalse õppekava (IÕK) koostamisel ning rakendamisel.

Osaleb õpilase individuaalse vaatluskaardi kaardi (IVK) täitmisel.

ABIÕPETAJA

- Jälgib koostöös hariduslike erivajadustega õpilaste õpetajaga õpilasi, vaatleb psüühiliste protsesside, käitumise ja kõne seisundit;
- Panustab oma vaatlustulemustega kaasa õppiija suunamisele , andes tähelepanekuid edasi õpetajale ja tugispetsialistile.
- Töötab õpetaja juhendamisel õpilasega õppetunnis ja individuaalselt;
- Abistab õpetajat igapäevase õppetegevuse planeerimisel;
- Aitab õpetajal ette valmistada õppematerjale;
- Abistab õpetajat õpikeskkonna kujundamisel;
- Vajadusel eraldub õpilasega teise ruumi;
- On õpetajale toeks õppeprotsessis;
- Osaleb vajadusel õpilase arenguestlusel;
- Annab õpetajale sisendeid õpilaste individuaalse arengu jälgimise kaartide täitmisel.

KOOLIS TEHTAV TÖÖ

ÕPIEDUTUENNETAV TÖÖ ENNE KOOLI

Lapsevanemate nõustamine enne kooli toimub põhiosas koostöös lasteaiga. Lasteaedades mittekäivaid lapsi nõustatakse vanema soovil individuaalselt koolieelse aasta kevadperioodil. Nõustamist viib läbi logopeed ja eripedagoog.

MÄRKAMINE KOOLIS

Õpilase esmane abistaja ja tema erivajaduse märkaja on õpetaja. Klassiõpetajal on soovitatav koostöös lapsevanemaga välja selgitada õpilase kooliga seotud erisused ja erivajadused, samas ka jälgida ja suunata, et vastav mäрге oleks õpilase kooli vastuvõtu avaldusel. Rehabilitatsiooniplaani olemasolu korral annab lapsevanem sellest teada klassijuhatajale või HEV koordinaatorile. Kooli astuja puhul tutvuvad klassijuhataja ja tugispetsialistid koolivalmiduse kaardiga.

Kõikidele õpiabi vajavatele õpilastele võimaldatakse osalemine pikapäevarühmas ja/või konsultatsioonitundides. Õpiabi osutamiseks teeb aineõpetaja koostööd õpiabirühma õpetaja ja logopeediga, kes aitavad tõhustada tööd sobiva õppematerjali leidmisel ning individuaalsete võtete valikul.

TUGISÜSTEEMIDE TÖÖKOOSOLEK

Õpetajat abistavad kooli tugispetsialistid, kes jälgivad õpilase arengut ja erivajadusi valdkonnapõhiselt. Hariduslike erivajaduste ja eriõpetuse küsimusi käsitletakse tugisüsteemi töökoosolekul. Ettepanekuid teemade käsitlemiseks võivad teha kõik õpetajad, taotlus esitatakse kirjalikult. Koostöö tulemusena määratakse või täpsustatakse õpilasele vajalik tugisüsteem.

INDIVIDUAALNE VAATLUSKAART

Kui õpilane ei suuda vaatamata abile (abi tunnis, pikapäevarühm, konsultatsioonitunnid, nõustamine, vestlused vanemaga jms) või lähtuvalt tervislikust seisundist täita õppekava ja/ või kodukorra nõudeid, informeerib aineõpetaja klassijuhatajat, kes võtab edasiste meetmete rakendamiseks ühendust HEV koordinaatoriga, et otsustada lisameetmete rakendamine kooli tasandil.

Kaardi kasutuselevõttust ja tugimeetmete rakendamisest informeeritakse lapsevanemat. Tema nõusolek fikseeritakse kirjalikult.

Käitumisprobleemide ja/või sagenenud koolist puudumiste korral rakendatakse käitumise tugikava.

Individuaalne vaatluskaardi vorm on täidetav Stuudiumi e-koolis.

ANDEKAS LAPS JA ERIVAJADUS

Andeka lapse väljaselgitamisele ja erivajadusele pööravad tähelepanu aineõpetajad, ringijuhid, tugisüsteemi spetsialistid ja klassijuhatajad.

- lisatöö ainetunnis
 - keerukama raskusastmega ja ainekava laiendavad ülesanded,
 - kaasahaaramisvõimalused ainetundides (õpilane suunatakse omandatud materjali rakendama ja näiteid välja töötama, mahajääjat aitama, tasemelt tugevamaid ja loovuse rakendamist nõudvaid ülesandeid lahendama)
 - edukas õpilane aitab õpetajat lisamaterjalidega tunni ettevalmistamisel,
- tunniväline toetamine:
 - õpetaja edastab infot õpilastele väljaspool kooli toimuvatest ainealastest üritustest
 - tunniväline tegevus (aineringid, projektides osalemine, individuaalsed konsultatsioonid jms)

- ettevalmistav töö aineolümpiaadideks, konkurssideks jms
- osalemine koolivälistel ainealastel üritustel, võistlustel, konkurssidel
- loovtööd kunstide alal
- iseseisev töö raamatukogus või juhendaja juures
- lisalektüüri lugemine
- Andekate õpilaste puhul rakendatakse vajadusel individuaalset õppekava.

PIKAPÄEVARÜHM

Pikapäevarühma eesmärgiks on õpetajapoolse toetuse ja õpiabi pakkumine väljaspool ainetundi ning õpilase individuaalsuse väljaselgitamine, õpioskuste kujundamine ja vastastikust suhtlemist arendavate tegevuste organiseerimine. Pikapäeva rühma õpetaja suunab kodutööde tegemist. Tegeletakse erinevate tegevustega vastavalt pikapäevarühma päevakavale: õppimine koos puhkepausidega, mängud (arendavad lauamängud, konstrueerimismängud, nuputamismängud liikumismängud, võistlusmängud, pallimängud jms, jalutuskäigud õues, kooli arvutiklassi külastamine, kooli raamatukogu külastamine, vaba tegevus (näiteks lugemine, joonistamine, muu käeline tegevus).

ÕPIABIRÜHMAD

Õpiabirühma määratakse laps HEV koordinaatori ettepanekul direktori otsusega pärast IVK tehtud ettepanekute analüüsi ja ümarlaua kokkuvõtet.

Õpiabi algatamisel vanema soovil esitab lapsevanem kirjaliku avalduse direktorile, kes menetleb seda koos HEV koordinaatoriga. Õpiabirühma eesmärk on toetada pikaajaliste või püsivate spetsiifiliste õpiraskustega 1. - 4. klassi õpilasi. Õpiabirühma tund on korrektsioonilise suunitlusega, arvestades õpilase ealisi ja individuaalseid iseärasusi, psüühiliste protsesside (taju, tähelepanu, mälu, mõtlemine), tunde- ja tahevalla, motoorika, kõne, suhtlemise ning õpioskuste taset. Õpiabirühmas võib osaleda korraga kuni 6 õpilast ja rühma võib moodustada erinevate klasside õpilastest. Õpiabirühma tunnid viiakse läbi sama ainetunni ajal või osaliselt õppetöö välisel ajal. Õpiabitundides kujundatakse ja arendatakse õpi- ja kognitiivseid oskusi, korrigeeritakse kõnepuudeid ja arendatakse suulist ning kirjalikku kõnet, kujundatakse ja arendatakse eripedagoogiliste võtete abil ainealaseid pädevusi ja õpivilumusi. Tunnid toimuvad vastavalt kinnitatud tunni- ning tööplaanile.

INDIVIDUAALNE ÕPPEKAVA

Kui eelpoolnimetatud meetmed pole andnud soovitud tulemusi ja/ või vajalike muudatuste ning kohandustega kaasneb nädalakoormuse ja õppe intensiivsuse kahanemine/suurenemine võrreldes riikliku või kooli õppekavaga, tuleb muudatuste rakendamiseks koostada individuaalne õppekava (edaspidi IÕK). Selle koostamisest võtavad osa kõik lapsega tegelevad pedagoogid: klassijuhataja/klassiõpetaja, aineõpetaja, õpiabirühma õpetaja. Protsessi kaasatakse ka lapsevanemad.

Tavaliselt on IÕK vajalik teatud õppeaines tekkinud raskuste ületamiseks, õpisisu vähendamiseks, suurendamiseks või hindamisaluste muutmiseks.

Individuaalse õppekava rakendamise tingimused fikseeritakse kirjalikult õpilase individuaalsuse kaardil.

Enamasti on IÕK vajalik miinimumtulemuse saavutamiseks, kui õpiabirühmades osalemine ei ole viinud soovitud tulemini. Aine piires IÕK koostatakse aineõpetaja poolt (vajadusel koostöös tugisüsteemiga). Kui õpilane vajab ind. õppekava kindlas aines, võetakse arvesse õpilase koolisestete uuringute kokkuvõtet õpilase individuaalsuse kaardil (IVK). Sellest lähtuvalt koostab aineõpetaja ind. õppekava konkreetses aines .

Kui õpilane vajab IÕK-d paljudes õppeainetes, on tõenäoliselt tegemist püsiva õpiraskusega. Sellisel juhul tuleb õpilane suunata lisauuringutele ja koolivälisesse nõustamismeeskonda, et talle määrataks sobivaim haridustee jätkamise viis.

KÄITUMISE TUGIKAVA

Käitumise tugikava koostatakse õpilasele, kellel esinevad vajakajäämised käitumis-ja sotsiaalsetes oskustes või kellel esinevad käitumiskõrvaldused, õpimotivatsiooni puudumine ja süstemaatiline koolikohustuse eiramine. Teabe kogumisel õpilase kohta on soovitatav kasutada ühist hinnangulehte. Tugikava koostamisse kaasatakse ka lapsevanem.

Käitumise tugikava toetub õpilase tugevatele külgedele, vajadustele ja tema enda poolt püstitatud eesmärkidele. Tugikava peab olema rakendatav kogu koolipäeva ulatuses. Õpilane saab jälgida ning analüüsida oma tegevust, fikseerida oma edusammud ning üleastumised, teha järeldusi.

Tugikava täitmisele võib kaasata ka teisi õpilasi või pedagooge. Käitumise tugikava fikseeritakse kirjalikult. Kokkuvõtte meetmete tulemuslikkusest ning ettepanekud edaspidiseks tehakse aasta lõpul sissekandena individuaalsel vaatluskaardil.

KOOSTÖÖ ERIARSTIGA

Koostöö eriarstiga toimub lapsevanema vahendusel.

Eriarstile suunamise soovitus teeb lapsevanemale teatavaks klassijuhataja või koordinaator, samuti kooliväline nõustamismeeskond. Samas teavitatakse lapsevanemat koolipoolse kokkuvõtte koostamise vajadusest.

Lapsevanema taotlusel väljastatakse lapsevanemale kokkuvõtte õpilase õppimisest ja toimetulekust koolis. Kokkuvõtte koostamisel osalevad klassijuhataja ja tugisüsteemi spetsialistid, vajadusel kaasatakse aineõpetajaid. Klassijuhataja/aineõpetaja kokkuvõtte puhul on otstarbekas kasutada kokkulepitud soovitusi. Kokkuvõtte koostatakse elektrooniliselt ja saadetakse koordinaatorile kokkulepitud ajaks, sellele lisatakse tugispetsialistide hinnangud. Kokkuvõtte väljastamisel arutatakse see läbi koos lapsevanemaga, vajadusel teeb seda tugispetsialist või HEV koordinaator. Klassijuhataja hoiab end kursis uuringute kuluga. Eriarstilt saadud otsusest teavitab lapsevanem klassijuhatajat või HEV koordinaatorit. Lepitakse kokku koolile tagasiside andmine ja vajadusel vestlusring.

Eriarsti väljastatud tõendeid ja konsultatiivseid otsuseid säilitatakse lukustatud kapis, olenevalt eriarstist ja diagnoosi tüübist HEV koordinaatori käes. Infot rehabilitatsiooniplaani olemasolust edastab lapsevanem.

KOOSTÖÖ KOOLIVÄLISE NÕUSTAMISMEESKONNAGA

Vajadusel toimib koostöö koolivälise nõustamismeeskonna spetsialistidega.

Lähtuvalt eesmärkidest suunatakse õpilane koos vanemaga spetsialisti vastuvõtule või tellitakse nõustamisteenus kooli. Nõustamisteenust kasutatakse ka tugisüsteemi spetsialistide ja pedagoogide abistamiseks, keerukamate juhtumite korral.

Koolivälise nõustamismeeskonna soovitus kohaselt ja vanema kirjalikul nõusolekul rakendab kool õpilasele tõhustatud tuge või erituge, terviseseisundist tulenevat koduõpet, koolikohustuslikule õpilasele mittestatsionaarset õpet, vähendab ja asendab riiklikus õppekavas ettenähtud õpitulemusi ühes või mitmes aines, soovitab lihtsustatud, toimetuleku- või hooldusõppe rakendamist või vabastab õpilase kohustusliku õppeaine õppimisest.

Koolivälise nõustamismeeskonna soovitus kantakse hariduse infosüsteemi õpilaste, üliõpilaste ning arst-residentide alamregistrisse pärast seda, kui vanem on andnud nõusoleku soovitus rakendamiseks. Nõusolek esitatakse kirjalikku taasesitamist võimaldavas vormis.

Kui elukohajärgse kohaliku omavalitsuse territooriumil ei ole võimalik korraldada koolivälise nõustamismeeskonna soovitus kohast õpet, on õpilase elukohajärgne vald või linn kohustatud koostöös teiste koolide ja nende pidajatega tagama õpilasele hariduse omandamise võimalused ning korraldama transpordi või hüvitama õpilase sõidukulud. Transport korraldatakse ja

sõidukulud hüvitatakse valla- või linnavalitsuse kehtestatud korras, välja arvatud juhul, kui sõidukulud hüvitatakse riigieelarvest ühistranspordiseaduse § 35 lõike 2 või § 36 lõike 2 alusel kehtestatud korras.

KOKKUVÕTETE TEGEMINE ÕPIABI TÕHUSUSEST

Õpiabi ja teiste meetmete rakendamise tulemuslikkuse hindamiseks kirjeldavad kõik meetme rakendamisel osalenud õpetajad ja tugispetsialistid vähemalt 2 X õppeaastas IVK-I õpilase arengut, toimetulekut ja soovitusi. Kõik sissekanded fikseeritakse kuupäevaliselt ja allkirjastatakse sissekande tegija poolt. Perioodi lõpul ühisel töökoosolekul hindavad HEV koordineerija, õpetajad ja tugispetsialistid meetmete tõhusust või järgnevate meetmete rakendamist. Kokkuvõtte fikseeritakse IVK-I

7. Karjääriõppe ja nõustamise korraldus

7.1. Karjääriõpe toimub koolis läbiva teema „ELUKESTEV ÕPE JA KARJÄÄRI PLANEERIMINE“ käsitlemise kaudu õpetajate kavandatud õppeprotsessi käigus. Aineõppesse tuuakse sobivaid teemakäsitlusi, näiteid, meetodeid ja projekte. Tegevused kajastatakse ainekavades ja kooli üldtööplaanis.

7.2. Oodatavad oskused ja pädevused 4. klassi lõpul

Õpilane

- iseloomustab iseennast;
- kirjeldab oma huvialasid ja unistusi;
- nimetab enam tuntud ameteid, kirjeldab nende vajalikkust;
- oskab kirjeldada oma vanemate tööd;
- mõistab oma tegevuse ja tulemuse vahelisi seoseid;
- kasutab raha lihtsamates tehingutes;
- tunneb huvi ümbritseva maailma vastu, tahab õppida;
- on kohusetundlik, tunnetab lubaduste pidamise olulisust.

7.3. Tunniväline töö karjääriõppe ja nõustamise korraldamisel

7.3.1. Tunnivälise tegevusena viiakse koolis läbi elukutseid tutvustav päev. Õpetajad teevad tihedat koostööd omavahel ja lastevanematega kaasaegse töömaailma tutvustamiseks. Õppekäikudel tutvutakse Alu ja lastevanemate töökohtadega. Koolis toimuvad traditsioonilised laadad.

7.3.2. Neljandal õppeveerandil toimuvad koolis vabategevuse või projektipäevad.

7.3.3. Tehakse koostööd Raplamaa Rajaleidja keskusega.

8. Õpilaste ja vanemate teavitamise ja nõustamise korraldus

8.1. Klassi- või aineõpetajad jälgivad õpilase arengut ja toimetulekut koolis ning vajaduse korral kohandavad õpet vastavalt õpilase vajadustele.

8.2. Õpilase võimete ja annete kõrgeimale võimalikule tasemele arendamiseks tuleb põhikoolis selgitada välja õpilase individuaalsed õpivajadused, valida sobivad õppemeetodid ning korraldada diferentseeritud õpet.

8.3. Kool tagab õpilasele, kellel tekib ajutine mahajäämus eeldatavate õpitulemuste saavutamisel, täiendava pedagoogilise juhendamise väljaspool õppetunde.

8.4. Kool nõustab vajaduse korral õpilase vanemat õpilase arengu toetamises ja kodus õppimises.

8.5. Õpilase arengu toetamiseks korraldatakse temaga vähemalt üks kord õppeaasta jooksul arenguveestlus, mille põhjal lepitakse kokku edasises õppes ja arengu eesmärkides.

8.6. Kool korraldab õpilaste ja vanemate teavitamist edasiõppimisvõimalustest.

8.7. Kool tagab õpilasele ning vanematele teabe kättesaadavuse õppe ja kasvatus korralduse kohta ning juhendamise ja nõustamise õppetööd käsitletavates küsimustes. Peamised õppeteemad, vajalikud õppevahendid, hindamise korraldus ja planeeritavad üritused tehakse õpilasele teatavaks õppeveerandi või poolaasta alguses.

9. Õpetajate koostöö ja töö planeerimise põhimõtted koolis

9.1. Planeerimisel juhindutakse väljundipõhise õppe põhimõtetest, kus planeerimine saab alguse õpitulemustest.

9.2. Õppeprotsessi planeerimise aluseks on riiklikus õppekavas toodud õpitulemused.

9.3. Õpitulemused tuleb saavutada kooliastme lõpuks

9.4. Õpetajate töökavade planeerimise vorm on vaba. Õpetaja töö planeerimise tulemusena tuleb avalikuks teha õppeveerandi algul (e-koolis) informatsioon:

- Mida hinnatakse ehk õpitulemused riikliku õppekava põhjal.
- Kuidas hindamine toimub (hindamismeetodid), (kontrolltöö, iseseisev töö, rühmatöö, kirjeldamine, selgitamine jne.). Hindamise kriteeriumid.
- Üldpädevuste kujundamine.
- Vajalikud õppevahendid ja planeeritavad üritused.

- Aineõpetajad koostavad ainekavad ja teevad omavahel koostööd, õppeained on omavahel lõimitud.

10. Kooli õppekava uuendamise ja täiendamise kord

10.1. Kooli õppekava koostamine ja arendamine eeldab õpilaste ja õpetajate, õpetajate ja juhtkonna, kooli hoolekogu, kooli ja vanemate, kooli pidaja, teiste õppeasutuste ja organisatsioonide koostööd põhikooli riikliku õppekava üldosa mõtestamisel ja ainekavade koostamisel.

10.2. Kooli õppekava koostamises ja arendamises kasutatakse erinevaid töövorme, töös osalevad kõik pedagoogid. Õppekava koostamise ja arendamise demokraatliku korralduse eest vastutab kooli direktor.

10.3. Kooli õppekava kehtestab kooli direktor. Kooli õppekava ja selle muudatused esitatakse enne kehtestamist arvamuse avaldamiseks kooli hoolekogule ja õppenõukogule.

11. Distantõpe Alu Koolis

11.1 Distantõppe läbiviimine Alu Koolis järgmistel juhtudel:

- Häda- ja eriolukorra puhul, kui õppeasutuse töö on üle viidud täielikult distantõppe vormile.
- Õpilastele, kes mingil põhjusel ei saa tavapärasel õppes osaleda (tervislikud põhjused jms).

11.2 Distantõppe võtmeelemendid ja kaks suunda Alu Koolis

Distantõppe kolm võtmelementi on juurdepääs õppeprotsessile, õppeprotsessi paindlikkus ja õppijakesksus.

Online-õpe ehk sünkroonne e-õpe ehk reaajas toimuv distantõpe – õppijas ja õpetaja on samas õpikeskkonnas, mis võimaldab õpilastel juhendajaga reaajas suhelda, mis hõlbustab suhtlemist õpetajate ja kaasõpilastega.

Mittereaajas toimuv e-õpe ehk mittesünkroonne e-õpe – sisaldab erinevaid õppematerjale (videoloengud, juhendid, ülesanded), kuid õpetaja ja õpilased on eraldatud ning õpilased ei saa reaajas juhendajaga suhelda. Õpe sisaldab kindlaid tähtaegu, mis ajaks on vaja ülesanded täita. Õpilasel on vabadus töötada oma tempos ja enda aega juhtides. Lähtuvalt õppija vajadusest võib neid kaht suunda lõimida ja nii tagatakse edu distantõppe tingimustes.

11.3 Distantõppe vahendid

Alu Kool koostöös kohaliku omavalitsusega tagab distantõppe ajaks õpilastele õppetöö eesmärgiks võimaluse arvuti kasutamiseks.

11.4 Õpetaja kui juhendaja roll distantõppel

- Õpilasele toetava kontakti algatamine ja säilitamine.
- Õppimise toetamine ja motiveerimine vastavalt õppija vajadustele.
- Õppijale pideva, kiire ja sisuka tagasiside jagamine.
- Õpetaja on õpilase jaoks kättesaadav koolipäeva ulatuses.
- Õpetaja seab distantõppe korral mõistliku ajaintervalli, mille jooksul ta vaatab õpilase pöördumised üle ja reageerib pöördumistele.
- Õpetajal on valmisolek aidata lahendada ka õppijate neid probleeme, mis ei ole otseselt seotud õppeülesannete täitmisega.
- Õpetaja edastab õppijale selge ja ühemõttelise juhendi distantõppel töötamiseks
- Süstemaatilise tagasiside andmine õppijatele enne kokkuvõtvat hindamist (kujundav hindamine).

11.5 Eriolukorrast tingitud hindamine

Eriolukorra algusest kuni õppeaasta lõpuni võib põhikoolis ja gümnaasiumis kasutada hindamisel kirjeldavat sõnalist hinnangut, millel puudub numbriline ekvivalent ning mida ei pea teisendama viiepallisüsteemis hindeskaalasse.

Hindamisel arvestatakse:

- Õpimapp (jooksvad tööd, esitlused, õppeprotsessi mapp).

Õpimappi formaat lepatakse kokku õpetajaga. Formaadi puhul arvestatakse järgnevaid võimalusi:

Jooksvate tööde õpimapp sisaldab teatud ajaks kogutud töid ja näitab õpilase saavutusi võrreldes kavandatud õpitulemustega.

Esitlusemappi kasutatakse kokkuvõtvaiks hindamiseks. See sisaldab tööde paremikku, mis on valitakse välja koos õpetajaga. Mapis on koos valmis ja lõpetatud tööd.

Protsessi õpimapp sisaldab kõike, mis on seotud õppeprotsessiga.

- Projektis osalemine – projekti aruanded, õpimapp, video- või fotosalvestused
- Aruanded, esseed, kokkuvõtted, reaalsajas või lindistatud esitlused, videokonverentsi vormis arutelud.
- Online-vestlused
- Ülesannete lahendamine

ALU KOOLI LIHTSUSTATUD ÕPPEKAVA LIHTSUSTATUD ÕPE

1. ÕPPE- JA KASVATUSEESMÄRGID

1.1. Lihtsustatud õppe põhiülesanne on suunata kerge intellektipuudega õpilase arengut ja aidata kujuneda isiksusel, kes tuleb eluga toime võimalikult iseseisvalt, teeb võimetekohast tööd, määratleb end oma rahva liikmena ja riigi kodanikuna.

1.2. Lihtsustatud õppele kohaldatakse põhikooli riiklikus õppekavas sätestatud õppe- ja kasvatuseesmärke ning pädevusi vastavalt kooliastmele, arvestades järgmisi rõhuasetusi:

- 1) õpilane peab lugu iseendast, kodust ja perekonnast, suudab majandada ennast ja oma perekonda;
- 2) õpilane armastab kodumaad;
- 3) õpilane teadvustab ennast ja kaasinimesi ning nende erinevusi, oma ja teiste rahvaste kultuurilisi erinevusi;
- 4) õpilane tunneb ja järgib võimetekohaselt õigusnorme ja demokraatlikke põhimõtteid;
- 5) õpilane hoidub eetiliselt valedest ahvatlustest ja ettepanekutest;
- 6) õpilane tunneb terveid eluviise ning püüab neid järgida;
- 7) õpilane teab loodushoiu peamisi seisukohti ja püüab tegutseda keskkonda säästes;
- 8) õpilane eesmärgistab, kavandab ja hindab oma igapäevast tegevust;
- 9) õpilane oskab tuttavates situatsioonides valida, nõu küsida, otsustada ja vastutust kanda;
- 10) õpilane on valmis koostööks;
- 11) õpilane osaleb võimetele vastavas täiendusõppes;
- 12) õpilane mõistab lihtsat teavet, oskab teavet hankida (sh Internetist);
- 13) õpilane valdab järgmisi elementaarskusi: vaatlemine, kuulamine ja kõne mõistmine, kõnelemine; lugemine, kirjutamine, arvutamine;
- 14) õpilane mõistab töö vajalikkust, valdab baasoskusi, suudab tööaja jooksul alluda töödistsipliinile, on valmis endale otsima sobivat tööd;
- 15) õpilane omab kujutlust maailmast kui tervikust.

2. ÕPPE- JA KASVATUSTEGEVUSE PÕHIMÕTTED

Lihtsustatud õppes lähtutakse järgmistest põhimõtetest:

2.1. Lihtsustatud õppes lähtutakse põhimõttest, et igal õpilasel peab olema võimalus saada haridust vastavalt oma võimetele. Õppekorralduses ja õppesisu valikul arvestatakse õpilaste võimeid ja teisi individuaalseid iseärasusi.

2.2. Lihtsustatud õppes peetakse oluliseks samu humanistlikke seisukohti, mida püstitab põhikooli riiklik õppekava. Tähelepanu pööratakse sallivusele erinevuste suhtes, kaaslaste erivajaduste mõistmisele; oma võimaluste ja piirangute teadvustamisele.

2.3. Taotletakse iga õpilase arengu toetamist: lapse arengupuute ületamiseks või vähendamiseks rakendatakse temale sobilikke eripedagoogilisi meetodeid. Selle aluseks on iga lapse arengutaseme ja -võimaluste hindamine. Vajaduse korral koostatakse õpilasele individuaalne õppekava, milles esitatakse vähendatud nõuded õpitulemustele. Sellisel juhul kohaldatakse eeldatavate õpitulemustena õpilasele koostatud individuaalses õppekavas sätestatud õpitulemusi.

2.4. Lihtsustatud õppe sisu on valdavalt suunatud igapäevases elus toimetulekuks praktiliste oskuste ja teadmiste väärtushinnangute ja toimimisviiside omandamisele. Lihtsustatud õppe

väljundiks on praktilist tööd väärtustav ja kutseõppeks valmis olev ühiskonna liige. Taotletakse õpetamist, kasvatamist ja arengu toetamist valdavalt praktilise õppeviisi (harjutamise) kaudu. Reegleid ja teooriaid käsitletakse minimaalselt, nende ülesandeks on üldistada ja teadvustada praktiliselt omandatud. Praktilised oskused konkretiseeritakse õpitulemustes. Praktiliste oskuste omandamisel toetatakse emakeeles (suhtlemine, teabe hankimine), matemaatikas jt ainetes omandatud teadmiste ja oskuste. Seosed eri ainevaldkondade vahel kujunevad üldõppe või selle elementide rakendamise, õpetust läbivate teemade, õppeülesannete, -meetodite ja -viiside abil.

2.5. Lihtsustatud õppes suunatakse õpilast omandama sotsiaalseid kogemusi: täitma ülesandeid koostöös, eeskuju järgi, näidise põhjal ning sõnalise selgituse alusel. Õpilaste aktiveerimine eeldab nende psüühilisele arengule vastavate tegevuste valikut, jõukohast õpitegevust, konkreetset ja arusaadavat eesmärgiseadet, õpilaste tegevuse pidevat stimuleerimist ja edusammudele hinnangu andmist. Oluline on õpetaja ja õpilaste emotsionaalne kontakt ühistegevuses, õppe jõukohasus, heatahtlik ja toetav miljöö. Õpioskuste kujunemist soodustavad õpetaja ja lastevanemate sagedased kontaktid (ühised nõudmised, samalaadne abi).

2.6. Kooli õppekava rakendamisel ja arendamisel arvestatakse konkreetse õpilasega ja tehakse koostöö eripedagoogiga, aineõpetajatega, lapsevanematega, valla või linna esindajatega, vajaduse korral spetsialistidega väljastpoolt kooli ja õpilastega.

3. ÕPPE JA KASVATUSE RÕHUASETUSED NING TAOTLETAVAD PÄDEVUSED

3.1. Õppe ja kasvatuse rõhuasetused 1.–2. klassis

3.1.1. Õpilaste juhtivaks tunnetusprotsessiks on taju, mõtlemine on kaemuslik-praktiline, areneb kaemuslik-kujundilise mõtlemise suunas, tegevusega kaasnev kõne on vähene. Õppetöös on eelistatud üldõpetuslik tööviis või üld- ja aineõpetuse kombineeritud variant. Soovitav on õppimine praktilise tegevuse ja didaktilise mängu kaudu. Õppematerjal esitatakse õpilastele jõukohases mahus, õpilaste tegevust verbaliseerib õpetaja.

3.1.2. Õpetuse põhitaotluseks on õpilase rolli mõistmine ja vastavate alusoskuste omandamine koostegevuse ja matkimise tasandil: kuulamine, vaatlemine, matkimine, tegutsemine näidise järgi, võrdlemine, rühmitamine, adekvaatne reageerimine korraldustele, osalemine dialoogis, produktiivse tegevuse tulemusele orienteerumine, tegevusse lülitumine ning ühelt tegevuselt teisele ümberlülitumine, oma välimuse ja õppevahendite korrashoid, omandatud praktilise tegevuse (toimingute) struktuuri ettekujutamine. Õpilased omandavad elementaarse lugemis-, kirjutamis- ja arvutamisoskuse.

3.1.3. Rõhuasetus on oma mina teadvustamisel (MINA ise) ning MINA – MEIE suhtel: kontakt ja koostegevus täiskasvanuga (õpetajaga), koostegevus klassikaaslastega, osalemine õpitud süžee mängudes ja dramatiseeringutes.

3.1.4. Õpilaste koolivalmidus ja võimed on erinevad, seetõttu arvestatakse õpilaste individuaalseid iseärasusi, materjali keerukust, abi osakaalu ja oskuse omandamiseks kuluvat aega.

3.1.5. Väärtuskasvatuses kasutatakse ülesandeid, kus on vaja hinnata käitumisakte põhimõttel ÕIGE – VALE, motiivi TAHAN kõrval õpitakse lähtuma ka motiivist ON VAJA.

3.1.6. Õpetaja olulisim ülesanne on toetada õpilase eneseusku ja käitumist õpilase rollis.

3.2. Taotletavad üldpädevused 1.–2. klassis

2. klassi lõpuks õpilane:

1) tunneb end oma pere liikmena, oma klassi ja kooli õpilasena;

- 2) eristab oma-võõrast-ühist;
- 3) hoiab korras oma koolitarbed ja välimuse, hoiab puhtust;
- 4) märkab ilu;
- 5) kuulab ja vastab küsimustele;
- 6) kontakteerub ühistegevuses teiste inimestega, palub abi ja osutab ise abi kaaslastele;
- 7) osaleb klassi ühistegevuses (sh õpitud süžee mängudes);
- 8) käitub tuttavas situatsioonis viisakalt;
- 9) hindab käitumisakte *õige/vale-*, *meeldib / ei meeldi-* tasandil;
- 10) oskab looduses käituda õpitu ulatuses ning hinnata oma ja teiste käitumist looduses *õige/valepõhimõttel*;
- 11) täidab ülesanded koostegevuses, eeskuju, näidise ja omandatud oskuste piirides suulise korralduse järgi;
- 12) selgitab mõisteid *ööpäev* ja *aastaajad*;
- 13) leiab paberilehelt ja raamatu leheküljelt vajaliku teabe (suunamisel);
- 14) vaatleb esemeid ja märkab nende erinevusi;
- 15) eristab objekte ja nende kujutisi kuju, suuruse ja värvuse järgi; tajub ruumisuhteid esemete ja kujutiste ning nende osade vahel;
- 16) võrdleb ja rühmitab esemeid ja kujutisi erinevate tajutavate tunnuste alusel;
- 17) viib kokku eseme või kujutluse ja keelelise väljendi, tunneb tuttavaid esemeid kirjelduse järgi;
- 18) väljendab ennast 3–4-sõnaliste lihtlausetega;
- 19) kujutab ette ja modelleerib lühitekstis kirjeldatud situatsiooni;
- 20) loeb jõukohast õpitud teksti lühikeste sõnade ja/või kõnetaktide kaupa;
- 21) arvutab 20 piires.

3.3. Õppe- ja kasvatuses rõhuasetused 3.–4. klassis

3.3.1. Õpilaste juhtivaks tunnetusprotsessiks on mälu, hakkab kujunema sisekõne, areneb elementaarne verbaalne mõtlemine. Sisekõne kujunemine võimaldab arendada õpitegevuse kavandamist-reguleerimist: orienteerumine ülesandes, planeerimine, enesekontroll. Õpioskuste seisukohalt on oluline õppeülesannete teadvustamine, st oma tegevuse refleksioon.

3.3.2. Põhitaotluseks on kujundada õpilase roll ja õpioskused, häälestada õpilast suhtuma õppimisse positiivselt.

3.3.3. Õppekavateraviku kujundamise aluseks on suhted MINA/MEIE/KODUKOHT (paikkond).

3.3.4. Lugemine, kirjutamine, arvutamine, orienteerumine tekstis ja tekstiloome, vaatlus- ning võrdlusoskus jne omandatakse tasemel, mis võimaldab neid hiljem kasutada ainealaste teadmiste ning tööoskuste omandamiseks.

3.3.5. Väärtuskasvatases on esikohal käitumisaktide teadvustamine ja nende hindamine moraalinormidele vastavuse aspektist. Eesmärk on viisakas ja reeglitekohane käitumine tuttavates situatsioonides.

3.3.6. Oluline on kujundada ja toetada õpilase rolli ning valmistada õpilasi ette uute õppeainete (sh tööõpetuse) õppimiseks alates 6. klassist.

3.4. Taotletavad üldpädevused 3.–4. klassis

4. klassi lõpuks õpilane:
- 1) osaleb jõukohaselt ühistegevuses, abistab kaaslast;
 - 2) alustab ja jätkab dialoogi;

- 3) käitub koolis ja avalikes kohtades viisakalt, tunneb ja järgib lihtsamaid kombeid;
- 4) arvestab teadaolevaid motiive ja tingimusi käitumisaktide hindamisel, väljendab käitumisaktis ilmnenud iseloomuomadusi;
- 5) kirjeldab oma käitumist konfliktsituatsioonis;
- 6) hoidub kaaslast kahjustavast käitumisest;
- 7) väljendab ennast arusaadavalt (sh lühitekstide abil);
- 8) mõistab omandisuhteid OMA – VÕÖRAS – ÜHINE-tasandil ja käitub vastavalt;
- 9) eristab fantaasiat ja reaalsust;
- 10) hoiab puhtust ja korda kodus ning koolis, hoidub loodust kahjustavast käitumisest;
- 11) täidab ülesandeid eeskuju, näidise ja õpitud oskuse piirides verbaalse korralduse (sh kirjaliku instruksiooni) järgi;
- 12) õpib üksi, klassis ning kodus, osaleb ühistöös;
- 13) kasutab tuttavaid abivahendeid õpiülesannete täitmisel (sh lihtsaid skeeme ja sümboleid);
- 14) kirjeldab oma tegevust nii tegevuse ajal kui ka tagantjärele;
- 15) kasutab õpitud enesekontrollivõtteid (resultaadi kontroll);
- 16) mõistab ruumi ja aja suhteid, väljendab neid kõnes;
- 17) vaatleb sihipäraselt, võrdleb ning rühmitab objekte ja nähtusi, kui rühmitusalus on antud;
- 18) eristab tuttavates situatsioonides ja oma tegevuses põhjust, tagajärge ja eesmärki;
- 19) loeb jõukohast õppeteksti ladusalt, tõlgendab õpitud teksti oma sõnadega, kujutab kirjeldatud objekte ja situatsioone ette;
- 20) vormistab oma õpiülesanded nõuetekohaselt.

4. TUNNIJAOTUSPLAAN

4.1. Tunnijaotusplaani on järgmine:

Õppeaine/klass	1.	2.	3.	4.
eesti keel	7	9	8	8
matemaatika	4	5	5	5
loodus- ja inimeseõpetus	1	2	3	4
muusikaõpetus	2	1	2	1
kunsti-/tööõpetus	2	2	3	3
robotika/informaatika	1	1	1	1
kehaline kasvatus	3	3	3	3
nädalakoormus	20	23	25	25

4.2. Eriklassis võib muuta tunnijaotusplaani, näha ette vähendatud või asendatud õpitulemused ja vähendatud õppekoormuse, kuid mitte alla 20 õppetunni õppenädalas.

4.3. Läbivad teemad määratakse kooli õppekavas, kohandades või muutes vajaduse korral põhikooli riikliku õppekava läbivaid teemasid.

5. HINDAMINE

Lihtsustatud õppes kohaldatakse hindamisel põhikooli riiklikus õppekavas hindamise kohta sätestatud. Alu Koolis toimub sõnaline hinnangute andmine.

6. ÕPPETEGEVUSED JA ÕPITULEMUSED ÕPPEAINETI

6.1. Eesti keel

6.1.1. Õpetuse eesmärgid

Eesti keele õpetuse peamine ülesanne on toetada õpilaste kõne arengut, rõhutades eriti kõnest arusaamise kujundamist. Eesti keele õpetamisega taotletakse, et õpilane:

- 1) oskab kuulata ja kõnele adekvaatselt reageerida;
- 2) osaleb dialoogis ja väljendab oma mõtteid kuulajale arusaadavalt;
- 3) loeb jõukohast teksti, mõistab selle sisu ja mõtet.
- 4) kirjutab arusaadavalt, teeb märkmeid, mõistab ja koostab tarbekirja;

- 5) on omandanud elementaarse ülevaate eesti keele süsteemist, tunneb põhitermineid;
- 6) valdab praktiliselt eesti keele lauseehitust, igapäevast sõnavara ja sõnade muutevorme, saab aru sõnade ja lausete otsesest tähendusest ning oma kogemuste piires ka pragmaatilisest tähendusest;
- 7) kasutab eesti keelt õpitegevuses ja igapäevases elus;
- 8) kavandab oma tegevust kõne abil, kommenteerib ning hindab seda, reguleerib oma ja teiste tegevust vastavalt üldistele käitumisnormidele;
- 9) tõlgendab igapäevast lihtsat verbaalset teavet;
- 10) tunneb ilukirjanduslike tekstide liike, omab elementaarset ülevaadet rahvuskirjandusest ja oskab nimetada mõnda kirjanikku;
- 11) tunneb ja jälgib oma võimete kohaselt üldinimlikke kõlbelisi arusaamu, valdab vastavat tavasõnavara.

6.1.2. Eesti keele õppe rõhuasetused 1.–2. klassis

6.1.2.1. Eesti keele õpe 1.–2. klassis koosneb aabitsaeelsest, aabitsa- ja aabitsajärgsest perioodist.

6.1.2.2. Õppimise eelduseks on lapse suutlikkus tunnetada ennast õpilasena ning mõista ja sooritada õpiülesandeid.

6.1.2.3. Lihtsustatud õppekava vajava lapse tunnetustegevus toetub 1.–2. klassis valdavalt praktilisele tegevusele ja lähiümbruse tajumisele, mis on osaliselt võrreldav eakohaselt arenenud lapse tegevusega neljandal-viiendal eluaastal. Tunnetuslik aktiivsus on madalam, kujutluste ja keeleüksuste vaheline seos ebatäpne või osaliselt puudu. Tegevusega kaasnev privaatkõne on kasin või ei ilmne üldse.

6.1.2.4. Kooliikka jõudes kasutab laps oma kõnes baassõnavara (tajatud/märgatud esemete ja tegevuste sõnastamine) ja piiratud hulgal vabade laienditeta lihtlaused. Kõnest arusaamine sõltub situatsiooni mõistmisest. Baassõnavaraga võrreldes konkreetsema või üldisema tähendusega sõnu ning nende grammatilisi seoseid lauses laps valdavalt ei mõista. Lihtsustatud õppekava vajav 1.–2. klassi laps suudab tõenäoliselt hoida kolme- või neljasõnalist lausungit.

6.1.2.5. Kõne alarengust ja tegevusele kaasneva kõne puudulikkusest lähtuvalt on vaja reguleerida laste õppetegevust koostöös ja eeskujuga järgi ning kommenteerida lapse tegevust.

6.1.2.6. 1.–2. klassi õpilastele on iseloomulikud impulsiivsed, äärmuslikud, negatiivsed, harvem positiivsed emotsioonid ja ebastabiilsed tunded. Väiksemal osal lastest ilmneb emotsioonide inertsus. Esialgu ei kontrolli õpilased oma emotsioone, mis väljendavad reaktsiooni keskkonnale ning oma primitiivsetele tarvetele. Ka enesehinnang on otseses seoses õpetaja, vanemate ja kaaslaste suhtumisega.

6.1.2.7. Tundevalla kujunemine ennetab kognitiivset arengut. Ilmnevad soovid rahuliku ja sõbraliku keskkonna ning positiivse suhtumise (sh füüsilise kontakti) järel.

6.1.2.8. Õpilaste passiivsus, kognitiivsete protsesside, kõne ning tundevalla arenematus tingib vajaduse mõjutada õpiülesannetega eelkõige esimese ajuploki (ajutüvi, koorealused moodustised) ning parema poolkera koore aktiivsust ja talitluslikku arengut. Eelistatud on praktiline või materialiseeritud tegevus ning tajuprotsesside suunamine; protsess ja tulemus seostatakse kõnega.

6.1.2.9. Õpitakse kõnet kuulama, tajutavaid objekte ja nähtusi jälgima, vaatlema ja võrdlema ning erisuguste tunnuste alusel rühmitama; mõistma ja täitma suulisi korraldusi; osalema dialoogis. Oskustest on peamised tuumlausete (baaslausete) ja laiendatud lihtlausete mõistmine, koostamine ja kasutamine, lugemine ja kirjutamine.

6.1.2.10. Peamised õppeviisid on praktiline harjutamine ja didaktiline mäng. Kujundatakse oskused tegutseda koos õpetajaga, matkides, eeskuju järgi ning orienteeruda oma kehas ja lähimas aegruumis. Omandatud toiminguid ajendatakse ja kinnistatakse verbaalsete repliikidega. Tegevuse verbaalne kommenteerimine, kokkuvõtete tegemine ning lühitekstide interpreteerimine on peamiselt õpetaja pädevuses.

6.1.2.11. Õpilasi ärgitatakse õpetaja ütlust kordama (kooris ja/või individuaalselt) ning lõpetama. Vaimsete ülesannete täitmisel toetatakse näitvahendite, õpitavad toimingud materialiseeritakse, kasutatakse lihtsaid skeeme, sümboleid, graafilisi orientiire.

6.1.2.12. Motivatsiooni kujundamiseks antakse õpilastele nii õpitegevuses osalemise kui ka tulemuste puhul võimalikult sageli konkreetseid positiivseid hinnanguid. Positiivsele hinnangule kaasneb konkreetne soovitus midagi paremini teha. Korraldused antakse osatoimingute kaupa, arvestatakse õpilaste kõnemõistmise taset. Õpilaste ajutegevuse aktiveerimiseks kasutatakse võimalikult sageli sensomotoorseid ülesandeid. Õppeülesannete esitamisel rõhutatakse selle eesmärki (... *kirjutada tuleb õigesti, valida õige täht*).

6.1.3. Taotletavad õpitulemused 1.–2. klassis

6.1.3.1. 1. klassi lõpuks õpilane:

- 1) mõistab, koostab (tegevuse, pildi ja/või skeemi alusel) ning kasutab kontekstist/situatsioonist lähtuvalt sensomotoorsele kogemusele toetuvat lihtlauset (3–4 sõna);
- 2) määrab sõnade järjekorra 3–4-sõnalises lauses;
- 3) väljendab oma mõtet vähemalt tuumlausega;
- 4) kasutab elementaarseid viisakusväljendeid;
- 5) vastab dialoogi repliigile;
- 6) alustab dialoogi oma tarvete rahuldamiseks;
- 7) häälib kuni 5-häälikulisi sõnu, koostab analüüsitud sõnade (noop)skeeme, määrab häälikujärje sõnas;
- 8) määrab õpetaja võrdleva hääldamise abil häälikute pikkuse 1–2-silbilistes sõnades ja kasutab sõnu analüüsid sobivaid sümboleid (noope);
- 9) laob analüüsitud sõnu tähtedega, teeb analüüsitud sõnade ära kirja;
- 10) tunneb suuri ja väikseid trükitähti;
- 11) kirjutab väikseid kirjatähti;
- 12) loeb veerides 1–3-silbilisi sõnu, tuumlauseid ja vähe laiendatud lihtlauseid, saab aru loetu tähendusest (oma kogemuste piires).

6.1.3.2. 2. klassi lõpuks õpilane:

- 1) mõistab, koostab (4–5 sõna) ja kasutab sensomotoorsetele kogemustele toetuvat laiendatud lihtlauset;
- 2) kõneleb õpetaja suunamisel oma tegevusest (3–4 lausega);
- 3) korduvates situatsioonides kasutab viisakusväljendeid;
- 4) alustab ja jätkab dialoogi oma kogemusele vastavas situatsioonis;
- 5) iseloomustab õpetaja suunamisel objekti 2–3 tajutava tunnuse alusel;
- 6) loeb õpitud teksti lühikeste sõnade ja/või kõnetaktide kaupa;
- 7) leiab õpitud tekstist küsimuste-korralduste abil sõnu ja lauseid, järjestab sisu järgi pildiseeria, vastab küsimustele lause ja/või lõigu sisu kohta valiklugemise abil;
- 8) taastab lühiteksti abivahendeid kasutades (pildid, pildiseeriad, küsimused, sõnalünkadega laused);
- 9) määrab häälikujärje sõnas;
- 10) määrab häälikurühma tabeli alusel;
- 11) muudab ja määrab abivahendi abil 1–2-silbilistes sõnades lihthääliku pikkust;
- 12) kirjutab analüüsitud 1–2-silbilise sõna häälikkoostist moonutamata;
- 13) teeb lugema õpitud lause ära kirja lühikeste sõnade ja kõnetaktide kaupa.

6.1.4. Eesti keele õppe rõhuasetused 3.–4. klassis

6.1.4.1. Emakeeleõpetuse peamine eesmärk on soodustada olulisi arengulisi muutusi õpilaste tunnetuslikus-kõnelises tegevuses.

6.1.4.2. Õpilase ajutegevus on täiustunud. Kasvab analüütilist taju ja kõnetegevust korraldava vasaku poolkera osakaal, mis võimaldab esemete, tegevuste ja sündmuste seni hägusaid mälukujutlusi suurema hulga tunnuste abil täpsemaks muuta. Lisaks kaemuslik-praktilisele mõtlemisele suunatakse last järjest enam kasutama kujundilist mõtlemist.

6.1.4.3. Õpilase analüütilis-sünteesilise taju ja sellest kujunevate kujutluste areng eeldab õpetaja suunamisel toimuvat esemete tunnuste/omaduste, osade ning funktsioonide märkamist ja teadvustamist. Nendele toetudes saab arendada esemete, tegevuste, sündmuste jm rühmitamis- ning üldistamisoskust.

6.1.4.4. Konkreetsed ja üldistatud kujutlused ning nendevahelised assotsiatiivsed seosed on baas, millele toetudes kujunevad ja arenevad keeleüksuste tähendused (sõna ja selle vormid, sõnaühendid, laused/lausungid, hargnenud ütlus, sidus tekst), laienevad võimalused nimetatud üksusi valida ja kombineerida.

6.1.4.5. Kasvab oluliselt kõne mõju käitumisele ja tunnetustegevusele (sh tegevuse reguleerimisele). Kõne abil ammutatakse varemomandatud teadmisi mälust sihipäraselt; luuakse rohkem uusi mõtestatud seoseid (sõnaühendite, tekstisidusate lausete mõistmine ja kasutamine); hangitakse uut teavet; suunatakse tunnetusprotsesse (tajumise suunamine, materjali seostamine mälus, mõtlemisoperatsioonide sooritamine); kommenteeritakse, kavandatakse ja kontrollitakse oma tegevust.

6.1.4.6. Õpilane õpib oma tegevuse protsessi kommenteerima. Esialgu toimub see väliskõnes (endale suunatud privaatkõne), seejärel sosinkõnes, mis hiljem läheb üle sisekõneks. Sisekõnes lõimuvad keeleüksuste tähendused kujutlustega, kuid 3.–4. klassi õpilased rakendavad sisekõnet esialgu hargnenult ning piiratult, mis aeglustab õpitegevuse tempot.

6.1.4.7. Tunnetuslik-kõneline tegevus, mis toimub õpilase lähimas arengutsoonis (potentsiaalses arenguvallas), valmistab õpilasi ette järgmises klassis õppimiseks (loodusõpetus, ajalugu, inimeseõpetus jm) ning elementaarsete keeleteadmiste omandamiseks.

6.1.4.8. Lugemistehnika ja õigekirjaoskuse arenemine on omavahel tihedalt seotud. Mõlema oskuse jaoks on oluline automatiseerida esmalt häälikanalüüsi (häälikute olemasolu, häälikute järg; kirjutamisel häälimine, lugemisel veerimine) ja seejärel ka foneemanalüüsi (häälikurühmade äratundmine, häälikupikkuse kui kõnetakti vältele osutaja äratundmine lugemisel ja määramine kirjutamisel võrdleva hääldamise alusel).

6.1.4.9. Automatiseerumata osaoskuste sooritamiseks on vaja materialiseeritud abivahendeid (graafilised orientiirid, värvid, analüüsietappide tulemuste visualiseerimine).

6.1.4.10. Õpetamisel on tähelepanu keskmes häälimise ja võrdleva hääldamise oskuste arendamine. Eesmärgiks on, et õpilased suudaksid nimetatud operatsioone sisekõnele toetudes sooritada, tempot kirjutamisega kohandada ja lugemisoskuse arenguks tõsta. Nimetatud operatsioonide sooritamise kiiruse tahtlik reguleerimine on otseselt seotud lugemistehnika ja õigekirja omandamisega. Häälimist ning võrdlevat hääldamist kasutatakse ühtlasi enesekontrollioskuse omandamiseks.

16.1.4.11. Lugesioskuse kujunemine sõltub veel olulisel määral õpilase jaoks tuttavate süntaktiliste konstruktsioonide esinemise sagedusest tekstis ning õpilase keeleüksuste tähenduse valdamise tasemest.

6.1.4.12. Lugemistehnika arendamise eesmärgiks on jõuda sisult ja keeleliselt kohandatud tekstide ladusa lugemiseni või vähemalt selle piirini. Õpetaja suunab õpilasi tekste analüüsima sisu ja mõtte mõistmise seaduspärasusi arvestades.

6.1.4.13. Teksti esmasele lugemisele ja pedagoogi suunavatele kommentaaridele järgneb sündmuse puhul stseenide järjestuse, kirjelduse puhul tunnuste ja omaduste valdkondade teadvustamine. Korduval lõikude kaupa lugemisel suunatakse õpilasi mõistma lausete tähendust ja lausetevahelisi seoseid, tuletama tekstis puuduvat teavet, märkama mõistmiseks olulisi keeleüksusi (sõnu, sõnaühendeid), kirjeldama tekkivaid kujutlusi.

6.1.4.14. Tekstis orienteerumist arendavad valiklugemise ülesanded (esmal lõikude ja seejärel kogu teksti ulatuses). Valiklugemise ülesanded on suunatud lühikese sisukokkuvõtte ning ilukirjandusliku teksti puhul ka varjatud teabe sõnastamisele. Õpilaste väljendust täiendatakse ja konkretiseeritakse.

6.1.4.15. Harjutatakse väljendite valikut sõltuvalt suhtlemissituatsioonist, käitumisaktide hindamist, konfliktide reguleerimist soodustavate ütluste kasutamist.

6.1.4.16. Alustatakse teksti kohta küsimuste moodustamise ja kaaslastele esitamise õpetamist.

6.1.4.17. Jutustamises eristatakse kahte valdkonda – tekstilähedane jutustamine (vahendatud tekstiloomes) ja jutustamine oma kogemusest.

6.1.4.18. Tekstilähedase ümberjutustuse kui vahendatud tekstiloomes õppimine sõltub järgmistest asjaoludest: mälu muutumisest juhtivaks tunnetusprotsessiks; teksti sisu ja mõtte mõistmise tasemest; keeleüksuste valdamisest; keeruliste grammatiliste struktuuride lihtsamateks ja tekstisidusateks muutmise oskusest; teabeüksuste variatiivse sõnastamise oskusest.

6.1.4.19. Tekstilähedasel jutustamisel tuleb hoiduda teksti fragmentaarsest sõnastamisest või mehaanilisest päheõppimisest. Oluliseks tuleb pidada teabe järjestamist, sõnavara variatiivset valimist, lausungite seostamist ja nende parandamist järeltööna. Teksti mitmekordsel taastamisel tuleb muuta abivahendeid ja varieerida sõnastust. Sobivateks abivahenditeks on skeemid koos tugisõnadega (sh ka küsisõnad).

6.1.4.20. Praktilise grammatika õppimise peamised eesmärgid on tuumlause mallide hulga laiendamine; muutevormide kasutamine eri lausemallides ja mitmes tähenduses; tuumlausete ühendamine ja sisestamine, et mõista ja moodustada laiendatud lihtlauseid.

6.1.4.21. Lausemallide baasiks on kujutlused tegevussituatsioonidest (skemaatilised kujutluspildid) ja nende kombinatsioonid. Oluline on teadvustada situatsioonide komponente: subjekt(id), objekt(id), vahendid, tunnused (sh tegevus või seisund), aeg, ruum jne. Jõutakse tajutavate sündmuste/nähtuste põhjuse ning eesmärgi mõistmise ja sõnastamiseni. Oluline on põhjuse ja eesmärgi eristamine ning nende ettekujutamine ajas ja ruumis.

6.1.4.22. Keeleüksuste tähenduse selgitamine, täpsustamine ja täiendamine toetub rühmitamisoskusele ja teadmistele rühma kuuluvatest objektidest, sündmustest, nähtustest, tunnustest.

6.1.4.23. Lausetähenduse mõistmine toetub põhisõna ja laiendite seostele, mille teadvustamiseks harjutatakse süntaksiküsimuste esitamist. Sõnade ja sõnaühendite tähendust seletatakse ja täpsustatakse kontekstis.

6.1.4.24. Tuletiste tähenduse mõistmiseks on oluline uute allrühmade moodustamiseks vajalike spetsiifiliste tunnuste teadvustamine (loom – rohusööja, inimene – tööline – kaevur). Võrdluste ja metafoorsete väljendite tähenduse seletamine eeldab ühistele tunnustele osutamist (tuli / päike küpsetab, seisab postina / liikumatult).

6.1.4.25. Peamiseks tööviisiks on praktiline harjutamine. Keeleüksuste analüüs sisaldab enamasti semantilisi ülesandeid. Keeleterminite kasutamine jääb valdavalt õpetaja pädevusse. Uute õpioskuste omandamine algab materialiseeritult.

6.1.4.26. Tähelepanu pööratakse lihtsate kirjalike töökorralduste mõistmisele. Kirjalikult esitatud töökorralduse täitmist saab nõuda juhul, kui töövõtte on koostegevuses ja/või matkimise teel omandatud.

6.1.4.27. Raskusastme varieerimiseks muudetakse materjali keerukust, pedagoogi osalemist ehk õpilase iseseisvuse astet ja/või abivahendeid.

6.1.5. Taotletavad õpitulemused 3.–4. klassis:

6.1.5.1. 3. klassi lõpuks õpilane:

- 1) mõistab ja koostab kuni 5-sõnalist lihtlauset;
- 2) kasutab laiendatud lihtlauses nimi-, omadus- ja tegusõnade õpitud vorme;
- 3) koostab õpitud sõnavormidega mitmeid sõnaühendeid;
- 4) osaleb ühistegevuse ajal dialoogis (küsimus-vastus, teade-küsimus);
- 5) võrdleb ja kirjeldab kahte tuttavat objekti tajutavate tunnuste alusel;
- 6) muudab ja määrab graafilistele orientiiridele toetudes veaohlike häälikute pikkust üksikhäälikutest koosnevates sõnades;
- 7) kirjutab pärast analüüsi õigesti 2–3-silbilisi üksikhäälikutest koosnevaid sõnu;
- 8) kirjutab ära kirjas 1–2-silbilisi sõnu (originaalteksti täiendavalt vaatamata);
- 9) kontrollib ära kirja õigsust;
- 10) loeb õpitud teksti valdavalt sõnade kaupa;
- 11) leiab õpitud tekstist küsimuste-korralduste järgi sõnu, lauseid ja lõike, vastab küsimustele (sh annab hinnangu tegevusaktile);
- 12) annab abivahendeid kasutades ja koostöös õpetajaga tekstilähedaselt edasi õpitud pala sisu.

6.1.5.2. 4. klassi lõpuks õpilane:

- 1) mõistab ja koostab kuni 6-sõnalist lihtlauset;
- 2) laiendab lihtlauset skeemide ja süntaksiküsimuste abil;
- 3) kasutab laiendatud lihtlauset ja sihitisosalauset;
- 4) osaleb ühistegevuse ajal üksteise tegevust reguleerivas dialoogis;
- 5) võrdleb ja kirjeldab esemeid rühmas (kuni 3 objekti); kirjeldab ühistegevust;
- 6) analüüsib ja moodustab käändevorme skeemide abil;
- 7) rakendab abiga sõnaühendis ja lauses käändevorme (õpitud funktsioonides);
- 8) kirjutab õigesti üksikhäälikutest koosnevaid kuni 4-silbilisi sõnu;
- 9) sooritab ära kirja sõnaaaval;
- 10) kasutab suunamisel õigekirja kontrollimise võtteid;
- 11) loeb õpitud teksti sõnade ja süntagmade kaupa, arvestab kirjavahemärke;
- 12) loeb õppimata teksti vähemalt sõnaaaval;
- 13) leiab küsimuste-korralduste järgi tekstist sõnu, lauseid ja lõike (sh peamõttele osutavaid lauseid);

- 14) tuleb tekstis sõnastamata teabe oma kogemustele/teadmistele toetudes ja õpetaja juhendamisel;
- 15) vastab küsimustele teksti kohta (põhjuslikud seosed, hinnangud tegevustele, tegudele); 16) annab ühisvestlustes hinnanguid tegevusaktidele;
- 17) annab abivahenditele toetudes tekstilähedaselt ja valikuliselt edasi teksti või lõigu sisu.

6.2. MATEMAATIKA

6.2.1. Õpetuse eesmärgid

Matemaatikaõpetusega taotletakse, et õpilane:

- 1) saab aru matemaatika vajalikkusest oma elus ja tegevuses;
- 2) oskab suunamisel otsida matemaatikaalast teavet (sh Internetist);
- 3) omandab iseseisvaks tööks ja koostööks vajalikud oskused ning hoiakud;
- 4) õpib ümbritseva maailma esemeid ja nähtusi struktureerima (järjestama, võrdlema, rühmitama, loendama, mõõtma);
- 5) omandab:
 - naturaalarvude praktilise tähenduse;
 - kujutluse peamistest suurustest, suuruse mõõtmise ühikutest ja nendevahelistest tähtsamatest seostest;
 - meetermõõdustiku ja ajaühikute süsteemi tähenduse ja oskuse neid praktiliselt kasutada;
 - lihtsamate mõõtmiste sooritamise vilumuse, oskuse kasutada mõõteriistu (joonlaud, kaal, kell);
 - oskuse sooritada kõiki nelja aritmeetilist tehet õpitud naturaalarvudega;
 - oskuse lahendada liht- ja liittekstülesandeid;
 - kujutluse geomeetristest kujunditest ja kehadest, nende tunnustest ja omadustest;
 - oskuse moodustada/joonestada geomeetrisi kujundeid joonestusvahendite abil.

6.2.2. Õppetöö rõhuasetused 1.–2. klassis

6.2.2.1. Õpetamise ülesandeks on aidata lastel omandada kujutlus matemaatikast kui õppeainest. Konkreetsete praktiliste toimingute kaudu selgitatakse, millega aine tegeleb ning kuidas see on seotud õpilaste endi elu ning tegevusega.

6.2.2.2. Täpsustatakse õpilaste kogemuslikke kujutlusi esemete ja suuruste maailmast, omandatakse kujutlused hulkadest, vormist, ruumist ja ajast, arvudest 20 piires, arvude liitmisest ja esitamisest kümnendsüsteemis. Õpitakse opereerima hulkadega, sooritama liitmis- ja lahutamistehteid suulise arvutamise võtet kasutades.

6.2.2.3. Õpitakse ära tundma ja nimetama lihtsamaid geomeetrisi kujundeid, omandatakse esmased kujutlused mõõtmisest ja mõõtühikutest. Esmasel tutvumisel tekstülesannetega õpitakse rakendama liitmis- ja lahutamise elementaaroskusi lihtsamate eluliste probleemide lahendamiseks.

6.2.3. Taotletavad õpitulemused 1.–2. klassis

6.2.3.1. 1. klassi lõpuks õpilane:

- 1) võrdleb ja järjestab esemeid suuruse, pikkuse, laiuse ja kõrguse järgi;
- 2) orienteerub ruumis ja tasapinnal küsimuse *kus?* ja korralduse *pane ...!* alusel;
- 3) opereerib hulkadega (oskab hulki võrrelda, võrdsustada ja ühendada ning eraldada osahulka);
- 4) vastab küsimusele *mitu?* (nii haaramise teel kui ka loendades);
- 5) nimetab, kirjutab ja võrdleb arve 10 piires;
- 6) teab arvude koostist 10 piires;
- 7) liidab ja lahutab 10 piires;
- 8) sooritab ja kommenteerib esemete hulga suurust muutvaid tegevusi (+ , - , =);
- 9) teab rahaühikuid;

- 10) moodustab erinevatest õpitud rahatähtedest vajaliku rahasumma;
- 11) teab geomeetriliste kujundite *ring*, *kolmnurk*, *nelinurk* nimetusi;
- 12) nimetab nädalapäevade ja aastaegade nimetusi õiges järjekorras;
- 13) konstrueerib praktiliselt geomeetrilisi kujundeid; joonistab kõverjoont; sirgjoont;
- 14) koostab matemaatilisi jutukesti ja lahendab neid õpetaja abiga;
- 15) eristab tekst- ja tulpülesannet.

6.2.3.2. 2. klassi lõpuks õpilane:

- 1) moodustab abivahendeid kasutades arve 1–20;
- 2) vastandab hulgaelemente arvuga (20 piires);
- 3) määrab arvu koha naturaalarvude reas (20 piires);
- 4) järjestab arve 1–20;
- 5) eristab kümnelisi ja ühelisi kahekohalises arvus (20 piires);
- 6) loeb ja kirjutab arve 1–20;
- 7) loeb, kirjutab ja lahendab liitmis- ja lahutamise võrdusi 20 piires (järku ületamata);
- 8) kasutab vajaduse korral liitmise vahetuvusseadust;
- 9) lahendab kolme arvu liitmise või lahutamise liitülesandeid (20 piires);
- 10) seostab ajasuhteid *eile*, *täna*, *homme* nädalapäevadega;
- 11) eristab ajasuhteid *üleeile* ja *ülehomme*;
- 12) tunneb kellade liike ja kellaosade nimetusi;
- 13) määrab aega täistundides;
- 14) kasutab mõõtmisel pikkusühikut *sentimeeter*;
- 15) mõõdab joonlaua abil lõigu pikkust sentimeetrites;
- 16) võrdleb lõikude pikkusi mõõtmise tulemuste järgi;
- 17) joonestab ettemärgitud punktide järgi joonlaua abil kolmnurka ja nelinurka;
- 18) tajub lihttekstülesannete struktuuri, teab nende lahendamise üldpõhimõtteid ning vormistamisnõudeid;
- 19) kasutab õpitud rahaühikuid ostu-müügi operatsioonide praktilisel sooritamisel (20 piires);
- 20) koostab ja lahendab ühetehtelisi tekstülesandeid summa ja vahe leidmiseks 20 piires (õpetaja abiga).

6.2.4. Õppetöö rõhuasetused 3.–4. klassis

6.2.4.1. 3.–4. klassis tutvustatakse õpilastele peamisi naturaalarvudega arvutamise võtteid 100 piires, luuakse kujutlused mõõtühikute süsteemist, geomeetriliste kujundite ja kehade elementidest. Õpetatakse omandatud teadmisi eluliste probleemide lahendamiseks rakendama (sh õppekäikude ja õuesõppe kaudu).

6.2.4.2. Sel etapil omandavad õpilased kujutluse arvumõistest 100 piires, omandatakse arvude ehitust kümnendsüsteemis ja rakendatakse seda arvutamisel.

6.2.4.3. Tutvutakse suulise ja kirjaliku arvutamise algoritmidega. Antakse kujutlus mõõtühikute süsteemist ja õpitakse tundma tehteid nimega arvudega.

6.2.4.4. Õpitakse geomeetriliste kujundite elemente eristama, nimetama ja joonestama, vajalikke mõõteriistu ja joonestusvahendeid kasutama.

6.2.4.5. Kujundatakse arusaam, et elus ettetulevaid probleeme saab sõnastada tekstülesandena. Õpitakse kasutama oma teadmisi tekstülesande struktuurist. Õpitakse esemeliselt ja skemaatiliselt modelleerima lihtsamaid liht- ja liitsituatsioone (ühe- ja kahetehtelised tekstülesanded õpitavate seoste kohta), omandatakse kujutlus situatsiooni (ülesande) analüüsimisest ja lahendusstrateegia väljatöötamisest. Õpitakse tekstülesande lahendamiseks vajalikke tegevusi planeerima, lahendust kirjalikult vormistama.

6.2.5. Taotletavad õpitulemused 3.–4. klassis

6.2.5.1. 3. klassi lõpuks õpilane:

- 1) järjestab arve 1–100 kasvavas ja kahanevas järjekorras esimesest antud arvust teise antud arvuni (nii suuliselt kui ka kirjalikult);
- 2) eristab ühelisi, kümnelisi ja sajalist 100 piires;
- 3) jaotab ja koostab arve kümneliste ja üheliste järgi 100 piires;
- 4) võrdleb arve 100 piires;
- 5) kirjutab ja loeb võrratusi 100 piires;
- 6) teab arvude ehitust kümnendsüsteemis 100 piires;
- 7) teab numbriga asukoha tähtsust arvu märkimisel 100 piires;
- 8) eristab paaris- ja paarituid arve 100 piires;
- 9) kontrollib liitmise ja lahutamise tulemust pöördtehtega (100 piires);
- 10) liidab ja lahutab arve 20 piires üleminekuta ja ühest kümnest teise üleminekuga (suulise arvutamise võtet kasutades);
- 11) liidab ja lahutab arve 100 piires üleminekuta ühest kümnest teise (suulise arvutamise võtet kasutades);
- 12) teab mõõtühikuid meeter, kilogramm, liiter, minut, tund, kuu, aasta; rahaühikuid ja seoseid 1 ööpäev = 24 h; 1 aasta = 12 kuud; 1 m = 100 cm;
- 13) eristab naturaalarve nimega arvudest;
- 14) määrab kellaega täis- ja pooltunnise täpsusega;
- 15) määrab aega kalendri järgi päevades;
- 16) liidab ja lahutab ühenimelisi arve 100 piires; 17) mõõdab meetrites ja sentimeetrites (100 piires);
- 18) joonestab sirglõigu etteantud mõõdu järgi;
- 19) joonestab ruudulisele paberile nelinurga etteantud mõõtude järgi;
- 20) eristab kahetehtelist tekstülesannet ühetehtelisest (õpetaja abiga);
- 21) analüüsib ja lahendab ühe- ja kahetehtelisi tekstülesandeid (õpetaja abiga);
- 22) sooritab praktiliselt ostu-müügi operatsioone (100 piires).

6.2.5.2. 4. klassi lõpuks õpilane:

- 1) esitab arvu kümneliste ja üheliste summana (100 piires);
- 2) liidab ja lahutab 100 piires (suulise arvutamise võtet kasutades);
- 3) tähtsustab järkude kohakuti kirjutamist kirjalikul arvutamisel;
- 4) liidab ja lahutab 100 piires ilma järguühikut ületamata (kirjaliku arvutamise võtet kasutades);
- 5) mõistab korrutamise ja jagamise olemust;
- 6) teab korrutamise ja jagamise tabelit;
- 7) korrutab ja jagab täiskümneid ühekohalise arvuga (ilma järku ületamata) 100 piires;
- 8) kasutab tehtekomponentide nimetusi;
- 9) leiab puuduva tehtekomponendi proovimise teel ja analoogia põhjal;
- 10) määrab tehete järjekorra kahe- ja kolmetehtelistes avaldistes;
- 11) eristab osa tervikust;
- 12) leiab tegevuslikult osa tervikust (oskab märkida kirjalikult);
- 13) teab mõõtühikuid sentimeeter, millimeeter, tsentner ja seoseid 1 min = 60 sek; 1 cm = 10 mm; 1 ts = 100 kg;
- 14) ütleb kellaega veerandtunnise täpsusega (veerand, kolmveerand);
- 15) eristab ühe- ja mitmenimelisi arve;
- 16) liidab ja lahutab 100 piires ühe- ja mitmenimelisi arve (suulise ja kirjaliku arvutamise võtet kasutades, õpetaja abiga), vajaduse korral teisendab tulemuse;
- 17) eristab murd- ja kõverjoont;
- 18) joonestab lõike etteantud mõõdu (3 cm, 5 cm 6 mm) järgi;
- 19) teab nurkade liike (täis-, nüri-, teravnurk); 20) joonestab joonlaua abil nurki (täis-, terav-, nürinurk);

- 21) lahendab koostöös õpetajaga lihttekstülesandeid arvu suurendamiseks või vähendamiseks mingi arv korda;
- 22) kasutab ostu-müügi ülesannetes sõltuvust $\text{maksumus} = \text{hind} \cdot \text{hulk}$;
- 23) loeb ja mõistab erinevalt esitatud andmete skeeme;
- 24) koostab skeemi järgi ühe- ja kahetehtelisi tekstülesandeid (koostöös õpetajaga);
- 25) lahendab kahetehtelisi tekstülesandeid (koostöös õpetajaga).

6.3. LOODUSÕPETUS

6.3.1. Õpetuse eesmärgid

Loodusõpetuse õpetamisega taotletakse, et õpilane:

- 1) tunneb ära kodukoha ja Eesti loodusobjekte;
- 2) oskab looduses käituda, huvitub looduse tundmisest;
- 3) mõistab inimtegevuse mõju keskkonnale, väärtustab keskkonnasäästlikku eluviisi ning säästvat tarbimist; teab looduskaitse põhimõtteid;
- 4) teab ohutusreegleid ja käitub ennast ja teisi säästvalt vastavalt keskkonna tingimustele;
- 5) hangib loodusteaduslikku teavet, kasutades tekste, plaane, kaarte, mudeleid ning viies läbi vaatusi ja katseid: sõnastab saadud teavet, teeb märkmeid ja edastab neid graafiliselt suuliselt ja kirjalikult.

6.3.2. Õppetöö rõhuasetused 1.–2. klassis

6.3.2.1. 1.–2. klassis moodustab loodusõpetuse ainekogu last ümbritsev keskkond. Tunnetuse lähtepunktiks on õpilaste praktilised kogemused ja igapäevaelu nähtused.

6.3.2.2. Loodusõpetuse tundides õpitakse kuulama, jälgima ja vaatlema loodusnähtusi ja -objekte, olulisel kohal on ühisvaatlused. Matemaatikaalaste teadmiste (nt suurus-, ruumi- jt mõisted) abil õpetatakse loodusnähtusi ja -objekte võrdlema, sobitama ja rühmitama. Emakeelealastele teadmiste toetudes õpitakse loodusnähtusi ja -objekte kirjeldama. Kujundatakse suuliselt esitatud korralduste mõistmise ja täitmise oskus. Loodusteaduste omandamist ja kinnistamist saadab käeline tegevus loodus- või tööõpetuse tunnis: vaatlusaluse objekti voolimine, joonistamine (šabloon järgi), värvimine, lõikamine, rebimine ja kleepimine, seoseid ja suhteid kajastava pildiseeria järjestamine sisu järgi.

6.3.2.3. Tähelepanu pööratakse õpilaste tundeelu arendamisele ning väärtushinnangute ja – hoiakute kujundamisele, liikumisele ja käitumisele looduses, väärtustatakse terveid eluviise. Pannakse alus keskkonnataju kujunemisele, tunnetuslikule huvile ja austusele looduse vastu.

6.3.2.4. Peamiseks õppeviisiks 1.–2. klassis on vaatlus ja praktiline tegevus loodusobjektidega, looduslikele vahenditele ja piltidele toetuv vestlus. Võimalusel kasutatakse didaktilist mängu ja õuesõpet.

Õppegevusega kujundatakse lisaks looduslooliste teadmistele õpilaste suhtlemis- ja kollektiivse töö oskusi ning rahuldatakse laste liikumisvajadust.

6.3.2.5. Vaimsete ülesannete täitmisel toetutakse (eelistatult) looduslikele või näitlikele vahenditele.

6.3.3. Taotletavad õpitulemused 1.–2. klassis

6.3.3.1. 1. klassi lõpuks õpilane:

- 1) lahendab õpitud ülesandeid koostöös õpetajaga (värvimis-, sobitus-, valikülesandeid jt);
- 2) keskendab õpetaja (täiskasvanu) suunamisel tähelepanu vaatlusobjektile;
- 3) orienteerub kodus, koolis ja kooliteel (täiskasvanute abil);
- 4) eristab õpitud taimi, loomi, linde ja loodusnähtusi, õpetaja küsimustele toetudes kirjeldab neid 2–4-sõnalise lausega;
- 5) nimetab õpitud kodu- ja metslinde, taimi, nende kuuluvusrühma (piltide rühmitamine);

6) nimetab aastaaegu, nende järjestust ja aastaegadele iseloomulikke loodusnähtusi.

6.3.3.2. 2. klassi lõpuks õpilane:

- 1) täidab tuttavaid verbaalselt esitatud ühe- ja kaheosalisi tööjuhiseid valdavalt iseseisvalt;
- 2) nimetab, rühmitab kodukoha elusa ja eluta looduse objekte ja toob esile nende iseloomulikud tunnused (õpetaja abiga või küsisõnade toel);
- 3) võrdleb vaadeldavaid objekte 2–3 tajutava tunnuse põhjal (õpetaja suunamisel);
- 4) iseloomustab loodusvaatlustes nähtut (tugisõnadele toetudes);
- 5) keskendab õpetaja (täiskasvanu) suunamisel tähelepanu vaatlusobjektile; teeb lihtsamaid loodusvaatlusi (õpetaja suunamisel); iseloomustab loodusvaatlustes nähtut (tabeli alusel, tugisõnadele toetudes);
- 6) kirjeldab peamisi aasta jooksul toimuvaid rütmilisi muutusi elus ja eluta looduses;
- 7) loetleb õpitud taimede nimetusi ja nende kuuluvusrühma (juurviljad, puuviljad, köögiviljad, lilled, lehtpuud, okaspuud);
- 8) loetleb õpitud loomade/lindude nimetusi ja tunneb kuuluvusrühma (metsloomad, (-linnud), koduloomad, (-linnud), rändlinnud), nimetab mõningaid fakte nende elu kohta;
- 9) nimetab koduümbruse veekogusid, pinnavorme, puid, taimi, loomi õpitu ulatuses;
- 10) kirjeldab 3–4 lausega aastaajale iseloomulikke tegevusi (pildile toetudes);
- 11) järjestab (abivahenditele toetudes) aastaegadele vastavaid kuid ja seostab neid enda või oma pereliikme olulise sündmusega/tegevusega.

6.3.4. Õppetöö rõhuasetused 3.–4. klassis

6.3.4.1. 3.–4. klassis tuginetakse õppetegevuses varem omandatud teadmiste, oskuste ja hoiakutele. Varemõpitu toetudes jätkatakse õpilaste loodusteadliku maailmapildi kujundamist ja seostatakse saadud teadmisi teistes õppeainetes omandatuga.

6.3.4.2. Arendatakse ning süstematiseeritakse tajusid (eelkõige nägemis- ja ruumitaju) ning kujutlusi. Arendatakse esemete/objektide ning nende osade äratundmist, terviku jaotamist osadeks, osade ühendamist oluliste (iseloomulike) ja mitteoluliste (individuaalsete) tunnuste alusel.

6.3.4.3. Vaadeldakse looduses toimuvaid ajalisi muutusi, erinevate loodusosade omavahelist seotust, tutvutakse loodushoiu põhimõtetega.

6.3.4.4. Pööratakse tähelepanu loodushoiule. Kujundatakse keskkonda säästvaid hoiakuid ja väärtushinnanguid. Eesmärgiks on arendada õpilastes soovi osaleda keskkonnaprobleemide ennetamisel ja lahendamisel.

6.3.4.5. Õpitegevuses kasutatakse esemete ja loodusobjektide ning -nähtuste vaatlemist (sh demonstratsioonkatsed), terviku ja selle osade eristamist, võrdlemist, rühmitamist ja kirjeldamist esitatud kava järgi (3 -5 lauset).

6.3.4.6. Õppeprotsessi mitmekesistatakse interaktiivsete õppematerjalidega ning kasutatakse infotehnoloogilisi ja kommunikatiivseid võimalusi.

6.3.4.7. 3.–4. klassis õpitakse tundma kodukoha kultuuriloolist minevikku.

6.3.5. Taotletavad õpitulemused 3.–4. klassis

6.3.5.1. 3. klassi lõpuks õpilane:

- 1) kirjeldab vaadeldavaid objekte 3–5 lausega;
- 2) võrdleb vaadeldavaid objekte võrdlusplaani alusel (õpetaja suunamisel);

- 3) eristab ja nimetab tundmaõpitud taimi, loomi, linde nii looduses kui ka pildil; määratleb nende kuuluvusrühma;
- 4) kirjeldab õpitud loomade ja lindude välimust ja nende elutegevuse seost aastaajaga (kuni 5-sõnaliste lihtlausetega);
- 5) mõistab termomeetri näitu;
- 6) toob välja õpitud põhjuslikke seoseid looduses;
- 7) loetleb kuude nimetusi ja teab nende järgnevust;
- 8) nimetab aastaegadele omaseid tunnuseid eluta looduses, taime- ja loomariigis; ilmastikus;
- 9) loetleb taimede kasvatamiseks vajalikke töid koduaias;
- 10) nimetab meie metsades kasvavaid leht- ja okaspuid ning nende mõningaid kasutusvõimalusi.

6.3.5.2. 4. klassi lõpuks õpilane:

- 1) viib iseseisvalt läbi lihtsamaid loodusvaatlusi ja täidab vastavat tabelit (juhendamisel);
- 2) võrdleb loodusobjekte ja -nähtusi võrdlusplaani alusel;
- 3) kirjeldab võrdlemise põhjal lihtlausetega kuni kolme objekti;
- 4) jälgib õpetaja suunamisel demonstratsioonkatsetes ja laboratoorsetes töödes toimuvat ja kirjeldab seda;
- 5) rühmitab õpitud taimi ja loomi erinevate tunnuste alusel;
- 6) teab looduse jagunemist elus ja eluta looduseks, nende omavahelist seost;
- 7) eristab kultuurtaimi ja toob näiteid;
- 8) nimetab kodukohas enamlevinud kultuurtaimede nimetusi ja nende kasvamise iseärasusi; 9) loetleb taimede eluks vajalikke tingimusi;
- 10) nimetab ja toob näiteid õhu, vee ja mulla peamistest omadustest;
- 11) nimetab vee ja õhu saastumise olulisi põhjusi ja saastumise vältimise/vähendamise võimalusi;
- 12) otsustab termomeetri näitude järgi, kas tegemist on vee/õhu soojenemise või jahtumisega;
- 13) selgitab aastaegadele iseloomulikke muutusi soojus- ja valgustingimustest lähtuvalt;
- 14) hindab õpetaja abiga kohaliku keskkonna seisundit.

6.4. INIMESEÕPETUS

6.4.1. Õpetuse eesmärgid

Inimeseõpetusega taotletakse, et õpilane:

- 1) tunneb oma keha ning mõistab inimese kasvamise/arenemisega seotud muutusi
- 2) hoolitseb iseenda ja kaaslaste tervise eest (isiklik ja pere hügieen, tervislikud eluviisid, esmaabi); väldib ennast ja teisi kahjustavat käitumist;
- 3) märkab ja mõistab kaaslaste ning iseenda emotsionaalseid seisundeid, käitumisviise; oskab neid hinnata ja nendega toime tulla;
- 4) hoiab puhtust ja korda; orienteerub eluasemega seotud küsimustes, omandab teadmised ja oskused majandamiseks, koduse elu korraldamiseks;
- 5) otsib erinevatest teabeallikatest võimete kohaseid jätkuõppevõimalusi ja teeb enda jaoks optimaalseid valikuid;
- 6) tunneb huvi ümbritseva ühiskonnaelu vastu;
- 7) järgib olmesuhtlemiseks vajalikke sotsiaalseid nõudeid ja käitumisetiketti;

6.4.2. Õppetöö rõhuasetused 1.–2. klassis

6.4.2.1. 1.–2. klassis on inimeseõpetuse põhisisuks lähiümbruse märkamine, selle teadvustamine (suhtes MINA ja MEIE) ning sotsiaalse kompetentsuse arendamine. Lapsi õpetatakse tegutsema koos, matkides ning eeskuju järgi, kujundatakse nende baassõnavara ja -lausungimalle ning elementaarseid (olme) suhtlusoskusi (teise inimese kuulamine, ütluste

mõistmine ja nendele reageerimine (vastusrepliigid dialoogis), dialoogi alustamine ja jätkamine tuttavas situatsioonis jms).

6.4.2.2. Peamisteks õppeviisideks on näitlikustatud praktiline tegevus (dramatiseering, eseme- ja tegevuspildid), õppevestlus ning praktiline harjutamine (sh õppekäik, didaktiline mäng).

6.4.2.3. Suurt tähelepanu pööratakse ühis- ja koostegevuse (laps □ õpetaja, laps □ laps(ed)) oskuste kujundamisele. Õpetaja loob situatsioonid, kus tegevus jaotub mitme isiku vahel. Laste verbaalset aktiivsust tõstetakse pidevalt: kasutatakse suunavaid repliike ning küsimusi (*Mida tegid? Mida hakkad tegema?*), harjutatakse oma ja kaaslaste tegevuse kommenteerimist, toimingu verbaliseerimist pärast selle sooritamist ja elementaarset planeerimist. Ühistegevuse põhjal antakse objektiivne, motiveeriv tagasiside lapse ja kogu rühma tegevusele ning saavutustele.

6.4.2.4. Igas tunnis tegeldakse (koos)mängimise õpetamisega. Mänguõpetuse eesmärgiks on, et lapsed oskaksid sihipäraselt sisustada oma vaba aega ning hiljem aktiivselt osaleda õppetegevust toetavates rollimängudes: mängida süžeeaga mängu (nii ükski kui ka mitmekesi), korraldada koostegevust, kasutada mängus esemete asendajaid, luua kujuteldavaid situatioone. Mänguoskuste kujundamise eesmärgil viiakse tundides läbi erinevat liiki õppemänge (süžee mängud, reeglitega mängud) ja dramatiseeringuid. Õpetatakse (mängu) asjade kasutamist ja hoidmist, mängus osalemist, reeglitest kinnipidamist, mängu algatamist, rollide ja vajalike mänguasjade jagamist jne. Mänguõpetus toimub osatoimingute kaupa: tegevuste ettenäitamine ja matkimine, tuttava tegevuse valik sõltuvalt situatsioonist/rollist. Kui mõnel lapsel piirduvad mänguoskused esemetega manipuleerimisega, alustatakse mänguasjade kasutusviiside õpetamisest.

6.4.2.5. Võrdlevate situatsioonide ja illustratsioonide (joonised, fotod) toel õpetatakse märkama ja eristama (*puhas/must-, meeldib / ei meeldi-* jne tasandil) ümbritsevate esemete, ruumide ja inimeste (sh iseenda) esteetilist välimust; õpetatakse eristama isiklikke, võõraid ja ühiseid esemeid, neisse heaperemehelikult ja turvaliselt suhtuma ning neid kasutama (sh kaaslastega jagama). Õpetaja juhendamisel otsitakse võimalusi ning vahendeid esemete, ruumide ja iseenda esteetilise välimuse parandamiseks, kujundatakse valitud vahendite praktilisi kasutamisoskusi. Samuti õpetatakse märkama ja eristama eakaaslaste käitumisviise, harjutatakse etiketikäitumist (tervitamine, palumine, tänamine, eakaaslase ja täiskasvanu poole pöördumine, võimalik keeldumine jne). Inimeseõpetuse tundides õpitud rakendatakse teiste ainete tundides ja vabal ajal (nt tervitamine, pea kammimine jne).

6.4.3. Taotletavad õpitulemused 1.–2. klassis

6.4.3.1. 1. klassi lõpuks õpilane:

- 1) nimetab oma lemmiktegevusi küsimuste toel;
- 2) vastab dialoogi repliigile, alustab dialoogi oma soovide ja vajaduste väljendamiseks;
- 3) kirjeldab ennast, nimetades oma nime, kooli, klassi, kodu asukohta, õdede-vendade ja vanemate nimesid;
- 4) väärtustab kodu ja perekonda;
- 5) kirjeldab võimalusi, kuidas abistada pereliikmeid kodustes töödes;
- 6) teab oma kohustusi kodus;
- 7) osaleb ühistes (õppe)mängudes ja suudab meeldetuletamisel mängureeglitest kinni pidada;
- 8) hindab kaaslaste tegevusi meeldib / ei meeldi-tasandil ning õppesituatsioonis õige / valetasandil;
- 9) hoolitseb isikliku välimuse ja hügieeni eest (kammib juukseid, peseb käsi ja hambaid, kasutab tualetti);
- 10) märkab õpetaja suunamisel ümbritsevate esemete välimust, esemete ja ruumide puhtust ning korrashoidu;

- 11) teab Eesti lipu värve nende õiges järjestuses;
- 12) nimetab nädalapäevi, ööpäeva osasid ja aastaaegu õiges järjestuses;
- 13) teeb vahet endale ja teistele kuuluvate asjade vahel;
- 14) korrastab õpetaja juhendamisel oma töölauda ja lähiümbrust;
- 15) teab, kuidas ohutult sõiduteed ületada, ja käitub vastavalt;
- 16) kirjeldab ühissõidukisse sisenemise ja väljumise korda.

6.4.3.2. 2. klassi lõpuks õpilane:

- 1) tavasituatsioonides suhtlemisel tervitab, palub, tänab, vabandab;
- 2) teab oma vanust, sünnipäeva ja kodust aadressi;
- 3) alustab ja jätkab dialoogi tuttavates situatsioonides;
- 4) kutsub õpetaja suunamisel kaaslasti tuttavat (õppe)mängu mängima, valib ja jagab rolle ning mänguasju;
- 5) nimetab näoilmele ja hääletoonile vastava emotsiooni (4 erinevat);
- 6) hindab õpetaja abiga kaaslaste igapäevaseid käitumisakte õige/vale-, meeldib / ei meelditasandil;
- 7) tunneb ära situatsiooni, kus kedagi kiusatakse;
- 8) kirjeldab ja järgib õpetaja meeldetuletusel hügieeninõudeid igapäevaste tegevuste käigus, nohu/kõha korral (käte pesemine, taskuräti kasutamine jms);
- 9) nimetab illustatsioonidele toetudes vajalikke toidukordi ja tervisele kasulikke toite;
- 10) käitub söögilauas viisakalt (palub, tänab, räägib vaikse häälega, hoiab puhtust);
- 11) kirjeldab üksteisega arvestamise võimalusi peres;
- 12) selgitab lähemaid sugulussuhteid;
- 13) teab oma vanemate ja koolitöötajate ameteid;
- 14) määrab aega täistundides;
- 15) kirjeldab ja väärtustab oma tegevusi, mis on positiivsete tunnete tekkimise allikaks;
- 16) eristab oma, võõrast ja ühist asja ning mõistab, et võõrast asja ei tohi loata võtta;
- 17) väärtustab ausust asjade jagamisel;
- 18) teab sagedasemaid ohtusid kooliteel liiklemisel ja võõraste inimestega suhtlemisel, oskab pöörduda täiskasvanu poole abi saamiseks.

6.4.4. Õppetöö rõhuasetused 3.–4. klassis

6.4.4.1. 3.–4. klassis kujundatakse jätkuvalt õpilaste oskust märgata ja eristada oma lähiümbrust (selle esemeid, nähtusi, sündmusi, tegevusi jms); tutvustatakse ja õpetatakse väärtustama rahvuskombeid, -traditsioone (rõhuasetus pere ja kodukoha traditsioonidel). Läbivalt tutvustatakse elukutseid ja nende esindajate põhitegevust.

6.4.4.2. Tegevus- ja suhtlussituatsioonides tegeldakse isiksuseomaduste ning ühiskonnas aktsepteeritavate käitumisnormide kujundamisega: õpetatakse märkama – eristama – mõistma igapäevaseid situatsioone (sh ohuolukordi), verbaalseid ja mitteverbaalseid eneseväljendusviise, tundeid jms; täiendatakse ühis- ja koostegevuse oskusi (sh hoolivat ja teisi arvestavat suhtumist, vastutus- ja kohusetunnet); harjutatakse etiketikäitumist. Pere ja koduga seotud teemade käsitlemisel selgitatakse õpilastele laste ning vanemate vastastikuseid õigusi-kohustusi.

6.4.4.3. Järjepidevalt kujundatakse (täiendatakse) õpilaste sotsiaalset teadlikkust ning verbaalset aktiivsust: õpetatakse (abivahendite toel) kirjeldama ja hindama kaaslaste ning iseenda tegevus- ja käitumisakte (sh mõistma ja nimetama eesmärke, tingimusi, põhjuseid ja tagajärgi jne), õpetatakse planeerima (sh parandama) edasist tegevust/käitumist. Harjutatakse suhtlemist ja koostegevuse reguleerimist.

6.4.4.4. Teemade käsitlemisel kasutatavatest aktiivõppemeetoditest on suurem osatähtsus praktilistel tegevustel ja õppekäikudel, eetilise sõnumiga lühipalade lugemisel ja analüüsimisel.

6.4.5. Taotletavad õpitulemused 3.–4. klassis

6.4.5.1. 3. klassi lõpuks õpilane:

- 1) nimetab, mille poolest ta sarnaneb teistega ja mille poolest erineb teistest;
- 2) väärtustab iseennast ja teisi;
- 3) alustab ja jätkab dialoogi (küsimus – vastus, teade – küsimus, kutse koostegevusele, nõustumine, loobumine);
- 4) hindab ning vastandab õpituatsioonis oma ja kaaslaste igapäevaseid käitumisakte õige/vale-, meeldib / ei meeldi-tasandil;
- 5) kirjeldab viisakat käitumist koolis, külas ja koduümbruses;
- 6) kirjeldab kava abil sünnipäevapeo kulgu;
- 7) kirjeldab näoilme ja hääletooni järgi kaaslaste 4–6 emotsiooni;
- 8) nimetab oma keha puhtuse ning välimuse eest hoolitsemise võimalusi – vahendeid ja vajalikkust;
- 9) kirjeldab tervet ja haiget inimest;
- 10) teab, et ravimeid võetakse siis, kui ollakse haige, ning et ravimid võivad olla inimese tervisele ohtlikud;
- 11) teadvustab oma enesetunnet ja teavitab sellest kaaslasi;
- 12) kirjeldab tervise hoidmise viise: mitmekesine toit, uni ja puhkus ning liikumine ja sport;
- 13) kirjeldab oma perekonda: pere suurus, andmed pereliikmete kohta (nimi, vanus, tegevus);
- 14) kirjeldab, mille poolest perekonnad erinevad ja sarnanevad;
- 15) väärtustab üksteise abistamist ja arvestamist peres;
- 16) nimetab oma kohustusi peres;
- 17) tunneb Eestimaa sümboleid (lipp, vapp, hümn; suitsupääsuke, rukkilill);
- 18) väärtustab Eestit – oma kodumaad;
- 19) jutustab oma ja pereliikmete tegevusest pühade tähistamisel (5–6 lauset);
- 20) määrab aega täis- ja pooltundides;
- 21) kirjeldab positiivseid vaba aja veetmise võimalusi;
- 22) kirjeldab ohtlikke kohti ja olukordi kooliteel ja koduümbruses ning valib ohutu tee sihtpunkti;
- 23) palub ohuolukorras ja õnnetusjuhtumi korral abi (sh kasutada telefoni, valida hädaabi numbrit).

6.4.5.2. 4. klassi lõpuks õpilane:

- 1) nimetab ning võrdleb oma ja sõprade vaba aja tegevusi, huvisid;
- 2) väärtustab iseennast ja teisi, väärtustab oma soolist kuuluvust;
- 3) analüüsib ühisvestluses situatsioonide, oma ja kaaslaste käitumisaktide ning emotsionaalsete seisundite põhjuseid ja tagajärgi;
- 4) osaleb üksteise tegevust reguleerivas dialoogis (teade – teade);
- 5) jälgib kaasõpilaste tegevust ja vajaduse korral abistab neid;
- 6) tunneb õpituatsioonis konfliktsituatsiooni ning mõistab, millistel juhtudel on vajalik sellest täiskasvanule/õpetajale teatada;
- 7) kirjeldab õpilase tervist tugevdavate ja nõrgestavate tegurite ja harjumuste mõju füüsilisele tervisele ja õppimisvõimele;
- 8) nimetab oma lähisugulasi ja selgitab abistavate küsimuste toel kodu ja perekonna tähtsust oma elus;
- 9) väärtustab oma kodukohta, nimetab kodukoha rikkusi ja tunneb ära sümboleid;
- 10) hoiab koolis ning kodus puhtust ja korda;
- 11) kirjeldab pühade tähistamise kombeid oma perekonnas;
- 12) määrab aega veerandtunnise täpsusega ning seostab seda tegevustega õpilase päevakavas;
- 13) hangib koostegevuses teavet koolistendilt ja ajalehe kuulutustest;
- 14) mõistab töö vajalikkust ja väärtuslikkust;
- 15) planeerib täiskasvanu abiga oma taskuraha kulutamist;

- 16) sorteerib klassis tekkivaid olmejäätmeid;
- 17) kirjeldab igapäevaseid turvalise käitumise viise (liiklemine kooliteel, jalgrattaga sõitmine, tulekahju vältimine, käitumine veekogu juures ja metsas).

6.5. MUUSIKAÕPETUS

6.5.1. Õpetuse eesmärgid

Muusikaõpetusega taotletakse, et õpilane:

- 1) tunneb rõõmu musitseerimisest;
- 2) omandab muusika kuulamise kogemuse;
- 3) laulab ja esineb pingevabalt;
- 4) rikastab oma tundeelu muusikaelamuse kaudu;
- 5) kujundab muusikalist maitset.

6.5.2. Õppetöö rõhuasetused 1.–2. klassis

Muusikaõpetuses pööratakse tähelepanu helide, müra ja kõne eristamisele. Praktilise tegevuse käigus tekitatakse ise mitmesuguseid helisid vahendite ja/või oma häälega. Õpetaja suunamisel kuulatakse eri rütmis ja tempos muusikapalu, tutvutakse kiire ja aeglase; rõõmsa ja kurva muusikaga. Helivältusi väljendatakse konkreetsete ja mõistetavate rütmisõnadega, meloodia kõrguse muutusi tähistatakse tajutavate käeliigutuste või joonistega tahvlil. Muusikaõpetuse kaudu koordineeritakse liigutusi, arendatakse rütmitunnet, silma ja käe koostööd.

6.5.3. Taotletavad õpitulemused 1.–2. klassis

6.5.3.1. 1. klassi lõpuks õpilane:

- 1) teeb vahet kõrgel ja madalal helil;
- 2) teeb vahet kiirel ja aeglasel muusikal;
- 3) tunneb rütmivorme TA, TI-TI, plaksutab neid kaasa;
- 4) liigub lihtsa muusika rütmis;
- 5) mängib õpitud rütme tuttavatel rütmipillidel;
- 6) tunneb ära Eesti hümnid, käitub hümnid laulmise ajal õigesti;
- 7) osaleb õpitud laulumängude mängimisel, hoiab rivi ja sõõri.

6.5.3.2. 2. klassi lõpuks õpilane:

- 1) teeb vahet pikal ja lühikesel helil ja reageerib nendele erinevalt;
- 2) eristab kurvakõlalist meloodiat rõõmsakõnalisest;
- 3) tunneb helipikkusi ja rütmivorme TA, TI-TI, paus (ühelöögiline), mängib õpitud rütme tuttava laulu saateks kaasa;
- 4) laulab lihtsama regilaulu kooriosa;
- 5) laulab peast mõnda lastelaulu;
- 6) mõtleb välja liigutusi tuttavates laulumängudes.

6.5.4. Õppetöö rõhuasetused 3.–4. klassis

6.5.4.1. 3.–4. klassis pööratakse tähelepanu laulmisele ning liikumisele muusika rütmis (liigutused kehaga, käega, liikumine ruumis).

6.5.4.2. Rütmipillide tegemiseks kasutatakse käepäraseid looduslikke materjale.

6.5.4.3. Laulude valikul arvestatakse laste kõne mõistmise taset ning võimalikke hääldusprobleeme. Laulmisel rõhutatakse täpset ja selget diktsiooni, välditakse ülikiiret artikuleerimist vajavaid laule. Tutvustatakse Eesti hümnid, õpetatakse seda kaasa laulma. Laulusõnade mõistmiseks tehakse koostööd eesti keele õpetajaga.

6.5.4.4. Sotsiaalsed suhtlemist ja kaaslastega arvestamise oskust kujundatakse laulumängude abil. Muusikatunnis õpitud laulu- ja tantsumänge soovitatakse mängida ka teistes ainetundides ning klassi- ja koolipidudel.

6.5.5. Taotletavad õpitulemused 3.–4. klassis

6.5.5.1. 3. klassi lõpuks õpilane:

- 1) teab peast 3–4 lastelaulu;
- 2) laulab tuttavat laulu võimalikult selge diktsiooni ja õige kehahoiuga vaikselt/valjusti;
- 3) tunneb tuttavas laulus rütmivältust TA-A, reageerib sellele keha liikumisega;
- 4) tähistab käega viibates kaheosalist taktimõõtu;
- 5) tunneb kuulatud muusikapala iseloomu (kurb, rõõmus; aeglane, kiire);
- 6) tunneb hümni, laulab esimest salmi kaasa;
- 7) teab mõnda rahvakalendri tähtpäevadega seotud rahvalaulu, osaleb nende laulmisel (mardi- ja kadrilaulud);
- 8) mängib paarides laulumänge („Me lähme rukist lõikama” vm).

6.5.5.2. 4. klassi lõpuks õpilane:

- 1) laulab peast 5–6 laulu vaba ning kõlava tooniga, selge diktsiooniga, muudab laulmise ajal hääle tugevust;
- 2) tunneb 3-osalist taktimõõtu, seostab seda valsi rütmiga;
- 3) teeb vahet marsil ja valsil, valib õige liikumisviisi;
- 4) tunneb rütmivältust TA-A-A, tunneb selle ära õpitud laulus;
- 5) mõistab terminite valss, orkester, orkestrijuhut tähendust;
- 6) eristab puhkpillide mängu keel- ja löökpillide mängust;
- 7) laulab Eesti hümni (laululehelt);
- 8) mängib laulumänge (sh paaride vahetusega).

6.6. KUNSTIÕPETUS

6.6.1. Õpetuse eesmärgid

Kunstiõpetusega taotletakse, et õpilane:

- 1) kasutab töövahendeid ja -materjale eesmärgipäraselt, ohutult ja säästvalt;
- 2) vaatleb ning võrdleb oma ja kaaslaste loomingut, iseloomustab kunstiteoseid, kasutades õpitud teadmisi ja erialast sõnavara; väljendab oma eelistusi ja selgitab seisukohti;
- 3) tunneb rõõmu oma kunstilisest tegevusest ja selle lõpptulemusest;
- 4) tunneb huvi kunstiteoste ja eesti kultuuripärandi vastu, väärtustab enda ja kaasinimeste loomingut.

6.6.2. Õppetöö rõhuasetused 1.–2. klassis

- 6.6.2.1.** Õppetöös tegutsetakse koos õpetajaga, matkides ning eeskuju järgi. Ühistegevuses õpitakse omandatud oskuste piires sooritama ülesannet ja teostama enesekontrolli: a) vaadeldakse ümbritsevaid esemeid ja näidiseid, valitakse töövahendid ja -materjalid, valmistatakse ette töökoht;
- b) täidetakse õpiülesanne;
- c) jälgitakse töö lõpuleviimist ja soorituse puhtust, korrastatakse oma töökoht.

6.6.2.2. Õppeviisidest on esikohal praktiline harjutamine ja didaktilised mängud. Praktiliste tööde teemad valitakse vastavalt õpilaste teadmistele ja kogemustele (mängud, mänguasjad, muinasjutud, salmikesed jms). Kunstitööde ainekku leiab teistest õppeainetest, eelkõige lugemise ja loodusõpetuse teemadest. Kunstiõpetuse tunnis aktiveeritakse olemasolevad teadmised esemete/olendite tunnustest ning kasutatakse neid kujutiste loomisel.

6.6.2.3. Õppeülesannete järjestamisel lähtutakse põhimõttest liikuda ruumiliselt kujutiselt

tasapinnalisele (kõigepealt voolitakse eset, seejärel tehakse temast joonistus). Ülesannete täitmisel toetutakse mitmesugustele näitvahenditele, mille abil täpsustatakse esemete/olendite tunnuste taju.

Õppeülesandeid sooritatakse paari- või enamatunniliste tsüklitena, et töövõtet/tehnikat paremini kujundada/kinnistada. 1.–2. klassi kunstiõpetuse tundides omandatakse esmased töö- ja korraharjumused; õpitakse tundma töövahendeid, -materjale (sh jääkmaterjale) ning kasutama neid ohutult ja säästlikult; omandatakse esmased kunstialased oskused.

6.6.2.4. Õpilaste tunnetustegevus toetub valdavalt praktilisele tegevusele ja lähiümbruse tajumisele. Õpetaja suunamisel õpitakse tajutavaid objekte eri meeltega (nägemine, kuulmine, haistmine, kompimine) vaatlema ja võrdlema, eri tunnuste alusel järjestama ja rühmitama. Tajukujutluste kujundamise/laiendamise eesmärgil õpetatakse märkama objekti värvust ja kuju ning oma töödes sobimatut (st reaalsusele mittevastavat) värvust ja kuju vältima. Teemat sissejuhatavates vestlustes tutvustatakse kujutatava objekti loomulikku keskkonda, inimtegevust (sh toimingute järjekorda). Vestlus toetub praktilisele tegevusele, piltide vaatlusele, seeriapiltide järjestamisele vms (nt porgand kasvab peenral, lapsed koristavad saaki, laps sööb porgandit). Lisaks kujutlustele keskkonnast arendatakse oskust moodustada ja kasutada lauseid, laiendatakse sõnavara (sh emotsioone väljendavad omadussõnad nt *Poiss tegi lumememme. Ta naerab. Ta on rõõmus.*).

6.6.2.5. Praktilisi harjutusi sooritatakse töövahenditeta (joonistamine käe/jalaga õhus, laual, põrandal) ja erinevate vahenditega (kriidid, pliiatsid, pintsel jt). Kujundatakse õiget kehaasendit, pliiatsi jms hoidu ja käesurvet. Harjutusi sooritatakse õpetaja loetud rütmisalmide saatel. Esmased töövahenditega harjutused tehakse suurtel pindadel: tõmmatakse jooni tahvlile ja A-3 formaadis paberile; värvitakse suuremaid pindu (nt suur ring) jne. Järk-järgult muutuvad tööformaadid ja värvitavad pinnad väiksemaks – nendel töötamine nõuab õpilaselt suuremat motoorset vilumust. Õpetatakse joonistama/maalima üksikobjekte ja objektide rühmi ettevalmistatud taustale või värvilisele paberile, esialgu orientiiride (eri kuju ja suunaga punktiirjoonte ülejoonistamine, punktide ühendamine) ja šabloonide abil. Tunnetustegevuse arenedes kujutatakse objekte silueti ja joone abil. Kujundatakse värvimisoskust (sh pliiatsi- ja pintslihoid, käesurve teadlik reguleerimine, kujutise kontuuri jälgimine).

6.6.2.6. Tegevuse käigus õpitakse kuulama ja mõistma suulisi lihtkorraldusi, osalema dialoogis. Tegevuse verbaalne kommenteerimine ja kokkuvõtete tegemine on valdavalt õpetaja pädevuses. Õpilasi ärgitatakse õpetaja ütlust kordama ning lõpetama. Tegevuste käigus suunatakse õpilasi viisakalt abi paluma ning kaaslasele abi osutama.

Kunstiõpetuse tundides kasutatakse ja kinnistatakse teistes ainetes (eesti keel, matemaatika, loodusõpetus, tööõpetus) omandatud sõnavara: tajutavaid tunnuseid (värvus, suurus, kuju, pinnaomadused) ja ruumisuhteid väljendavad sõnad, rühmanimetused (*koduloomad, mööbel* jne). Õppetegevuse jõukohastamise eesmärgil jälgitakse märgitud õppeainetes omandatavaid teadmisi ja oskusi (nt geomeetriliste kehade tundmist ja nimetamist õpilastelt ei nõuta, voolimisel kasutatakse eakohast sõnavara: *vooli pall* jne). Kunstiaine-alasest sõnavarast omandatakse sel etapil kasutatavate töövahendite ja materjalide nimetused ning tegusõnad (*joonistan, rebin* jne).

6.6.3. Taotletavad õpitulemused 1.–2. klassis

6.6.3.1. 1. klassi lõpuks õpilane:

- 1) tunneb ära ja nimetab õpitud värvusi;
- 2) kujutab esemeid/olendeid orientiiride abil;
- 3) valmistab ette ja korrastab õpetaja juhendamisel oma töökoha;
- 4) täidab kunstiõpetuse ülesandeid koostegevuses, eeskuju ja näidise järgi.

6.6.3.2. 2. klassi lõpuks õpilane:

- 1) tunneb (nimetab) kasutatavaid töövahendeid ning -materjale;
- 2) leiab paberilehel ja pildipinnal otsitava (õpetaja juhendamisel);
- 3) kujutab kõrvutiasetsemaid sarnaseid figuure väiksemana ja suuremana;
- 4) võrdleb 2–3 tajutava tunnuse alusel (värvus, kuju, suurus) näidiseid ja valminud kujutisi õpetaja suunamisel;
- 5) valmistab ette ja korrastab õpetaja suunamisel oma töökohta;
- 6) täidab kunstiõpetuse ülesandeid koostegevuses, eeskuju, näidise ja omandatud oskuste piirides suulise korralduse järgi.

6.6.4. Õppetöö rõhuasetused 3.–4. klassis

6.6.4.1. Õpitakse tegutsema plaani järgi õpetaja koostatud tegevuskava alusel (algoritm). Enesekontrollioskusena õpitakse oma tööd vaatlema ning võrdlema näidisega ja kaaslaste töödega.

6.6.4.2. Ühe osa tunnist moodustavad illustreeritud kunstivestlused. Vestluste läbiviimisel arvestatakse põhimõtet lähemalt kaugemale, st tutvutakse esmalt lähiümbruse/kodukandi kunstiga.

6.6.4.3. Õpitakse kasutama eri väljendusvahendeid; seostama kujutatavaid objekte paberilehel ja edasi andma figuuride eri asendeid.

6.6.4.4. Õpitakse märkama objektide ja kujutiste värvinüansse, objektide osalist kattumist, kujutise suuruse visuaalset (optilist) vähenemist kauguses. Vaadeldakse ja kirjeldatakse oma ja kaaslaste kunstitöid.

6.6.4.5. Suureneb kasutatavate töövahendite ja -materjalide hulk (kattevärvide kõrval võetakse kasutusele akvarellid). Joonistamisel-maalimisel kasutatakse võimalikult erinevaid tööformaate.

6.6.5. Taotletavad õpitulemused 3.–4. klassis

6.6.5.1. 3. klassi lõpuks õpilane:

- 1) kasutab ohutult töövahendeid ja -materjale;
- 2) kujutab loomi (jt elusolendeid) neile iseloomulikus asendis;
- 3) märkab õpetaja suunamisel esemete ja figuuride detaile, täiendab kujutist;
- 4) järgib mustri rütmi;
- 5) võrdleb ja iseloomustab õpetaja suunamisel kahte kujutist tajutavate tunnuste alusel, väljendab kujutiste paiknemist pildiruumis;
- 6) korrastab oma töökohta;
- 7) täidab kunstiõpetuse ülesandeid eeskuju, näidise ja omandatud oskuste piirides suulise korralduse järgi.

6.6.5.2. 4. klassi lõpuks õpilane:

- 1) kujutab inimest paigal asendis;
- 2) jälgib pinna katmisel kujutise kontuuri;
- 3) segab põhivärvide II astme värvid (värvuste tabeli eeskujul);
- 4) kujutab esemeid kahel horisontaalsel abijoonel (ees, taga);
- 5) voldib paberit eeskuju järgi.

6.7. KEHALINE KASVATUS

6.7.1. Õpetuse eesmärgid ja õpitulemused

Kehalise kasvatus eesmärkide ning õpitulemuste puhul lähtutakse põhikooli riiklikus õppekavas sätestatud kehalise kasvatus õppeaine eesmärkidest ning sama vanade laste õpitulemustest, võttes arvesse lihtsustatud õppel olevate õpilaste arenguvajadusi ja õppetöö rõhuasetusi.

6.7.2. Õppetöö rõhuasetused 1.–2. klassis

6.7.2.1. Kehalise kasvatus kaudu õpetatakse ühistegevuses kontakteerumist, korralduste täitmist ja abi küsimist. Laps suunatakse vastama küsimustele, mis puudutavad füüsilise pingutusega seotud enesetunnet. Selle etapi eesmärk on õpetada last oma keha tunnetama. Arendatakse orienteerumist keskkonnas. Kehaline kasvatus lõimitakse eesti keele ja matemaatika õpetamisega (ruumisuhete tajumine, objektide ja nende kujutiste eristamine, kasutatavate spordivahendite ja nende nimetuse kokkuviimine, kirjelduse järgi äratundmine jne). Harjutusi sooritatakse peamiselt matkides ja eeskuju järgi, õpitud oskuse piirides ka suulise korralduse järgi.

6.7.2.2. Lapse harjutusvara põhineb igapäevaelus kasutatavail liikumisviisidel, liigutustel ja asenditel ning vahendite käsitlemisega seotud tegevustel. Üldarendavad harjutused ja mängud on oma iseloomult dünaamilised, soodustades liikumisaparaadi arenemist ja avaldades mõju kõikidele lihasgruppidele. Tundide käigus omandatakse algteadmised oma rühi ja liigutuste kontrollimiseks. Primaarne on osavuse, liigutuskoodinatsiooni, kiiruse ja tasakaalu arendamine, kujundatakse ka elementaarsed korra- ja hügieeniharjumused.

6.7.3. Õppetöö rõhuasetused 3.–4. klassis

6.7.3.1. Kujundatakse oskus ja harjumus kontrollida oma kehaasendit ja liigutusi. Õpetatavad harjutused (kõnd, jooks, hüpped, visked, ronimine, roomamine) on nende oskuste kujundamise teenistuses. Alustatakse kehaliste harjutuste tehnika õppimise ning ujumise algõppega.

6.7.3.2. Innustatakse liikuma ja õppima kõike uut, mis seotud erinevate füüsiliste tegevuste ning harjutustega. Kehalise ja motoorse arengu seisukohast on väga tähtis motiveerida õpilasi süsteemseks kehaliseks aktiivsuseks – treeninguks. Uute liigutuste õppimisel ei arene üksnes luu- ja lihaskond, vaid sellest protsessist võtab osa ka kesknärvisüsteem. Oluline on õpilaste motoorika arendamisega koos pöörata tähelepanu ka kognitiivsele ja sotsiaalsele-emotsionaalsele arengule.

6.8. TÖÖÕPETUS

6.8.1. Õpetuse eesmärgid

Tööõpetusel on põhihariduse lihtsustatud õppekava alusel õpetatava lapse arengus ja eluks ettevalmistusel täita oluline roll. Tööõpetuse kaudu omandab laps ainekavas fikseeritud baasoskused, lapsel kujuneb hoiak ja harjumus tööd teha ning teadvustub tööprotsess. Laps hakkab oma tegevust planeerima ja õpitud oskuste puhul ka enesekontrolli sooritama. Tööõpetus aitab õpilasel kujuneda eluga võimalikult iseseisvalt toimetulevaks isiksuseks, kes suudab ja tahab teha võimetekohast tööd.

Tööõpetusega taotletakse, et õpilane:

- 1) omandab vajalikud oskused ning tööharjumused eluks, võimetele vastavaks tööks ja harrastusteks;
- 2) teab oma peamisi õigusi ja kohustusi;
- 3) õpib tundma ning õigesti ja säästlikult kasutama materjale, töö- ja tehnilisi vahendeid;
- 4) õpib töötama suulise ja kirjaliku instruksiooni järgi;
- 5) õpib töötama teksti ja elementaarsete tööjooniste toel;
- 6) omandab õiged tehnoloogilised võtted materjalide töötlemiseks, arvestab töötamisel töötervishoiu ja ohutustehnika nõuetega;
- 7) õpib oma tööd kavandama, plaani järgi sooritama, kontrollima ning hindama;

- 8) arendab loovust ja esteetilist maitset;
- 9) õpib töötama üksi ning koos teistega, hindama tööks vajalikke isiksuseomadusi: vastutustunnet, täpsust, püsivust, kriitilist meelt;
- 10) õpib hindama tööd ning iseennast.

6.8.2. Õppetöö rõhuasetused 1.–2. klassis

6.8.2.1. Kujundatakse üldisi õpioskusi: oskust vaadelda, võrrelda, kuulata, küsimustele vastata, täita suulisi lühikorraldusi. Õpilasele õpetatakse töövahendite õiget ja ohutut kasutamist, kujundatakse korraharjumusi, oskust oma tööd lõpule viia.

6.8.2.2. Oluline on arvestada tundide korrektsioonilise suunaga. Kõikides tundides arendatakse tähelepanu, nägemis-, kompimis- ja ruumitaju, mootorikat, kõne mõistmist ja suulist väljendusoskust käelise tegevuse kaudu. Kujundatakse oskust eristada objekte ja nende kujutisi kuju, suuruse ja värvuse järgi, tajuda materjale, tunda ja valida töövahendeid töövõttest ja –eesmärgist lähtuvalt. Õpilasi suunatakse märkama ilu enda ümber.

6.8.2.3. Ülesandeid täidetakse valdavalt koostegevuses, eeskuju ja näidise järgi, omandatud oskuste piires ka suulise korralduse järgi. Omandatakse rebimise, lõikamise, liimimise, voolimise ja voltimise oskused.

6.8.3. Taotletavad õpitulemused 1.–2. klassis

6.8.3.1. 1. klassi lõpuks õpilane:

- 1) tunneb õpitud kasutatava materjali ära (paber, plastiliin, savi, looduslik materjal jms);
- 2) joonistab šablooni abil kujundeid;
- 3) rebib paberit eesmärgistatult;
- 4) lõikab silma järgi ning kontuuri (sirgjoon) mööda paberitükke ja ribasid;
- 5) liimib paberit;
- 6) voldib paberilehe pooleks ja neljaks ning ruudu diagonaalselt pooleks;
- 7) voolib rullimise, veeretamise ja lamendamise teel lihtsamaid kujundeid ja esemeid.

6.8.3.2. 2. klassi lõpuks õpilane:

- 1) tunneb ja nimetab õpitud materjale (paber, kartong, plastiliin, savi, riie, lõng, looduslik materjal jms);
- 2) kasutab joonlauda sirgjoone tõmbamiseks (läbi ühe ja kahe punkti);
- 3) teeb voltimise teel lihtsamaid esemeid;
- 4) joonistab šablooni abil kujundeid, lõikab neid välja, liimib ja täiendab;
- 5) lõikab õhukest riidet silma järgi;
- 6) kasutab õpitud voolimisvõtteid (veeretamine, rullimine, lamendamine, venitamine).

6.8.4. Õppetöö rõhuasetused 3.–4. klassis

6.8.4.1. Kujundatakse iseseisva töö ja enesekontrolli oskus. Uued oskused omandatakse peamiselt eeskuju järgi. Õpilasi suunatakse ühistegevuses omandatud õpioskusi iseseisvalt rakendama, oma tegevust kontrollima ja kavandama (tegevusega kaasnev ja sellele järgnev kommenteerimine, oma tegevuse planeerimine).

6.8.4.2. Omandatakse mõõtmise, märkimise, lõikamise (tükeldamise), ühendamise, viimistlemise oskused.

6.8.5. Taotletavad õpitulemused 3.–4. klassis

6.8.5.1. 3. klassi lõpuks õpilane:

- 1) nimetab kasutatud materjalide omadusi: rabe, õhuke, paks, jäme, peenike, pehme, kõva, painduv, tugev (suunamisel);

- 2) valib töövõtteid lähtuvalt materjalist: paberi rebimine, lõikamine ja voltimine, savi voolimine erinevate võtetega;
- 3) kasutab šablooni;
- 4) kasutab materjali ökonoomselt;
- 5) valmistab voltimise teel lihtsamaid kujundeid;
- 6) mõõdab paberil pikkusi täissentimeetrites;
- 7) lõikab kääridega mitmesuguseid kujundeid paberist, õhemast kartongist ja riidest;
- 8) paneb niiti nõelasilmast läbi;
- 9) tikib eelpistet;
- 10) õmbleb riidele kahe auguga nõöpi;
- 11) torkab naaskliga auke;
- 12) valmistab tähtpäevalisi ruumikaunistusi.

6.8.5.2. 4. klassi lõpuks õpilane:

- 1) teeb punumistöid (palmik, järjehoidja);
- 2) lõikab šablooni abil kartongist ja riidest kujundeid;
- 3) teeb meisterdamistöid erinevatest materjalidest;
- 4) paneb niidi nõelasilmast läbi ja teeb sõlme;
- 5) teeb käsitsi lihtõmblust;
- 6) teeb üleloomispistet;
- 7) õmbleb riidele kannaga nõöpi;
- 8) käsitseb heegelnõela;
- 9) heegeldab alg- ja ahelsilmust;
- 10) käsitseb naasklit, haamrit ja naelu;
- 11) kasutab materjali ökonoomselt;
- 12) kaunistab tähtpäevadeks ruumi;
- 13) hindab oma tööd esteetilisest ja praktilisest küljest.

AINEKAVAD

LISA 1 Ainevaldkond „Keel ja kirjandus”	
EESTI KEEL.....	51
LISA 2 Ainevaldkond „Võõrkeeled“	
A-võõrkeel INGLISE KEEL	65
LISA 3 Matemaatika	48
LISA 4 Ainevaldkond „Loodusained“	65
LOODUSÕPETUS.....	68
LISA 5 Ainevaldkond„Sotsiaalsained”	81
INIMESEÕPETUS	85
LISA 6 Ainevaldkond„Kunstiained”	90
MUUSIKA.....	93
KUNST.....	114
LISA 7 Ainevaldkond „Tehnoloogia“	121
TÖÖÕPETUS.....	124
KÄSITÖÖ JA KODUNDUS	129
ROBOOTIKA	132
LISA 8 Ainevaldkond„Kehaline kasvatus“	134
KEHALINE KASVATUS.....	137
LISA 9	
KODUKOHA LUGU.....	148

Ainevaldkond „Keel ja kirjandus“

1. Üldalused

Eesti keele ainekava

1.1. Keele- ja kirjanduspädevus

Keele ja kirjanduse õpetamisega taotletakse, et õpilane:

- 1) väärtustab eesti keelt kui rahvuskultuuri kandjat ja avaliku suhtluse vahendit;
- 2) teadvustab keeleoskust õpioskuste alusena ning oma identiteedi osana;
- 3) omandab põhiteadmised keelest ja saavutab õigekirjaoskuse;
- 4) väljendab end selgelt ja asjakohaselt nii suuliselt kui ka kirjalikult, arvestades kultuuris välja kujunenud keelekasutustavasid;
- 5) kuulab, loeb ja kirjutab mõtestatult eri liiki tekste ning esitab teavet eri viisidel;
- 6) kasutab asjakohaselt erinevaid suhtluskanaleid ning suudab leida, kriitiliselt hinnata ja kasutada meedias ja internetis pakutavat teavet;
- 7) väärtustab nii rahvuskirjandust kui ka teiste rahvaste kirjandust, nii oma rahva pärimuskultuuri ja traditsioone kui ka kultuurilist mitmekesisust;
- 8) loeb eakohast väärtkirjandust, kujundades kirjanduse kaudu oma kõlbelisi tõekspidamisi ning rikastades mõtte- ja tundemaailma;
- 9) tajub kirjandusteost kui kunstiteost, mõistab selle kunstilisi väärtusi;
- 10) suudab kujundada ja väljendada oma isiklikku arvamust ning tunnustab ja arvestab teiste inimeste arvamust;
- 11) oskab õppida, hangib teavet eri allikatest, kasutab sõna- ja käsiraamatuid.

1.2. Eesti keele õppe- ja kasvatuseesmärgid

Eesti keele õpetusega taotletakse, et õpilane:

- 1) omandab põhiteadmised eesti keelest kui soome-ugri keelest ja eesti keele õigekirjaoskuse, tuleb eesti kirjakeelega toime isiklikus ja avalikus elus ning edasiõppimisel;
- 2) mõistab keele tähtsust eneseväljendus- ja suhtlusvahendina, arendab keeleoskust, arvestades kultuuris välja kujunenud keelekasutustavasid;
- 3) õpib asjakohaselt kasutama erinevaid suhtluskanaleid, arendab oskust leida, hinnata ning sihipäraselt kasutada meedias ja internetis pakutavat teavet;
- 4) loeb ja kuulab mõtestatult eri tüüpi tekste ning koostab neid suuliselt ja kirjalikult;
- 5) arendab keeleoskust kui eneseväljendus- ja suhtlusvahendit, arvestades kultuuris väljakujunenud keelekasutustavasid;
- 6) õpib asjakohaselt kasutama eri suhtluskanaleid; arendab oskust leida, kriitiliselt hinnata ning sihipäraselt kasutada meedias ja internetis pakutavat teavet;
- 7) õpib tundma eri tekstiliike ning märkama nende kasutusvõimalusi ja seoseid isikliku ja tööeluga;
- 8) arendab kriitilist mõtlemist, oskust arvamusi põhjendada ning suuliste ja kirjalike tekstide alusel iseseisvalt järeldusi teha;
- 9) kasutab oma kirjakeeleoskuse täiendamiseks sõna- ja käsiraamatuid ning internetiallikaid;
- 10) suhtub tolerantselt eesti keele võõrkeelena kasutamisse ja toetab teise emakeelega

kaaslaste eesti keele omandamist.

1.3. Ainevaldkonna kirjeldus

Keel on rahvakultuuri ja rahvusliku identiteedi kandja. Eesti keele hea valdamine on eduka õppimise eeldus kõigis õppeainetes.

1.-4. klassis arendatakse eesti keele õppes kõiki keelelisi osaoskusi (kõnelemine, kuulamine, lugemine, kirjutamine) ja õigekeelsust. Osaoskusi ja õigekeelsust arendatakse nii teabe- ja tarbetekstide kui ka ilukirjandustekstide lugemise, reflekteerimise ja kirjutamise kaudu.

Keeleliste osaoskuste lõimimise tulemusel arenevad õpilaste mõtlemisvõime, suhtlusoskus ja enesetunnetus. Õpilased on võimelised olusid ja partnerit arvestades suhtlema, teadlikumalt õppima ja tegutsema.

1.4. Läbivate teemade rakendamise võimalusi

Elukestev õpe ja karjääriplaneerimine. Rollimängude, tekstide käsitlemise, arutelude ja loovtööde kaudu arendatakse õpilaste suhtlus- ja koostööoskusi, mis on olulised tulevases tööelus. Arendatakse suutlikkust kujundada oma arvamust, väljendada end selgelt ja asjakohaselt nii suuliselt kui ka kirjalikult, lahendada probleeme. Õppetegevus võimaldab õpilasel kujundada eneseanalüüsiks vajalikku sõnavara, et analüüsida oma huvisid, võimeid ja teadmisi ning õpilast suunatakse kasutama eneseanalüüsi tulemusi oma tulevase haridustee ja tööelu planeerimisel. Õppetegevus võimaldab töömaailmaga ka vahetult kokku puutuda (nt õppekäigud ettevõtetesse, ainevaldkonnaga seotud ametite tutvustus).

Keskkond ja jätkusuutlik areng. Tervis ja ohutus. Teemakohaste tekstide varal, probleemülesannete lahendamise ning suuliste ja kirjalike arutluste kaudu toetatakse õpilaste kujunemist sotsiaalselt aktiivseteks, keskkonnateadlikeks, vastutustundlikeks ning tervist ja turvalisust väärtustavateks inimesteks.

Kodanikualgatus ja ettevõtlikkus. Eri liiki tekstide käsitlemise kaudu suunatakse õpilasi märkama ühiskonna probleeme ja neile lahendusi otsima. Projektides osalemine aitab kasvatada aktiivset ellusuhtumist.

Kultuuriline identiteet. Kodukoha kultuuritegelaste tundmaõppimine, kodulooliste materjalide kasutamine õppetöös, suulise pärimuse tundmaõppimine – lood kodukoha inimestest ja sündmustest, pereliikmete ja tuttavate kõneldu-talletatu tundmine (kooli ajalugu, perealbum); klassis õppivate eri keele- ja kultuuritaustaga õpilaste kogemuse rakendamine õppetöö rikastamiseks.

Teabekeskond. Erinevatest allikatest (sh internetist) teabe hankimine, selle kriitiline hindamine ja kasutamine on nii keele- ja õppeteemakohaste teadmiste laiendamise kui ka tekstiloome eelduseks.

Tehnoloogia ja innovatsioon. Õpiülesannete lahendamiseks kasutatakse teadlikult infoühiskonna võimalusi, õpilasi suunatakse alternatiivseid lahendusi otsima, oma ideid ellu rakendama.

Väärtused ja kõlblus. Kogu õppetöö ja koolitegevuse korraldus rajanegu vastastikusele austusele ja huvile, väärtuste ülekandmine on kogu kasvatusmõtte, väärtushoiakuid võetakse üle

autoriteetidelt ja enamik lugemisvalu õpikutes ning loetavad lasteraamatud ongi peamiselt väärtusi ja väärtushinnanguid kujundavad, suunavad ja esindavad. Juba lugemisolukord iseenesest on suure kasvatusliku mõjuga. Väga suur roll väärtuste kandjana on muinasjuttudel ja rahvajuttudel. Oluline on loo sündmustiku haarav edasiandmine. Mistahes keeleõpetuse osas – näiteks sõnavaratöö, lausete moodustamine, loo jutustamine, küsimuste esitamine – saab väärtushinnanguid kujundada nii tegevuse sisu kui ka vormi kaudu. Ühelt poolt peab sõnavalik olema lapsele eakohane ja eluline, teisalt saab aga tunni sõnavara ja õppematerjali valides mõelda, mida sõnavalikuga rõhutada tahetakse.

1.5. Üldpädevuste kujundamise võimalusi

Keele ja kirjanduse valdkonna õppeainete kaudu kujundatakse õpilastes kõiki riiklikus õppekavas kirjeldatud üldpädevusi. Seda tehakse erinevate tekstide lugemise, nende üle arutlemise reflekteerimise ja kirjutamise kaudu ning kasutades mitmesuguseid koostöövorme (ühisarutelud, projektid jne). Saavutatud üldpädevused kajastuvad tekstiloomes, esitlustes, arutlustes. Pädevustes eristatava nelja omavahel seotud komponendi – teadmiste, oskuste, väärtushinnangute ning käitumise kujundamisel on kandev roll õpetajal, kes oma väärtushinnangute ja enesekehtestamisoskusega loob sobiva õpikeskkonna ning mõjutab õpilaste väärtushinnanguid ja käitumist.

Kultuuri- ja väärtuspädevus. Kirjandusõpetuses kujundatakse kõlbelisi ja esteetilis-emotsionaalseid väärtusi ning kultuuriväärtuste mõistmist ilukirjandus- ja aimetekstide kaudu. Keeleõpetus rõhutab vaimseid ja kultuuriväärtusi: keele kui rahvuskultuuri kandja tähtsust, keeleoskust kui inimese identiteedi olulist osa. Keeleõpetuses väärtustatakse funktsionaalset kirjaoskust ning teadlikku kriitilist suhtumist teabeallikatesse, sh meediasse.

Sotsiaalne ja kodanikupädevus. Keele- ja kirjandustundides kasutatava paaris- ja rühmatöö käigus kujundatakse koostööoskust, julgustatakse oma arvamust välja ütleva, kaaslaste ideid tunnustama ja teistega arvestama, ühiseid seisukohti otsima. Eri laadi ülesannete kaudu kujundatakse oskust suhelda eetiliselt ja olusid arvestades nii suuliselt kui ka kirjalikult, nii vahetult kui ka veebikeskkonnas.

Enesemääratluspädevus. Tekstide üle arutledes kujundatakse õpilastes positiivset minapilti. Õpiolukordades luuakse võimalused suhestuda käsitletavate teemadega, loovülesannete kaudu tuuakse esile õpilaste eripärad ja anded, vormitakse maailmavaade.

Õpipädevus. Keele- ja kirjandustundides arendatakse kuulamis- ja lugemisoskust, eri liiki tekstide mõistmist, fakti ja arvamuse eristamist, erinevatest allikatest teabe hankimist ja selle kriitilist kasutamist, eri liiki tekstide koostamist ning oma arvamuse kujundamist ja sõnastamist.

Suhtluspädevus. Keele- ja kirjandustundides kujundatakse suulise ja kirjaliku suhtluse oskust, suhtluspartneri ja tema suulise ja kirjaliku kõne mõistmist, suhtluspartneriga arvestamist ning sobiva käitumisviisi valikut, oma seisukohtade esitamist ja põhjendamist oskust. Õppetegevuse ja õppetekstide kaudu pannakse alus õpilaste diskuteerimis- ja väitlemis- ning tänapäevasele kirjaliku suhtlemise oskusele.

Matemaatika-, loodusteaduste ja tehnoloogiaalane pädevus. Teabetekstide abil arendatakse oskust lugeda teabegraafikat või muul viisil visuaalselt esitatud infot, leida arvandmeid, lugeda ja mõista tabelite, skeemide, graafikute ning diagrammidena esitatud infot ning seda analüüsida, sõnalise teabega seostada ja tõlgendada. Vanemates tekstides kasutatud

mõõtühikute teisendamise kaudu edendatakse arvutusoskust. Õpitakse eristama teaduslikku teavet ilukirjanduslikust ja populaarteaduslikust teabest ning kasutama tehnoloogilisi abivahendeid tekstide loomisel, korrigeerimisel ja esitamisel.

Ettevõtlikkuspädevus. Ettevõtlikkuse ning vastutustunde kujunemist toetatakse nii meedia- ja kirjandustekstidest kui ka igapäevaelust lähtuvate eakohaste probleemide arutamisega, nende suhtes seisukoha võtmise ja neile lahenduste otsimisega nii keele- ja kirjandustundides kui ka loovtöodes. Ettevõtlikkuspädevuse kujunemist soodustab õpilaste osalemine projektides, mis eeldavad õpilaste omaalgatust ja aktiivsust ning keele- ja kirjandusteadmiste rakendamist ning täiendamist eri allikatest.

1.6. Hindamine

Hindamisel lähtutakse vastavatest põhikooli riikliku õppekava üldosa sätetest. Hinnatakse õpilase teadmisi ja oskusi suuliste vastuste (esituste) ning kirjalike tööde alusel, arvestades teadmiste ja oskuste vastavust taotletavatele õpitulemustele. Õpitulemusi hinnatakse sõnaliste hinnangutega. Õpitulemuste kontrollimise vormid peavad olema mitmekesised ning vastavuses õpitulemustega. Õpilane peab teadma, mida ja millal, milliseid hindamisvahendeid kasutatakse ja millised on hindamise kriteeriumid.

I kooliastmes (1.-3. klassis) hinnatakse õpilase:

- 1) suulist keelekasutust, s.o kõnelemist ja kuulamist;
- 2) lugemist, s.o lugemistehnikat, teksti mõistmist ja vabalugemist;
- 3) kirjutamist, s.o kirjatehnikat, õigekirja ja kirjalikku tekstiloomet.

II kooliastmes (4. klassis) hinnatakse õpilase:

- 1) suulist ja kirjalikku suhtlust;
- 2) tekstide vastuvõttu;
- 3) tekstiloomet;
- 4) tekstide õigekeelsust.

I kooliaste

Kooliastme õpitulemused, õppesisu ja -tegevused.

1. klassi lõpetaja õpitulemused	Õppesisu ja -tegevus
<p>Suuline keelekasutus (kuulamine, kõnelemine)</p> <ul style="list-style-type: none">vastab küsimustele;annab küsimustele toetudes edasi lugemispala sisu;avaldab arvamust kuuldu, vaadeldu või loetu kohta;teab, et sõnadel on lähedase või vastandtähdendusega sõna ja nimetab neist mõningaid;väljendab end suhtlusolukordades arusaadavalt: palub, küsib, tänab, vabandab;esitab luuletust peast;	<p>Suuline keelekasutus</p> <p><u>Kuulamine</u> Helide, häälte ja häälikute eristamine (asukoht ja järjekord sõnas), hääliku pikkuse eristamine, põhirõhk täishääliku pikkusel. Õpetaja ja kaaslase kuulamine ning suulise juhendi järgi toimimine. Õpetaja ja kaaslase ettelugemise kuulamine. Kuuldu ja nähtu kommenteerimine.</p> <p><u>Kõnelemine</u> Häälde- ja intonatsiooniharjutused. Häälde harjutamine, hääle tugevuse kohandamine olukorrale. Töö lähedase tähendusega sõnaga, sõnatähenduse selgitamine ja täpsustamine. Sobivate kõnetuste (palumine, küsimine, keeldumine, vabandust palumine, tänamine) valik suhtlemisel. Lihtlauseliste küsimuste moodustamine, küsimuste esitamine ja neile vastamine. Eri teemadel vestlemine sõnavara rikastamiseks, arutamine paaris ja väikeses rühmas. Jutustamine kuulatu, nähtu, läbielatu, loetu, pildi, pildiseeria, etteantud teema põhjal; aheljutustamine. Esemete, nähtuste, tegelaste jms võrdlemine, ühe-kahe tunnuse alusel rühmitamine. Eneseväljendus dramatiseeringus ja rollimängus. Tuttava luuletuse, dialoogi peast esitamine.</p>
<p>Lugemine</p> <ul style="list-style-type: none">tunneb häälik-tähest vastavust, loeb õpitud teksti enam-vähem ladusalt, lausehaaval üksiku peatusega raskema sõna ees oma kõnetempos või sellest aeglasemalt;mõistab häälega või endamisi (vaikse häälega või huuli liigutades) lugedes loetu sisu;vastab teksti kohta käivatele küsimustele,	<p>Lugemine</p> <p>Raamatu/teksti üldine vaatlus: teksti paigutus, sisukord, õppeülesannete esitus. Trükitähtede (nii suurte kui väikeste) tundma õppimine. Tähtedest sõnade ja sõnadest lausete lugemine. Silpidest sõnade moodustamine. Lugemistehnika arendamine õpetaja juhendite järgi (õige häälde, ladusus, pausid, intonatsioon, tempo, oma lugemisvea parandamine, kui sellele tähelepanu juhitakse). Lugemistehniliselt raskete sõnade ja sõnaühendite lugema õppimine. Oma ja õpetaja käekirjalise teksti lugemine klassitahvlilt ja vihikust. Jutustava ja kirjeldava teksti ning teabeteksti (õpilaspäevik, kutse, õnnitlus, saatekava, tööjuhend, raamatu sisukord) lugemine. Sõna, lause, teksti sisu mõistmine. Teksti sisu ennustamine</p>

<p>mille vastused on palas otsesõnu öeldud;</p> <ul style="list-style-type: none"> • mõtleb jutule alguse või lõpu; • avaldab arvamust loetu kohta (jõukohased tekstid, mitte ilmtingimata tervikteosed). 	<p>pealkirja, piltide, üksiksõnade jm alusel. Loole lõpu mõtlemine. Tegelaste iseloomustamine. Küsimustele vastamine, millele vastus on tekstis otsesõnu kirjas. Üksikute tingmärkide (õppekirjanduse tingmärgid), skeemide, kaartide lugemine õppekirjanduses, nende tähenduse tabamine.</p> <p>Luuletuste ilmikas (mõtestatud) lugemine. Riimuvate sõnade leidmine õpetaja abiga.</p> <p>Tekstiliikide eritamine: jutt, muinasjutt, luuletus, mõistatus. Kirjandustekstid: liisusalm, muinasjutt, mõistatus, luuletus, piltjutt, vanasõna, jutustus, näidend.</p> <p>Loetud raamatu autori, kunstniku (illustraatori), tegelaste nimetamine, loetust jutustamine. Loetule emotsionaalse hinnangu andmine (lõbus, tõsine, igav jne).</p> <p>Huvipakkuva raamatu leidmine kooli või kodukoha raamatukogust täiskasvanu abiga.</p>
<p>Kirjutamine</p> <ul style="list-style-type: none"> • kasutab õigeid kirjutamisvõtteid, teab, kuidas väikesi ja suuri kirjatähti kirjutatakse ning sõnas õigesti seostatakse; • kirjutab tahvlilt maha; • täidab tahvlinäidise järgi õpetaja abiga õpilaspäevikut, paigutab näidise järgi tööd vihikulehele, varustab töö kuupäevaga; • koostab näidise järgi õnnitluse ja kutse; • eristab häälikut, tähte, täis- ja kaashäälikut, sõna, lauset; • kirjutab omasõnade algusesse <i>k</i>, <i>p</i>, <i>t</i>; • kirjutab õigesti lühemaid (kuni 2-silbilisi) sõnu ja lauseid; • teab, et lause lõpeb punktiga; • teab, et lause alguses, inimeste, loomade, oma kodukoha nimes kasutatakse suurt algustähte; 	<p>Kirjutamine</p> <p><u>Kirjatehnika</u></p> <p>Kirja eelharjutused. Kirjutamine pliiatsi ja kriidiga, joonistähtede kirjutamine. Õige pliiatsihoid ja kirjutamisasend istudes ja seistes (tahvli juures). Väikeste kirjatähtede õppimine. Suurte kirjatähtede õppimine (vajadusel 2.klassis). Tähtede seostamine.</p> <p>Tahvlile, vihikusse ja õpilaspäevikusse kirjutamine. Töö vormistamine näidise järgi, töö puhtus, käekirja loetavus. Teksti ära kirjutamine tahvlilt, õpikust.</p> <p><u>Kirjalik tekstiloome</u></p> <p>Tarbeteksti kirjutamine näidise järgi: kutse, õnnitlus (kujundamine näidise järgi).</p> <p>Jutu kirjutamine pilditäiendusena (pildi allkiri, kahekõne jms). Jutule lõpu kirjutamine. Loovtöö kirjutamine (pildi, pildiseeria, küsimuste järgi). Lünkumberjutustuse kirjutamine.</p> <p><u>Õigekeelsus</u></p> <p>Häälik, sõna, lause, tekst. Tähed ja tähestik, võõrtähtede vaatlus. Häälikute märkimine kirjas. Sõna ja lause ladumine ja kirjutamine.</p> <p>Täis- ja kaashäälikud. Täishäälikuühendi vaatlus. Täishääliku pikkuse eristamine ja õigekiri, kaashääliku pikkusega tutvumine. Sulghäälik (k, p, t) omasõnade alguses. <i>i</i> ja <i>j</i> ning <i>h</i> sõna alguses seoses tähtede õppimisega.</p> <p>Suur algustäht lause alguses, inimese- ja loomanimeses. Liitsõna vaatlus (moodustamine).</p> <p>Sõnade lõpu õigekiri – <i>d</i> ja <i>-vad</i> (mitmus) ning <i>-b</i> (tegusõna 3. pööre) õigekirjaga tutvumine.</p> <p>Tutvumine jutustava (väit-), küsi- ja hüüdlausega. Lause</p>

<ul style="list-style-type: none"> kirjutab õigesti oma nime. 	<p>lõpumärgid: punkt, (küsi- ja hüüumärgi vaatlemine). Koma lauses (teksti vaatlus).</p> <p>Oma kirjutusvea parandamine õpetaja abiga.</p> <p>Etteütlemise järgi sõnade ja lausete kirjutamine (15–20 sõna lihtlausetena).</p>
<p>2. klassi lõpetaja õpitulemused</p>	<p>Õppesisu ja –tegevus</p>
<p>Suuline keelekasutus</p> <ul style="list-style-type: none"> vastab küsimustele, kasutades sobivalt täislauseid ja lühivastuseid; teab ja leiab vastandtähendusega sõnu ning õpetaja abil ka lähedase tähendusega sõnu; oskab suhtlusolukordades küsida, paluda, vabandust paluda ja tänada; annab küsimustele toetudes edasi lugemispala, õppeteksti, filmi ja teatrietenduse sisu; mõtleb loole alguse ja lõpu; esitab luuletust peast; 	<p>Suuline keelekasutus <u>Kuulamine</u></p> <p>Hääliku pikkuste eristamine, põhirõhk suluta kaashäälikul. Õpetaja ja kaaslaste suulise mitmeastmelise juhendi meeldejätmise ja selle järgi toimimine.</p> <p>Õpetaja ettelõetud ainetekstist oluliste mõistete leidmine ja lihtsa skeemi koostamine õpetaja juhendamisel.</p> <p>Kaaslaste ettelugemise kuulamine ja hinnangu andmine ühe aspekti kaupa (õigsus, pausid ja intonatsioon mõtte toetajana).</p> <p><u>Kõnelemine</u></p> <p>Sõnatähenduste selgitamine ja täpsustamine aktiivse sõnavara laiendamiseks.</p> <p>Kuuldud jutu ümberjutustamine; pikema dialoogi jälgimine, hinnangud tegelastele ja sisule.</p> <p>Hääldus- ja intonatsiooniharjutused. Eneseväljendus dramatiseeringus ja rollimängus. Kõne eri nüansside (tempo, hääletugevus, intonatsioon) esiletoomine dramatiseeringus jm esituses.</p> <p>Kõnelemine eri olukordades (telefonitsi, rühma esindajana), rollimängud.</p> <p>Nii enese kui ka teiste tööde tunnustav kommenteerimine.</p> <p>Oma arvamuse avaldamine (raamatu, filmi jm) kohta ja selle põhjendamine. Arutlemine paaris ja rühmas: oma suhtumise väljendamine, nõustumine ja mittenõustumine, ühiste seisukohtade otsimine.</p> <p>Sündmuse, isiku, looma, eseme kirjeldamine tugisõnade, skeemi, tabeli abil.</p> <p>Mõtete väljendamine terviklausetena. Küsimuste moodustamine, küsimuste esitamine ja neile vastamine.</p> <p>Eri meeoluga luuletuste (aastaajad, laste elu) mõtestatud peast esitamine.</p>
<p>Lugemine</p> <ul style="list-style-type: none"> loeb nii häälega kui ka endamisi ladusalt ja teksti mõistes; loeb õpitud teksti ette õigesti, selgelt ja sobiva intonatsiooniga; 	<p>Lugemine</p> <p>Lugemistehnika arendamine õpetaja juhendite järgi: oma lugemisvea parandamine, kui sellele tähelepanu juhitakse, sobiva intonatsiooni kasutamine. Lugemistehniliselt raskete sõnade ja sõnaühendite lugema õppimine.</p> <p>Kahekõne lugemine, intonatsiooni ja tempo valik saatelause alusel ja partnereid arvestades.</p> <p>Eri liiki lühitekstide (teade, kiri, ajakirja rubriik, sõnastik) mõistev lugemine. Oma ja õpetaja käekirjalise teksti</p>

<ul style="list-style-type: none"> • vastab suulistele ja lühikestele kirjalikele küsimustele loetu kohta; • tunneb ära jutustuse, luuletuse, mõistatuse, näidendi ja vanasõna; • on lugenud mõnda lasteraamatut, kõneleb loetud raamatutest. 	<p>lugemine klassitahvlilt ja vihikust.</p> <p>Raamatu/teksti üldine vaatlus: teksti paigutus, sisukord, õppeülesannete esitus. Üksikute tingmärkide (õppekirjanduse tingmärgid, liiklusmärgid jms), skeemide, kaartide ja tabelite lugemine õppekirjanduses ning lasteraamatutes.</p> <p>Teksti sisu aimamine pealkirja, piltide, üksiksõnade jm alusel.</p> <p>Tekstist õpitavate keelendite, samuti sünonüümide, otsese ja ülekantud tähendusega sõnade jms leidmine. Õpiku sõnastiku kasutamine.</p> <p>Tekstis küsimuse, palve, käsu ja keelu äratundmine.</p> <p>Loetud jutustuse ja muinasjutu kohta kava koostamine (teksti jaotamine osadeks); skeemi/kaardi koostamine õpetaja abiga. Loetu põhjal teemakohastele küsimustele vastamine (ka siis, kui vastus otse tekstis ei sisaldu). Loole alguse ja lõpu mõtlemine. Tegelaste iseloomustamine. Luuletuste ilmekas (mõtestatud) esitamine. Riimuvate sõnade leidmine õpetaja abiga.</p> <p>Tekstiliikide eristamine: jutustus, luuletus, näidend, mõistatus, vanasõna.</p> <p>Kirjandustekstid: rahvaluuleline liisusalm, muinasjutt, mõistatus, luuletus, piltjutt, vanasõna, jutustus, näidend, muistend.</p> <p>Loetud raamatu tutvustamine ja soovitamine. Vajaliku teose otsimine kooli või kodukoha raamatukogust autori ja teema järgi täiskasvanu abiga.</p>
<p>Kirjutamine</p> <ul style="list-style-type: none"> • kasutab kirjutades õigeid väikeste ja suurte kirja-tähtede tähekujusid ja seoseid; • kirjutab tahvlilt või õpikust maha; • vormistab vihiku ja õpilaspäeviku nõuetekohaselt; • koostab õpetaja abiga kutse, õnnitluse ja teate; • kirjutab loovtöö ning ümberjutustuse pildiseeria, tugisõnade ja küsimuste abil; 	<p>Kirjutamine</p> <p><u>Kirjatehnika</u></p> <p>Suurte ja väikeste kirjatähtede kordamine.</p> <p>Kirjutamise tehnika arendamine: ühtlane kirjarida, õiged tähekujud ja seosed nii väikestel kui suurtel kirjatähtedel.</p> <p>Näidise järgi kirjatöö paigutamine vihiku lehele, kirjapaberile; kuupäeva kirjutamine.</p> <p><u>Kirjalik tekstiloome</u></p> <p>Kutse, õnnitluse ja teate koostamine õpetaja abiga.</p> <p>Tekstilähedase ümberjutustuse kirjutamine küsimuste ja tugisõnade toel.</p> <p><i>Loovtöö skeemi, kaardi toel; fantaasialugu. Jutu ülesehitus: alustus, sisu ja lõpetus; jutule alguse ja lõpu kirjutamine. Omakirjutatud teksti üle kaaslasega arutlemine.</i></p> <p><u>Õigekeelsus</u></p> <p>Varasemale lisanduvalt keeleteadmised: täishäälikuühendi õigekiri, suluta kaashääliku pikkus ja õigekiri;</p>

<ul style="list-style-type: none"> eristab häälikut, tähte, täis- ja kaashäälikut, silpi, sõna, lauset; kirjutab õigesti sulghääliku omasõnade algusesse ja omandatud vöõrsõnade algusesse; märgib kirjas õigesti täishäälikuid; teab peast vöörtähtedega tähestikku; alustab lauset suure algustähega ja lõpetab punkti või küsimärgiga; kasutab suurt algustähte inimeste ja loomade nimedes, tuttavates kohanimedes; kirjutab etteütlemise järgi õpitud keelendite ulatuses sisulult tuttavat teksti ja kontrollib kirjutatut näidise järgi (20–25 sõna lihtlausekena). 	<p><i>k, p, t s-i ja h kõrval; i ja j silbi alguses, h sõna alguses.</i> Silbitamine, poolitamise üldpöhimötted. Lauseliik ja lõpumärg (jutustav e väit- ja küsilause). Koma kasutamine liitlause kirjutamisel <i>et, sest, aga, kuid</i> puhul. Suur algustäht oma kooli ja tuttavates kohanimedes.</p> <p>Sõnade lõpu õigekiri <i>–d</i> (mida teed?), <i>–te</i> (mida teete?), <i>–sse</i> (kellesse? millesse?), <i>–ga</i> (kellega? millega?), <i>–ta</i> (kellela? milleta?). <i>ma, sa, ta, me, te, nad</i> õigekiri.</p> <p>Etteütlemise järgi kirjutamine õpitud keelendite ulatuses (20–25 sõna lihtlausekena). Kirjavea parandamine, kui veale tähelepanu juhatakse; kirjavea vältimine, kui veaohtlikule kohale tähelepanu juhatakse.</p>
3. klassi lõpetaja õpitulemused	Õppesisu ja –tegevus
Suuline keelekasutus <ul style="list-style-type: none"> vastab küsimustele, kasutades sobivaid täislauseid või lühivastuseid; oskab suhtlusolukordades küsida, paluda, selgitada, keelduda, vabandust paluda, tänada; annab küsimuste toel arusaadavalt edasi õppeteksti, lugemispala, pildiraamatu, filmi ja teatrietenduse sisu; avaldatab arvamust kuuldu, vaadeldu ja 	Suuline keelekasutus <p><u>Kuulamine</u> Hääliku pikkuste eristamine, pöhiröhk sulghääliku pikkusel. Pikema suulise juhendi meeldejätmise ja selle järgi toimimine. Kaaslase ja õpetaja juhtnööride kuulamine, nende järgi toimimine. Ettelugemise kuulamine. Kaaslase ettelugemise hindamine ühe aspekti kaupa (öigsus, pausid ja intonatsioon mõtte toetajana). Kuuldu ning nähtu kommenteerimine. Fakti ja fantaasia eristamine. Õpetaja ettelöetud ainetekstist oluliste mõistete leidmine ning lihtsa skeemi koostamine. Kuuldu (muinasjutt, lühijutt lapse elust, proosa-, luule ja ainetekst), nähtu (lavastus, film) sisu ümberjutustamine. Dialoogi jälgimine, hinnangud tegelastele ja nende ütlustele.</p> <p><u>Könelemine</u> Häälalus- ja intonatsiooniharjutused. Selge häälalus jälgimine</p>

<p>loetu kohta, märkab erinevusi ja sarnasusi ning kirjeldab neid;</p> <ul style="list-style-type: none"> • leiab väljendamiseks lähedase ja vastandtähendusega sõnu; • mõtleb loole alguse ja lõpu; • esitab peast luuletuse või lühiteksti. 	<p>teksti esitades. Kõne eri nüansside (tempo, hääletugevuse, intonatsiooni) esiletoomine dramatiseeringus jm esituses. Sobivate kõnetuste (palumine, küsimine, keeldumine, vabandust palumise, tänamise) valik suhtlemisel. Suuline selgitus, kõnetus- ja viisakusväljendid, teietamine ja sinatamine. Kõnelemine eri olukordades: vestlus tundmatuga, sh telefonitsi, klassi/kooli esindamine, võistkonda kutsumine, koostegevusest loobumine jms.</p> <p>Sõnavara arendamine: sõnatähenduse selgitamine ja täpsustamine, aktiivse sõnavara laiendamine, lähedase ja vastandtähendusega sõna leidmine. Eri teemadel vestlemine sõnavara rikastamiseks, arutamine paaris ja väikeses rühmas. Oma arvamuse avaldamine, nõustumine ja mittenõustumine, ühiste seisukohtade otsimine, kaaslase arvamuse küsimine. Mõtete väljendamine terviklausetena ja sobiva sõnastusega (sõnavalik, mõtte lõpuleviimine). Küsimuste moodustamine ja esitamine ning neile vastamine.</p> <p>Jutustamine kuuldu, nähtu, läbielatu, loetu, pildi, pildiseeria ja etteantud teema põhjal; aheljutustamine.</p> <p>Sündmuste, isiku, looma, eseme jm kirjeldamine tugisõnade, skeemi ning tabeli abil. Eneseväljendus dramatiseeringus ja rollimängus erisuguste meeleolude väljendamiseks.</p> <p>Tuttava luuletuse ja dialoogi ilmekas (mõtestatud) esitamine. Nii enese kui ka teiste tööde tunnustav kommenteerimine õpetaja juhiste alusel.</p>
<p>Lugemine</p> <ul style="list-style-type: none"> • loeb nii teksti mõistes; • loeb õpitud teksti ette õigesti, selgelt ja sobiva intonatsiooniga; • töötab tekstiga eakohaste juhiste alusel; • vastab suulistele ja lühikestele kirjalikele küsimustele loetu kohta; • eristab kirjalikus tekstis väidet, küsimust, palvet, käsku, keeldu; • tunneb ära jutustuse, luuletuse, näidendi, 	<p>Lugemine</p> <p>Raamatu/teksti üldine vaatlus: teksti paigutus, sisukord, õppeülesannete esitus. Teksti ülesehitus: pealkiri, teksti osad (lõigud, loo alustus, sisu, lõpetus).</p> <p>Lugemistehnika arendamine õpetaja juhendite järgi (õige hääldus, ladusus, pausid, intonatsioon, tempo; oma lugemisvea parandamine, kui sellele tähelepanu juhitakse). Ladus ja automatiseerunud lugemine. Oma ja kaaslase lugemistehnika hindamine õpetaja juhiste alusel. Oma ja õpetaja käekirjalise teksti lugemise klassitahvlilt ja vihikust.</p> <p>Jutustava ja kirjeldava teksti ning tarbe- ja teabeteksti (õpilaspäeviku, kutse, õnnitluse, saatekava, tööjuhendi, raamatu sisukorra, sõnastiku, teate, eeskirja, retsepti, õpikuteksti, teatmeteose teksti, ajalehe- ja ajakirja ning muu meediateksti) lugemine.</p> <p>Üksikute tingmärkide (õppekirjanduse tingmärgid, liiklusmärgid jms), skeemide, kaartide ja tabelite lugemine õppekirjanduses, lasteraamatutes ning lasteajakirjanduses. Sõna, lause ning teksti sisu mõistmine. Tekstis küsimuse, palve,</p>

<p>muinasjutu, mõistatuse, vanasõna, kirja;</p> <ul style="list-style-type: none"> • on lugenud läbi vähemalt 10 eesti ja väliskirjaniku teost (kolme õppeaasta jooksul), kõneleb loetud raamatutest; • teab nimetada mõnd lastekirjanikku; • loeb häälega kui ka endamisi ladusalt. 	<p>käsu ja keelu äratundmine. Teksti sisu ennustamine pealkirja, piltide ja üksiksõnade järgi.</p> <p>Töö tekstiga: tekstist õpitavate keelendite, sünonüümide, otsese ja ülekantud tähendusega sõnade leidmine. Õpiku sõnastiku iseseisev kasutamine.</p> <p>Teksti jaotamine osadeks ning tekstiosade pealkirjastamine. Loetava kohta kava, skeemi, kaardi koostamine. Loetu põhjal teemakohastele küsimustele vastamine. Loole alguse ja lõpu mõtlemine. Teksti teema ja peamõtte sõnastamine, tegelaste iseloomustamine.</p> <p>Jutustavate luuletuste ja proosateksti mõtestatud esitamine. Riimuvate sõnade leidmine. Kahekõne lugemine, intonatsiooni ja tempo valik saatelause alusel ning partnereid arvestades. Loetud raamatust jutustamine, loetule emotsionaalse hinnangu andmine ja raamatust lühikokkuvõtte tegemine. Vajaliku raamatu leidmine iseseisvalt.</p> <p>Tekstiliikide eristamine: muinasjutt, mõistatus, vanasõna, luuletus, jutustus, näidend, kiri</p> <p>Kirjandus: folkloorne lastelaul, liisusalm, jutustus, muinasjutt, muistend, luuletus, kahekõne, näidend, sõnamänguline tekst, piltjutt, mõistatus, vanasõna.</p>
<p>Kirjutamine</p> <ul style="list-style-type: none"> • kasutab kirjutades õigeid tähekujusid ja -seoseid, kirjutab loetava käekirjaga; • kirjutab tahvlilt ja õpikust õigesti maha, paigutab teksti korrektselt paberile, vormistab vihiku/õpilaspäeviku nõuetekohaselt; • eristab häälikut ja tähte, täis- ja kaashäälikut, häälikuühendit, silpi, sõna, lauset; • märgib kirjas õigesti häälikuid ja kaashäälikuühendit, käänd- ja pöörsõnade õpitud lõppe ning tunnuseid; 	<p>Kirjutamine</p> <p><u>Kirjatehnika</u></p> <p>Kirjutamise tehnika süvendamine, oma loetava käekirja kujundamine, kirjutamise kiiruse arendamine.</p> <p>Kirjutamisvilumuse saavutamine (õiged tähekujud ja proportsioonid, loetav käekiri, ühtlane kirjarida, kirjatöö nõuetekohane välimus, töö vormistamine). Teksti ärakiri tahvlilt ja õpikust. Kirjutatu kontrollimine õpiku ja sõnastiku järgi. Oma kirjavea parandamine. Etteütlemise järgi kirjutamine. Tahvlile, vihikusse ja õpilaspäevikusse kirjutamine. Tarbeteksti kirjutamine näidise järgi: kutse, ümbrik.</p> <p><u>Õigekiri</u></p> <p>Tähestiku järjekord. Täis- ja kaashäälikuühendi õigekiri. Täis- ja suluta kaashääliku pikkuse kordamine, sulghääliku pikkuse eristamine ja õigekiri. <i>k, p, t s-i ja h</i> kõrval. <i>i ja j</i> õigekiri (v.a võõrsõnades ja tegijanimedes). <i>h</i> sõna alguses. Sulghäälik oma- ja võõrsõnade alguses.</p> <p>Suur algustäht lause alguses, inimese- ja loomanimedes, tuntumates kohanimedes. Väike algustäht õppeainete, kuude, nädalapäevade, ilmakaarte nimetustes. Poolitamise harjutamine. Liitsõna.</p> <p>Nimi-, omadus- ja tegusõna. Ainsus ja mitmus. Sõnavormide</p>

<ul style="list-style-type: none"> • kirjutab õigesti ase-sõnu; • kirjutab õige sulg-hääliku omandatud oma- ja võõrsõnade algusesse; • kirjutab suure algus-tähega lause alguse, inimese- ja loomanimed ning õpitud kohanimed; • piiritleb lause ja paneb sellele sobiva lõpu-märgi; • kirjutab etteütlemise järgi sisult tuttavat teksti ning kontrollib kirjutatut näidise põhjal (30-40 sõna); • koostab kutse, õnnitluse, teate ning kirjutab eakohase pikkusega ümberjutustusi ja teisi loovtöid küsimuste, tugisõnade, joonistuste, pildi, pildiseeria, märksõnaskeemi või kava abil; • teab peast võõrtähte-dega tähestikku ja koostab lihtsaid loendeid tähestikjärjestuses. 	<p>moodustamine küsimuste alusel. Mitmuse nimetava ning <i>sse</i>-lõpulise sisseütleva, kaasaütleva ja ilmaütleva käände lõpu õigekirjutus. Olevik ja minevik. Pöördelõppude õigekirjutus. Erandliku õigekirjaga ase- ja küsisõnad (ma, sa, ta, me, te, nad, kes, kas, kus).</p> <p>Väit- (jutustav), küsi- ja hüüdlause. Lause lõpumärgid. Koma kasutamine loetelus; <i>et, sest, vaid, kuid, aga, siis, kui</i> puhul; sidesõnad, mis koma ei nõua.</p> <p>Etteütlemise järgi kirjutamine õpitud keelendite ulatuses (30–40 sõna). Oma kirjavea iseseisev leidmine.</p> <p>Sõnavara: lähedase ja vastandtähendusega sõna. Sõna ja tema vormide õigekirja ning tähenduse omandamine ja täpsustamine.</p> <p><u>Tekstiloom</u></p> <p>Lausete laiendamine ja sidumine tekstiks.</p> <p>Tarbeteksti (ajaleheartikli, teate, nimekirja jne) kirjapanek.</p> <p>Ümberjutustuse kirjutamine tugisõnade, skeemi, kaardi või kava toel.</p> <p>Loovtöö kirjutamine (vabajutt, jutt pildi, pildiseeria, küsimuste, skeemi, kaardi või kava toel, fantaasialugu). Jutu ülesehitus: alustus, sisu, lõpetus.</p> <p>Sündmusest ja loomast kirjutamine.</p> <p>Jutule alguse ja lõpu kirjutamine.</p> <p>Kirja kirjutamine.</p> <p>Omakirjutatud teksti üle kaaslasega arutamine.</p>
<p>4. KLASSI LÕPETAJA ÕPITULEMUSED</p>	<p>ÕPPESISU JA –TEGEVUS</p>
<p>Suuline ja kirjalik suhtlus</p> <ul style="list-style-type: none"> • oskab juhendamise abil olukorrale vastava suhtluskanali valida; 	<p>Suuline ja kirjalik suhtlus</p> <p>Keelekasutus erinevates suhtlusolukordades: koolis, avalikus kohas, eakaaslaste ja täiskasvanutega suheldes, suulises kõnes ning kirjalikus tekstis.</p> <p>Kaasõpilase ja õpetaja eesmärgistatud kuulamine. Kuuldu põhjal tegutsemine, kuuldu kohta arvamuse esitamine.</p> <p>Suuline arvamuseavaldus.</p>

<ul style="list-style-type: none"> • esitab kuuldu ja loetu kohta küsimusi ning avaldab arvamust; • lahendab lihtsamaid probleemülesandeid paaris- ja rühmatöös; • oskab oma seisukohta põhjendada ja vajadusel sellest taganeda. 	<p>Seisukoha põhjendamine paaris- või rühmatöö ajal ning kõnejärg. Kaaslase täiendamine ja parandamine. Kaasõpilaste töödele hinnangu andmine ja tunnustuse avaldamine. Telefonivestluse alustamine ja lõpetamine. Virtuaalkeskonnas suhtlemise eesmärgid, võimalused, ohud, privaatsus ja avalikkus. E-kiri.</p>
<p>Teksti vastuvõtt</p> <ul style="list-style-type: none"> • tunneb õpitud tekstiliike ja nende kasutamise võimalusi; • loeb ja mõistab eakohaseid õpi- ja elutarbelisi tekste; • võrdleb tekste, esitab küsimusi ja avaldab arvamust, teeb tekstist lühikokkuvõtte. 	<p>Teksti vastuvõtt</p> <p>Trükised (raamat, ajaleht, ajakiri), vajaliku teabe leidmine. Foto, joonise, graafiku põhjal lihtsamate järelduste tegemine, seoste leidmine. Eesmärgistatud lugemine, kuulamine, vaatamine, kokkuvõtte tegemine. Trükiajakirjandus: pressifoto, karikatuur, pildiallkiri. Reklaam: sõnum, pildi ja sõna mõju, lastele mõeldud reklaam. Tarbetekstide keel: kataloogid, kasutusjuhendid, toodete etiketid. Skeemist, tabelist, kuulutusest, sõiduplaanist ja hinnakirjast andmete kirjapanek, seoste esiletoomine. Tarbe- ja õppetekstide (reegel, juhend, tabel, skeem, kaart, saatekava jne) mõtestatud lugemine. Kirjandustekstid: kunstmuinasjutt, tõsielujutt eakaaslastest, loomateemaline ilukirjanduslik ja aimejutt, seiklusjutt, näidend, rahvaluule, värsslugu, vanasõnad ning kõnekäänud.</p>
<p>Tekstiloome</p> <ul style="list-style-type: none"> • leiab juhendamise abil tekstiloomeks vajalikku teavet; • jutustab, kirjeldab ning arutleb suuliselt ja kirjalikult; • esineb suuliselt, võtab sõna; • avaldab viisakalt ja olukorrast lähtudes arvamust sündmuse, nähtuse või teksti kohta nii suuliselt kui ka kirjalikult; • kirjutab eesmärgipäraselt loovtöid ja kirju; 	<p>Tekstiloome</p> <p>Loetule, nähtule või kuuldule hinnangu andmine nii kirjalikult kui ka suuliselt. Protsesskirjutamine: suuline eeltöö, kava ja mõttekaardi koostamine, teksti kirjutamine, tagasiside saamine. Mustand. Oma vigade leidmine ja parandamine. Teksti loomine pildi- ja näitmaterjali põhjal. Fakt ja arvamus. Uue info seostamine oma teadmiste ja kogemustega. Kiri, ümbriku vormistamine. Jutustamine. Oma elamustest ja juhtumistest jutustamine ning kirjutamine. Raamatust kokkuvõtte ning raamatu kohta lugemissoovituse kirjutamine. Luuletuse kirjutamine.</p>

<ul style="list-style-type: none"> vormistab kirjalikud tekstid korrektselt. 	
<p>Õigekeelsus ja keelehoole</p> <ul style="list-style-type: none"> tunneb eesti keele häälikusüsteemi, sõnaliikide tüüpuhte ja lihtvormide kasutust ning järgib eesti õigekirja aluseid ja õpitud põhireegleid; moodustab ja kirjavahemärgistab lihtlauseid, sealhulgas koondlauseid ja lihtsamaid liitlauseid; oskab kasutada veebi- ja pabersõnaraamatut sõna tähenduse ja õigekirja kontrollimiseks; rakendab omandatud keeleteadmisi tekstiloomes. 	<p>Õigekeelsus ja keelehoole Eesti keel teiste keelte seas. Teised Eestis kõneldavad keeled. Sugulaskeeled ja sugulasrahvad.</p> <p>Häälikuõpetus ja õigekiri Täis- ja kaashäälikud. Suluga ja suluta häälikud. Helilised ja helitud häälikud. Võõrtähed ja -häälikud. Täis- ja kaashäälikuühend. Kaashäälikuühendi õigekiri. <i>g, b, d</i> s-i kõrval (nt <i>jalgsi, kärbsed</i>). <i>h</i> õigekiri. <i>i</i> ja <i>j</i> õigekiri (tegijanimi). Tutvumine <i>gi-</i> ja <i>ki-</i>liite õigekirjaga. Silbitamine ja poolitamine (ka liitsõnades).</p> <p>Sõnavaraõpetus Sünonüümid. Antonüümid. Liitsõnamoodustus: täiend- ja põhisõna, liitsõna tähendusvarjund. Liitsõna ja liitega sõna erinevused.</p> <p>Vormiõpetus Tegusõna. Tegusõna ajad: olevik, lihtminevik. Jaatava ja eitava kõne kasutamine. Tegusõna pööramine ainsuses ja mitmuses. Nimisõna. Omadussõna. Asesõna. Nimisõnade kokku- ja lahkukirjutamine. Arvsõnade õigekiri. Rooma numbrite kirjutamine.</p> <p>Lauseõpetus Lause. Lause laiendamise lihtsamaid võimalusi. Lihtlause. Lihtlause kirjavahemärgid. Küsi-, väit- ja hüüdlause lõpumärgid ja kasutamine. Otsekõne ja saatelause.</p> <p>Muud õigekirjateemad Algustäheõigekiri: nimi, nimetus, pealkiri. Isiku- ja kohanimed. Teoste pealkirjad. Üldkasutatavad lühendid.</p>

Valdkond „Võõrkeeled“

1. Üldalused

Inglise keele ainekava

1.1. Valdkonna pädevus

Valdkonna pädevus on suutlikkus mõista ja tõlgendada võõrkeeles esitatut, suhelda eesmärgipäraselt nii kõnes kui kirjas, järgides vastavaid kultuuritavasid; mõista ja väärtustada erinevaid kultuure, oma ning teiste kultuuride sarnasusi ja erinevusi.

Kooli lõpuks õpilane:

- 1) tunneb erinevaid keeli kõnelevaid rahvaid ja nende kultuure;
- 2) mõistab oma ning teiste kultuuride sarnasusi ja erinevusi ning väärtustab neid;
- 3) omandab edasiseks õppimiseks vajalikud oskused, mis tõstavad enesekindlust võõrkeelte õppimisel ja võõrkeeltes suhtlemisel.

1.2 Õppe- ja kasvatuseesmärgid

Võõrkeele õpetusega algkoolis taotletakse, et õpilane:

- 1) huvitub võõrkeelte õppimisest ja nende kaudu silmaringi laiendamisest;
- 2) omandab oskuse märgata ja väärtustada erinevate kultuuride eripära;
- 3) omandab oskuse edaspidi õppida võõrkeeli ning pidevalt täiendada oma keeleoskust;
- 4) huvitub õpitavat keelt kõnelevatest maadest ja nende kultuurist.

1.3 Õppeaine kirjeldus

A-võõrkeele õppimisel saadud õpioskused on aluseks järgmiste võõrkeelte omandamiseks. Õppija keeleoskuse arengut toetab ka lõimitud aine- ja keeleõpe. Õpetuses lähtutakse kommunikatiivse õpetuse põhimõtetest. Rõhk on interaktiivsel õppimisel ja õpitava keele kasutamisel.

Õppimist toetab kujundav hindamine, igal õppeperioodil antakse õppijale tagasisidet kas sõnalise hinnangu või hinde vormis. Tunnustatakse ka tulemuse saavutamiseks tehtud jõupingutusi. Vigu käsitletakse normaalse keeleõppe osana, nende analüüsimine soodustab õpitava mõistmist ning võimaldab õpilasel oma keelekasutust korrigeerida. Õpetaja hinnangute kõrval kasutatakse õppes enesehindamist ja kaaslaste antud hinnanguid.

1.4 Üldpädevuste kujundamine

Kultuuri- ja väärtuspädevust toetatakse õpitavaid keeli kõnelevate maade kultuuride tundmaõppimise kaudu.

Õpitakse mõistma ja aktsepteerima erinevaid väärtussüsteeme, mis lähtuvad kultuurilisest eripärast.

Sotsiaalne ja kodanikupädevus annab võimaluse ennast ka võõrkeeltes edukalt teostada.

Erinevates igapäevastes suhtlussituatsioonides toimetulekuks on lisaks sobivate keelendite valiku vaja teada õpitavat võõrkeelt kõnelevate maade kultuuritausta ja sellest tulenevaid käitumisreegleid ning ühiskonnas kehtivaid tavasid. Seetõttu on sotsiaalne pädevus tihedalt seotud väärtuspädevusega.

Sotsiaalse pädevuse kujundamisele aitab kaasa erinevate õpitöövormide kasutamine (nt rühmatöö, projektöpe).

Enesemääratluspädevus areneb võõrkeeletõppes kasutatavate teemade kaudu. Iseendaga ja inimsuhetega seonduvat saab võõrkeeletunnis käsitleda arutluste, rollimängude ning muude õpitegevuste kaudu, mis aitavad õpilastel jõuda iseenda sügavama mõistmiseni. Oma tugevate ja nõrkade külgede hindamine on tihedalt seotud õpipädevuse arenguga.

Õpipädevust kujundatakse pidevalt erinevaid õpistrateegiaid rakendades (nt teabe otsimine võõrkeelsetest allikatest, sõnaraamatu kasutamine). Olulisel kohal on eneserefleksioon ning õpitud teadmiste ja oskuste analüüsimine.

Suhtluspädevus on võõrkeeletõppe keskne pädevus. Võõrkeeletõpetuse eesmärgid lähtuvad otseselt suhtluspädevuse komponentidest ning nende sisust. Hea eneseväljendus-, teksti mõistmise ja tekstiloomise oskus on eduka suhtlemise eelduseks võõrkeeltes.

Matemaatika-, loodusteaduste- ja tehnoloogiaalase pädevusega seonduvad võõrkeeled suhtluspädevuse kaudu. Esmalt õpitakse võõrkeeles näiteks arvutama ning seejärel vastavalt keeleoskuse arengule mõistma erinevate eluvaldkondade tekste.

Ettevõtlikkuspädevus kaasneb eelkõige enesekindluse ja julgusega, mida annab inimesele võõrkeeleskus. Toimetulek võõrkeelses keskkonnas avardab õppija võimalusi viia ellu oma ideid ja eesmärgid ning loob eeldused koostööks teiste sama võõrkeelt valdavate ea- ja mõttekaaslastega.

Läbivad teemad inglise keele õpetamisel

Inglise keel õppeainena kajastab erinevates kooliastmes õpiesmärgid ja teemasid, mis toetavad õpilase algatusvõimet, mõtteaktiivsust ning läbivate teemade omandamist, kasutades selleks sobivaid võõrkeelseid (autentseid) alustekste ning erinevaid pädevusi arendavaid töömeetodeid. Eelkõige on läbivad teemad seotud alljärgnevate teemavaldkondadega:

- 1) „Õppimine ja töö” – elukestev õpe ja karjääri planeerimine;
- 2) „Kodukoht Eesti” – keskkond ja jätkusuutlik areng;
- 3) „Kodukoht Eesti”, „Riigid ja nende kultuur” – kultuuriline identiteet;
- 4) „Igapäevaelu. Õppimine ja töö”, „Riigid ja nende kultuur”, „Vaba aeg” – teabekeskond, tehnoloogia ja innovatsioon;
- 5) „Mina ja teised”, „Kodu ja lähiümbrus”, „Igapäevaelu. Õppimine ja töö” – tervis ja ohutus;
- 6) „Mina ja teised”, „Kodu ja lähiümbrus”, „Kodukoht Eesti”, „Igapäevaelu. Õppimine ja töö”, „Riigid ja nende kultuur”, „Vaba aeg” – väärtused ja kõlblus.
- 7) „Mina ja teised”, „Igapäevaelu. Õppimine ja töö” – kodanikualgatus ja ettevõtlikkus.

I kooliaste

Õpitulemused

3. klassi lõpetaja:

- 1) saab aru lihtsatest igapäevastest väljenditest ja lühikestest lausetest;
- 2) kasutab õpitud väljendeid ja lühilauseid oma vajaduste väljendamiseks ning oma lähiümbruse (pere, kodu, kooli) kirjeldamiseks;
- 3) reageerib adekvaatselt väga lihtsatele küsimustele ja korraldustele;
- 4) on omandanud esmased teadmised õpitava keele maast ja kultuurist;
- 5) suhtub positiivselt võõrkeele õppimisesse;
- 6) kasutab esmaseid õpioskusi (kordamist, seostamist) võõrkeele õppimiseks;

7) oskab õpetaja juhendamisel töötada nii paaris kui ka rühmas.

Keeleoskuse hea tase 3. klassi lõpus:

Kuulamine	Lugemine	Rääkimine	Kirjutamine
A1.2	A1.1	A1.2	A1.1

Õppesisu

Teemavaldkonnad:

Mina ja teised. Enese ja kaaslaste tutvustus.

Kodu ja lähiümbrus. Pereliikmed, kodu asukoht.

Kodukoht Eesti. Riik, pealinn, rahvused; aastaajad, kodukoha kirjeldus.

Igapäevaelu. Õppimine ja töö. Lihtsad tegevused kodus ja koolis ning nende tegevustega seotud vahendid.

Vaba aeg. Lemmiktegevused ja eelistused.

Õppetegevus

I kooliastmes on oluline mängulisus, suur kaal on salmidel ja lauludel. Rõhk on kuulamisel ning rääkimisel. Omandatakse esmane sõnavara. Õpetaja julgustab õpilasi kasutama õpitud väljendeid ja lühilauseid kontekstis. Õpilased õpivad võõrkeele häälikuid eristama ning omandavad õige hääldusaluse. Loetakse ja kirjutatakse peamiselt seda, mis on suuliselt juba õpitud. Peamise õpistrateegiana kasutatakse õpitu kordamist ja seostamist. Tunnis juhitakse õpilasi töötama nii paaris kui ka rühmas.

Metoodiliste võtete valikul lähtutakse eakohasusest. Osaoskuste arendamiseks sobivad näiteks:

- 1) teatud sõnale või fraasile reageerimine (käetõstmine, püstitõusmine, esemele või pildile osutamine);
- 2) loetellu sobimatu sõna äratundmine;
- 3) kuuldu põhjal pildi täiendamine;
- 4) tähelepanelikku kuulamist nõudvate mängude mängimine (nt bingo);
- 5) laulude ja luuletuste kuulamine ning nende põhjal ülesande täitmine (nt ridade järjestamine, riimuvate sõnade leidmine);
- 6) dialoogide, laulude ja luuletuste esitamine;
- 7) häälega lugemine;
- 8) rääkimine pildi alusel;
- 9) ära kirja tegemine ja mudeli järgi kirjutamine.

Hindamine

I kooliastmes hinnatakse põhiliselt õpilase kuulatud tekstist arusaamist ja suulist väljendusoskust. Hinnates kasutatakse sõnalisi hinnanguid, mis toovad esile õpilase tugevused ja edusammud. Puudustele juhib õpetaja tähelepanu taktitundeliselt. Õpilane õpib õpetaja juhendamisel ise oma tööle hinnangut andma.

Õppetöö vältel toob ta koostöös õpetajaga esile:

- 1) oskused ja teadmised, mis ta on enda arvates hästi omandanud;
- 2) oskused või teadmised, mille omandamiseks peab ta veel tööd tegema.

II kooliaste (4. klass)

Õppesisu 4. klassis:

Mina ja teised. Iseloom, välimus, enesetunne ja tervis. Lõiming läbivate teemadega: Tervis ja ohutus (tervislikud eluviisid, hügieeninõuded). **Väärtused ja kultuur (sallivus, teistega arvestamine).**

Kodu ja lähiümbrus. Kodu ja koduümbrus. Lõiming läbivate teemadega: **Keskkond ja jätkusuutlik areng (loodusesse austusega suhtumine, prügimajandus). Kultuuriline identiteet (kombed). Väärtused ja kultuur (oma kodu lähiümbruse esteetiliselt korras hoidmine).**

Kodukoht Eesti. Eesti asukoht, sümboolika ja tähtpäevad. Lõiming läbivate teemadega: **Teabekeskond (meediaallikate kasutamine info leidmiseks kodukoha kohta). Kultuuriline identiteet (kombed ja tähtpäevad, oma kodukoha tundmine). Kodanikualgatus ja ettevõtlikkus (aktiivne ja vastutustundlik kogukonna- ja ühiskonnaliikmeks olemine).**

Riigid ja nende kultuur. Suurbritannia - sümboolika, tähtpäevad ja kombed, mõned tuntumad sündmused, saavutused ning nendega seotud nimed ajaloo- ja kultuuri-valdkonnast; eakohased aktuaalsed ühiskondlikud teemad. Lõiming läbivate teemadega: **Teabekeskond (meediaallikate kasutamine info leidmisel). Kultuuriline identiteet (kombed, teiste maade kultuuri tundmine ja väärtustamine). Väärtused ja kõlblus (sallivus). Keskkond ja jätkusuutlik areng (keskkonnahoid ja ühiskonna jätkusuutlikkus). Tehnoloogia ja innovatsioon (saavutused tehnoloogiavallas).**

Igapäevaelu. Õppimine ja töö. Turvaline liiklemine, tee küsimine ja juhatamine; poes käik, arsti juures käimine. Lõiming läbivate teemadega: **Teabekeskond (meediaallikate kasutamine info leidmisel). Elukestev õpe ja karjääri planeerimine (töö tähtsuse mõistmine, töö ja elukutse seoste mõistmine). Tervis ja ohutus (liiklusohutus, tervislikud eluviisid, haiguste ärahoidmine).**

Vaba aeg. Huvid, erinevad vaba aja veetmise viisid – filmid, teater, raamatud, muusika, sportimine, erinevate esemete kogumine, reisimine ja matkamine jms. Lõiming läbivate teemadega: **Keskkond ja jätkusuutlik areng (koostegemise reeglite järgimine – sotsiaalne ja vaimne turvaline keskkond ja igapäev vastutus selles; loodusesse austusega suhtumine). Teabekeskond (meediaallikate kasutamine info leidmisel). Elukestev õpe ja karjääri planeerimine (töö tähtsuse mõistmine, töö ja elukutse seoste mõistmine). Kultuuriline identiteet (kombed, teiste maade kultuuri tundmine ja väärtustamine).**

Õpitulemused 4. klassis

4. klassi lõpetaja:

- oskab tervitada, hüvasti jätta, tänada;
- kirjeldab ja tutvustab nii suuliselt kui kirjalikult lihtsal viisil (lihtsate sidesõnadega seotud lihtfraasid ja – laused) ennast ja teist inimest, kodu ja koduümbrust, Eestit, elutingimusi ja igapäevatoiminguid, õpitud riike, kooli ja õppimist;
- edastab suures osas mõistetavalt väga lühikesi ettevalmistatud teateid õpitud teemadel;
- loeb ette väga lühikest õpitut sõnumit;
- esitab peast väga lihtsat päheõpitud luuletust;
- mõistab selgelt ja aeglaselt hääldatud fraase ja väljendeid, mis seostuvad esmase isiku- ja pereteabega, sisseostudega, liiklemisega, kodukohaga, kooliga jt õpitud teemadega;
- mõistab väga lühikesi, lihtsaid ja selgelt esitatud juhiseid;
- koostab lühikese ja lihtsa meilisõnumi;

- mõistab igapäevaseid silte avalikes kohtades: tänaval, koolis jm;
- mõistab lihtsaid juhiseid igapäevaste seadmete kasutamiseks (mobiiltelefon, elektroonikaseadmed jms), kasutades mõistmiseks sõnaraamatut;
- suudab tabada animafilmi põhisündmusi;
- juhatab teed;
- oskab teha lihtsamaid oste, sõnastada oma soove ja küsida hinda.

Keeleoskuse hea tase 4. klassi lõpus:

Kuulamine	Lugemine	Rääkimine	Kirjutamine
A2.1	A2.1	A2.1	A1.2-A2.1

Õppetegevused

II kooliastmes julgustab õpetaja õpilast võõrkeeles suhtlema, suurendades suulise suhtluse kõrval järk-järgult kirjalike tööde mahtu. Kuulamis- ja rääkimisoskuse kõrval muutuvad tähtsaks ka lugemis- ja kirjutamisoskus, sh õigekirjaoskuse ja loovuse süstemaatiline arendamine. Jätkub põhisõnavara kiire laiendamine, õpilasi juhatakse iseseisvalt lugema. Oluline on arendada teksti mõistmise oskust. Suulist suhtlemisoskust arendatakse erineva sisuga rühmatöödega, sh mängude ja rollimängudega. Kirjutamisel on oluline tekstiloomisoskuse arendamine. Teemasid käsitledes pööratakse erinevate osaoskuste kaudu tähelepanu teiste kultuuride tundmaõppimisele ning kõrvutamisele oma kultuuriga. Õpilasi harjutatakse kasutama sõnaraamatuid.

Osaoskuste arendamiseks sobivad näiteks:

- 1) eri liiki eakohaste tekstide kuulamine ja lugemine;
- 2) adapteeritud eakohaste tekstide iseseisev lugemine;
- 3) ülesande täitmine kuuldu ja loetu põhjal (nt tabeli täitmine, joonise täiendamine);
- 4) eri liiki etteütlused;
- 5) mudelkirjutamine (nt sõnumid, postkaardid, lühikesed kirjad);
- 6) järjestusülesanded (nt sõnad lauseteks, laused/lõigud tekstiks);
- 7) eakohased projektitööd;
- 8) rollimängud;
- 9) õppesõnastike kasutamine.

Hindamine

II kooliastmes hinnatakse kõiki osaoskusi kas eraldi või lõimitult. Õpilane saab tagasisidet kas suulise või kirjaliku sõnalise hinnangu vormis kõigi osaoskuste kohta. Kokkuvõtvad kirjalikud hinnangud kaks korda õppeaastas – I ja II poolaasta lõpul. Töid, mis sisaldavad kõigi osaoskuste kontrolli, on soovitatav II kooliastmes teha mitte rohkem kui 4 õppeaastas.

Keeleteadmised: inglise keel A-keelena

Keelepädevus põhineb keeleteadmistel.

Keeleteadmiste tabel näitab, millisel kooliastmel mingit keeleteadmist õpetama hakatakse, **mitte selle omandamist**. Keeleteadmiste tabel ei kajasta keelepädevuse kujunemist.

Keeleteadmisi tuleb vaadelda ühtsete keeleoskustasemetes kontekstis, lähtudes sellest, milliseid grammatika komponente mingil tasemel kirjeldatud keeleteoiminguteks võiks vaja minna.

Keelestruktuurid on esitatud kooliastmeti ja need on seotud sellel kooliastmel saavutatava keeleoskustasemega, seega tuleb neid käsitleda koos osaoskuste tabeli ning kooliastmete õpitulemustega osaoskustes.

A-keel	I kooliaste (3. klass)	II kooliaste (4. klass)
LAUSE- ÕPETUS	Tähestik; suur ja väike täht nimedes; lihtlause; korraldused (käskiv kõne); enam kasutatavad rinnastavad sidesõnad (<i>and, but</i>).	Õigekiri õpitud sõnavara piires; sõnajärg jaatavas, eitavas, küsivas lauses; suur ja väike algustäht (kuud, nädalapäevad, keeled, riigid); kirjavahemärgid (punkt, koma, küsi- ja hüüumärk, ülakoma); rinnastavad sidesõnad (<i>too, or</i>); alistavad sidesõnad (<i>when, because</i>).
TEGU- SÕNA	Present Simple (<i>be/have</i>); Present Continuous	Põhi- ja abitegusõnad; modaaltegusõnad (<i>can, must, may</i>); isikuline tegumood (<i>Present Simple, Past Simple Future Simple, Past Continuous</i>). Enam kasutatavad reegli- ja ebareeglipärased tegusõnad; <i>going-to</i> tulevik.
NIMI- SÕNA	Ainsus ja reeglipärane mitmus; omastav kääne; umbmäärane ja määrav artikkel+loendatav nimisõna.	Ebareeglipärane mitmus (<i>man/men, tooth/teeth</i>); aluse ja öeldise ühildumine; umbmäärane ja määrav artikkel+loendamatu nimisõna; artikli puudumine; enam kasutatavad väljendid artiklitega ja ilma (<i>go home, have a headache, go to the theatre</i>).
OMADUS- SÕNA	Üldlevinud omadussõnad (<i>good, big, red</i>).	Omadussõnade võrdlusastmed; omadussõnade võrdlemine (<i>as...as, more... than</i>);
ASESÕNA	Isikulised asesõnad; omastavad asesõnad	Siduvad asesõnad (<i>that, who</i>); umbmäärased asesõnad ja nende liitvormid (<i>some/any/no</i>).

EESSÕNA	Enam kasutatavad eessõnad koha- ja ajamäärustes (<i>in, on, at, to</i>).	Enam kasutatavad eessõnalised väljendid (<i>next to, in the middle</i>).
ARVSÕNA	Põhiarvud 1–20; telefoninumbrid.	Põhi- ja järgarvud; kuupäevad, aastaarvud.
MÄÄR-SÕNA	Levinumad aja- ja kohamäärsõnad (<i>now, here</i>); hulga- ja määramäärsõnad (<i>many, much</i>).	Määrsõnade moodustamine; sagedusmäärsõnad (liitega <i>-ly</i>);
SÕNA-TULETUS		Arvsõna tuletusliited (<i>-teen, -ty</i>); nimisõna tuletusliited (<i>-er, -or</i>); määrsõna tuletusliide <i>-ly</i> .

Ainevaldkond „Matemaatika“

1. Üldalused

1.1. Matemaatikapädevus

Matemaatikapädevus tähendab matemaatiliste mõistete ja seoste tundmist, suutlikkust kasutada matemaatikat temale omase keele, sümbolite ja meetoditega erinevate ülesannete modelleerimisel nii matemaatikas kui ka teistes õppeainetes ja eluvaldkondades. Matemaatikapädevus hõlmab üldist probleemi lahendamise oskust, mis sisaldab oskust probleeme püstitada, sobivaid lahendusstrateegiaid leida ja neid rakendada, lahendusideed analüüsida ning tulemuse tõesust kontrollida. Matemaatikapädevus tähendab loogilise arutlemise, põhjendamise ja tõestamise ning erinevate esitusviiside (sümbolite, valemite, graafikute, tabelite, diagrammide) mõistmise ja kasutamise oskust. Matemaatikapädevus hõlmab ka huvi matemaatika vastu, matemaatika sotsiaalse, kultuurilise ja personaalse tähenduse mõistmist.

1.2. Ainevaldkonna kuuluvus

Matemaatika kohustuslike nädalatundide jaotumine kooliastmeti on järgmine:

I kooliaste – 10 nädalatundi

II kooliaste – 13 nädalatundi

Alu Koolis on matemaatikat 1. ja 2. klassis 4 nädalatundi, 3. ja 4. klassis 5 nädalatundi.

1.3. Üldpädevuste kujundamine ainevaldkonnas

Matemaatika õppimise kaudu arenevad matemaatikapädevuse kõrval kõik ülejäänud üldpädevused.

Väärtuspädevus. Õpilasi suunatakse tunnetama loogiliste mõttekäikude elegantsi ning õpitavate geomeetriliste kujundite ilu ja seost arhitektuuri ning loodusega (nt.sümmeetria). Matemaatika õppimine eeldab järjepidevust, selle kaudu arenevad isiksuse omadustest eelkõige püsivus, sihikindlus ja täpsus. Kasvatatakse sallivalt suhtuma erinevate matemaatiliste võimetega õpilastesse.

Sotsiaalne pädevus. Vastutustunnet ühiskonna ja kaaskodanike ees kasvatatakse sellesisuliste tekstülesannete lahendamise kaudu. Rühmatöös on võimalik arendada koostööoskust.

Enesemääratluspädevus. Matemaatikat õppides on tähtsal kohal õpilaste iseseisev töö. Iseseisva ülesannete lahendamise kaudu võimaldatakse õpilasel hinnata ja arendada oma matemaatilisi võimeid.

Õpipädevus. Matemaatikat õppides on väga oluline tunnetada materjali sügavuti ning saada kõigest aru. Probleemülesandeid lahendades arendatakse analüüsimise, ratsionaalsete võtete otsingu ja tulemuste kriitilise hindamise oskust. Väga oluline on üldistamise ja analoogia kasutamise oskus: oskus kanda õpitud teadmisi üle sobivatesse kontekstidesse. Õpilases

kujundatakse arusaam, et keerukaid ülesandeid on võimalik lahendada üksnes tema enda iseseisva mõtlemise teel.

Suhtluspädevus. Matemaatikas arendatakse suutlikkust väljendada oma mõtet selgelt, lühidalt ja täpselt. Eelkõige toimub see hüpoteese ja teoreeme sõnastades ning ülesande lahendust vormistades. Tekstülesannete lahendamise kaudu areneb oskus teksti mõista: eristada olulist ebaolulisest ja otsida välja etteantud suuruse leidmiseks vajalikku infot. Matemaatika oluline roll on kujundada valmisolek erinevatel viisidel (tekst, graafik, tabel, diagramm, valem) esitatud info mõistmiseks, seostamiseks ja edastamiseks. Arendatakse suutlikkust formaliseerida tavakeeles esitatud infot ning vastupidi: esitada matemaatiliste sümbolite ja valemite sisu tavakeeles.

Ettevõtlikkuspädevus. Selle pädevuse arendamine peaks matemaatikas olema kesksel kohal. Uute matemaatiliste teadmiseni jõutakse sageli vaadeldavate objektide omaduste analüüsimise kaudu: uuritakse objektide ühiseid omadusi, mille alusel sõnastatakse hüpotees ning otsitakse ideid hüpoteesi kehtivuse põhjendamiseks. Sellise tegevuse käigus arenevad oskus näha ja sõnastada probleeme, genereerida ideid ning kontrollida nende headust. Ühele ülesandele erinevate lahenduste leidmine arendab paindlikku mõtlemist ning ideede genereerimise oskust. Ettevõtlikkuspädevust arendatakse mitmete eluliste andmetega ülesannete lahendamise kaudu.

1.4. Läbivad teemad

Õppekava üldosas toodud läbivad teemad realiseeritakse põhikooli matemaatikaõpetuses eelkõige õppetegevuse sihipärase korraldamise ja käsitletava aine juures viidete tegemise kaudu. Näiteks seostub läbiv teema „*Elukestev õpe ja karjääriplaneerimine*” matemaatika õppimisel järk-järgult kujundatava õppimise vajaduse tajumise ning iseseisva õppimise oskuse arendamise kaudu. Sama läbiv teema seondub näiteks ka matemaatikatundides hindamise kaudu antava hinnanguga õpilase võimele abstraktselt ja loogiliselt mõelda. Oma tunnetusvõimete reaalne hindamine on aga üks olulisemaid edasise karjääri planeerimise lähtetingimusi. Õpilast suunatakse arendama oma õpioskusi, suhtlemisoskusi, koostöö-, otsustamis- ja infoga ümberkäimise oskusi.

Läbiva teema „**Keskkond ja jätkusuutlik areng**” probleemistik jõuab matemaatikakursusesse eelkõige ülesannete kaudu, milles kasutatakse reaalseid andmeid keskkonnaressursside kasutamise kohta. Neid andmeid analüüsides arendatakse säästvat suhtumist ümbritsevasse ning õpetatakse väärtustama elukeskkonda. Võimalikud on õuesõppetunnid. Matemaatikaõpetajate eeskuju järgides õpivad õpilased võtma isiklikku vastutust jätkusuutliku tuleviku eest ning omandama sellekohaseid väärtushinnanguid ja käitumisnorme. Kujundatakse kriitilist mõtlemist ning probleemide lahendamise oskust, hinnatakse kriitiliselt keskkonna ja inimarengu perspektiive. Selle teema käsitlemisel on tähtsal kohal protsentarvutus, muutumist ja seoseid kirjeldav matemaatika ning statistika elemendid.

Teema „**Kultuuriline identiteet**” seostamisel matemaatikaga on olulisel kohal matemaatika ajaloo elementide tutvustamine ning ühiskonna ja matemaatikateaduse arengu seostamine. Protsentarvutuse ja statistika abil saab kirjeldada ühiskonnas toimuvaid protsesse mitmekultuurilisuse teemaga seonduvalt (eri rahvused, erinevad usundid, erinev sotsiaalne positsioon ühiskonnas jne).

Läbivat teemat „**Kodanikualgatus ja ettevõtlikkus**” käsitletakse eelkõige matemaatikat ja teisi õppeaineid lõimivate ühistegevuste (uurimistöde, rühmatööde, projektide jt) kaudu, millega arendatakse õpilastes koostöövalmidust ning sallivust teiste isikute tegevusviiside ja arvamuste suhtes. Sama teemaga seondub näiteks protsentarvutuse ja statistika elementide käsitlemine, mis võimaldab õpilastel aru saada ühiskonna ning selle arengu kirjeldamiseks kasutatavate arvnäitajate tähendusest.

Eriline tähendus matemaatika jaoks on läbival teemal „**Tehnoloogia ja innovatsioon**”.

Matemaatikakursuse lõimingute kaudu tehnoloogia ja loodusainetega saavad õpilased ettekujutuse tehnoloogiliste protsesside kirjeldamise ning modelleerimise meetoditest, kus matemaatikal on tihti lausa olemuslik tähendus (ja osa). Õpilase jaoks avaneb see eelkõige tegevusi kavandades ja ellu viies ning lõpptulemusi hinnates rakendatavate mõõtmiste ja arvutuste kaudu. Õpilast suunatakse kasutama info- ja kommunikatsioonitehnoloogiat, et lahendada elulisi probleeme ning tõhustada oma õppimist ja tööd. Matemaatikaõpetus peaks pakkuma võimalusi ise avastada, märgata seaduspärasusi ning seeläbi aidata kaasa loovate inimeste kujunemisele. Seaduspärasusi avastades rakendatakse mitmesugust õpitarkvara.

Teema „**Teabekeskond**” seondub eriti oma meediamanipulatsioonide käsitlevas osas tihedalt matemaatikakursuses käsitletavate statistiliste protseduuride ja protsentarvutusega. Õpilast juhatakse arendama kriitilise teabeanalüüsi oskusi.

Läbiv teema „**Tervis ja ohutus**” realiseerub matemaatikakursuses ohutus- ja tervishoiualaseid reaalseid andmeid sisaldavate ülesannete kaudu (nt liikluskeskkonna, liiklejate ja sõidukite liikumisega seotud tekstülesanded, muid riskitegureid käsitlevate andmetega protsentülesanded ja graafikud). Eriti tähtis on kiirusest tulenevate õnnetusjuhtumite põhjuste analüüs. Matemaatika sisemine loogika, meetod ja süsteemne ülesehitus on iseenesest olulised vaimset tervet inimest kujundavad tegurid. Ka emotsionaalse tervise tagamisel on matemaatikaõpetusel kaalukas roll.

Ahaaefektiga saadud probleemide lahendused, kaunid geomeetrilised konstruktsioonid jms võivad pakkuda õpilasele palju meeldivaid emotsionaalseid kogemusi.

Matemaatika õppimine ja õpetamine peaksid pakkuma õpilastele võimalikult palju positiivseid emotsioone. Teema „**Väärtused ja kõlblus**” külgneb eelkõige selle kõlblise komponendiga – korralikkuse, hoolsuse, süstemaatilisuse, järjekindluse, püsivuse ja aususe kasvatamisega. Õpetaja eeskujul on oluline roll tolerantse suhtumise kujunemisel erinevate võimetega kaaslastesse.

2. Matemaatika õppeaine

2. 1. Õppeaine kirjeldus

Põhikooli matemaatikaõpetus annab õppijale valmisoleku mõista ning kirjeldada maailmas valitsevaid loogilisi, kvantitatiivseid ja ruumilisi seoseid. Matemaatikakursuses omandatakse kirjaliku, kalkulaatoril ja peastarvutuse oskus, tutvutakse õpilast ümbritsevate tasandiliste ja ruumiliste kujundite omadustega, õpitakse kirjeldama suurustevahelisi seoseid funktsioonide abil ning omandatakse selleks vajalikud algebra põhioskused. Saadakse esmane ettekujutus õpilast ümbritsevate juhuslike nähtuste maailmast ja selle kirjeldamise võtetest. Matemaatikat

õppides tutvuvad õpilased loogiliste arutluste meetoditega. Põhikooli matemaatikas omandatud meetodeidja keelt saavad õpilased kasutada teistes õppeainetes, eeskätt loodusteaduslike protsesse uurides ja kirjeldades.

Õpet üles ehitades pööratakse erilist tähelepanu õpitavast arusaamisele ning õpilaste loogilise ja loova mõtlemise arendamisele. Rõhutatakse täpsuse, järjepidevuse ja õpilaste aktiivse mõttetöö olulisust kogu õppeaja vältel. Matemaatilisi probleemülesandeid lahendades saavad õpilased kogeda nn ahaaefekti kaudu eduelamust ning avastamisrõõmu. Nii seoseid visualiseerides, hüpoteese püstitades kui ka teadmisi kinnistades kasutatakse IKT võimalusi.

2. 2. Õppe- ja kasvatuseesmärgid

Matemaatikaõpetusega taotletakse, et õpilane

- arutleb loogiliselt, põhjendab ja tõestab;
- modelleerib looduses ja ühiskonnas toimuvaid protsesse;
- püstitab ja sõnastab hüpoteese ning põhjendab neid matemaatiliselt;
- töötab välja lahendusstrateegiaid ja lahendab erinevaid probleemülesandeid;
- omandab erinevaid info esitamise meetodeid;
- kasutab õppides IKT-vahendeid;
- väärtustab matemaatikat ning tunneb rõõmu matemaatikaga tegelemisest;
- rakendab matemaatikateadmisi teistes õppeainetes ja igapäevaelus.

2. 3. Füüsiline õpikeskkond

Kool korraldab õppe klassis, kus on tahvlile joonestamise vahendid.

Kool võimaldab vajaduse korral kasutada klassis internetiühendusega sülearvutite või lauaarvutite komplekti arvestusega vähemalt üks arvuti viie õpilase kohta nõutavate oskuste harjutamiseks ning esitlustehnikat seoste visualiseerimiseks.

Kool loob võimalused tasandiliste ja ruumiliste kujundite komplekside kasutamiseks.

2. 4. Hindamine

Matemaatika õpitulemusi hinnates võetakse aluseks tunnetusprotsessid ja nende hierarhiline ülesehitus.

1. *Faktide, protseduuride ja mõistete teadmine*: meenutamine, äratundmine, info leidmine, arvutamine, mõõtmine, klassifitseerimine/järjestamine;
2. *Teadmiste rakendamine*: meetodite valimine, matemaatilise info eri viisidel esitamine, modelleerimine, rutiinsete ülesannete lahendamine;
3. *Arutlemine*: põhjendamine, analüüs, süntees, üldistamine, tulemuste hindamine, mitterutiinsete ülesannete lahendamine.

Hindamise vormidena kasutatakse *kujundavat* ja *kokkuvõtvat* hindamist.

Kujundav hindamine annab infot ülesannete üldise lahendamisoskuse ja matemaatilise mõtlemise ning õpilase suhtumise kohta matemaatikasse.

1. Õppetunni või muu õppetegevuse vältel antakse õpilasele tagasisidet aine ja ainevaldkonna teadmistest ja oskustest ning õpilase hoiakutest ja väärtustest.

2. Koostöös kaaslaste ning õpetajaga saab õpilane seatud eesmärkide ja õpitulemuste põhjal täiendavat, julgustavat ning konstruktiivset tagasisidet oma tugevuste ja nõrkuste kohta.
3. Praktiliste tööde ja ülesannete puhul ei hinnata mitte ainult töö tulemust, vaid ka protsessi. *Kokkuvõtva hindamise korral* võrreldakse õpilase arengut õppekavas toodud oodatavate tulemustega, kasutades numbrilist hindamist. Õpilaste teadmisi ja oskusi kontrollitakse kolmel tasemel: teadmine, rakendamine ja arutlemine. Õpilane saab hinde „hea”, kui ta on omandanud matemaatika ainekavas esitatud õpitulemused teadmise ja rakendamise tasemel, ning hinde „väga hea”, kui ta on omandanud õpitulemused arutlemise tasemel.

2. 5. Kooliastme õppetulemused

2. 5. 1. I kooliastme õpitulemused

I kooliastme lõpuks õpilane:

- saab aru õpitud reeglitest ning oskab neid täita;
- loeb, mõistab ja edastab eakohaseid matemaatilisi tekste;
- näeb matemaatikat ümbritsevas elus ning kirjeldab seda arvude või geomeetriliste kujundite abil;
- loendab ümbritseva maailma esemeid ning liigitab ja võrdleb neid ühe–kahe tunnusejärgi;
- kasutab suurusi mõõtes sobivaid abivahendeid ning mõõtühikuid;
- kasutab digitaalset õppematerjali (sh õpiprogramme, elektroonilisi töölehti);
- tunnetab soovi ja vajaduse erinevust;
- tunneb huvi ümbritseva vastu; tahab õppida;
- hoiab korras oma töökohta, tegutseb klassis ja rühmas teisi arvestavalt, mõistes, et see on oluline osa töökultuurist;
- oskab ohuolukordi analüüsida ning jõuab olemasolevatest faktidest arutluse kaudu järeldusteni.

2. 5. 2. Esimese kooliastme õppesisu ja õpitulemused klassiti

Arvutamine

1. klass Õppesisu	Taotletavad õpitulemused
Arvud 0–100, nende tundmine, lugemine, kirjutamine, järjestamine ja võrdlemine. Järgarvud. Märgid +, -, =, >, <.	<ul style="list-style-type: none"> • loeb ja kirjutab, järjestab ja võrdleb arve 0 –100; • paigutab naturaalarvude ritta sealt puuduvad arvud 100 piires; • teab ja kasutab mõisteid <i>võrra rohkem</i> ja <i>võrra vähem</i>; • loeb ja kirjutab järgarve;
Liitmine ja lahutamine 20 piires. Liitmise ja lahutamise vaheline seos. Täiskümnete liitmine ja lahutamine saja piires.	<ul style="list-style-type: none"> • liidab peast 20 piires; lahutab peast üleminekuta kümnest 20 piires; • omab esialgsed oskused lahutamiseks

1. klass Õppesisu	Taotletavad õpitulemused
	<ul style="list-style-type: none"> üleminekuga kümnest 20 piires; nimetab üheliste ja kümneliste asukohta kahekohalises arvus; liidab ja lahutab peast täiskümneid 100 piires.
Lihtsaimad tähte sisaldavad võrdused.	<ul style="list-style-type: none"> asendab proovimise teel lihtsaimasse võrdustesse seal puuduvat arvu oma arvutusoskuste piires.

Mõõtmine ja tekstülesanded

Õppesisu	Taotletavad õpitulemused
Mõõtühikud: meeter, sentimeeter.	<ul style="list-style-type: none"> kirjeldab pikkusühikuid meeter ja sentimeeter tuttavate suuruste kaudu, kasutab nende tähiseid m ja cm; mõõdab joonlaua või mõõdulindiga vahemaad/eseme mõõtmeid meetrites või sentimeetrites; teab seost 1 m = 100 cm.
gramm, kilogramm.	<ul style="list-style-type: none"> kirjeldab massiühikuid gramm ja kilogramm tuttavate suuruste kaudu, kasutab nende tähiseid kg ja g.
Liiter.	<ul style="list-style-type: none"> kujutab ette mahuühikut liiter, kasutab selle tähist l.
minut, tund, ööpäev, nädal, kuu, aasta. kella tundmine täis-, veerand-, pool- ja kolmveerandtundides.	<ul style="list-style-type: none"> nimetab ajaühikuid minut, tund ööpäev, nädal, kuu ja aasta; leiab tegevuse kestust tundides; ütleb kellaaegu (ilma sõnu “veerand” ja “kolmveerand” kasutamata, näit. 18.15); teab seoseid 1 tund = 60 minutit ja 1 ööpäev = 24 tundi.
Käibivad rahaühikud.	<ul style="list-style-type: none"> nimetab Eestis käibivaid rahaühikuid, kasutab neid lihtsamates tehingutes; teab seost 1 euro = 100 senti.
Ühetehtelised tekstülesanded 20 piires liitmisele ja lahutamisele.	<ul style="list-style-type: none"> koostab matemaatilisi jutukehi hulki ühendades, hulgast osa eraldades ja hulki võrreldes; lahendab ühetehtelisi tekstülesandeid liitmisele ja lahutamisele 20 piires; püstitab ise küsimusi osalise tekstiga ülesannetes;

Õppesisu	Taotletavad õpitulemused
	<ul style="list-style-type: none"> hindab õpetaja abiga ülesande lahendamisel saadud tulemuse reaalsust.

Geomeetrilised kujundid

Õppesisu	Taotletavad õpitulemused
Punkt, sirglõik ja sirge.	<ul style="list-style-type: none"> eristab sirget kõverjoonest, teab sirge osi punkt ja sirglõik; joonestab ja mõõdab joonlaua abil sirglõiku.
Ruut, ristkülik ja kolmnurk; nende elemendid tipp, külg ja nurk. Ring.	<ul style="list-style-type: none"> eristab ruutu, ristkülikut ja kolmnurka teistest kujunditest; näitab nende tippe, külgi ja nurki; eristab ringe teistest kujunditest.
Kuup, risttahukas ja püramiid; nende tipud, servad ja tahud. Kera.	<ul style="list-style-type: none"> eristab kuupi, risttahukat ja püramiidi teistest ruumilistest kujunditest; näitab maketil nende tippe, servi ja tahke; eristab kera teistest ruumilistest kujunditest.
Esemete ja kujundite rühmitamine, asukoha ja suuruse kirjeldamine ning võrdlemine.	<ul style="list-style-type: none"> rühmitab esemeid ja kujundeid ühiste tunnuste alusel; võrdleb esemeid ja kujundeid asendi- ja suurustunnustel.
Geomeetrilised kujundid meie ümber.	<ul style="list-style-type: none"> leiab ümbritsevast õpitud tasandilisi ja ruumilisi kujundeid.

Arvutamine

2. klass Õppesisu	Taotletavad õpitulemused
Arvud 0–1000, nende tundmine, lugemine, kirjutamine, järjestamine ja võrdlemine.	<ul style="list-style-type: none"> loeb, kirjutab, järjestab ja võrdleb arve 0 – 1000; nimetab arvule eelneva või järgneva arvu; selgitab arv võrduse ja võrratuse erinevat tähendust; võrdleb mitme liitmis- või lahutamistehtega arvavaldiste väärtusi.
Mõisted: üheline, kümneline, sajaline.	<ul style="list-style-type: none"> nimetab kahe- ja kolmekohalises arvus järke (ühelised, kümnelised, sajalised); määrab nende arvu; esitab kahekohalist arvu üheliste ja

2. klass Õppesisu	Taotletavad õpitulemused
	kümneliste summana; <ul style="list-style-type: none"> • esitab kolmekohalist arvu üheliste, kümneliste ja sajaliste summana.
Arvu suurendamine ja vähendamine teatud arvu võrra.	<ul style="list-style-type: none"> • selgitab ja kasutab õigesti mõisteid <i>vähendada teatud arvu võrra, suurendada teatud arvu võrra.</i>
Liitmis- ja lahutamistehte liikmete nimetused.	<ul style="list-style-type: none"> • nimetab liitmistehte liikmeid (liidetav, summa) ja lahutamistehte liikmeid (vähendatav, vähendaja, vahe).
Liitmine ja lahutamine peast 20 piires. Peast ühekohalise arvu liitmine kahekohalise arvuga 100 piires. Peast kahekohalisest arvust ühekohalise arvu lahutamine 100 piires. Täiskümnete ja -sadade liitmine ja lahutamine 1000 piires. Mitme tehtega liitmis- ja lahutamisesanded.	<ul style="list-style-type: none"> • liidab ja lahutab peast 20 piires; • arvutab enam kui kahe tehtega liitmis- ja lahutamisesandeid; • liidab peast ühekohalist arvu ühe- ja kahekohalise arvuga 100 piires; • lahutab peast kahekohalisest arvust ühekohalist arvu 100 piires; • liidab ja lahutab peast täissadadega 1000 piires.
Korrutamise seos liitmisega. Arvude 1 – 10 korrutamine ja jagamine 2, 3, 4 ja 5-ga. Korrutamise ja jagamise vaheline seos.	<ul style="list-style-type: none"> • selgitab korrutamist liitmise kaudu; • korrutab arve 1 – 10 kahe, kolme, nelja ja viiega; • selgitab jagamise tähendust, kontrollib jagamise õigsust korrutamise kaudu.
Täht arvu tähisena. Tähe arvvaartuse leidmine võrdustes analoogia ja proovimise teel.	<ul style="list-style-type: none"> • leiab tähe arvvaartuse võrdustes proovimise või analoogia teel; • täidab proovimise teel tabeli, milles esineb tähtavaldis.

Mõõtmine ja tekstülesanded

Õppesisu	Taotletavad õppetulemused
Pikkusühikud kilomeeter, detsimeeter, sentimeeter.	<ul style="list-style-type: none"> • kirjeldab pikkusühikut kilomeeter tuttavate suuruste kaudu, kasutab kilomeetri tähist km; • selgitab helkuri kandmise olulisust lahendatud praktiliste ülesannete põhjal; • hindab lihtsamatel juhtudel pikkust silma järgi (täismeerites või täissentimeetrites); • teisendab meetrid detsimeetriteks, detsimeetrid sentimeetriteks.
Massiühikud kilogramm, gramm.	<ul style="list-style-type: none"> • kirjeldab massiühikuid kilogramm ja gramm tuttavate suuruste kaudu;

Õppesisu	Taotletavad õppetulemused
	<ul style="list-style-type: none"> võrdleb erinevate esemete masse.
Mahuühik liiter,	<ul style="list-style-type: none"> kirjeldab suurusi pool liitrit, veerand liitrit, kolmveerand liitrit tuttavate suuruste kaudu.
Ajähikud tund, minut, sekund ja nende tähised. Kell (ka osutitega kell) ja kellaeg. Kalender.	<ul style="list-style-type: none"> kasutab ajähikute lühendeid h, min, s; kirjeldab ajähikuid pool, veerand ja kolmveerand tundi oma elus toimuvate sündmuste abil; nimetab täistundide arvu ööpäevas ja arvutab täistundidega; loeb kellaegu (kasutades ka sõnu veerand, pool, kolmveerand); tunneb kalendrit ja seostab seda oma elutegevuste ja sündmustega.
Temperatuuri mõõtmine, skaala. Temperatuuri mõõtühik kraad.	<ul style="list-style-type: none"> kirjeldab termomeetri kasutust, loeb külma- ja soojakraade.
Ühenimeliste nimega suuruste liitmine ja lahutamine.	<ul style="list-style-type: none"> arvutab nimega arvudega.
Ühetehtelised tekstülesanded õpitud arvutusoskuste piires. Lihtsamad kahetehtelised tekstülesanded.	<ul style="list-style-type: none"> lahendab erinevat liiki ühetehtelisi tekstülesandeid õpitud arvutusoskuste piires, koostab ühetehtelisi tekstülesandeid igapäevaelu teemadel; lahendab õpetaja juhendamisel kahetehtelisi tekstülesandeid; hindab ülesande lahendamisel saadud tulemuse reaalsust.

Geomeetrilised kujundid

Õppesisu	Taotletavad õpitulemused
Sirglõik, täisnurk, nelinurk, ruut, ristkülik, kolmnurk; nende tähistamine ning joonelementide pikkuste mõõtmine. Antud pikkusega lõigu joonestamine.	<ul style="list-style-type: none"> mõõdab sentimeetrites, tähistab ja loeb lõigu pikkust ning ruudu, ristküliku ja kolmnurga külgede pikkusi; joonestab antud pikkusega lõigu; võrdleb sirglõikude pikkusi; eristab visuaalselt täisnurka teistest nurkadest; eristab nelinurkade hulgas ristkülikuid ja ruute; tähistab nende tippe, nimetab külgi ja nurki; tähistab kolmnurga tipud, nimetab selle

Õppesisu	Taotletavad õpitulemused
	küljed ja nurgad.
Ring ja ringjoon, nende eristamine.	<ul style="list-style-type: none"> eristab visuaalselt ringi ja ringjoont teineteisest; kasutab sirklit ringjoone joonestamiseks; näitab sirkliga joonestatud ringjoone keskpunkti asukohta; mõõdab ringjoone keskpunkti kauguse ringjoonel olevast punktist.
Kuup, risttahukas, püramiid, silinder, koonus, kera. Geomeetrilised kujundid meie ümber.	<ul style="list-style-type: none"> kirjeldab kuubi tahke; loendab kuubi tippe, servi, tahke; kirjeldab risttahuka tahke, loendab risttahuka tippe, servi ja tahke; eristab kolmnurkset ja nelinurkset püramiidi põhja järgi; leiab piltidelt ja ümbritsevast kuubi, risttahuka, püramiidi, silindri, koonuse, kera.

Arvutamine

3. klass Õppesisu	Taotletavad õppetulemused
Arvud 0 – 10 000, nende esitus üheliste, kümneliste, sajaliste ja tuhandeliste summana. Arvude võrdlemine ja järjestamine 10000 piires. Peast kahekohaliste arvude liitmine ja lahutamine 100 piires. Kirjalik liitmine ja lahutamine 10 000 piires.	<ul style="list-style-type: none"> loeb, kirjutab, järjestab ja võrdleb arve kuni 10 000-ni; nimetab arvule eelneva või järgneva arvu; määrab arvu asukoha naturaalarvude seas; esitab arvu üheliste, kümneliste, sajaliste ja tuhandeliste summana; liidab ja lahutab peast arve 100 piires; liidab ja lahutab kirjalikult arve 10 000 piires; selgitab avaldises olevate tehete järjekorda.
Korrutustabel. Korrutamise- ja jagamistehte liikmete nimetused. Mõisted: korda suurem, korda väiksem.	<ul style="list-style-type: none"> nimetab korrutamise- ja jagamistehte liikmeid (tegur, korrutis, jagatav, jagaja, jagatis); selgitab jagamist kui korrutamise pöördtehet; valdab korrutustabelit, korrutab ja jagab peast arve korrutustabeli piires, korrutab arvudega 1 ja 0; korrutab peast ühekohalist arvu

3. klass Õppesisu	Taotletavad õppetulemused
	kahekohalise arvuga ja jagab peast kahekohalist arvu ühekohalise arvuga 100 piires.
Tähe arvvaartuse leidmine võrduses analoogia abil.	<ul style="list-style-type: none"> täidab proovimise teel tabeli, milles esineb tähtvaldis; leiab tähe arvvaartuse võrdustes proovimise või analoogia teel.
Arvavaldis, tehete järjekord ja sulud. Summa korrutamine ja jagamine arvuga.	<ul style="list-style-type: none"> määrab tehete järjekorra avaldises (sulud, korrutamine/jagamine, liitmine/lahutamine).

Mõõtmine ja tekstülesanded

Õppesisu	Taotletavad õppetulemused
Mõõtühikud millimeeter, tonn ja sajand. Mõõtühikute teisendusi (lihtsamad igapäevaelus ettetulevad juhud).	<ul style="list-style-type: none"> nimetab pikkusmõõte millimeetrist kilomeetrit ja kirjeldab neid tuntud suuruste abil; nimetab massiühikuid gramm, kilogramm, tonn ja kirjeldab neid tuntud suuruste abil; nimetab ajaühikuid sajand, aasta, kuu, nädal, ööpäev, tund, minut, sekund ja kirjeldab neid oma elus asetleidvate sündmuste abil; teisendab pikkus-, massi- ja ajaühikuid (valdavalt vaid naaberühikud); arvutab nimega arvudega .
Murrud $\frac{1}{2}$, $\frac{1}{3}$, $\frac{1}{4}$, $\frac{1}{5}$. Nende murdude põhjal arvust osa leidmine.	<ul style="list-style-type: none"> selgitab murdude $\frac{1}{2}$; $\frac{1}{3}$; $\frac{1}{4}$; $\frac{1}{5}$ tähendust; leiab $\frac{1}{2}$; $\frac{1}{3}$; $\frac{1}{4}$; $\frac{1}{5}$ osa arvust; selgitab näidete põhjal, kuidas leitakse osa järgi arvu.
Ühe- ja kahetehteliste tekstülesannete lahendamine. Ühetehteliste tekstülesannete koostamine.	<ul style="list-style-type: none"> lahendab ühe- ja kahetehtelisi tekstülesandeid õpitud arvutusoskuse piires; koostab erinevat liiki ühetehtelisi tekstülesandeid; püstatab ülesande lahendamiseks vajalikud küsimused; hindab saadud tulemuste reaalsust.

Geomeetrilised kujund

Õppesisu	Taotletavad õppetulemused
Murdjoon, hulknurk, ristkülik, ruut ja kolmnurk, nende elemendid. Murdjoone pikkuse ning ruudu, ristküliku ja kolmnurga übermõõdu leidmine.	<ul style="list-style-type: none"> eristab murdjoont teistest joontest; mõõdab ja arvutab murdjoone pikkuse sentimeetrites; joonestab ristküliku, sealhulgas ruudu, joonlaua abil; arvutab ruudu, ristküliku ja kolmnurga übermõõdu küljepikkuste kaudu.
Võrdkülgne kolmnurk, selle joonestamine sirkli ja joonlaua abil. Ring ja ringjoon, raadius ja keskpunkt. Etteantud raadiusega ringjoone joonestamine.	<ul style="list-style-type: none"> kirjeldab võrdkülgset kolmnurka; joonestab võrdkülgset kolmnurka sirkli ja joonlaua abil; joonestab erineva raadiusega ringjooni; märgib ringjoone raadiuse ja keskpunkti.
Kuup, risttahukas, kera, silinder, koonus, kolm- ja nelinurkne püramiid. Nende põhilised elemendid (servad, tipud, tahud). Geomeetrilised kujundid igapäevaelus.	<ul style="list-style-type: none"> leiab ümbritsevast õpitud ruumilisi kujundeid; eristab kuupi ja risttahukat teistest kehadest ning nimetab ja näitab nende tippe, servi, tahke; näitab maketi abil silindri põhju ja külgpinda; nimetab põhjaks olevat ringi; näitab maketi abil koonuse külgpinda, tippu ja põhja; nimetab põhjaks olevat ringi; näitab ja nimetab maketi abil püramiidi külgtahke, põhja, tippe; eristab kolm- ja nelinurkset püramiidi põhja järgi.

2. 5. 4. Õppesisu ja õpitulemused 4. klassis

Arvutamine

Õppesisu	Taotletavad õpitulemused
----------	--------------------------

<p>Arvude lugemine ja kirjutamine, nende esitamine üheliste, kümneliste, sajaliste, tuhandeliste, kümne- ja sajatuhandeliste summana.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • selgitab näidete varal termineid <i>arv</i> ja <i>number</i>; kasutab neid ülesannetes; • kirjutab ja loeb arve 1 000 000 piires; • esitab arvu üheliste, kümneliste, sajaliste, tuhandeliste kümne- ja sajatuhandeliste summana; • võrdleb ja järjestab naturaalarve, nimetab arvule eelneva või järgneva arvu; • kujutab arve arvkiirel.
<p>Liitmine ja lahutamine, nende omadused. Kirjalik liitmine ja lahutamine.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • nimetab liitmise ja lahutamise tehte komponente (liidetav, summa, vähendatav, vähendaja, vahe); • tunneb liitmis- ja lahutamistehte liikmete ning tulemuste vahelisi seoseid; • kirjutab liitmistehtele vastava lahutamistehte ja vastupidi; • sõnastab ja esitab üldkujul liitmise omadusi (liidetavate vahetuvuse ja rühmitamise omadus) ja kasutab neid arvutamise hõlbustamiseks; • sõnastab ja esitab üldkujul arvust summa ja vahe lahutamise ning arvule vahe liitmise omadusi ja kasutab neid arvutamisel; • kujutab kahe arvu liitmist ja lahutamist arvkiirel; • liidab ja lahutab peast kuni kolmekohalisi arve; • liidab ja lahutab kirjalikult arve miljoni piires, selgitab oma tegevust.
<p>Naturaalarvude korrutamine. Korrutamise omadused. Kirjalik korrutamine.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • nimetab korrutamise tehte komponente (tegur, korrutis); • esitab kahe arvu korrutise võrdsete liidetavate summana või selle summa korrutisena; • kirjutab korrutamistehtele vastava jagamistehte ja vastupidi; • tunneb korrutamistehte liikmete ning tulemuse vahelisi seoseid; • sõnastab ja esitab üldkujul korrutamise omadusi: tegurite vahetuvus, tegurite rühmitamine, summa korrutamise

	<p>arvuga;</p> <ul style="list-style-type: none"> • kasutab korrutamise omadusi arvutamise lihtsustamiseks; • korrutab peast arve 100 piires; • korrutab naturaalarvu 10, 100 ja 1000-ga; • arvutab enam kui kahe arvu korrutist; • korrutab kirjalikult kuni kahekohalisi naturaalarve ja kuni kolmekohalisi arve järkarvudega.
<p>Naturaalarvude jagamine. Jäägiga jagamine. Kirjalik jagamine. Arv null tehetes.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • nimetab jagamistehte komponente (jagatav, jagaja, jagatis); • tunneb jagamistehte liikmete ja tulemuse vahelisi seoseid; • jagab peast arve korrutustabeli piires; • kontrollib jagamistehte tulemust korrutamise abil; • selgitab, mida tähendab “üks arv jagub teisega”; • jagab jäägiga ja selgitab selle jagamise tähendust; • jagab nullidega lõppevaid arve peast 10, 100 ja 1000-ga; • jagab nullidega lõppevaid arve järkarvudega; • jagab summat arvuga; • jagab kirjalikult arvu ühekohalise ja kahekohalise arvuga; • liidab ja lahutab nulli, korrutab nulliga; • selgitab, millega võrdub null jagatud arvuga ja nulliga jagamise võimatust.
<p>Tehete järjekord.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • tunneb tehete järjekorda sulgudeta ja ühe paari sulgudega arvavaldises; • arvutab kahe- ja kolmetehteliste arvavaldiste väärtuse.
<p>Naturaalarvu ruut.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • selgitab arvu ruudu tähendust, arvutab naturaalarvu ruudu; • teab peast arvude 0 – 10 ruutusi; • kasutab arvu ruutu ruudu pindala arvutamisel.
<p>Murrud.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • selgitab murru lugeja ja nimetaja tähendust, • kujutab joonisel murdu osana tervikust;

	<ul style="list-style-type: none"> • nimetab joonisel märgitud terviku osale vastava murru; • arvutab osa (ühe kahendiku, kolmandiku jne) tervikust.
Rooma numbrid.	<ul style="list-style-type: none"> • loeb ja kirjutab enamkasutatavaid rooma numbreid (kuni kolmekümneni), selgitab arvu üleskirjutuse põhimõtet.

Andmed ja algebra

Õppesisu	Taotletavad õppetulemused
Tekstülesanded.	<ul style="list-style-type: none"> • lahendab kuni kolmetehtelisi elulise sisuga tekstülesandeid; • modelleerib õpetaja abiga tekstülesandeid; • koostab ise ühe- kuni kahetehtelisi tekstülesandeid; • hindab ülesande lahendustulemuse reaalsust.
Täht võrduses.	<ul style="list-style-type: none"> • leiab ühetehtelisest võrdusest tähe arvvaartuse proovimise või analoogia teel.

Geomeetrilised kujundid ja mõõtmine

Õppesisu	Taotletavad õppetulemused

Kolmnurk.	<ul style="list-style-type: none"> • leiab ümbritsevast ruumist kolmnurki ning eristab neid; • nimetab ja näitab kolmnurga külgi, tippu ja nurki; • joonestab kolmnurka kolme külje järgi; • selgitab kolmnurga ümbermõõdu tähendust ja näitab ümbermõõtu joonisel; • arvutab kolmnurga ümbermõõtu nii külgede mõõtmise teel kui ka etteantud küljepikkuste korral.
Nelinurk, ristkülik ja ruut.	<ul style="list-style-type: none"> • leiab ümbritsevast ruumist nelinurki, ristkülikuid ja ruute ning eristab neid; • nimetab ning näitab ristküliku ja ruudu külgi, vastaskülgi, lähiskülgi, tippu ja nurki; • joonestab ristküliku ja ruudu nurklaua abil; • selgitab nelinurga ümbermõõdu tähendust ja näitab ümbermõõtu joonisel. • arvutab ristküliku, sealhulgas ruudu, ümbermõõdu; • selgitab ristküliku, sealhulgas ruudu, pindala tähendust joonise abil; • teab peast ristküliku, sealhulgas ruudu, ümbermõõdu ning pindala valemeid; • arvutab ristküliku, sealhulgas ruudu, pindala;
Kujundi ümbermõõdu ja pindala leidmine.	<ul style="list-style-type: none"> • kasutab ümbermõõdu ja pindala arvutamisel sobivaid mõõtühikuid; • arvutab kolmnurkadest ja tuntud nelinurkadest koosneva liitkujundi ümbermõõdu; • arvutab tuntud nelinurkadest koosneva liitkujundi pindala; • rakendab geomeetria teadmisi tekstülesannete lahendamisel.

Pikkusühikud.	<ul style="list-style-type: none"> • nimetab pikkusühikuid mm, cm, dm, m, km, selgitab nende ühikute vahelisi seoseid; • mõõdab igapäevaelus ettetulevaid pikkusi, kasutades sobivaid mõõtühikuid; • toob näiteid erinevate pikkuste kohta, hindab pikkusi silma järgi; • teisendab pikkusühikuid ühenimelisteks.
Pindalaühikud.	<ul style="list-style-type: none"> • selgitab pindalaühikute mm², cm², dm², m², ha, km² tähendust; • kasutab pindala arvutamisel sobivaid ühikuid; • selgitab pindalaühikute vahelisi seoseid.
Massiühikud.	<ul style="list-style-type: none"> • nimetab massiühikuid g, kg, t, selgitab massiühikute vahelisi seoseid; kasutab massi arvutamisel sobivaid ühikuid; • toob näiteid erinevate masside kohta, hindab massi ligikaudu.
Mahuühikud.	<ul style="list-style-type: none"> • kirjeldab mahuühikut liiter, hindab keha mahtu ligikaudu.
Rahaühikud.	<ul style="list-style-type: none"> • nimetab Eestis käibelolevaid rahaühikuid, selgitab rahaühikute vahelisi seoseid, kasutab arvutustes rahaühikuid.
Ajaühikud.	<ul style="list-style-type: none"> • nimetab aja mõõtmise ühikuid tund, minut, sekund, ööpäev, nädal, kuu, aasta, sajand; teab nimetatud ajaühikute vahelisi seoseid.
Kiirus ja kiirusühikud. Temperatuuri mõõtmine.	<ul style="list-style-type: none"> • selgitab kiiruse mõistet ning kiiruse, teepikkuse ja aja vahelist seost; • kasutab kiirusühikut km/h lihtsamates ülesannetes; • loeb termomeetri skaalalt temperatuuri kraadides märgib etteantud temperatuuri skaalale; • kasutab külmakraadide märkimisel negatiivseid arve.

Arvutamine nimega arvudega.	<ul style="list-style-type: none"> • liidab ja lahutab nimega arve; • korrutab nimega arvu ühekohalise arvuga; • jagab nimega arve ühekohalise arvuga, kui kõik ühikud jaguvad antud arvuga; • kasutab mõõtühikuid tekstülesannete lahendamisel; • otsib iseseisvalt teabeallikatest näiteid erinevate suuruste (pikkus, pindala, mass, maht, aeg, temperatuur) kohta, esitab neid tabelis.
-----------------------------	--

1. Ainevaldkond „Loodusained”

1.1. Loodusteaduslik pädevus

Loodusainete õpetamise eesmärk koolis on kujundada õpilastes eakohane loodusteaduslik pädevus, st suutlikkus väärtustada looduslikku mitmekesisust ning vastutustundlikku ja säästvat eluviisi; oskus vaadelda, mõista ning selgitada loodus-, tehis- ja sotsiaalkeskkonnas eksisteerivaid objekte, nähtusi ning protsesse, märgata ja määratleda elukeskkonnas esinevaid probleeme, neid loovalt lahendada, kasutades loodusteaduslikku meetodit; väärtustada looduslikku mitmekesisust ning vastutustundlikku ja säästvat eluviisi; hinnata looduses viibimist.

1.2. Ainevaldkonna õppeained

Loodusainete valdkonna õppeaine koolis on loodusõpetus.

Loodusõpetust õpitakse alates 1. klassist kuni IV klassini.

Loodusainete nädalatundide jaotumine kooliastmeti.

I kooliaste

loodusõpetus – 4 nädalatundi

II kooliaste

loodusõpetus – 2 nädalatundi

1.3. Üldpädevuste kujundamise võimalusi

Loodusainetes saavad õpilased tervikülevaate looduskeskkonnas valitsevatest seostest ja vastastikmõjudest ning inimtegevuse mõjust keskkonnale. Loodusainete õpetamise kaudu kujundatakse õpilastes kõiki riikliku õppekava üldosas kirjeldatud üldpädevusi. Pädevustes eristatava nelja omavahel seotud komponendi – teadmiste, oskuste, väärtushinnangute ja käitumise – kujundamisel on kandev roll õpetajal, kelle väärtushinnangud ja enese-

kehtestamisoskus loovad sobiliku õpikeskkonna ning mõjutavad õpilaste väärtushinnanguid ja käitumist.

Kultuuri- ja väärtuspädevus. Kujundatakse positiivne hoiak kõige elava ja ümbritseva suhtes, arendatakse huvi loodusteaduste kui uusi teadmisi ja lahendusi pakkuva kultuurinähtuse vastu, teadvustatakse loodusliku mitmekesisuse tähtsust ning selle kaitse vajadust, väärtustatakse jätkusuutlikku ja vastutustundlikku eluviisi ning kujundatakse tervislikke eluviise.

Sotsiaalne ja kodanikupädevus. Õpitakse hindama inimtegevuse mõju looduskeskkonnale, teadvustatakse kohalikke ja globaalseid keskkonnaprobleeme ning leitakse neile lahendusi. Olulisel kohal on dilemmaprobleemide lahendamine, kus otsuseid langetades tuleb loodusteaduslike seisukohtade kõrval arvestada inimühiskonnaga seotud aspekte – seadusandlikke, majanduslikke ning eetilisi-moraalseid seisukohti. Sotsiaalsed pädevust kujundavad ka loodusainetes rakendatavad aktiivõppemeetodid: rühmatöö uurimuslikus õppes ja dilemmaprobleeme lahendades, vaatlus- ja katsetulemuste analüüs ning kokkuvõtete suuline esitus.

Enesemääratluspädevus. Bioloogiatundides, kus käsitletakse inimese anatoomia, füsioloogia ja tervislike eluviiside teemasid, selgitatakse individuaalset energia- ja toitumisvajadust, tervisliku treeningu individualiseeritust, haigestumisega seotud riske ning tervislike eluviiside erinevaid aspekte.

Õpipädevus. Erinevate õpitegevuste kaudu arendatakse probleemide lahendamise ja uurimusliku õppe rakendamise oskust: õpilased omandavad oskused leida loodusteaduslikku infot, sõnastada probleeme ja uurimisküsimusi, plaanida ja teha katseid või vaatlusi ning koostada kokkuvõtteid. Õpipädevuse arengut toetavad IKT-põhised õpikeskkonnad, mis kiire ja individualiseeritud tagasiside kaudu võimaldavad rakendada erinevaid õpistrateegiaid.

Suhtluspädevus. Õppes on tähtsal kohal loodusteadusliku info otsimine erinevatest allikatest, sh internetist, leitud teabe analüüs ja tõepärasuse hindamine. Olulisel kohal on vaatlus- ja katsetulemuste korrektne vormistamine ning kokkuvõtete kirjalik ja suuline esitus. Ühtlasi arendavad kõik loodusained vastavatele teadusharudele iseloomulike mõistete ja sümbolite korrektset kasutamist nii abstraktses teaduslikus kui ka konkreetsetes igapäevases kontekstis.

Matemaatika- ja loodusteaduste- ning tehnoloogiaalane pädevus. Õpitakse mõistma loodusteaduslikke küsimusi, teaduse ja tehnoloogia tähtsust ning mõju ühiskonnale, kasutama uut tehnoloogiat ja tehnoloogilisi abivahendeid õppeülesandeid lahendades ning tegema igapäevaelus tõendus põhiseid otsuseid. Kõigis loodusainetes koostatakse ja analüüsitakse arvjooniseid, võrreldakse ning seostatakse eri objekte ja protsesse. Uurimusliku õppe vältel esitatakse katse- või vaatlusandmeid tabelitena ja arvjoonistena ning seostatakse arvulisi näitajaid lahendatava probleemiga.

Ettevõtlikkuspädevus. Loodusainete rakendusteaduslikke teemasid käsitledes ilmnevad abstraktsete teadusfaktide ja -teooriate igapäeva elulised väljundid. Koos sellega saadakse ülevaade loodusteadustega seotud elukutsetest ning vastava valdkonnaga tegelevatest teadusasutustest ja ettevõtetest. Ettevõtlikkuspädevuse arengut toetab uurimuslik käsitlus, kus süsteemselt plaanitakse katseid ja vaatlusi ning analüüsitakse tulemusi. Tähtsal kohal on keskkonnaga seotud dilemmade lahendamine ja pädevate otsuste tegemine, mis peale teaduslike seisukohtade arvestavad sotsiaalseid aspekte.

1.4. Läbivate teemade rakendamise võimalusi

Loodusainete õppimine seondub kõigi riikliku õppekava üldosas kirjeldatud läbivate teemadega. Õppekava läbivaid teemasid peetakse silmas valdkonna õppeainete eesmärgiseadet, õpitulemusi ning õppesisu kavandades lähtuvalt kooliastmest ning õppeaine spetsiifikast.

Keskkond ja jätkusuutlik areng. Loodusainetel on kandev roll läbiva teema elluviimisel.

Elukestev õpe ja karjääri plaanimine. Kujundatakse iseseisva õppimise oskus, mis on oluline alus elukestva õppe harjumuste ja hoiakute omandamisel. Erinevate õppevormide kaudu arendatakse õpilaste suhtlus- ja koostööoskusi, mida on vaja tulevases tööelus. Loodusaineid õppides kasvab õpilaste teadlikkus karjäärivõimalustest ning saadakse teavet edasiõppimisvõimaluste kohta loodusteadustega ja loodusvaldkonna ning keskkonnakaitsega seotud erialadel. Õppetegevus võimaldab vahetult kokku puutuda töömaailmaga, nt tutvuda ettevõttega.

Kodanikualgatus ja ettevõtlikkus. Kodanikuõiguste ja -kohustuste tunnetamine seostub keskkonnaküsimustega.

Kultuuriline identiteet. Loodusteadused moodustavad osa kultuurist, kuhu on oma panuse andnud ka Eestiga seotud loodusteadlased. Maailma kultuuriline mitmekesisus lõimub rahvastikuteemadega geograafias.

Teabekeskond. Loodusaineid õppides kogutakse teavet infoallikatest, hinnatakse ning kasutatakse teavet kriitiliselt.

Tehnoloogia ja innovatsioon. Loodusainetes rakendatakse läbivat teemat IKT vahendite kasutamise kaudu aineõpetuses.

Tervis ja ohutus. Loodusainete õppimine aitab õpilastel mõista tervete eluviiside ja tervisliku toitumise tähtsust ning keskkonna ja tervise seoseid. Teoreetilise aluse õigele tervisekäitumisele annavad eelkõige bioloogia ja keemia. Loodusainete õppimine praktiliste tööde kaudu arendab õpilaste oskust rakendada ohutusnõudeid.

Väärtused ja kõlblus. Loodusteaduslike teadmiste ja oskuste alusel kujunevad elu ning elukeskkonna säilitamiseks vajalikud väärtushinnangud.

1.5. Hindamise alused

Ainekavas on kirjeldatud õppeaine õpitulemused kooliastmete kaupa kahel tasemel: üldised õpitulemused õpetamise eesmärkidena ning õpitulemused teemade kaupa. Hinnatakse õpilase teadmisi ja oskusi suuliste vastuste, sh esituste ning kirjalike tööde alusel, arvestades teadmiste ja oskuste vastavust ainekavades taotletavatele õpitulemustele ning arvestades õpilase individuaalseid iseärasusi ja mõtlemistasandite arengut. Hindamisel lähtutakse vastavatest põhikooli riikliku õppekava üldosa sätetest.

Hindamise eesmärk on toetada õpilase arengut ja õpimotivatsiooni. Käitumisele (nagu huvi tundmine, tähtsuse mõistmine, väärtustamine, vajaduste arvestamine, käitumine looduses ja reeglite järgimine) antakse hinnanguid.

Kirjalikke ülesandeid hinnates arvestatakse eelkõige töö sisu, kuid parandatakse ka õigekirjavead, mida hindamisel ei arvestata. Õpitulemuste kontrollimise vormid peavad olema mitmekesised ning vastavuses õpitulemustega. Õpilane peab teadma, mida, millal ja kuidas

hinnatakse ning mis on hindamise kriteeriumid. Hindamise kriteeriumid ja viiepallisüsteemist erineva hindamise korraldus täpsustatakse kooli õppekavas.

I kooliastmes (loodusõpetus) hinnatakse teadmiste ja oskuste vastavust ainekavas taotletavatele õpitulemustele: teadmist ja arusaamist (äratundmine, nimetamine, näidete toomine, iseloomustamine, sõnastamine ja kirjeldamine), rakendamise ja analüüsi oskusi (katsete tegemine, omaduste kindlakstegemine, mõõtmine, eristamine, rühmitamine, seostamine, järelduste tegemine, valimine, otsuste tegemine, koostamine, vormistamine ning esitlemine).

II kooliastmes (loodusõpetus) pööratakse õpilaste uurimisoskusi hinnates tähelepanu probleemide tuvastamisele, küsimuste ja hüpoteeside sõnastamisele, katse kavandamisele, andmete kogumisele ja esitamisele, andmete analüüsimisele ja tõlgendamisele, järelduste tegemisele ning selgituste pakkumisele. Samuti hinnatakse taustinfo kogumise, küsimuste sõnastamise, töövahendite käsitlemise, katse tegemise, mõõtmise, andmekogumise, täpsuse tagamise, ohutusnõuete järgimise, tabelite ja diagrammide analüüsi, järelduste tegemise ning tulemuste esitamise oskust. Hinnatakse oskust sõnastada probleeme ja aktiivset osalust aruteludes, oma arvamuse väljendamist ning põhjendamist.

1.6. Füüsiline õpikeskkond

1. Praktiliste tööde, õppekäikude läbiviimiseks korraldab kool vajaduse korral õppe- rühmades.
2. Kool korraldab praktilised tööd klassis, kus on soe ja külm vesi ning valamud .
3. Kool võimaldab õuesõpet ning õppekäikude korraldamist.
4. Kool võimaldab osaleda loodus- ja keskkonnaharidusprojektides.
5. Kool võimaldab ainekavas nimetatud praktiliste tööde tegemiseks katsevahendid ja -materjalid.

I klass – topsluubid, mulaažid (puuviljad, köögiviljad, seemned).

II klass – termomeetrid (veetermomeeter, toatermomeeter, õuetermomeeter), mikroskoobid (üks paari peale), kaalud.

III klass – kompassid, voluring (üks paari peale), magnetid (sinise ja punase poolusega), taimemääraja.

IV klass – planeetide tabel, tabelid inimese kohta (seedeelundkond, luustik, nahk, inimese põlvnemine).

2. Ainekavad

2.1. Loodusõpetus

2.1.1. Õppe- ja kasvatuseesmärgid

Loodusõpetuse õpetamisega taotletakse, et õpilane :

- 1) tunneb huvi looduse vastu, huvitub looduse uurimisest ja loodusainete õppimisest;
- 2) oskab sihipäraselt vaadelda loodusobjekte, teha praktilisi töid ning esitada tulemusi;

- 3) rakendab loodusteaduslikke probleeme lahendades teaduslikku meetodit õpetaja juhendamisel;
- 4) valdab teadmisi loodusobjektidest ja -nähtustest ning elus- ja eluta keskkonna seostest;
- 5) mõistab inimtegevuse ja looduskeskkonna seoseid ning väljendab hoolivust ja lugupidamist kõigi elusolendite vastu;
- 6) oskab leida loodusteaduslikku infot, mõistab loetavat ja oskab luua lihtsat loodusteaduslikku teksti;
- 7) rakendab õpitud loodusteaduste- ning tehnoloogiaalaseid teadmisi ja oskusi igapäevaelus;
- 8) väärtustab elurikkust ja säästvat arengut.

2.1.2. Õppe- ja kasvatuseesmärgid I kooliastmes

Väärtused ja hoiakud

3. klassi lõpetaja:

- 1) tunneb huvi looduse ja selle uurimise vastu ning kasutab julgelt loovust ja fantaasiat;
- 2) mõistab, et inimene on osa loodusest ning inimeste elu sõltub loodusest; suhtub loodusesse säästvalt;
- 3) märkab looduse ilu ja erilisust ning väärtustab oma kodukoha elurikkust ja maastikulist mitmekesisust;
- 4) hoolib elusolenditest ja nende vajadustest;
- 5) liigub looduses turvaliselt, kahjustamata loodusväärtusi ja iseennast.

Uurimisoskused

3. klassi lõpetaja:

- 1) teeb lihtsamaid loodusvaatlusi ning uurimuslikke tegevusi;
- 2) sõnastab oma meelte toel saadud kogemusi ning nähtuste ja objektide omadusi;
- 3) teeb lihtsate vahenditega praktilisi töid, järgides juhendeid ja ohutusnõudeid;
- 4) vormistab vaatlusinfo, teeb järeldusi ning esitleb neid;
- 5) kasutab õppetekstides leiduvaid loodusteaduslikke mõisteid suulises ja kirjalikus kõnes;
- 6) kasutab õpitud loodusteaduslikke teadmisi ja oskusi igapäevaelus otsuseid tehes.

Loodusvaatlused

3. klassi lõpetaja:

- 1) teeb ilmavaatlusi, iseloomustab ilma ning valib ilmale vastava välisriietuse;
- 2) kirjeldab loodus- ja tehisobjekte erinevate meeltega saadud teabe alusel;
- 3) märkab muutusi looduses ning seostab neid aastaegade vaheldumisega;
- 4) toob näiteid erinevate organismide eluavalduste ja omavaheliste seoste kohta eri aastaegadel;
- 5) toob näiteid looduses toimuvate aastaajaliste muutuste tähtsuse kohta inimese elus;
- 6) tunneb kodukoha levinumaid taime- ja loomaliike;
- 7) käitub loodushoidlikult ning järgib koostegutsemise reegleid.

Loodusnähtused

3. klassi lõpetaja:

- 1) eristab elus- ja eluta looduse objekte ja nähtusi ning vaatleb, nimetab, kirjeldab ja rühmitab neid;
- 2) eristab tahkeid ja vedelaid aineid ning valdab ohutunnet tundmatute ainete vastu;
- 3) teeb juhendi järgi lihtsamaid praktilisi töid, järgides ohutusnõudeid;
- 4) kaalub kehi, mõõdab temperatuuri ja pikkusi korrektselt, valides sobivaid mõõtmisvahendeid;
- 5) selgitab kompassi töö põhimõtet, toetudes katsele magnetiga;
- 6) teeb katsega kindlaks elektrit juhtivad ja mittejuhtivad ained ning rakendab saadud teadmisi, kasutades elektririistu ohutult;
- 7) oskab ette näha liikumisega seotud ohuolukordi; toob näiteid, millest sõltub liikuva keha peatamise aeg ja teepikkus.

Organismide mitmekesisus ja elupaigad

3. klassi lõpetaja:

- 1) kirjeldab taimede, loomade ja seente välisehitust, seostab seda elukeskkonnaga ning toob näiteid nende tähtsuse kohta looduses;
- 2) eristab seeni, taimi ja loomi toitumise, kasvamise ning liikumisvõime järgi;
- 3) teab, et ühte liiki kuuluvad organismid on sarnased;
- 4) eristab selgroogseid (kala, kahepaikne, roomaja, lind ja imetaja) ning selgrootuid (putukad);
- 5) kirjeldab õpitud loomaliikide eluviise ja elupaiku;
- 6) eristab õistaimi, okaspuud, sõnajalg- ja sammaltaime;
- 7) teab seente mitmekesisust, nimetab tuntumaid söödavaid ja mürgiseid kübarseeni ning oskab vältida mürgiste seentega seotud ohtusid;
- 8) arvestab taimede ja loomade vajadusi ning suhtub neisse vastutustundlikult;
- 9) toob näiteid erinevate organismide seoste kohta looduses ning koostab õpitud liikidest lihtsamaid toiduahelaid;
- 10) tunneb põhjalikult ühte taime-, seene- või loomaliiki, tuginedes koostatud uurimuslikule ülevaatele.

Inimene

3. klassi lõpetaja:

- 1) kirjeldab inimese välisehitust, kasutades mõõtmistulemusi;
- 2) järgib tervisliku toitumise põhimõtteid ja hügieeninõudeid ning väärtustab tervislikke eluviise;
- 3) teadvustab inimese vajadusi, tarbib vastutustundlikult, väldib enda ja teiste tervise kahjustamist ning hoiab keskkonda;
- 4) toob näiteid, kuidas inimene sõltub loodusest ning muudab oma tegevusega loodust;
- 5) võrdleb inimeste elu maal ja linnas.

Plaan ja kaart

3. klassi lõpetaja:

- 1) saab aru lihtsast plaanist või kaardist ning leiab kooliümbruse plaanilt tuttavaid objekte;
- 2) mõistab, et kaardi järgi on võimalik tegelikkust tundma õppida;
- 3) näitab Eesti kaardil oma kodukohta, suuremaid kõrgustikke, saari, poolsaari, lahtesid, jõgesid, järvi ja linnu;
- 4) määrab kompassi järgi põhja- ja lõunasuunda;
- 5) kirjeldab Eesti kaardi järgi objektide asukohti, kasutades ilmakaari.

I kooliastme õppesisu ja õpitulemused loodusõpetuses.

Õppesisu 1. klass 35 tundi	Õpitulemused
Inimeste meeled ja avastamine (15) <ul style="list-style-type: none">• Elus ja eluta. • Asjad ja materjalid.• Asjad.	<ul style="list-style-type: none">• teab erinevaid omadusi, eristab elus- ja eluta looduse objekte ja nähtusi ning vaatleb, nimetab, kirjeldab ja rühmitab neid;• teab nimetada elusa ja eluta looduse objekte ja nende omadusi;• viib läbi lihtsamaid loodusvaatlusi ning uurimuslikke tegevusi;• oskab oma meelte abil omadusi määrata;• teab, et on olemas looduslikud ja inimese tehtud asjad ning materjalid;• kirjeldab looduslikke ja tehisklikke objekte erinevate meeltega saadud teabe alusel;• eristab inimese valmistatud looduslikust;• oskab käituda õppekäigul loodussõbralikult;• sõnastab oma meelte abil saadud kogemusi ning nähtuste ja objektide omadusi;• eristab tahkeid ja vedelaid aineid ning omab ohutunnet tundmatute ainete suhtes.• teab, et looduses aset leiduvad muutused sõltuvalt aastaegadest ning teab, et taimed, loomad ja seened on elusolendid;• tunneb huvi looduse ja selle uurimise
Aastaajad (20 tundi)	

<ul style="list-style-type: none"> • Taimed, loomad ja seened erinevatel aastaegadel. • Kodukoha elurikkus ja maastikuline mitmekesisus. 	<p>vastu, kasutab julgelt loovust ja fantaasiat;</p> <ul style="list-style-type: none"> • märkab looduse ilu ja erilisust, väärtustab oma kodukoha elurikkust ja maastikulist mitmekesisust; • väärtustab maailma tunnetamist oma meelte kaudu; • tunneb rõõmu looduses viibimisest; • väärtustab nii looduslikku kui inimese loodut ning suhtub kõigesse sellesse säästvalt; • väärtustab enda ja teiste tööd; • märkab muutusi looduses ja seostab neid aastaegade vaheldumisega; • kirjeldab aastaajalisi muutusi (kõnes, kirjas, joonistades); • toob näiteid looduses toimuvate aastaajaliste muutuste tähtsusest inimese elus; • teeb lihtsamaid loodusvaatlusi, kannab vaatlusinfo tabelisse, jutustab vaatlusinfo/tabeli põhjal ilma muutumisest; • teeb valguse peegeldumise kohta katseid, sõnastab järeldused; • oskab ennast kaitsta päikesepõletuse eest; • teab, et elusolendite mitmekesisus ja aktiivsus sõltub aastaegadest; • toob näiteid erinevate organismide eluavalduste ja omavaheliste seoste kohta erinevatel aastaegadel; • oskab käituda õppekäigul loodussõbralikult; • tunneb kodu- ja kooliümbrust, teab kodu- ja kooliümbruse tüüpilisemaid taimi ja loomi; • vormistab vaatlusinfo, teeb järeldusi ning esitleb neid; • oskab vaadelda, nimetada, rühmitada ja kirjeldada kodukoha, kooliümbruse elusa ja eluta looduse objekte; • oskab käituda veekogudel; • teab tuntumaid kodukoha/kooliümbruse vaatamisväärsusi;
--	---

	<ul style="list-style-type: none"> • mõistab, et aastaajalised muutused mõjutavad tema enda ja teiste elu; • tunneb huvi looduse ja selle uurimise vastu; • liigub looduses turvaliselt, kahjustamata loodusväärtusi ja iseennast; • järgib koostegutsemise reegleid; • tunneb huvi oma kodukoha, inimeste/ajaloo/looduse vastu; • hoiab oma kodukoha loodust ja ehitisi.
--	---

<p>Õppesisu 2. klass 35 tundi</p> <p>Organismid ja elupaigad (15 tundi)</p> <ul style="list-style-type: none"> • Maismaataimed ja -loomad, nende välisehitus ja mitmekesisus. • Taimede ja loomade eluavaldused: toitumine ja kasvamine. • Veetaimede ja -loomade erinevus maismaa organismidest. • Koduloomad. 	<p>Õpitulemused</p> <ul style="list-style-type: none"> • teab õpitud maismaaloomi ja -taimi, teab loomade ja taimedega seotud ohtusid ning looduslikke ohte; • oskab rühmitada ja ära tunda kodukoha levinumaid taime- ja loomaliike; • kasutab õppetekstides leiduvaid loodusteaduslikke mõisteid suuliselt ja kirjalikus kõnes. • kirjeldab taimede ja loomade välisehitust, seostab selle elupaiga ja kasvukohaga ning toob näiteid nende tähtsusest looduses; • oskab teha lihtsamaid loodusvaatlusi; • teab, et organism hingab, toitub, kasvab, paljuneb; • kirjeldab õpitud maismaaloomade välisehitust, toitumist ja kasvamist, seostab neid elupaigaga; • kirjeldab taimede välisehitust, märkab ja kirjeldab taimede arengut; • teab õpitud veetaimi ja -loomi; • teab, et on olemas erinevad elupaigad, et erinevatel organismidel on erinevad nõuded elukeskkonnale; • teab maismaa- ja veetaimede põhierinevusi; • vaatleb taimi ja loomi erinevates elukeskkondades; • suhtub hoolivalt elusolenditesse ja nende vajadustesse; • väärtustab veetaimede ja -loomade mitmekesisust ja tähtsust looduses;
---	---

<p>Inimene (9 tundi)</p> <ul style="list-style-type: none"> • Inimene. Välisehitus. • Inimese toiduvajadused ja tervislik toitumine. • Hügieen kui tervist hoidev tegevus. Inimese elukeskkond. 	<ul style="list-style-type: none"> • suhtub vastutustundlikult koduloomadesse, ei jäta koduloomi hoolitsuseta; • eristab mets- ja koduloomi; • teab, miks peetakse koduloomi, ja oskab nimetada nende vajadusi; • teab koduloomadega seotud ohtusid; • oskab märgata ja kirjeldada koduloomade arengut. • teab kehaosade nimetusi; • näitab ja nimetab kehaosi; • kirjeldab inimese välisehitust kasutades mõõtmistulemusi; • teab, et toituda tuleb võimalikult mitmekesiselt ning regulaarselt ja et väär toitumine toob kaasa tervisehäireid; • teab, et kiirtoidud ei ole tervislikud; • oskab järgida tervisliku toitumise põhimõtteid ning hügieeninõudeid; • oskab leida toiduainete pakenditelt talle vajalikku teavet; • teab, kuidas hoida oma tervist, silmi, hambaid. • teab, kelle poole tervisemurega pöörduda; • järgib hügieeninõudeid, hoolitseb keha puhtuse eest; • oskab näha ohtu tundmatutes esemetes, eristada tervisele kasulikke ja kahjulikke tegevusi; • teab, et inimesed elavad erinevates elukeskkondades; • toob näiteid, kuidas inimene oma tegevusega muudab loodust; • teab, et oma tegevuses tuleb teistega arvestada; • tarbib vastutustundlikult, väldib enda ja teiste tervise kahjustamist ning toimib keskkonda hoidvalt; • võrdleb inimeste elu maal ja linnas; • väärtustab inimest ja tema vajadusi ning tervist; • Väärtustab tervislikku eluviisi, tervislikku toitumist ja puhtust;
---	--

<p>Mõõtmine ja võrdlemine (5 tundi)</p> <ul style="list-style-type: none"> • Kaalumise, pikkuse ja temperatuuri mõõtmine. <p>Ilm (6 tundi)</p> <ul style="list-style-type: none"> • Ilmastikunähtused. Ilmavaatlused. 	<ul style="list-style-type: none"> • püüab vältida enda ja teiste tervise kahjustamist; • väärtustab erinevaid huvisid ja harrastusi. • teab, et mõõtmine on võrdlemine mõõtühikuga; • viib läbi lihtsate vahenditega tehtavaid praktilisi töid, järgides juhendeid ja ohutusnõudeid; • kaalub kehi, mõõdab temperatuuri ja pikkusi korrektselt, valides sobivaid mõõtmisvahendeid; • mõistab mõõtmise vajalikkust, saab aru, et mõõtmine peab olema täpne. • teeb ilmavaatlusi, iseloomustab ilma; • teeb ilmamate põhjal järeldusi ning riietub vastavalt; • tunneb huvi uurimusliku tegevuse vastu.
---	---

Õppesisu 3. klass 35 tundi	Õpitulemused
<p>Organismide rühmad ja kooselu (16 tundi)</p> <ul style="list-style-type: none"> • Taimede mitmekesisus. • Loomade mitmekesisus. 	<ul style="list-style-type: none"> • teab, et taimed on elusad organismid; • teab, et taimed vajavad päikesevalgust ning toodavad seente ja loomade poolt kasutatavaid toitaineid ja hapnikku; • nimetab ja oskab näidata taimeosi, leida tunnuseid, mille abil taimi rühmitada; • eristab õistaime, okaspuud, sõnajalg- ja sammaltaime; • teab, et loomade hulka kuuluvad putukad, ämblikud, ussid, kalad, konnad, maod, linnud ja imetajad; • teab, et ühte rühma kuuluvatel loomadel on sarnased tunnused; • teab, et rästik, puuk ja herilane on ohtlikud; • eristab kala, kahepaikset, roomajat, lindu ja imetajat ning selgrootut, sh putukat; • kirjeldab õpitud loomaliikide eluviise ja elupaiku;

<ul style="list-style-type: none"> • Loomade mitmekesisus. • Seente mitmekesisus. • Liik, kooslus, toiduahel. 	<ul style="list-style-type: none"> • eristab kala, kahepaikset, roomajat, lindu ja imetajat ning selgrootut, sh putukat; • kirjeldab õpitud loomaliikide eluviise ja elupaiku; • oskab seostada loomade ehituslikke ja käitumuslikke eripärasid nende elukeskkonnaga; • tunneb ära õpitud loomi piltide järgi ja looduses; • väldib loomadega seotud ohte (mürgiseid ja ohtlikke loomi); • teab seente mitmekesisust ja seda, et seened elavad mullas ja teistes organismides; • teab, et mõningaid seeni kasutatakse toiduainete valmistamiseks ning pagaritööstuses; • eristab söödavaid ja mürgiseid kübarseeni; • oskab vältida mürgiste seentega (sh hallitus-seentega) seotud ohtusid; • eristab seeni taimedest ja loomadest; • tunneb õpitud seeni piltide järgi ja looduses. • teab, et igal liigil on nimi; • teab, et ühte liiki kuuluvad organismid on sarnased; • teab, et looduses on kõik omavahel seotud, et toiduvõrgustike abil saab iseloomustada organismidevahelisi suhteid; • koostab õpitud liikidest lihtsamaid toiduahelaid; • tunneb põhjalikult ühte taime-, seene- või loomaliiki, tuginedes koostatud uurimusülevaatele; • mõistab, et (liiki)de mitmekesisus on üks loodusrikkusi; • mõistab, et iga organism on looduses tähtis; • saab aru, et kõik taimed ja loomad on vajalikud, et nad on osa loodusest ja neid peab kaitsma; • mõistab, et seened on elusorganismid
--	---

<p>Liikumine (4 tundi)</p> <ul style="list-style-type: none"> • Liikumise tunnused. • Jõud liikumise põhjusena (katseliselt). • Liiklusohutus. 	<p>ning neid tuleb kaitsta nagu teisigi organisme.</p> <ul style="list-style-type: none"> • teab liikumise tunnust: keha asukoht muutub teiste kehade suhtes; • eristab liikumist ja paigalseisu.; • teab, et keha ei saa hetkeliselt liikuma panna ega peatada; • teab, et pidurdamisel läbib keha teatud teepikkuse; • teab, millest sõltub liikuva keha peatamise aeg ja tee pikkus (kiirus, teekatte libedus); • oskab ette näha liikumisega seotud ohuolukordi; • oskab tänavat (teed) ohutult ületada; • oskab hinnata sõidukite liikumissuunda, -kiirust ja kaugust; • oskab valida jalgrattaga, rulaga ja rulluisukudega sõitmiseks turvalise koha ja sobiva kiiruse; • oskab kasutada turvavahendeid;
<p>Elekter ja magnetism (5 tundi)</p> <ul style="list-style-type: none"> • Vooluring. • Elektrijuhid ja mitteelektrijuhid. • Elektri kasutamine ja säästmine. • Ohutusnõuded. 	<ul style="list-style-type: none"> • teab lüliti osa vooluringis; • teab, et mõned ained juhivad elektrivoolu ja teised ei juhi; • eristab töötavat ja mittetöötavat vooluringi; • teeb katsega kindlaks elektrit juhtivad ja mittejuhtivad ained ning rakendab saadud teadmisi elektririistade ohutul kasutamisel; • kasutab elektrit säästlikult; oskab käsitseda majapidamis- ja olmeelektronikat ning elektroonikaseadmeid; • saab aru elektri säästmise vajalikkusest; • saab aru, et koduses majapidamises kasutatav elekter on inimesele ohtlik ja sellega ei tohi mängida. • teab, et niiske keskkond juhib elektrivoolu ja et elekter võib olla ka ohtlik; • oskab pistikut pistikupeast õigesti välja
<p>Plaan ja kaart (10 tundi)</p>	

<ul style="list-style-type: none"> • Eesti kaart. • Kooliümbruse plaan. • Magnetnähtused. Kompass. • Ilmakaared ning nende määramine kaardil ja looduses. • Tuntumad kõrgustikud, madalikud saared, poolsaared, lahed, järved, jõed ja asulad Eesti kaardil. 	<p>tõmmata;</p> <ul style="list-style-type: none"> • teab, et kaart on suurema maa-ala mudel ja et värvused ja märgid kaardil on leppemärgid; • saab aru lihtsast plaanist või kaardist, leiab kooliümbruse plaanilt tuttavaid objekte; • kirjeldab kaardi abil tegelikke objekte, tunneb kaardil värvide järgi ära maismaa ja veekogud; • mõistab, et kaardi abil on võimalik tegelikkust tundma õppida teab põhiilmakaari ja vaheilmakaari; • teab õpitud kaardiobjekte ja oma kodukohta asukohta kaardil; • kirjeldab Eesti kaardi järgi objektide asukohti, kasutades ilmakaari; • määrab kompassi abil põhja- ja lõunasuunda; • saab aru, et ilmakaarte tundmine ning nende määramisoskus on elus vajalik; • näitab Eesti kaardil oma kodukohta suuremaid kõrgustikke, madalikke, saari, poolsaari, lahtesid; • seostab kaardiobjektid ilmakaartega (nt Valga asub Lõuna-Eestis) • mõistab, et kaardi järgi on võimalik maastikul orienteeruda; • mõistab, et kaartide kasutamine on vajalik ja uurimine põnev; • saab aru kaardi legendi ja leppemärkide tundmise vajalikkusest ja sellest, et kaardi või plaani (mudeli) abil on tegelikkust parem tundma õppida.
---	---

4. klassi õppesisu ja õpitulemused loodusõpetuses.

Õppesisu	Õpitulemused
<p>Maailmaruum (14 tundi)</p> <ul style="list-style-type: none"> • Päike ja tähed. • Päikesesüsteem. 	<ul style="list-style-type: none"> • tunneb huvi maailmaruumi ehituse vastu; • märkab tähistaeva ilu; • nimetab Päikesesüsteemi planeedid; • kirjeldab joonise põhjal Päikesesüsteemi ehitust; • kirjeldab praktilise töö tulemusena loodud

- Tähistaevas.

- Tähtkujud. Suur Vanker ja Põhjanael.
- Galaktikad.
- Astronoomia.

Planeet Maa (10 tundi)

- Gloobus kui Maa mudel.

- Maa kujutamine kaartidel.
- Erinevad kaardid. Mandrid ja ookeanid.
- Suuremad riigid Euroopa kaardil.
- Geograafilise asendi iseloomustamine.
- Eesti asend Euroopas.

- Looduskatastroofid: vulkaanipursked, maavärinad, orkaanid.
- Üleujutused.

mudeli põhjal Päikese ning planeetide suhtelisi suurusi ja omavahelisi kaugusi;

- kirjeldab tähtede asetust galaktikas;
- teab, et Päikesesüsteem asub galaktikas nimega Linnutee;
- jutustab müüti Suurest Vankrist;
- leiab taevafääril ja taevakaardil Suure Vankri ja Põhjanaela ning määrab põhjasuuna;
- teab, et astronoomid uurivad kosmilisi kehi; eristab astronoomiat kui teadust ja astroloogiat kui inimeste uskumist;
- leiab eri allikaist infot maailmaruumi kohta etteantud teemal, koostab ja esitab ülevaate.
- kirjeldab gloobust kui Maa mudelit: kuju, pöörlemine, leppemärkide tähendus;
- mudeldab Maa pöörlemist ning põhjendab gloobuse ja valgusti (taskulambi) abil öö ja päeva vaheldumist Maal;
- mudeldab Kuu tiirlemist ümber Maa;
- mudeldab Maa tiirlemist ümber Päikese;
- teab, mida tähendab väljend „poliitiline kaart“;
- nimetab riigi geograafilise asendi tunnused;
- iseloomustab maailma poliitilise kaardi järgi etteantud riigi, sh Eesti geograafilist asendit;
- leiab atlase kaardilt kohanimede registri järgi tundmatu koha;
- huvitub Maal toimuvatest loodusprotsessidest, nende toimumise põhjustest ja tagajärgedest;
- kirjeldab vulkaanipurset (tuhapilv, mürgised gaasid, laavavoolud) ja sellega kaasnevaid ohtusid loodusele, sh inimesele;
- teab, et Maa sisemuses on piirkondi, kus kivimid pole kõvad;
- toob näiteid erinevate looduskatastroofide kohta ning iseloomustab nende mõju loodusele ja inimeste tegevusele;
- tunneb huvi loodusteaduste õppimise vastu.
- märkab looduse ilu ja erilisust, väärtustab bioloogilist mitmekesisust;

Elu mitmekesisus Maal. (26 tundi)

- Organismide mitmekesisus: ühe- ja hulkraksed organismid.
- Organismide eluavaldused: toitumine, hingamine, paljunemine, kasvamine, arenemine, reageerimine keskkonnatingimustele.
- Elu erinevates keskkonnatingimustes.
- Elu areng Maal.

Inimene (20 tundi)

- Inimese ehitus: elundid ja elundkonnad.
- Elundkondade ülesanded.
- Tervislikud eluviisid.
- Organismi terviklikkus.
- Inimese põlvnemine.
- Inimese võrdlus selgroogsete loomadega.
- Taimed, loomad, seened ja mikroorganismid inimese kasutuses.

- oskab kasutada valgusmikroskoopi;
- selgitab ühe- ja hulkraksete erinevust;
- nimetab bakterite eluavaldusi ning tähtsust looduses ja inimese elus;
- nimetab organismide eluavaldused;
- märkab elusolendite eluavaldusi ja arvestab neid oma igapäevaelus;
- võrdleb taimede, loomade, seente ja bakterite eluavaldusi;
- toob näiteid taimede ja loomade kohastumise kohta kõrbes, vihmametsas, mäestikes ning jäävööndis;
- teab, et kõik organismid koosnevad rakkudest;
- teab, et keskkonnatingimused erinevad Maal.
- kirjeldab inimese elundkondade ülesandeid ja talitluse üldisi põhimõtteid ning vastastikuseid seoseid;
- analüüsib lihtsa katse või mudeli järgi inimese elundi või elundkonna talitlust;
- nimetab inimese elundkondade tähtsamaid elundeid;
- seostab inimese ja teiste organismide elundeid nende funktsioonidega;
- väärtustab inimest ja tema vajadusi ning tervislikke eluviise;
- põhjendab tervisliku eluviisi põhimõtteid ning toimib keskkonnateadliku tarbijana ning väärtustab tervislikku toitu;
- koostab tervisliku päevamenüü;
- teab, et inimene ja tema eellased kuuluvad loomariiki;
- teab, et paljude loomade ja inimese ehituses on sarnaseid jooni;
- mõistab, et inimene on looduse osa ning tema elu sõltub loodusest;
- võrdleb inimest selgroogsete loomadega;
- toob näiteid taimede, loomade, seente ja bakterite tähtsuse kohta inimese elus;
- teab erinevate elusorganismide tähtsust inimese elus.

Ainevaldkond „Sotsiaallained“

1. Üldalused

1.1. Sotsiaalvaldkondlik pädevus

Ainevaldkonna õppeainete õpetamise eesmärk põhikoolis on kujundada õpilastes eakohane sotsiaalvaldkondlik pädevus: suutlikkus mõista ühiskonnas toimuvate muutuste põhjusi ja tagajärgi; tunda ning austada inimõigusi ja demokraatiat; vallata teadmisi kodanikuõigustest ja -vastutusest ning käituda nendega kooskõlas; ära tunda kultuurilist eripära; järgida üldtunnustatud käitumisreegleid; olla huvitatud oma kogukonna, rahva, riigi ja maailma arengust; kujundada oma arvamust ning olla aktiivne ja vastutustundlik kodanik; tunda ja kasutada lihtsamaid sotsiaalteaduste uurimismeetodeid; tunda huvi ümbritseva maailma vastu.

1.2. Ainevaldkonna õppeained ja maht

Ainevaldkonna õppeained on ajalugu, ühiskonnaõpetus ja inimeseõpetus ning valikaine on usundiõpetus. I kooliastmes õpitakse inimeseõpetust 2. ja 3. klassis.

I kooliaste

inimeseõpetus – 2 nädalatundi

1.3. Üldpädevuste kujundamise võimalusi

Sotsiaallainete valdkonna õppeainete õppimise kaudu kujundatakse õpilastes kõiki riiklikus õppekavas kirjeldatud üldpädevusi. Pädevustes eristatava nelja omavahel seotud komponendi – teadmiste, oskuste, väärtushinnangute ning käitumise – kujundamisel on kandev roll õpetajal, kelle väärtushinnangud, suhtlemis- ja sotsiaalsed oskused loovad sobiliku õpikeskkonna ning mõjutavad õpilaste väärtushinnanguid ja käitumist.

Kultuuri- ja väärtuspädevuse ning sotsiaalse ja kodanikupädevuse kujundamist toetavad kõik ainevaldkonna õppeained erinevate rõhuasetuste kaudu. Kõik sotsiaallained süvendavad lugupidavat suhtumist erinevatesse maailmavaatelistesse tõekspidamistesse. Inimeseõpetus toetab väärtussüsteemide mõistmist, mõtete, sõnade ja tunnetega kooskõlas elamist, oma valikute põhjendamist ning enda heaolu kõrval teiste arvestamist. Oskus seista vastu kesksete normide rikkumisele ning sotsiaalse õigluse ja eri soost inimeste võrdse kohtlemise põhimõtete järgimine on üks õppekava üldeesmärke, mille kujundamisel on suur rõhk inimeseõpetusel.

Enesemääratluspädevuse aluseks on suutlikkus mõista ja hinnata iseennast; hinnata oma nõrku ja tugevaid külgi ning arendada positiivset suhtumist endasse ja teistesse; järgida tervislikke eluviise; lahendada tõhusalt ja turvaliselt iseendaga, oma vaimse, füüsilise, emotsionaalse ning sotsiaalse tervisega seonduvaid ja inimsuhetes tekkivaid probleeme. Pädevuse kujundamist toetab peamiselt inimeseõpetus, ent rahvusliku, kultuurilise ja riikliku enesemääratluse kujundajana teisedki valdkonna õppeained.

Õpipädevus. Iga sotsiaalvaldkonna õppeaine kujundab suutlikkust organiseerida õpikeskkonda ning hankida õppimiseks vajaminevaid vahendeid ja teavet, samuti oma õppimise plaanimist ning õpitu kasutamist erinevates kontekstides ja probleeme lahendades. Õppetegevuse ja tagasiside kaudu omandavad õppijad eneseanalüüsi oskuse ning suudavad selle järgi kavandada oma edasiõppimist.

Suhtluspädevus. Kõik valdkonna õppeained kujundavad suutlikkust ennast selgelt ja asjakohaselt väljendada erinevates suhtlusolukordades; lugeda ning mõista teabe- ja tarbetekste ning ilukirjandust; kirjutada eri liiki tekste, kasutades kohaseid keelevahendeid ja sobivat stiili; väärtustada õigekeelsust. Väljendusrikast keelt taotleavad kõik valdkonna õppeained.

Matemaatika-, loodusteaduste- ja tehnoloogiaalane pädevus. Kõik valdkonna õppeained toetavad oskust kasutada erinevaid ülesandeid lahendades matemaatikale omast keelt, sümboleid ning meetodeid kõigis elu- ja tegevusvaldkondades. Õpitakse eristama sotsiaalteadusi loodusteadustest (sh mõistma nendes kasutatavate uurimismeetodite eripära). Õpitakse otsima teavet, kasutades tehnoloogilisi abivahendeid, ja tegema saadud teabe alusel tõenduspõhiseid otsuseid.

Ettevõtlikkuspädevus. Valdkonna õppeained õpetavad nägema probleeme ja neis peituvaid võimalusi, seadma eesmärged, genereerima ideid ning neid ellu viima. Aineõpetuse kaudu kujundatakse algatusvõimet ja vastutustunnet, et teha eesmärkide saavutamiseks koostööd; õpitakse tegevust lõpule viima, reageerima paindlikult muutustele, võtma arukaid riske ning tulema toime ebakindlusega; õpitakse ideede teostamiseks valima sobivaid ja loovaid meetodeid, mis toetuvad olukorra, enda suutlikkuse ja ressursside adekvaatsele analüüsile ja tegevuse tagajärgede prognoosile ning on kooskõlas eesmärkidega.

1.4. Läbivate teemade rakendamise võimalusi

Elukestev õpe ja karjääri plaanimine. Kujundatakse iseseisva õppimise oskus, mis on tähtis alus elukestva õppe harjumuste ja hoiakute omandamisele. Sotsiaalainete kaudu kujundatakse hoiakuid, mida on õpilasele vaja tulevases tööelus. Õpilastele tutvustatakse sotsiaalvaldkonnaga enim seotud ameteid, erialasid ja edasiõppimisvõimalusi. Kujundatakse arusaama ühiskonnas toimuvate muutuste põhjustest ja tagajärgedest ning sellest, mil moel mõjutavad need õpilase valikuid ja tulevikku määravaid otsuseid.

Erinevate õppetegevuste kaudu saavad õpilased ülevaate tööturu üldisest olukorrast ja tulevikuprognoosidest, tööõigusest, erinevatest töödest eri tegevusvaldkondade ameti- ja kutsealadel ning kasutada seda infot nii tulevast õpitavat eriala valides kui ka pikemaajalist karjääri plaanides. Erinevaid ameteid ja elukutseid tutvustades pööratakse tähelepanu töö iseloomule, töökeskkonnale, töötingimustele ning vajalikele teadmistele, oskustele ja isiksuseomadustele.

Õpe annab õpilasele teadmised sellest, et erinevate tööde tegemisel on erinevad nõuded ja töötingimused. Õpilast juhatakse analüüsima, millised on tema eeldused huvipakkuva töö tegemiseks, sh sobiv tervises seisund, füüsiline vorm, füsioloogilised eeldused. Õpilane hakkab analüüsima oma võimeid, oskusi ja väärtusi ning seostama neid tulevase haridustee ja tööelu valikutega, koostades esmase karjääriplani.

Keskkond ja jätkusuutlik areng. Toetatakse õpilase kujunemist sotsiaalselt aktiivseks, vastutustundlikuks ja keskkonnateadlikuks inimeseks, kes püüab leida lahendusi keskkonna- ja inimarengu küsimustele, pidades silmas nende jätkusuutlikkust.

Kodanikualgatus ja ettevõtlikkus. Toetatakse õpilase kujunemist aktiivseks ning vastutustundlikuks kogukonna- ja ühiskonnaliikmeks, kes mõistab ühiskonna toimimise põhimõtteid ja mehhanisme ning kodanikualgatuse tähendust, on ühiskonda lõimitud, toetub

oma tegevuses riigi kultuuritraditsioonidele ja arengusuundadele ning on kaasatud kohaliku kogukonda käsitlevate otsuste tegemisse.

Kultuuriline identiteet. Toetatakse õpilase kujunemist kultuuriteadlikuks inimeseks, kes mõistab kultuuri osa inimeste mõtte- ja käitumislaadi kujundajana ja kultuuride muutumist ajaloo vältel ning kellel on ettekujutus kultuuride mitmekesisusest ja kultuuriga määratud elupraktika eripärast nii ühiskonna ja terviku tasandil (rahvuskultuur) kui ka ühiskonna sees (regionaalne, professionaalne, klassi-, noorte- jms kultuur; subkultuur ja vastukultuur) ning kes väärtustab omakultuuri ja kultuurilist mitmekesisust, on kultuuriliselt salliv ning koostööaldis.

Teabekeskond. Toetatakse õpilase kujunemist infoteadlikuks inimeseks, kes tajub ja teadvustab ümbritsevat infokeskkonda ning suudab seda kriitiliselt analüüsida ja selles toimida olenevalt oma eesmärkidest ning ühiskonnas omaks võetud kommuni-katsioonieetikast.

Tehnoloogia ja innovatsioon. Toetatakse õpilase kujunemist uuendusaltiks ja tänapäevaseid tehnoloogiaid eesmärgipäraselt kasutada oskavaks inimeseks, kes tuleb toime kiiresti muutuvast tehnoloogilises elu-, õpi- ja töökeskkonnas.

Tervis ja ohutus. Toetatakse õpilase kasvamist vaimselt, emotsionaalselt ja füüsiliselt terveks ühiskonnaliikmeks, kes on võimeline käituma turvaliselt ning kujundama tervet keskkonda.

Väärtused ja kõlblus. Toetatakse õpilase kujunemist kõlbliselt arenenud inimeseks, kes mõistab üldinimlikke ja ühiskondlikke väärtusi ja kõlbluspõhimõtteid, järgib neid koolis ja väljaspool kooli, ei jää ükskõikseks, kui neid eiratakse, ning sekkub vajaduse korral oma võimaluste piires.

1.5. Hindamise alused

Hindamise põhiülesanne on toetada õpilase arengut, et kujuneks positiivne minapilt ja adekvaatne enesehinnang. Ainekavas on kirjeldatud õppeaine õpitulemused kooliastmete kaupa kahel tasemel: üldised õpitulemused õpetamise eesmärkidena ning osaoskuste õpitulemused. Hinnatakse õpilase teadmisi ja oskusi suuliste vastuste, sh esituste ning kirjalike tööde alusel, arvestades teadmiste ja oskuste vastavust ainekavades taotletavatele õpitulemustele ning õpilase individuaalseid iseärasusi ja mõtlemise arengut. Hindamisel lähtutakse vastavatest põhikooli riikliku õppekava üldosa sätetest.

Hoiakute ja väärtuste kohta (nt huvi tundmine, tähtsuse mõistmine, väärtustamine, vajaduste arvestamine, reeglite järgimine) antakse tagasisidet.

Õpitulemuste hindamise vormid peavad olema mitmekesised. Õpilane peab teadma, mida ja millal hinnatakse, mis hindamisvahendeid kasutatakse ning mis on hindamise kriteeriumid. Tähtsal kohal on kujundav hindamine, mis keskendub eelkõige õpilase arengu võrdlemisele tema varasemate saavutustega. Hindamise kriteeriumid ja viiepallisüsteemist erinev hindamise korraldus täpsustakse kooli õppekavas.

Kirjalikke ülesandeid hinnates arvestatakse eelkõige töö sisu, kuid parandatakse ka õigekirjavead, mida hindamisel ei arvestata. Aineteadmisi ja -oskusi ning hoiakuid hinnates on põhiorhk kujundaval hindamisel.

Õpitulemusi hinnates kasutatakse mitmekesiseid ja õpitulemustega vastavuses olevaid vorme, mis sisaldavad suulisi, kirjalikke ja praktilisi ülesandeid. Hindamismeetodite valikul arvestatakse õpilaste vanuselisi iseärasusi, individuaalseid võimeid ning valmisolekut ühe või

teise tegevusega toime tulla. Praktiliste tööde puhul hinnatakse mitte ainult tulemust, vaid ka protsessi kulgu.

Suuliste ja kirjalike ülesannete puhul õpilane:

- 1) selgitab ning kirjeldab mõistete sisu ja nendevahelisi seoseid;
- 2) selgitab oma arvamusi, hinnanguid, seisukohti ja suhtumisi, seostades neid omandatud teadmistega;
- 3) eristab, rühmitab, võrdleb ja analüüsib olukordi, seisundeid, tegevusi ning tunnuseid lähtuvalt õpitulemustest;
- 4) demonstreerib faktide, mõistete ning seaduspärasuste tundmist, lähtudes õpiülesannete sisust.

Praktiliste ülesannete puhul õpilane:

- 1) rakendab õpituatsioonis teoreetilisi teadmisi praktiliselt;
- 2) demonstreerib õpitulemustes määratud oskusi õpituatsioonis;
- 3) kirjeldab õpitulemustes määratud teadmiste ja oskuste rakendamist igapäevaelus.

Inimeseõpetuses tähendab hindamine konkreetsete õpitulemuste saavutatuse ja õppija arengu toetamist, kusjuures põhirõhk on õpilase arengu toetamisel, seejuures pakkudes võimalusi enesehindamiseks. Aineteadmiste ja -oskuste kõrval antakse kujundavat tagasisidet ka väärtuste ning hoiakute kohta. Väärtuste ja hoiakute hindamist võimaldavad rollimängud, juhtumianalüüsid ning rühmatöö.

Praktiliste tööde puhul hinnatakse töö plaanimise, tegemise, tulemuste tõlgendamise, järeldamise, põhjendamise ning tulemuste esitamise oskust.

1.6. Füüsiline õpikeskkond

Kool korraldab valdava osa õppes klassis, kus on:

- 1) mööbli ümberpaigutamise võimalus rühmatööks ja ümarlauavestluseks ning toetavad demonstratsioonivahendid;
- 2) internetiühendus ning audiovisuaalse materjali kasutamise võimalus.

Kool võimaldab:

- 1) korraldada õppe sidumiseks igapäevaeluga õpet ja õppekäike väljaspool klassiruumi (muuseumis, arhiivis, näitusel, raamatukogus jm) vähemalt kaks korda õppeaasta jooksul;
- 2) kasutada klassiruumis ainekava eesmärke toetavaid õppematerjale ja -vahendeid:
ÜRO lapse õiguste konventsioon;
teabekirjandus;
auvised, digitaliseeritud andmebaasid ja arhiivid;
illustratiivne pildimaterjal;
IKT-põhised õppematerjalid;
ajalehed ja ajakirjad;
statistilised ja metoodilised materjalid.

2. Ainekavad

2.1. Inimeseõpetus

2.1.1. Õppe- ja kasvatusesmärgid

Õppe- ja kasvatusesmärgid I kooliastmes

3. klassi lõpetaja:

- 1) väärtustab ennast ja teisi ning teab, et inimesed, nende arvamused, hinnangud ja väärtused on erinevad;
- 2) väärtustab hoolivust, ausust, õiglust ja vastutustunnet;
- 3) väärtustab sõprust ja toetavaid peresuhteid armastuse ning vastastikuse toetuse allikana;
- 4) teab, milline on tervislik eluviis ning kuidas hoida füüsilist ja vaimset tervist, ning väärtustab neid;
- 5) mõistab oma õigust keelduda ennastkahjustavast tegevusest ning teab, kuidas ohuolukorras abi kutsuda;
- 6) teab, mis on perekond, kodu, kodukoht ja kodumaa, ning väärtustab neid;
- 7) teab Eesti riigi sümboleid ja naaberriike;
- 8) kirjeldab, mis on lapse õigused ja kohustused, mõistab vastutust oma tegude eest ning plaanib oma aega ja igapäevaseid tegevusi;
- 9) oskab suhelda ning käituda teisi arvestades ja koostööd tehes, sõnastab oma tundeid ning teab, et nende väljendamiseks on erinevaid viise;
- 10) teab põhilisi käitumisreegleid, arvestab neid ning kirjeldab, mis on õiglane ja ebaõiglane käitumine.

2.1.2. Õppeaine kirjeldus

Inimeseõpetuse üldeesmärk on aidata kaasa õpilase sotsiaalses elus vajalike toimetulekuoskuste arengule, mille elluviimiseks kujundatakse õpilases terviklikku isiksust, sotsiaalset kompetentsust, terviseteadlikkust ja üldnimilikke väärtusi.

Inimeseõpetuses käsitletakse inimest ja tema sotsiaalset keskkonda tervikuna, lõimides õppesisu kõigis kooliastmes. Väärtuskasvatus ja hoiakute kujundamine toimub vaimses õpikeskkonnas üksteist mõistvas õhkkonnas ning on suunatud õpilaste positiivse mõtlemise arendamisele oma arengu- ja toimetulekuvõimaluste üle. Soodne sotsiaalne õpikeskkond toetub eelkõige õpilaste isikupära ja isiklike seisukohtade austamisele, võimaluste tagamisele vabaks arvamuseavalduseks, initsiatiiviks, osalemiseks ja tegutsemiseks nii üksi kui ka koos teistega.

Õppetegevused muutuvad põhikooli kolme kooliastme jooksul lihtsamast keerukamaks, ent peavad aine eesmärkidest lähtuvalt olema õpilasele mõistetavad ja tähenduslikud ning toetama arusaama õpitava vajalikkusest. Inimeseõpetus on kontsentiline õppeaine, mille võtmeteemasid käsitletakse igal kooliastmel, arvestades arengulist käsitlust seoses 1) endasse positiivse suhtumise ja tervikliku mina kujundamisega ning 2) arenguülesannete ja nendega toimetulekuga.

I kooliastmes on inimeseõpetuses rõhk õpilase enesekohasel pädevusel ning enese suhestamisel lähiümbrusega, lõimides ühiskonnaõpetuse temaatikat.

Inimeseõpetuses võib teemasid käsitleda nii üksteisele järgnevatena kui ka integreerituna, et saavutada oskuste, teadmiste ja väärtuste põhjal õpitulemused. Õpitavat käsitletakse võimalikult igapäevaeluga seonduvalt, kusjuures õppes on olulisel kohal aktiivõppemeetodid.

2.1.3. Õpitulemused ja õppesisu I kooliastmes

Õppesisu 2. klass (35 tundi)	Õpitulemused
<p>I Mina (4 tundi)</p> <ul style="list-style-type: none"> • Mina. • Minu erinevused teistest inimestest ja sarnasused nendega. • Iga inimese väärtus. • Viisakas käitumine. <p>II Mina ja tervis (6 tundi)</p> <ul style="list-style-type: none"> • Tervis. • Terve ja haige inimene. • Ravimid. • Tervise eest hoolitsemine • Tervislik eluviis: mitmekesine toit, piisav uni ja puhkus, liikumine ja sport. • Abi saamise võimalused. • Esmaabi. <p>III Mina ja minu pere (14 tundi)</p> <ul style="list-style-type: none"> • Kodu. • Koduarmastus. • Võõras ümbrus ja võõraga kaasaminek. • Ohud kodus ja koduümbruses. • Naabrid ja naabruskond. • Perekond. • Erinevad pered. • Vanavanemad ja teised sugulased. • Pereliikmete tegevus ja 	<ul style="list-style-type: none"> • Kirjeldab oma väärtust, huve ja tegevusi, mida talle meeldib teha; • Teab, mille poolest sarnanevad ja eristuvad erinevad sugupooled; • nimetab, mille poolest ta sarnaneb teistega ja erineb teistest; • väärtustab iseennast ja teisi; • mõistab viisaka käitumise vajalikkust; • kirjeldab tervet ja haiget inimest; • teab, kas haigused on nakkuslikud või mitte; • teab, et ravimeid võetakse siis, kui ollakse haige, ning, et ravimid võivad olla inimese tervisele ohtlikud; • kirjeldab, kuidas oma tervise eest hoolt kanda. • mõistab ja kirjeldab tervise hoidmise viise: mitmekesine toit, uni ja puhkus, liikumine ja sport; • teab hädaabi telefoninumbrit ja oskab kutsuda abi; • demonstreerib õpituatsioonis lihtsamaid esmaabivõtteid ja abi saamise võimalusi (nt haav, kukkumine, mesilase nõelamine, nina-verejooks, praht silmas, puugihammustus, põletus ja rästikuhammustus); • väärtustab oma kodu; • teab, kuidas käituda võõras ümbruses, ning demonstreerib õppeülesannete varal, kuidas öelda ei, kui võõras inimene endaga kaasa kutsub; • kirjeldab ohtlikke kohti ning olukordi kooliteel ja koduümbruses, oskab tänaval käituda ning valib ohutu tee sihtpunkti; • väärtustab toetavaid peresuhteid; • kirjeldab, mille poolest perekonnad erinevad ja sarnanevad; • selgitab lähemaid sugulussuhteid; • teab pereliikmete erinevaid rolle kodus ja tööl; • teab vanemate ja teiste inimeste erinevaid töid ja

<p>rollid.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Vanemate ja teiste inimeste töö. • Kodused tööd. • Abivalmidus, kohuse- ja vastutustunne. • Kodu traditsioonid. <p>IV Aeg ja asjad (6 tundi)</p> <ul style="list-style-type: none"> • Aeg. Aja planeerimine. • Oma tegevuse kavandamine. • Täpsus, lubadused, vastutus ja ausus. • Minu oma, tema oma, meie oma. • Asja väärtus ja hind. • Asjade väärtus teiste väärtuste seas. <p>V Mina ja kodumaa (5 tundi)</p> <ul style="list-style-type: none"> • Eesti-minu kodumaa. • Kodukoht. • Rahvakalendri tähtpäevad. 	<p>töökohti;</p> <ul style="list-style-type: none"> • kirjeldab ja eristab võimalusi, kuidas abistada pereliikmeid kodustes töödes; • väärtustab üksteise abistamist ja arvestamist peres; • teab oma kohustusi peres; • jutustab oma pere traditsioonidest; • eristab, mis on aja kulg ja seis; • oskab koostada oma päevakava, väärtustades aktiivset vaba aja veetmist; • väärtustab oma tegevusi, mis on positiivsete tunnete tekkimise allikaks; • oskab eristada oma ja võõrast asja ning mõistab, et võõrast asja ei tohi loata võtta; • väärtustab ausust asjade jagamisel; • selgitab asjade väärtust; • väärtustab oma kodumaad; • tunneb ära Eesti Vabariigi lipu ja vapi; • oskab nimetada Eesti Vabariigi pealinna, sünnipäeva ja presidenti; • leiab Euroopa kaardilt Eesti; • nimetab oma kodukoha tuntud inimesi ja paiku; • leiab Eesti kaardilt kodukoha; • kirjeldab rahvakombeid.
---	--

Õppesisu 3. klass (35 tundi)	Õpitulemused
<p>I Mina (5 tundi)</p> <ul style="list-style-type: none"> • Mina. • Igäühe individuaalsus ja väärtuslikkus. • Mina ja endasse suhtumine. • Lapse õigused ja kohustused. <p>II Mina ja tervis (6 tundi)</p> <ul style="list-style-type: none"> • Tervis. • Terve ja haige inimene. 	<ul style="list-style-type: none"> • teab ja väärtustab igäühe individuaalsust seoses välimuse, huvide ja tugevusega, õigust olla erinev; • selgitab endasse positiivse suhtumise tähtsust; • nimetab enda õigusi ja kohustusi; • teab, et inimeste õigustega kaasnevad kohustused; • kirjeldab tervet ja haiget inimest; • kirjeldab, kuidas oma tervise eest hoolitseda; • eristab vaimset ja füüsilist tervist;

- Tervise eest hoolitsemine.
- Vaimne ja füüsiline tervis.
- Tervislik eluviis: mitmekesine toit, piisav uni ja puhkus, liikumine ja sport.
- Ohud tervisele ja toimetulek ohuolukorras.
- Ravimid.
- Abi saamise võimalused.
- Esmaabi.

III Mina ja meie (13 tundi)

- Minu ja teiste vajadused.
- Üksteise eest hoolitsemine ja teiste abistamine.
- Ausus ja õiglus.
- Muredest rääkimine ja tunnete väljendamine.
- Oskus panna end teise inimese olukorda.
- Sõbrad ja sõpruse hoidmine.
- Sallivus.
- Kiusamine.
- Leppimine. Vabandust palumine ja vabandamine.
- Keeldumine kahjulikust tegevusest.
- Hea ja halb käitumine.
- Käitumise mõju ja tagajärjed.
- Südametunnistus.

- kirjeldab seoseid tervise hoidmise viiside vahel: mitmekesine toitumine, uni ja puhkus ning liikumine;
- väärtustab tervislikku eluviisi;
- kirjeldab olukordi ja toob näiteid, kuidas keelduda või hoiduda tegevusest, mis ohustab tervist;
- teab, et ravimeid võetakse siis, kui ollakse haige, ning et ravimid võivad olla inimese tervisele ohtlikud;
- teab, kelle poole pöörduda erinevate murede korral;
- teab hädaabi telefoninumbrit ja oskab kutsuda abi;
- demonstreerib õpituatsioonis lihtsamaid esmaabivõtteid ja abi saamise võimalusi (nt haav, kukkumine, mesilase nõelamine, ninaverejooks, praht silmas, puugihammustus, põletus ja rästikuhammustus);
- nimetab inimese eluks olulisi vajadusi ja võrdleb enda vajadusi teiste omadega;
- väärtustab üksteise eest hoolitsemist ja üksteise abistamist;
- väärtustab ausust ja õiglust;
- nimetab ja kirjeldab inimeste erinevaid tundeid ning toob näiteid olukordadest, kus need tekivad, ja leiab erinevaid viise nendega toimetulekuks;
- kirjeldab omadusi, mis peavad olema heal sõbral, ning hindab ennast nende omaduste järgi;
- väärtustab sõprust;
- mõistab, et kiusamine ja vägivald ei ole aktseptitud ja lubatud käitumine ning teab abi saamise võimalusi kiusamise ja vägivalla korral;
- väärtustab leppimise, vabandust palumise ja vabandamise tähtsust inimsuhetes;
- demonstreerib õpituatsioonis, kuidas keelduda ennastkahjustavast tegevusest;
- eristab enda head ja halba käitumist, kirjeldab oma käitumise tagajärgi ning annab neile hinnangu;
- kirjeldab oma sõnadega, mida tähendavad vastutustundlikkus ja südametunnistus;

<ul style="list-style-type: none"> • Käitumisreeglid. • Liiklusreeglid. • Mäng ja töö. • Õppimine. • Kohusetunne ja vastutus. • Meeskonnatöö ja tööjaotus. <p>IV Teave ja asjad (6 tundi)</p> <ul style="list-style-type: none"> • Teave ja teabeallikad ning nende kasutamine. • Reklaami mõju. • Turvaline käitumine meediakeskkonnas. • Raha. Raha teenimine, kulutamine ja laenamine. • Oma kulutuste plaanimine. <p>V Mina ja kodumaa (5 tundi)</p> <ul style="list-style-type: none"> • Küla, vald, linn, maakond. • Eesti teiste riikide seas. • Naaberriigid. • Eesti Vabariigi riiklikud, rahvuslikud ja kodukoha sümbolid. • Erinevate rahvaste tavad ja kombed. • Sallivus. 	<ul style="list-style-type: none"> • nimetab üldtunnustatud käitumisreegleid ja põhjendab nende vajalikkust; • teab liiklusreegleid, mis tagavad tema turvalisuse, ning kirjeldab, kuidas käituda liikluses turvaliselt; • eristab tööd ja mängu; • selgitab enda õppimise eesmärgid ning toob näiteid, kuidas õppimine aitab igapäevaelus paremini hakkama saada; • kirjeldab oma tegevuse plaanmist nädalas, väärtustades vastutust; • väärtustab koostööd; • kirjeldab eri meeltega tajutavaid teabeallikaid; • selgitab, kuidas võivad reklaamid mõjutada inimeste käitumist ja otsuseid; • selgitab, mis on turvaline käitumine meediakeskkonnas; • teab, et raha eest saab osta asju ja teenuseid ning et raha teenitakse tööga; • selgitab, milleks kasutatakse raha ning mis on raha teenimine, hoidmine, kulutamine ja laenamine; • kirjeldab, mis vajadusi tuleb arvestada taskuraha kulutades ja säästes; • nimetab oma kodukoha tuntud inimesi ja paiku; • leiab Euroopa kaardilt Eesti ja tema naaberriigid; • tunneb rahvuslikku ja kodukoha sümbolikat; • teab Eestis elavate rahvaste tavasid ja kombeid ning austab neid.
---	--

Ainevaldkond „Kunstiained”

1. Üldalused

1.1. Kunstipädevus

Kunstipädevus seostub kultuurilise teadlikkusega, hõlmates põhiteadmisi Eesti ja Euroopa kultuurisaavutustest ning maailma kultuurilise mitmekesisuse mõistmist. Kunstipädevus hõlmab oskust väljendada enda ideid mitmekesiste kunstiliste vahenditega ning väärtustada loomingulisi saavutusi visuaalsetes kunstides ja muusikas. Kunstipädevusse kuulub eneseväljendusoskus, isikupära teadvustamine, oskus uurida varasema kultuuripärandi varasalvi ning valmisolek leida uusi lahendusi muutuvates oludes.

1.2. Ainevaldkonna õppeained ja nende maht

Kunstiainete valdkonda kuuluvad kunst ja muusika, mis on kohustuslikud kõigis põhikooliastmes.

Kunsti ja muusikat õpitakse 1.– 4. klassini.

Kunstiainete nädalatundide jaotumine kooliastmeti.

I kooliaste

Kunst 4,5 nädalatundi

Muusika 7 nädalatundi

II kooliaste

Kunst 2 nädalatundi

Muusika 2 nädalatundi

1.3. Üldpädevuste kujundamise võimalusi

Kunstide valdkond võimaldab kõiki üldpädevusi loomulikult lõimida igapäevasesse õppetöösse nii teooria kui ka praktika kaudu.

Kultuuri- ja väärtuspädevus. Kunstid rõhutavad kultuuriteadmisi ja ühisel kultuuripärandil põhinevat kultuuriruumi identiteedi osana. Kõigis tegevustes väärtustatakse individuaalset ning kultuurilist mitmekesisust. Käsitletavate teemade, analüüsitud kunstiteoste ja -sündmuste kaudu toetatakse eetiliste ja esteetiliste väärtushoiakute kujunemist. Praktiline loominguline tegevus ja selle üle arutlemine õpetavad teadvustama kunste eneseväljenduse vahendina, hindama erinevaid ideid, seisukohti ja probleemilahendusi ning austama autorsust. Kasvatatakse teadlikku ja kriitilist suhtumist erinevatesse infokanalitesse.

Sotsiaalne ja kodanikupädevus. Kunstiainete uurimuslikud ja praktilised rühmatööd, arutlused ja esitlused, ühismuuseumitserimine ja ühistes kunstiprojektides osalemine kujundavad koostöövalmidust ja üksteise toetamise väärtustamist. Kultuurisündmustel osalemine aitab kujundada kultuurilist ühtsustunnet. Kunstiteoste üle arutledes harjutatakse oma seisukohtade kaitsmist ning teiste arvamustest lugupidamist. Kunstiained teadvustavad inimese kui kujundaja ja kasutaja mõju, juhtides teadlikult ning jätkusuutlikult tegutsema nii looduses kui ka inimeste loodud ruumilistes ja virtuaalsetes keskkondades.

Enesemääratluspädevus. Loovülesannetes saadav pidev tagasiside ja eneseanalüüs aitavad

õppida tundma oma huve ja võimeid ning kujundada positiivset enesehinnangut. Kultuuriliste ja sotsiaalsete teemade käsitlemine (vaadeldavad kultuurinähtused, kunstiteoste ja muusikapalade ainek ja sõnumid jne) aitab kujundada personaalset, sotsiaalset ja kultuurilist identiteeti. Sihiks on integreerida noori nüüdisühiskonda ja toetada oma identiteedi väljendamist loomingus.

Õpipädevus. Kunstides kujundatakse õpipädevust eriilmeliste ülesannete, õppemeetodite ja töövormide rakendamise kaudu, mis võimaldab õpilastel teadvustada ning kasutada oma õpistiili. Nii individuaalselt kui ka rühmas lahendatavad uurimis- ja probleemülesanded eeldavad info hankimist, selle analüüsimist ja tõlgendamist ning õpitu kasutamist uudsetes situatsioonides. Kunstides saavad õpilased ise jõukohaseid ülesandeid luua, oma valikute sobivust kontrollida, uusi oskusi katsetada ning järjekindlalt harjutada. Pidev tagaside ja eneseanalüüs aitavad järjest suurendada õppija rolli oma õpitegevuse juhtijana.

Suhtluspädevus. Kunstiainetes on tähtsal kohal kunstiteostest, -stiilidest -ajastutest, jms rääkimine, ulatudes lihtsast argikeelsest kirjeldusest ainespetsiifilise keelekasutuseni. Oma tööde esitlemine ning aruteludes erinevate seisukohtade võrdlemine ja kaitsmine toetavad väljendusoskuse kujunemist ning ainealase oskussõnavara kasutamist. Kunstides referatiivsete ja uurimistööde koostamine eeldab teabetekstide mõistmist ning juhib kasutama mitmesuguseid info esitamise viise (teksti, joonist, skeemi, tabelit, graafikut). Kunstiainetes tutvutakse kunsti ja muusika kui kommunikatsioonivahenditega, õppides tundma neile eriomast mitteverbaalset keelt ning „tõlkides“ sõnumeid ühest keelest teise.

Matemaatika-, loodusteaduste ja tehnoloogiapädevuse arengut toetavad kunstides rakendatavad ülesanded, kus tuleb sõnastada probleeme, arutleda lahenduste üle, põhjendada valikuid ja analüüsida tulemusi; samuti analüüsida kunstikategooriaid (kompositsioon, struktuur, rütm jne), võrrelda ja liigitada erinevate nähtuste tunnuseid ning kasutada sümboleid.

Ettevõtlikkuspädevuse kujunemist toetavad kunstides üksi- ja rühmatöö, uurimuslikud ja probleemipõhised ülesanded ning õpitava sidumine nüüdisaegse igapäevaelu nähtustega. Kunstide valdkonnas on iseloomulik uuenduslike ja loovate lahenduste väärtustamine. Praktiline loovtegevus annab võimaluse katsetada ideede väljendamise ja esitlemise erinevaid võimalusi, leidlikult valides sobivaid meetodeid ning rõhutades oma tugevaid külgi. Õpitakse tegevust planeerima, võtma vastutust tööde lõpuni viimise ja tulemuse eest. Tutvutakse ka valdkonnaga seotud elukutsete ning institutsioonidega.

1.4. Läbivate teemade rakendamise võimalusi

Kunstiainetes on võimalik kaasata kõiki läbivaid teemasid, kuigi mõnega on seotus tugevam.

Väärtused ja kõlblus. Kultuuriline identiteet. Õppesisus ja -tegevustes tutvutakse kohaliku ja maailma kultuuripärandiga, teadvustatakse kultuuri rolli igapäevaelus, kujundatakse avatud ja lugupidavat suhtumist nii erinevatesse kultuuritraditsioonidesse kui kaasaja kultuurinähtustesse. Väärtustatakse uute ideede ning isiklike kogemuste ja emotsioonide loomingulist väljendamist. Õpilasi suunatakse osalema ühiseid väärtusi kujundavatel kunstisündmustel (näitused, muuseumid, kontserdid ja etendused). Tähtis on noorte endi

osalemine/esinemine laulupidudel, muusika- ja kunstiüritustel.

Elukestev õpe ja karjääri planeerimine. Oma võimete ja huvide teadvustamine, nii ainespetsiifiliste kui ka üldisemate mõtlemis- ja tegutsemisstrateegiate, sh õpioskuste omandamine. Tutvutakse kunstide mitmekülgete väljunditega igapäevaelus ning kunstidega seotud elukutsetega.

Tehnoloogia ja innovatsioon. Seotud kunstidele omaste praktiliste loovtegevustega, mille vältel kasutatakse erinevaid oskusi ja vahendeid ning leiutatakse ja katsetatakse uusi võimalusi, toetades pidevalt muutuvast tehnoloogilises elu-, õpi- ja töökeskkonnas toimetuleva inimese kujunemist.

Kodanikualgatus ja ettevõtlikkus. Kunstiainetes julgustatakse kujundama ja väljendama oma seisukohti ühiskonnas toimuvate protsesside kohta ning katsetama oma ideede arendamist ja elluviimist.

Tervis ja ohutus. Kunstiainetes teadvustatakse kunstitegevuste emotsionaalselt tasakaalustavat mõju. Kujutavas kunstis kasutatakse paljusid materjale, töövahendeid ja instrumente, mille juures tuleb järgida ohutuse ning otstarbekuse printsiipe.

Keskkond ja jätkusuutlik areng. Teabekeskkond. Need teemad hõlmavad mitmekülgeid oskusi nagu informatsiooni leidmine muusika ja kunsti kohta, helilise ja visuaalse kommunikatsiooni väljendusvahendid, keskkonna visuaalne ja heliline kujundamine. Tutvutakse andmebaasidega, mediakeskkonna võimaluste ja ohtudega ning autorikaitse küsimustega. Väärtustatakse pärandkultuuri ja rahvuskultuuri jätkusuutlikku arengut. Osatakse näha võimalusi taaskasutuseks, analüüsitakse tehiskeskkonna objekte öoloogilisest, esteetilisest ja eetiliseast vaatepunktist.

1.5. Hindamine

Hindamisel lähtutakse vastavatest põhikooli riikliku õppekava üldosa sätetest.

Hindamise eesmärk on anda õpilasele motiveerivat tagasisidet. Hindamisel on oluline tunnustada lahenduste erinevusi ja väärtustada õpilaste isikupära. Õpilane peab teadma, mida hinnatakse ning mis on hindamise kriteeriumid. Hindamisel kasutatakse kujundavat ja kokkuvõtvat hindamist, lähtudes püstitatud õppeülesandest ning kehtiva õppekava sisust ja eesmärkidest.

1.6. Füüsiline õpikeskkond

Kool korraldab kunstivaldkonna ainete õppe klassis, kus on selleks vajalikud tingimused ja Joonistamine, maalimine: vahendid:

- 1) individuaalseks ja rühmatöökst vajalik pind;
- 2) 500luksise päevavalgusspektriga valgustus tööpinnal, vesi/kanalisatsioon;
- 3) reguleeritava kõrgusega molbertid või lauad koos joonistusallustega ning tööde kuivatamise, hoiustamise ja eksponeerimise võimalused ning projektsioonitehnika;
- 4) fotokaamera, skanneri, printeri kasutamise võimalus ning internetiühendus;
- 5) kunstiraamatud, ajakirjad ja teatmeteosed;

6) vajalikud töövahendid ja materjalid: A3 paber, A4 paber, guašid, akvarellid, pintslid, veetopsid, viltpliiatsid, õlipastellid, rasvakriidid, värvipliiatsid, harilikud pliiatsid, molbertid. Voolimine: plastiliin, voolimisalused, voolimisnoad. Erinevate kunstitehnikate vahendid: pulgaliim, PVA- liim, käärid, värviline paber, joonlaud, sirkel, valge kartong (A4), trükirull.

2. Muusika

2. 1. Üldalused

2. 1. 1. Õppe- ja kasvatusesmärgid

Muusikaõpetusega taotletakse, et õpilane:

- 1) tunneb rõõmu muusikast ning tunnetab, teadvustab ja arendab musitseerimise kaudu oma võimeid;
- 2) tunneb huvi muusika kui kunstiliigi vastu ning kujundab enda esteetilist maitset;
- 3) mõtleb ja tegutseb loovalt ning väljendab end loominguliselt muusikaliste tegevuste kaudu;
- 4) kasutab muusikalistes tegevustes omandatud muusikalise kirjaoskuse põhialuseid;
- 5) väärtustab muusikat ning muusikategevust inimese, kultuuri ja igapäevaelu rikastajana;
- 6) teab ja hoiab rahvuskultuuri traditsioone, osaleb selle edasikandmises ning mõistab ja austab erinevaid rahvuskultuure;
- 7) teadvustab ja väärtustab muusikateoste autorsust ning suhtub kriitiliselt infotehnoloogia ja meedia loodud keskkonda.

2.1.2. Õppeaine kirjeldus

Muusikaõpetus toetab õpilase individuaalse eripära kujunemist muusikalise eneseväljenduse kaudu. Muusikaõpetuses avatakse ja avardatakse võimalusi muusikaga tegelda ja muusikast rõõmu tunda ning toetatakse elukestva muusikaharrastuse teket. Eesti ja maailma muusikakultuuri tutvustamisega kujundatakse õpilaste muusikalist maitset ning sotsiaalkultuurilisi väärtushinnanguid.

Muusika õppeaine koostisosad on:

- 1) laulmine;
- 2) pillimäng;
- 3) muusikaline liikumine;
- 4) omalooming;
- 5) muusika kuulamine ja muusikalugu;
- 6) muusikaline kirjaoskus;
- 7) õppekäigud.

Muusikaõpetuses lähtutakse eesti koolimuusikas väljakujunenud traditsioonidest ja põhimõtetest (Riho Päts, Heino Kaljuste), mis toetuvad Zoltán Kodály meetodi ja Carl Orffi pedagoogika adapteeritud käsitlusele ning tänapäeva pedagoogika teadmusele ja kogemusele. Muusika on aine, mille õpetuse osad on üksteisega mitmetähenduslikus ja tihedas seoses, seetõttu on neid keeruline eraldada. Õppeaine koostisosad kattuvad muusikaliste tegevustega.

Musitseerimise all mõistetakse igasugust muusikalist eneseväljendust, nagu laulmist, pillimängu, liikumist ja omaloomingut.

Muusika kuulamisega arendatakse kuulamisoskust, tähelepanu, analüüsivõimet ja võrdlusoskust. Muusikaloos tutvustatakse erinevaid karaktereid, väljendusvahendeid, stiile, heliloojaid ja interpreete. Muusikalise kirjaoskuse all mõistetakse õppekavas sisalduva noodikirja lugemise oskust musitseerides. Õpilaste silmaringi ja muusikalise maitse kujundamiseks on vajalikud õppekäigud (sh virtuaalsed) kontserdipaikadesse, teatritesse ning muuseumidesse. Õpilaste üldkultuurilised teadmised põhinevad teadlikkusel kohalikust, oma riigi ja Euroopa kultuuripärandist ning nende rollist maailmas. See hõlmab teadmisi peamistest kultuurisaavutustest (sh popkultuurist).

Oluline on kontserdielu korraldamine oma koolis, et õpilastel tekiks muusika kuulamise harjumus ning ürituste korraldamise kogemus.

Muusika kaudu kujundatakse harmoonilist isiksust, puudutades nii keha, tundeid kui ka intellekti. Muusikaõpetusel on tasakaalustav ja toetav roll õpilase emotsionaalses arengus ning teiste õppeainete omandamises.

Musitseerides arendatakse õpilase isikupära, omandatakse oskused ja teadmised üksi ja koos musitseerimiseks ning loominguliseks eneseväljenduseks. Rühmas ja üksi õppides arendatakse suhtlemis- ja koostööoskust, üksteise kuulamise oskust, ühtekuuluvustunnet, sallivust, paindlikkust ja emotsionaalset kompetentsust ning juhitakse õpilase enesehinnangut ja õpimotivatsiooni.

Ühislaulmise ja koorilauluga arendatakse sotsiaalseid oskusi ning kujundatakse isamaa-armastust. Muusika ainekava koostades on lähtunud järgmistest põhimõtetest:

- 1) teadvustada ja tähtsustada ühislaulmise kui rahvusliku kultuuritraditsiooni olulist rolli;
- 2) rõhutada musitseerimise osatähtsust;
- 3) julgustada ja toetada loomingulist eneseväljendust;
- 4) teadvustada ja süvendada õpilase isiklikku suhet muusikaga;
- 5) rõhutada muusika osa tasakaalustatud isiksuse eetilise-esteetilise väärtushinnangute kujundamisel, tunde- ja mõttemaailma arendamisel ning rikastamisel;
- 6) lähtuda õppes õppija vajadustest ning tähtsustada integreeritud tegevusi.

2.1.3. Õppetegevus

Õppetegevust kavandades ja korraldades:

- 1) lähtutakse õppekava alusväärtustest, üldpädevustest, õppeaine eesmärkidest, õppesisust ja oodatavatest õpitulemustest ning toetatakse lõimimist teiste õppeainete ja läbivate teemadega;
- 2) taotletakse, et õpilase õpikoormus (sh kodutööde maht) on mõõdukas, jaotub õppeaasta ulatuses ühtlaselt ning jätab piisavalt aega puhata ja huvitegevustega tegelda;
- 3) võimaldatakse õppida individuaalselt ning üheskoos teistega (iseseisvad, paaris- ja rühmatööd), et toetada õpilaste kujunemist aktiivseteks ning iseseisvateks õppijateks;
- 4) kasutatakse diferentseeritud õppeülesandeid, arvestades sealjuures õpilaste individuaalsust;
- 5) rakendatakse nii traditsioonilisi kui ka tänapäevaseid info- ja kommunikatsioonitehnoloogiatel põhinevaid õpikeskkondi ning õppematerjale ja -vahendeid;
- 6) laiendatakse õpikeskkonda: õppekäigud kontsertidele, teatritesse, muuseumidesse, stuudiosse, muusikakoolidesse, looduskeskkonda, näitustele, raamatukogudesse jne;
- 7) kasutatakse mitmekesisist ja tänapäevast õppemetoodikat;

8) leitakse tunnivälise muusikaalase tegevuse võimalusi (koorilaul, solistid, ansamblid, orkestrid jm).

I kooliastme õppetegevused:

- 1) ühehäälnelise laulmine ja osalemine kooris;
- 2) meloodia laulmine käemärkide, rändnoodi, astmetrepi ja noodipildi ning relatiivsete helikõrguste (astmete) järgi;
- 3) mänguuskuse omandamine keha-, rütmi- ja plaatpillidel, plokkflöödil või 6-keelsel väikekandelil;
- 4) kuulatud muusikapalade iseloomustamine muusika oskussõnavara kasutades;
- 5) muusikapala meeleolu väljendamine liikumise kaudu;
- 6) esinemisjulguse ja -uskuse arendamine;
- 7) muusika väljendusvahendite katsetamine erinevaid karaktereid kujutades;
- 8) õppekäigud, kontserdil, teatris ja muuseumis käimine jne.

I kooliastmes on kesksel kohal laulmine ja pillimäng. Lauldakse nii ühehäälselt *a cappella* kui ka saatega. Selles vanuseastmes rajatakse alus muusikatraditsioonide säilitamisele ja edasikandmisele, mille üks väljund on õpilaste osalemine koolikooride tegevuses, et saada esmane koorilaulu-kogemus. Pillimängus omandatakse erinevate rütmi- (sh kehapilli) ja plaatpillide ning 6-keelse väikekandle või plokkflöödi esmased mänguvõtted. Pillimängu rakendatakse valdavalt laulude kaasmänguna.

Olulisel kohal on muusikaline liikumine: rahvatantsud ja laulumängud ning muusikapala karakteri väljendamine liikumise kaudu. Muusikalist mõtlemist ja loovust arendatakse kaasmängude, rütmilis-meloodiliste improvisatsioonide, teksti loomise, st omaloomingu kaudu. Muusika kuulamisega õpitakse tundma muusika karaktereid ja meeleolu ning iseloomustama kuulatud muusikapalu. Kõigis muusikalistes tegevustes rakendatakse õpitud teadmisi ja oskusi, s.o muusikalist kirjaoskust, mida omandatakse muusikaliste tegevuste kaudu. Õpilaste esinemisoskust arendatakse nii muusikatunnis kui ka klassi- ja koolivälises tegevuses (koorid, solistid, erinevad pillikoosseisud jm).

Et saavutada õpilaste mitmekülgset kuulamiskogemust, kujundada kontserdi-kultuuri ning avardada silmaringi, võimaldatakse õpilastel käia kontsertidel ja teatrietendustel nii koolis kui ka väljaspool kooli. Enese ja kaaslaste hindamise kaudu õpitakse tundma üksteise võimeid, oskusi ning eripära.

II kooliastme õppetegevused:

- 1) ühe- ja kahehäälsuse rakendamine laulmisel;
- 2) kahe- või kolmehäälnelise laulmine kooris;
- 3) relatiivsete helikõrguste (astmete) kasutamine laulude õppimisel;
- 4) pillimänguuskuste arendamine ja rakendamine erinevates pillikoosseisudes;
- 5) kuulatud muusikapalade iseloomustamine, tuginedes muusika väljendusvahenditele ja oskussõnavarale;
- 6) eri rahvaste tantsude karakteri väljendamine liikumises;
- 7) muusika väljendusvahendite kasutamine erinevates muusikalistes tegevustes;
- 8) esinemisvõimaluste pakkumine ning loomingulise eneseväljenduse toetamine;

9) teatris, kontserdil ja muuseumis käimine ning õppekäigud (helistuudiod, raamatukogud, muusikakoolid jne).

II kooliastme õpilasele omast teadmishimu ning aktiivsust rakendatakse kõigis muusikalistes tegevustes. Selles eas tähtsustub töö õpilaste individuaalsete muusikaliste võimete arendamisel ning rakendamisel erinevates muusikalistes tegevustes. Olulised tegevused on selleski kooliastmes laulmine ja pillimäng. Klassitunnis lauldakse *a cappella* ja saatega ühe- ja kahehäälselt, kooris kahe- ja kolmehäälselt.

Süvendatakse pillimänguoskusi erinevates pillikoosseisudes ning arendatakse edasi 6-keelse väikekandle või plokkflöödi mänguvõtteid. Liikumistegevuse põhirõhk on eesti rahvatantsudel ning teiste rahvaste muusika karakteri väljendamisel liikumise kaudu. Muusikalist mõtlemist ja loovust arendatakse muusikalise omaloomingu kaudu. Muusikat kuulates arendatakse muusikalist analüüsivõimet ja võrdlusoskust. Tähtsustub muusika oskussõnade kasutamine muusikapalasisid analüüsides ning oma arvamuse põhjendamine vestlustes.

Kõigis muusikalistes tegevustes rakendatakse õpitud teadmisi ja oskusi, s.o muusikalist kirjaoskust, mida omandatakse muusikaliste tegevuste kaudu. Õpilaste eneseväljendusoskust arendatakse nii muusikatunnis kui ka klassi- ja koolivälises tegevuses (koorid, solistid, erinevad pillikoosseisud jm). Et saada kuulamiskogemust, kujundada kontserdikultuuri ning avardada silmaringi, käiakse kontsertidel ja muusikaetendustel ning osaletakse erinevatel õppekäikudel. Enese ja kaaslaste hindamise kaudu õpitakse tundma üksteise võimeid, oskusi ning eripära.

2.1.4. Õppesisu

1. Laulmine Õpitulemused

Õpilane:

- 1) laulab oma hääle omapära arvestades loomuliku kehahoiu, hingamise, selge diktsiooni ja puhta intonatsiooniga ning väljendusrikkalt; on teadlik häälehoiu vajadusest;
- 2) seostab relatiivseid helikõrgusi (astmeid) absoluutsete helikõrgustega g–G2;
- 3) rakendab muusikalisi teadmisi ning arvestab muusika väljendusvahendeid üksi ja rühmas lauldes;
- 4) laulab eakohaseid ühe- ja kahehäälsid laule ja kaanoneid ning eesti ja teiste rahvaste laule;
- 5) laulab peast kooliastme ühislaulu: „Eesti hümn” (F. Pacius), „Eesti lipp” (E. Võrk), „Kas tunned maad” (J. Berad), „Kui Kungla rahvas” (K. A. Hermann), „Mu isamaa armas” (saksa rahvalaul), „Meil aiaäärne tänavas” (eesti rahvalaul), „Püha öö” (F. Gruber).

2. Pillimäng Õpitulemused

Õpilane:

- 1) kasutab keha-, rütmi- ja plaatpille kaasmängudes ja/või *ostinato*’des;
- 2) rakendab musitseerides 6-keelse väikekandle või plokkflöödi mänguvõtteid; seostab absoluutseid helikõrgusi pillimänguga;
- 3) väljendab pillimängus muusika sisu ja meeleolu;
- 4) kasutab pillimängus muusikalisi teadmisi ja oskusi.

3. Muusikaline liikumine Õpitulemused

Õpilane:

- 1) tunnetab ja väljendab liikumises meloodiat, rütmi, tempot, dünaamikat ning vormi;
- 2) tantsib eesti laulu- ja ringmänge;
- 3) väljendab liikumise kaudu eri maade rahvamuusikale (sh rahvatantsudele) iseloomulikke karaktereid.

4. Omalooming Õpitulemused

Õpilane:

- 1) loob rütmilis-meloodilisi improvisatsioone, kaasmänge ja/või *ostinato*'sid keha-, rütmi- ja plaatpillidel;
- 2) kasutab improvisatsioonides astmemudeleid;
- 3) loob tekste: regivärsse, lihtsamaid laulusõnu jne;
- 4) kasutab muusika karakteri ja meeleolu väljendamiseks loovliikumist.

5. Muusika kuulamine ja muusikalugu Õpitulemused

Õpilane:

- 1) kuulab ja eristab muusikapalades muusika väljendusvahendeid: meloodiat, rütmi, tempot, dünaamikat, tämbrit ja vormi;
- 2) kuulab ning võrdleb vokaalmuusikat: hääleliike (sopran, metsosopran, alt, tenor, bariton, bass), kooriliike (laste-, poiste-, mees-, nais-, segakoor); koore ja dirigente kodukohas; tuntumaid Eesti koore; teab Eesti laulupidude traditsiooni;
- 3) kuulab ning eristab instrumentaalmuusikat: pillirühmi (klahv-, keel-, puhk- ja löökpillid) ja sümfooniaorkestrit;
- 4) tunneb ja eristab eesti rahvamuusikat: rahvalaulu, -pille, -tantse; oskab nimetada eesti rahvamuusika suursündmusi;
- 5) on tutvunud Soome, Vene, Läti, Leedu, Rootsi, Norra, Suurbritannia, Iiri, Poola, Austria, Ungari või Saksa muusikatradsioonidega ja suhtub neisse lugupidavalt;
- 6) iseloomustab kuulatavat muusikapala ning põhjendab oma arvamust, kasutades muusika oskussõnavara;
- 7) teadvustab muusikateoste autorikaitse vajalikkust ning on tutvunud sellega kaasnevate õiguste ja kohustustega.

6. Muusikaline kirjaoskus Õpitulemused

Õpilane:

- 1) mõistab allolevate helivältuste, rütmifiguuride ja pauside tähendust ning kasutab neid muusikalistes tegevustes;
- 2) mõistab taktimõõtude 2/4, 3/4, 4/4 ja eeltakti tähendust ning arvestab neid musitseerides;
- 3) kasutab laule õppides relatiivseid helikõrgusi (astmeid) ning seostab neid absoluutsete helikõrgustega (tähtnimedega);
- 4) mõistab viiulivõtme ja absoluutsete helikõrguste g–G2 tähendust ning kasutab neid musitseerides;

5) mõistab duur-, moll-helilaadi ja helistike C–a, G–e, F–d tähendust ning kasutab neid musitseerides;

6) mõistab allolevate oskussõnade tähendust ning kasutab neid praktikas:

a) eeltakt, viiulivõti, klaviatuur, duur-helilaad, moll-helilaad, absoluutsed helikõrgused (tähtnimed), helistik, toonika ehk põhiheli,;

b) vokaalmuusika, soololaul, koorilaul, instrumentaalmuusika, improvisatsioon;

c) tämber, hääleliigid (sopran, metsosopran, alt, tenor, bariton, bass), pilliliigid (keelpillid, puhkpillid, löökpillid, klahvpillid, eesti rahvapillid);

d) tempo, *andante*, *allegro*, *ritenuto*, *accelerando*, *dünaamika*, *piano*, *forte*, *mezzopiano*, *mezzoforte*, *crescendo*, *diminuendo*.

8. Õppekäigud Õpitulemused

Õpilane:

1) arutleb ja avaldab oma arvamust muusikaelamuste kohta suulisel, kirjalikul või muul looval viisil;

2) kasutab arvamust väljendades muusikalist oskussõnavara.

ÕPITULEMUSED

2. 2.1. I kooliaste

1. Laulmine

1. laulab loomuliku kehahoiu ja hingamise, vaba toonitekitamise ja selge diktsiooniga ning emotsionaalselt üksi ja rühmas;
2. laulab loomuliku häälega üksinda ja koos teistega klassis ning vastavalt võimetele ühe- ja/või kahehäälses koolikooris, mõistab laulupeo tähendust;
3. osaleb laulupidude edasikandmise protsessis;
4. laulab eesti rahvalaule (sh regilaule) ning peast oma kooliastme ühislaule
5. mõistab ja väljendab laudes muusika sisu ning meeleolu;
6. laulab eakohaseid laste-, mängu- ja mudellaule, kaanoneid ning teiste rahvaste laule;
7. laulab eesti rahvalaule ja regilaule seoses kalendritähtpäevadega;
8. laulab erineva karakteri, helilaadi, taktimõõdu ning tempoga laule õpetaja valikul;
9. laulab peast kooliastme ühislaule:
 - "Eesti hümn" (F. Pacius),
 - "Alu kooli laul" (A. Paluoja)
 - „Mu koduke" (A. Kiiss),
 - „Tiliseb, tiliseb aisakell" (L. Wirkhaus); Lastelaulud:
 - „Lapsed, tupp",
 - „Teele, tee, kurekesed",
 - „Kevadel" (Juba linnukesed),
 - „Kevadpidu" (Elagu kõik).
10. Meloodia laulmine käemärkide, astmetrepi ja noodipildi järgi relatiivsete helikõrguste (astmed) kasutamine;
11. Õpib tundma astmeid SO, MI, RA, LE, JO, RA₁, SO₁, JO¹, NA, DI ja tajuma astmemudeleid (SO-MI, SO-RA, SO-MI-RA jne.) kuulmise, käemärkide, rütmistatud astmenoodi järgi.

2. Pillimäng

1. klass kasutab keha-, rütmi- ja plaatpille lihtsamates kaasmängudes ja/või *ostinato*'des;
- 3.klass on omandanud 6-keelse väikekandle või plokkflöödi esmased mänguvõtted ning kasutab neid musitseerimisel.
4. klass väljendab pillimängus muusika sisu ja meeleolu seoses pillimänguga õpib tundma viiulivõtit, tähtnimesid ja nende asukohta noodijoonestikul.

3. Muusikaline liikumine

1. tunnetab ning väljendab muusika sisu, meeleolu ja ülesehitust liikumise kaudu;
2. tantsib eesti laulu- ja ringmänge;
3. kasutab muusikalisi teadmisi liikumises.

4. Omalooming

1. loob lihtsaid rütmilisi kaasmänge keha-, rütmi- ja plaatpillidel;
2. kasutab lihtsates kaasmängudes astmemudeleid;
3. loob lihtsamaid tekste: liisusalme, regivärsse, laulusõnu jne;
4. kasutab loovliikumist muusika meeleolu väljendamiseks.
5. väärtustab enese ja teiste loomingut;
6. kasutab muusikalisi teadmisi omaloomingus.

5. Muusika kuulamine ja muusikalugu

1. kasutab muusikalisi teadmisi muusika kuulamisel;
2. väärtustab enese ja teiste loomingut;
3. On tutvunud karakterpalu kuulates muusika väljendusvahenditega (meloodia, rütm, tempo, tämber, dünaamika ja muusikapala ülesehitus);
4. kirjeldab ning iseloomustab kuulatava muusikapala meeleolu ja karakterit, kasutades õpitud oskussõnavara;
5. väljendab muusika meeleolu ja karaktereid kunstiliste vahenditega;
6. seostab muusikapala selle autoritega;
7. väärtustab paikkonna kultuuritraditsioone, autoreid ja interpreete.

1. klass eristab kuuldeliselt laulu ja pillimuusikat;

2. klass on tutvunud kuuldeliselt ja visuaalselt eesti rahvalaulu ja rahvapillidega (kannel, Hiiu kannel, löötspill, torupill, sarvepill, vilepill);

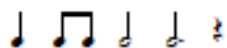
3. klass eristab kuuldeliselt marssi, valssi ja polkat. Kirjeldab suunavate küsimuste järgi ning omandatud muusika oskussõnadega kuulatavat muusikat.

6. Muusikaline kirjaoskus ja oskussõnad

6. 1. Mõistab allolevate helivältuste, rütmifiguuride ja pauside tähendust ning kasutab neid muusikalistes tegevustes:

1., 2. klass

6. 1. 1.noodivältused, paus, rütmifiguurid:

3. klass:

6. 1. 2. rütmifiguurid ja paus:

tervetaktipaus

6. 2. Tajub ja õpib laulma astmemudeleid erinevates kõrguspositsioonides:

1. klass:

6. 2. 1. astmetel SO, MI, RA, JO põhinevad mudelid;

6.2. 2. mõistab JO-võtme tähendust ning kasutab seda noodist lauldes.

2. klass:

6. 2. 3. astmetel SO, MI, RA, LE, JO, RA₁, SO₁ põhinevad mudelid.

3. klass:

6. 2. 4. astmetel SO, MI, RA, LE, JO, RA₁, SO₁, JO¹, NA, DI põhinevad mudelid;

6. 2. 5. JO- ja RA- astmerida (duur ja moll) seoses lauludega.

6. 3. mõistab allolevate oskussõnade tähendust ja kasutab neid praktikas:

- a) meetrum, takt, taktimõõt, taktijoon, kordamismärk, kahekordne taktijoon, noodijoonestik, noodipea, noodivars, astmerida, astmetrepp, punkt noodivältuse pikendajana;
- b) koorijuht, koor, ansambel, solist, eeslaulja, rahvalaul, rahvapill, rahvatants, dirigent, orkester, helilooja, sõnade autor;
- c) muusikapala, salm, refrään, kaanon, marss, polka, valss, *ostinato*, kaasmäng,
- d) rütm, meloodia, tempo, kõlavärv, vaikselt, valjult, *piano*, *forte*, fermaat;
- e) laulurepertuaariga tutvustatakse märke *latern*, *segno*, *volt*.

6. 4. Kasutab muusikalisi teadmisi muusikalises kirjaoskuses.

7. Õppekäigud

1. huvitub muusikast nii koolis kui ka väljaspool kooli;
2. kirjeldab kogetud muusikaelamusi ning avaldab nende kohta arvamust suulisel või muul looval viisil;
3. arvamust väljendades kasutab muusikalist oskussõnavara.

II kooliaste

2. 2. 2. Õpitulemused

4. klassi lõpetaja:

- 1) osaleb meeleldi muusikalistes tegevustes: laulmises, pillimängus, muusika kuulamises, liikumises; huvitub oma kooli ja kodukoha kultuurielust ning osaleb selles;
- 2) laulab ühe- või kahehäälselt klassis oma hääle omapära arvestades;
- 3) mõistab laulupeo traditsiooni ja tähendust;
- 4) laulab õpetaja soovitusel koolikooris ja/või erinevates vokaal- instrumentaalkoosseisudes õpetaja soovitusel ja omal soovil tunnivälises tegevuses;

- 5) oskab kuulata iseennast ja teisi koos musitseerides, mõistab oma panust ning toetab ja tunnustab kaaslasi;
- 6) oskab laulda eesti rahvalaulu (sh regilaulu) ning peast oma kooliastme ühislause;
- 7) kasutab laule õppides relatiivseid helikõrgusi (astmeid);
- 8) kasutab üksinda ning koos musitseerides muusikalisi oskusi ja teadmisi;
- 9) julgeb esitada ideid ja rakendab võimetekohaselt oma loovust nii sõnalises kui ka erinevates muusikalistes eneseväljendustes, sh infotehnoloogia võimalusi kasutades;
- 10) kirjeldab ning põhjendab suunavate küsimuste ja omandatud muusika oskussõnade abil kuulatavat muusikat; mõistab autorsuse tähendust;
- 11) eristab kuuldeliselt vokaal- ja instrumentaalmuusikat;
- 12) leiab iseloomulikke jooni eesti rahvamuusikas.

Õppesisu 1. klass	Õpitulemused
<p>Laulmine</p> <p>Eakohased laste-, mängu- ja mudellaulud, kaanonid ning teiste rahvaste laulud.</p> <p>Eesti rahvalaulud ja regilaulud.</p> <p>Kooliastme ühislaulud.</p> <ul style="list-style-type: none"> • “Eesti hümn” (F. Pacius), • “Alu kooli laul” (A. Paluoja) • „Mu koduke” (A. Kiiss), • „Tiliseb, tiliseb aisakell” (L. Wirkhaus); <p>Lastelaulud:</p> <ul style="list-style-type: none"> • „Lapsed, tuppa”, • „Teele, tee, kurekesed”, • „Kevadel” (Juba linnukesed), <p>Astmed ja astmemudelid.</p> <p>Laulmine käemärkide, astmetrepi ja noodipildi järgi, relatiivsete helikõrguste (astmed) kasutamine.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • laulab loomuliku kehahoiu ja hingamise, vaba toonitekitamise ja selge diktsiooniga ning emotsionaalselt üksi ja rühmas; • laulab erineva karakteri, helilaadi, taktimõõdu ning tempoga laule õpetaja valikul; • laulab loomuliku häälega üksinda ja koos teistega klassis ning ühe- ja/või kahehäälses koolikooris, mõistab laulupeo tähendust; • laulab eakohaseid laste-, mängu- ja mudellaule, kaanoneid ning teiste rahvaste laule; • laulab eesti rahvalaule ja regilaule seoses kalendritähtpäevadega; • laulab peast oma kooliastme ühislause • mõistab ja väljendab lauldes muusika sisu ning meeleolu; <ul style="list-style-type: none"> • tajub ja õpib laulma astmemudeleid erinevates kõrguspositsioonides • õpib tajuma astmemudeleid (SO-MI, SO-RA, JO - SO-MI-RA- jne.) kuulmise, käemärkide, rütmistatud astmenoodi järgi. õpib tundma astmeid SO, MI, RA, JO.
<p>Pillimäng</p> <p>Keha-, rütmi- ja plaatpillid lihtsamates kaasmängudes ja/või <i>ostinato</i>’des.</p> <p>Plokkflööt.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • kasutab keha-, rütmi- ja plaatpille lihtsamates kaasmängudes ja/või <i>ostinato</i>’des; • väljendab pillimängus muusika sisu ja meeleolu; • tutvub kriipsnoodiga; • õpib 1-,2-,3- sõrme noote (tutvub tähtnimetustega h, a, g); • loob oma lugusid õpitud astmetel.
<p>Muusikaline liikumine</p>	<ul style="list-style-type: none"> • tunnetab ning väljendab muusika sisu, meeleolu ja ülesehitust liikumise kaudu;

<p>Eesti laulu- ja ringmängud.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • tantsib eesti laulu- ja ringmänge; • kasutab muusikalisi teadmisi liikumises.
<p>Omalooming</p> <p>Rütmilised kaasmängud keha-, rütmi- ja plaatpillidel.</p> <p>Astmemudelid kaasmängudes;</p> <p>Tekstid: liisusalmid, regivärsid, laulusõnad jne.</p> <p>Loovliikumine muusika meeleolu väljendamiseks.</p> <p>Enese- ja teiste looming.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • loob lihtsaid rütmilisi kaasmänge keha-, rütmi- ja plaatpillidel; • kasutab lihtsates kaasmängudes astmemudeleid; • loob lihtsamaid tekste: liisusalme, regivärsse, laulusõnu jne; • kasutab loovliikumist muusika meeleolu väljendamiseks; • väärtustab enese ja teiste loomingut; • kasutab muusikalisi teadmisi omaloomingus.
<p>Muusika kuulamine ja muusikalugu</p> <p>Laul ja pillimuusika.</p> <p>Muusika autor.</p> <p>Muusika väljendusvahendid:</p> <p>(meloodia, rütm, tempo, dünaamika, muusika meeleolu ja karakter, muusikapala).</p> <p>Eesti rahvapillid (6- keelne kannel, vilepill, parmupill, torupill, lõõts).</p>	<ul style="list-style-type: none"> • eristab kuuldeliselt laulu ja pillimuusikat; • kasutab muusikalisi teadmisi muusika kuulamisel; • kirjeldab suunavate küsimuste järgi ning omandatud muusika oskussõnadega kuulavat; • väärtustab enese ja teiste loomingu; • väärtustab autori loomingut; • seostab muusikapala selle autoritega; • on tutvunud karakterpalu kuulates muusika väljendusvahenditega; • kirjeldab ning iseloomustab kuulatava muusikapala meeleolu ja karakterit, kasutades õpitud oskussõnavara; • väljendab muusika meeleolu ja karaktereid kunstiliste vahenditega; • tunneb õpitud rahvapille nii pildi järgi kui kuuldeliselt.
<p>Muusikaline kirjaoskus ja oskussõnad</p> <p>Helivältused, rütmifiguurid ja pausid:</p> <p></p> <p>Astmemudelid (astmed SO, MI, RA, JO) erinevates kõrguspositsioonides.</p> <p>Oskussõnavara:</p> <p>meetrum, takt, taktimõõt, taktijoon, kordamismärk, noodijoonestik, noodipea, noodivars, astmetrepp;</p>	<ul style="list-style-type: none"> • mõistab allolevate helivältuste, rütmifiguuride ja pauside tähendust ning kasutab neid muusikalistes tegevustes; • tajub ja õpib laulma astmemudeleid erinevates kõrguspositsioonides • mõistab JO-võtme tähendust ning kasutab seda noodist lauldes; • mõistab õpitud oskussõnade tähendust ja kasutab neid praktikas.

<p>koorijuht, koor, ansambel, solist, eeslaulja, rahvalaul, rahvapill, rahvatants, dirigent, orkester, helilooja, sõnade autor; muusikapala, salm, refrään, kaanon, marss, <i>ostinato</i>, kaasmäng, eelmäng, vahemäng; rütm, meloodia, tempo, vaikselt- <i>piano</i>, valjult – <i>forte</i>. Muusikaline kirjaoskus.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • kasutab muusikalisi teadmisi muusikalises kirjaoskuses. • avaldab arvamust kasutades muusikalist oskussõnavara.
<p>Õppekäigud Kontserdid koolis ja väljaspool kooli.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • huvitub muusikast nii koolis kui ka väljaspool kooli; • kirjeldab kogetud muusikaelamusi ning avaldab nende kohta arvamust suulisel või muul looval viisil.

Õppesisu 2. klass	Õpitulemused
<p>Laulmine</p> <p>Eakohased laste-, mängu- ja mudellaulud, kaanonid ning teiste rahvaste laulud.</p> <p>Eesti rahvalaulud ja regilaulud.</p> <p>Kooliastme ühislaulud.</p> <ul style="list-style-type: none"> • “Eesti hümn” (F. Pacius), • “Alu kooli laul” (A. Paluoja) • „Mu koduke” (A. Kiiss), • „Tiliseb, tiliseb aisakell” (L. Wirkhaus); <p>Lastelaulud:</p> <ul style="list-style-type: none"> • „Lapsed, tuppa”, • „Teele, tee, kurekesed”, • „Kevadel” 	<ul style="list-style-type: none"> • laulab loomuliku kehahoiu ja hingamise, vaba toonitekitamise ja selge diktsiooniga ning emotsionaalselt üksi ja rühmas; • laulab erineva karakteri, helilaadi, taktimõõdu ning tempoga laule õpetaja valikul; • laulab loomuliku häälega üksinda ja koos teistega klassis ning ühe- ja/või kahehäälses koolikooris, mõistab laulupeo tähendust; • laulab eakohaseid laste-, mängu- ja mudellaule, kaanoneid ning teiste rahvaste laule; • laulab eesti rahvalaule ja regilaule seoses kalendritähtpäevadega; • laulab peast oma kooliastme ühislause; • mõistab ja väljendab lauldes muusika sisu ning meeoleolu.

<p>Relatiivne helikõrgus ((astmed (SO, MI, RA, LE, JO, RA₁, SO₁, JO¹, NA, DI) ja astmemudelid)).</p> <p>Käemärgid, astmetrepp ja noodipilt.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • õpib tajuma astmemudeleid kuulmise, käemärkide, rütmistatud astmenoodi järgi; • õpib laulma astmeid ja astmemudeleid erinevates kõrguspositsioonides; • laulab käemärkidega astmetrepil ja noodipildi järgi.
<p>Pillimäng</p> <p>Keha-, rütmi- ja plaatpillid lihtsamates kaasmängudes ja/või <i>ostinato</i>'des.</p> <p>Plokkflööt.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • kasutab keha-, rütmi- ja plaatpille lihtsamates kaasmängudes ja/või <i>ostinato</i>'des; • tutvub kriipsnoodiga; • õpib 1-,2-,3- sõrme noote (tutvub tähtnimetustega h, a, g, c¹, d¹); • loob oma lugusid õpitud astmetel.
<p>Muusikaline liikumine</p> <p>Eesti laulu- ja ringmängud.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • tunnetab ning väljendab muusika sisu, meeleolu ja ülesehitust liikumise kaudu; • tantsib eesti laulu- ja ringmänge; • kasutab muusikalisi teadmisi liikumises.
<p>Omalooming</p> <p>Rütmilised kaasmängud keha-, rütmi- ja plaatpillidel.</p> <p>Astmemudelid kaasmängudes.</p> <p>Tekstid: liisusalmid, regivärsid, laulusõnad jne.</p> <p>Loovliikumine muusika meeleolu väljendamiseks.</p> <p>Enese- ja teiste looming.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • loob lihtsaid rütmilisi kaasmänge keha-, rütmi- ja plaatpillidel; • kasutab lihtsates kaasmängudes astmemudeleid; • loob lihtsamaid tekste: liisusalme, regivärsse, laulusõnu jne; • kasutab loovliikumist muusika meeleolu väljendamiseks; • väärtustab enese ja teiste loomingut; • kasutab muusikalisi teadmisi omaloomingus.
<p>Muusika kuulamine ja muusikalugu</p> <p>Laul ja pillimuusika.</p> <p>Muusika väljendusvahendid: (meloodia, rütm, tempo, dünaamika, muusikapala ülesehitus).</p> <p>Muusika meeleolu ja karaktere.</p> <p>Muusika autor.</p> <p>Programmilised muusikapalad.</p> <p>Marss, valss.</p> <p>Eesti rahvapillid (6- keelne kannel, vilepill, parmupill, torupill, lõõts, hiiu-rootsi kannel, viiul).</p>	<ul style="list-style-type: none"> • kasutab muusikalisi teadmisi muusika kuulamisel; • väärtustab enese ja teiste loomingut; • on tutvunud karakterpalu kuulates muusika väljendusvahenditega; • kirjeldab suunavate küsimuste järgi ning omandatud muusika oskussõnavaraga kuulatava muusika meeleolu ja karakterit; • väljendab muusika meeleolu ja karaktereid kunstiliste vahenditega; • teab õpitud heliloojate nimesid ja loomingut; • väärtustab autori loomingut; • tunneb ära kuulatud muusikapalad ja seostab muusikapala selle autoritega; • tunneb õpitud tantse, oskab neid tantsida; • tunneb õpitud rahvapille nii visuaalselt kui kuuldeliselt.

<p>Muusikaline kirjaoskus ja oskussõnad</p> <p>Helivältused, rütmifiguurid ja pausid:</p> <p>tervetaktipaus</p> <p>Astmemudelid (astmetel SO, MI, RA, LE, JO, RA₁, SO₁ põhinevad mudelid) erinevates kõrguspositsioonides.</p> <p>Oskussõnavara:</p> <p>a) meetrum, takt, taktimõõt, taktijoon, kordamismärk, noodijoonestik, noodipea, noodivars, astmetrepp, punkt noodivältuse pikendajana;</p> <p>b) koorijuht, koor, ansambel, solist, eeslaulja, rahvalaul, rahvapill, rahvatants, dirigent, orkester, helilooja, sõnade autor;</p> <p>c) muusikapala, salm, refrään, kaanon, marss, <i>ostinato</i>, kaasmäng, eelmäng, vahemäng;</p> <p>d) rütm, meloodia, tempo, vaikselt, valjult, <i>piano</i>, <i>forte</i>, fermaat;</p> <p>e) <i>latern</i>, <i>segno</i>, <i>volt</i>.</p> <p>Muusikaline kirjaoskus.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • mõistab helivältuste, rütmifiguuride ja pauside tähendust ning kasutab neid muusikalistes tegevustes: • tajub ja õpib laulma astmemudeleid erinevates kõrguspositsioonides; • mõistab JO-võtme tähendust ning kasutab seda noodist lauldes; • JO- ja RA- astmerida (duur ja moll) seoses lauludega • mõistab õpitud oskussõnade tähendust ja kasutab neid praktikas; • märke tutvustatakse seoses laulurepertuaariga; • kasutab muusikalisi teadmisi muusikalises kirjaoskuses.
<p>Õppekäigud</p> <p>Kontserdid koolis ja väljaspool kooli.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • huvitub muusikast nii koolis kui ka väljaspool kooli; • kirjeldab kogetud muusikaelamusi ning avaldab nende kohta arvamust suulisel või muul looval viisil; • avaldab arvamust väljendades kasutab muusikalist oskussõnavara.

Õppesisu 3. klass	Õpitulemused
--------------------------	---------------------

<p>Laulmine</p> <p>Eakohasus.</p> <p>Eesti rahvalaulud ja regilaulud.</p> <p>Kooliastme ühislaulud:</p> <ul style="list-style-type: none"> • “Eesti hümn” (F. Pacius), • “Alu kooli laul” (A. Paluoja) • „Mu koduke” (A. Kiiss), • „Tiliseb, tiliseb aisakell” (L. Wirkhaus); <p>Lastelaulud:</p> <ul style="list-style-type: none"> • „Lapsed, tuppa”, • „Teele, tee, kurekesed”, • „Kevadel” (Juba linnukesed), • „Kevadpidu” (Elagu kõik). <p>Astmed (SO, MI, RA, LE, JO, RA₁, SO₁, JO¹, NA, DI¹) ja astmemudelid (SO-MI, SO-RA, SO-MI-RA jne.)</p> <p>Laulmine käemärkide, astmetrepi ja noodipildi järgi, relatiivsete helikõrguste (astmed) kasutamine.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • laulab loomuliku kehahoiu ja hingamise, vaba toonitekitamise ja selge diktsiooniga ning emotsionaalselt üksi ja rühmas; • laulab erineva karakteri, helilaadi, taktimõõdu ning tempoga laule; • laulab loomuliku häälega üksinda ja koos teistega klassis ning ühe- ja/või kahehäälses koolikooris, mõistab laulupeo tähendust; • mõistab ja laulab eakohaseid laste-, mängu-, mudell, mudellaule, kaanoneid ning teiste rahvaste laule; • laulab eesti rahvalaule ja regilaule seoses kalendritähtpäevadega; • laulab peast oma kooliastme ühislause; • mõistab ja väljendab lauldes muusika sisu ning meeleolu; <ul style="list-style-type: none"> • tunneb astmeid; • tajub ja laulab astmemudeleid erinevates kõrguspositsioonides; • õpib tajuma astmemudeleid kuulmise, käemärkide, rütmistatud astmenoodi järgi.
<p>Pillimäng</p> <p>Keha-, rütmi- ja plaatpillid lihtsamates kaasmängudes ja/või <i>ostinato</i>’des.</p> <p>Plokkflööt.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • kasutab keha-, rütmi- ja plaatpille lihtsamates kaasmängudes ja/või <i>ostinato</i>’des; • õpib 1-,2-,3- sõrme noote (tutvub tähtnimetustega h, a, g, c¹, d¹) • loob oma lugusid õpitud astmetel.
<p>Muusikaline liikumine</p> <p>Eesti laulu- ja ringmängud.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • tunnetab ning väljendab muusika sisu, meeleolu ja ülesehitust liikumise kaudu; • tantsib eesti laulu- ja ringmänge; • kasutab muusikalisi teadmisi liikumises.

<p>Omalooming</p> <p>Rütmilised kaasmängud keha-, rütmi- ja plaatpillidel.</p> <p>Astmemudelid kaasmängudes.</p> <p>Tekstid: liisusalmid, regivärsid, laulusõnad. Loovliikumine. Enese- ja teiste looming.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • loob lihtsaid rütmilisi kaasmänge keha-, rütmi- ja plaatpillidel; • kasutab lihtsates kaasmängudes astmemudeleid; • loob lihtsamaid tekste; • kasutab loovliikumist muusika meeleolu väljendamiseks; • väärtustab enese ja teiste loomingut; • kasutab muusikalisi teadmisi omaloomingus.
<p>Muusika kuulamine ja muusikalugu</p> <p>Laul ja pillimuusika.</p> <p>Muusika autor.</p> <p>Programmilised muusikapalad.</p> <p>Muusika väljendusvahendid: (meloodia, rütm, tempo, dünaamika, tämber ja muusikapala ülesehitus).</p> <p>Muusika meeleolu ja karaktere.</p> <p>Eesti rahvapillid (vilepill, 6-keelne kannel, rahvakannel, parmupill, torupill, hiiu-rootsi kannel, moldpill, lõõts, viiul).</p>	<ul style="list-style-type: none"> • kasutab muusikalisi teadmisi muusika kuulamisel; • väärtustab enese ja teiste loomingut; • teadvustab muusikateoste autorikaitse vajalikkust ning on tutvunud sellega kaasnevate õiguste ja kohustustega; • teab ja tunneb õpitud heliloojaid; • tunneb ära kuulatud muusikapalad ja seostab autoritega; • kirjeldab suunavate küsimuste järgi ning omandatud muusikalise oskussõnavaraga kuulatavat muusikat; • teab õpitud muusika väljendusvahendite tähendust; • on tutvunud karakterpalu kuulates muusika väljendusvahenditega; • kirjeldab ning iseloomustab kuulatava muusikapala meeleolu ja karakterit, kasutades õpitud oskussõnavara; • väljendab muusika meeleolu ja karaktereid kunstiliste vahenditega; • teab ja tunneb nii pildi kui kuulmise järgi mängituna ära õpitud rahvapillid.
<p>Muusikaline kirjaoskus ja oskussõnad</p> <p>Helivältused, rütmifiguurid ja pausid:</p> 	<ul style="list-style-type: none"> • mõistab õpitud helivältuste, rütmifiguuride ja pauside tähendust ning kasutab neid muusikalistes tegevustes; • tajub ja laulab astmemudeleid erinevates kõrguspositsioonides; • mõistab JO-võtme tähendust ning kasutab seda noodist lauldes;

<p>Astmemudelid (astmetel SO, MI, RA, LE, JO, RA₁, SO₁, JO¹, NA, DI põhinevad mudelid) erinevates kõrguspositsioonides.</p> <p>JO- ja RA- astmerida.</p> <p>Oskussõnavara:</p> <p>a) meetrum, takt, taktimõõt, taktijoon, kordamismärk, kahekordne taktijoon, noodijoonestik, noodipea, noodivars, astmerida, astmetrepp, punkt noodivältuse pikendajana;</p> <p>b) koorijuht, koor, ansambel, solist, eeslaulja, rahvalaul, rahvapill, rahvatants, dirigent, orkester, helilooja, sõnade autor;</p> <p>c) muusikapala, salm, refrään, kaanon, marss, valss, <i>ostinato</i>, kaasmäng, eelmäng, vahemäng;</p> <p>d) rütm, meloodia, tempo, vaikselt, valjult, <i>piano</i>, <i>forte</i>, kõlavärv, fermaat;</p> <p>e) <i>latern</i>, <i>segno</i>, <i>volt</i>.</p> <p>Muusikaline kirjaoskus.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • õpib JO- ja RA- astmerida seoses lauludega; • mõistab õpitud oskussõnade tähendust ja kasutab neid praktikas; <ul style="list-style-type: none"> • tutvub märkidega seoses laulurepertuaariga • kasutab muusikalisi teadmisi muusikalises kirjaoskuses.
<p>Õppekäigud</p> <p>Kontserdid koolis ja väljaspool kooli.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • huvitub muusikast nii koolis kui ka väljaspool kooli; • kirjeldab kogetud muusikaelamusi ning avaldab nende kohta arvamust suulisel või muul looval viisil; • väljendab arvamust kasutades muusikalist oskussõnavara.

Õppesisu 4. klass	Õpitulemused
<p>Laulmine</p> <p>1- ja 2-häälneline laulmine klassis ja koolikooris.</p> <p>Eakohased laste-, mängu- ja mudellaulud, kaanonid ning teiste rahvaste laulud.</p> <p>Eesti rahvalaulud ja regilaulud.</p> <p>Kooliastme ühislaulud:</p> <ul style="list-style-type: none"> • “Eesti hümn” (F. Pacius) • “Eesti lipp” (E. Võrk) • “Kas tunnend maad” (J. Berad) • “Mu isamaa armas” (saksa rhl). <p>Absoluutne helikõrgus (tähtnimetused).</p>	<ul style="list-style-type: none"> • laulab a capella üksi, koos teistega klassis ja koolikooris; • laulab erineva karakteri, helilaadi, taktimõõdu ning tempoga laule; • laulab loomuliku kehahoiu ja hingamise, vaba toonitekitamise ja selge diktsiooniga ning emotsionaalselt üksi ja rühmas; • mõistab laulupeo tähendust; • mõistab rahvalaulu tähendust • laulab eesti rahvalaule ja regilaulu seoses kalendritähtpäevadega; • mõistab ja väljendab lauldes muusika sisu ning meeleolu; • laulab peast oma kooliastme ühislaulu, kaanoneid ning teiste rahvaste laule; • seostab relatiivseid helikõrgusi (astmeid) absoluutsete helikõrgustega c- c¹-(d¹, e¹).
<p>Pillimäng</p> <p>Keha-, rütmi- ja plaatpillid lihtsamates kaasmängudes ja/või <i>ostinato</i>’des.</p> <p>Plokkflööt.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • kasutab keha-, rütmi- ja plaatpille kaasmängudes ja/või <i>ostinato</i>’des; • väljendab pillimängus muusika sisu ja meeleolu; • õpib 1-,2-,3- sõrme noote (tutvub tähtnimetustega h, a, g, c¹, d¹); • rakendab musitseerides plokkflöödi mänguvõtteid; • seostab absoluutseid helikõrgusi pillimänguga; • loob oma lugusid õpitud astmetel; • kasutab pillimängus muusikalisi teadmisi ja oskusi.
<p>Muusikaline liikumine</p> <p>Eesti laulu- ja ringmängud.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • tunnetab ja väljendab liikumise kaudu muusika meloodiat, rütmi, tempot, dünaamikat sisu, meeleolu, vormi, iseloomulikke karaktereid; • tantsib eesti laulu- ja ringmänge;

<p>Muusika kuulamine ja muusikalugu</p> <p>Muusika väljendusvahendid: (meloodia, rütm, tempo, dünaamika, tämber ja vorm).</p> <p>Muusika meeleolu ja karakter.</p> <p>Muusika autor.</p> <p>Vokaalmuusika:</p> <p>a) hääleliigid (sopran, metsosopran, alt, tenor, bariton, bass), b) kooriliigid (laste-, poiste-, mees-, nais-, segakoor); c) kodukoha koorid ja dirigendid; d) tuntumad Eesti koorid.</p> <p>Instrumentaalmuusika:</p> <p>pillirühmad: (klahv-, keel-, puhk- ja löökpillid).</p> <p>Eesti rahvamuusika:</p> <p>Rahvalaul, rahvapillid (vilepill, 6-keelne kannel, rahvakannel, parmupill, torupill, hiiurootsi kannel, moldpill, lõõts, viiul), rahvatantsud.</p> <p>Programmilised muusikapalad.</p> <p>Muusikalised väljendusvahendid (meloodia, rütm, tempo, tämber, dünaamika ja muusikapala ülesehitus).</p>	<ul style="list-style-type: none"> • kasutab muusikalisi teadmisi liikumises. • kuulab ja eristab muusikapalades muusika väljendusvahendeid; • kirjeldab ning iseloomustab kuulatava muusikapala meeleolu ja karakterit, kasutades õpitud oskussõnavara; • teadvustab muusikateoste autorikaitse vajalikkust ning on tutvunud sellega kaasnevate õiguste ja kohustustega; • väärtustab paikkonna kultuuritraditsioone, autoreid ja interpreete; • kuulab ning võrdleb vokaalmuusikat; • tunneb hääle- ja kooriliike; • teab kodukoha ja Eesti koore ning tuntumaid dirigente; • teab Eesti laulupidude traditsiooni; • kuulab ning eristab instrumentaalmuusikat - pillirühmi ja sümfooniaorkestrit; • tunneb ja eristab eesti rahvamuusikat: rahvalaulu, -pille, -tantse; • oskab nimetada eesti rahvamuusika suursündmusi; • suhtub lugupidavalt enda ja teiste maade muusikatradsioonidesse; • iseloomustab kuulatavat muusikapala ning põhjendab oma arvamust, kasutades muusika oskussõnavara; • seostab muusikapala selle autoritega; • kasutab muusikalisi teadmisi muusika kuulamisel; • kirjeldab ning iseloomustab kuulatava muusikapala meeleolu ja karakterit, kasutades õpitud oskussõnavara; • väljendab muusika meeleolu ja karaktereid kunstiliste vahenditega; • väärtustab enese ja teiste loomingut; • on tutvunud karakterpalu kuulates muusika väljendusvahenditega.
<p>Õppekäigud</p>	<ul style="list-style-type: none"> • huvitub muusikast nii koolis kui ka väljaspool kooli;

Kontserdid koolis ja väljaspool kooli.	<ul style="list-style-type: none"> • kirjeldab kogetud muusikaelamusi ning avaldab nende kohta arvamust suulisel, kirjalikul või muul looval viisil; • kasutab arvamust väljendades muusikalist oskussõnavara.
--	--

2.1.4. Hindamine

Hindamisel lähtutakse vastavatest põhikooli riikliku õppekava üldosa sätetest.

Muusikaõpetuses annab hindamine tagasisidet õpilase võimekuse ja tema individuaalse arengu kohta, on lähtekohaks järgneva õppe kujundamisele, stimuleerib ning motiveerib õpilast parematele tulemustele ja enesearendusele.

Hinnatakse õpilase teadmiste ja oskuste rakendamist muusikalistes tegevustes, arvestades ainekavas taotletavaid õpitulemusi. Hindamine sisaldab kõiki muusikaõpetuse komponente: laulmist, pillimängu, muusikalist liikumist, omaloomingut, muusika kuulamist ja muusikalugu, muusikalist kirjaoskust ning ka õpilase aktiivsust, tunnist osavõttu, hinnangut enese ja kaasõpilaste osalemisele ning saavutustele õppes. Kirjalikke ülesandeid hinnates arvestatakse eelkõige töö sisu, kuid parandatakse ka õigekirjavead, mida hindamisel ei arvestata. Õpilase aktiivset osalemist koolikooris, silmapaistvat esinemist kooliüritustel ning kooli esindamist konkurssidel ja võistlustel arvestatakse õppetegevuse osana kokkuvõtval hindamisel.

Õpitulemuste kontrollimise vormid peavad olema mitmekesised ning vastavuses õpitulemustega. Õpilane peab teadma, mida ja millal hinnatakse, mis hindamisvahendeid kasutatakse ning mis on hindamise kriteeriumid.

I kooliastmes hinnatakse peamiselt muusikalisi tegevusi: laulmist, pillimängu ja loovtegevusi. II ja kooliastmes on suurem kaal muusikaliste teadmiste ning oskuste kasutamisel muusikalistes tegevustes.

2.1.5. Füüsiline õpikeskkond

Muusikatunnid toimuvad spetsiaalselt sisustatud klassiruumis – muusikaklassis, kus on internetiühendusega arvuti + helikaart, projektor ja ekraan.

Muusikaklassi sobib inventar, mis võimaldab luua erinevaid töörühmi ja liikumiseks vajalikke pindu. Tunde võib pidada ka aulas või mõnes muus liikumist võimaldavas ruumis.

Muusikaklassis peavad muusikainstrumendid olema paigutatud nii, et neid oleks käepärane kasutada, ning pillidel peavad olema kindlad hoidmise kohad.

Instrumentarium: naturaalklaver, klaveritool, süntesaator, 6-keelsed väikekanded ja plokkflöödid.

Orffi instrumentarium:

- 1) plaatpillid: sopran-, altkellamäng; sopran-, alt-, basssülofon; sopran-, altmetallofon; kromaatileine kõlaplaatide komplekt, pehmed ja kõvad nuiad;

- 2) rütmipillid: võrutrummid, džembed, bongod, tamburiin, marakaad, kõlapulgad, trianglid, agoogo, kõlakarp/kõlatoru, kastanjetid, guiro, kuljused.

Muud vahendid:

- 1) muusikakeskus;
- 2) noodijoonestikuga tahvel, noodipuldid, rändnoot, astmetabel, klaviatuuritabel;
- 3) fonoteek (CDd, DVDd, VHSid).

2. 2. Kunst

2.2.1. Õppe- ja kasvatuseesmärgid

Kunstiõpetusega taotletakse, et õpilane:

- 1) tunnetab ja arendab oma loomingulisi võimeid, väärtustab isikupära ja erinevaid lahendusi;
- 2) õpib tundma visuaalsete kunstide väljendusvahendeid ning suudab luua erinevaid kunstitöid, rakendades loovalt õpitud teadmisi ja oskusi;
- 3) töötab iseseisvalt ja teeb koostööd kaaslastega;
- 4) rakendab omandatud oskusi teistes õppeainetes ja igapäevaelus;
- 5) väljendab oma arvamusi ja teadmisi suuliselt kasutades kunsti oskussõnavara;
- 6) õpib tundma ja väärtustab nii mineviku kunstipärandit kui ka nüüdisaegset kunsti.

2.2.2. Õppeaine kirjeldus

Kunstiõppe siht on omandada visuaalne haridus ning arendada mõtlemis-, koostöö- ja eneseväljendusoskusi, et toetada isiksuslikku arengut ning toimetulekut tänapäevases mitmekultuurilises muutuv maailmas. Kunst võimaldab õpilasel tunnetada endas loojat ning toetab seeläbi aktiivse maailmavaate omaksvõttu ja ettevõtlikku ellusuhtumist.

Aine õppimise osad on:

- 1) uurimine ja oma ideede arendamine;
- 2) väljendusvahendite loov rakendamine;
- 3) teadmised visuaalkultuurist;
- 4) mõtestamine ja refleksioon.

Ülalnimetatud õppimise osad on omavahel orgaaniliselt ja tihedalt põimunud – õpilase loova ning iseseisva mõtlemisoskuse arenemine ja uute teadmiste omandamine kinnistuvad praktilise loovtegevuse kaudu. Oskuste kujunemine on järjepidev protsess ja oma kogemustega seostatakse teadmisi nüüdisaegsest maailmast: kunstiajaloo ja tänapäeva kunsti sidemetest, ruumilise keskkonna disaini ja visuaalkultuuri arengusuundadest. Oluline on avastada ja luua seoseid teistes õppeainetes käsitletavate ajastute ja teemadega. Kunsti käsitletakse nii omaette väärtussüsteemi kui ka võtmena ümbritseva elu mõtestamiseks, mõistmiseks ja tunnetamiseks. Nii ajaloo kui ka nüüdiskunsti mõistmisele annavad aluse õppekäigud muuseumidesse ja galeriidesse. Kunstiajaloo näidete valikul lähtutakse üldisematest teemadest ega taotleta kronoloogilise ülevaate andmist. Peamine on luua sild mineviku ja nüüdisaja nähtuste vahel. Kõigi teemade käsitlemisel tuuakse võimalikult palju näiteid kunstist ja visuaalsest kultuurist Eestis.

2.2.3. Kunsti õppe- ja kasvatuseesmärgid I kooliastmes

3.klassi lõpetaja:

- 1) tunneb kunstiõppes rõõmu mängulisest ja loovast tegutsemisest;
- 2) julgeb katsetada oma ideede erinevaid visuaalseid väljendusi;
- 3) oskab töötada iseseisvalt ja teha koostööd, väärtustab erinevaid lahendusi;
- 4) tunneb huvi lähikonna kultuuriobjektide vastu.

2.2.4. Kunsti õpitulemused, õppesisu ja õppetegevus I kooliastmes

1. klass Õppesisu	Õpitulemused
<p>Vorm: inimeste , esemete looduse objektide iseloomulikud tunnused. Visuaalse kompositsiooni baaselemendid (joon, värv, vorm, rütm).</p> <p>Inimeste, olendite, esemete, nähtuste ja sündmuste kujutamine kujutluse ja fantaasia järgi, oma elamuse edastamine.</p> <p>Inimese portree eestvaates.</p> <p>Loomad, linnud, okas- ja lehtpuud eri aastaegadel.</p> <p>Tehisvormid: ehitised, sõidukid.</p> <p>Punkt, joon, pind (nende karakter).</p> <p>Rütmide loomine pinnal ja ruumis, muster.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • tunneb rõõmu kunstis mängulisest ja loovast tegutsemisest ning katsetab julgelt oma mõtete ja ideede erinevaid visuaalseid väljendusi; • leiab kujutatava kõige iseloomulikumad jooned, valib sobiva kujutusviisi olulisema esiletoomiseks, paneb tähele värvide koosmõju ja pildi kompositsiooni; • seostab vormi otstarbega ning väärtustab keskkonnateadlikke kasutamise ja loomise põhimõtteid.
<p>Pildilised jutustused: joonistus, maal, illustratsioon.</p> <p>Kujutatavaga seotud tunnete ja loo edastamine, neist rääkimine.</p> <p>Illustratsioonide vaatamine, võrdlemine, ise lugude illustreerimine.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • tunneb rõõmu kunstis mängulisest ja loovast tegutsemisest ning katsetab julgelt omamõtete ja ideede erinevaid visuaalseid väljendusi; • tegutseb iseseisvalt ja teeb koostööd, arvestades kaaslastega; • kirjeldab oma ja kaaslaste töid ning väärtustab erinevaid lahendusi.
<p>Disain igapäevaelus: trükis, tarbevorm, ruum ja ehitis keskkonnas. Vormi, otstarbe, materjali ja tehnoloogia seosed ja nende arvestamine kujundamisel.</p> <p>Turvaline ja keskkonnasäästlik tarbimine.</p> <p>Kujunduskunst, kunstniku roll esemete kujundamisel.</p> <p>Tarbevorm. Igapäevaste tarbeesemete välimus ja otstarve.</p> <p>Raamatukujundus: kaanekujundus, illustratsioon. Illustraator. Lemmikraamatud.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • leiab kujutatava kõige iseloomulikumad jooned, valib sobiva kujutusviisi olulisema esiletoomiseks, paneb tähele värvide koosmõju ja pildi kompositsiooni; • seostab vormi otstarbega ning väärtustab keskkonnateadlikke kasutamise ja loomise põhimõtteid.

<p>Kunstimaailm (kunstiteosed, visuaalse kommunikatsiooni ja meedia roll, muuseumid, kunstilugu, kunstikeskkonnad, lähiümbruse loodus, ehituskunst)</p> <p>Kunstiteoste märkamine ja nimetamine.</p> <p>Mustriid, värvid, rütmid looduses. Looduse kunstiteosed.</p> <p>Muuseumid, galeriid, nende ülesanded.</p> <p>Tuttavate ruumide vaatlemine ja kirjeldamine.</p> <p>Erinevad sise- ja välisruumid kodus ja kooliterritooriumil.</p> <p>Lemmikfilmide, -mängude kirjeldamine, tekkinud tunnetest rääkimine.</p> <p>Töödest jutustamine, nende kirjeldamine, isiklike tähelepanekute tegemine.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • tunneb lähiümbruse olulisi kunsti- ja kultuuriobjekte, käib kunstimuuseumides ja näitustel ning arutleb kunsti üle, kasutades õpitud ainemõisteid; • kirjeldab visuaalse kultuuri näiteid, tuleb toime nii reaalses kui ka virtuaalses kultuuri - ja õppekeskkonnades ning teadvustab meedia võimalusi ja ohtusid.
---	---

2. klass Õppesisu	Õpitulemused
<p>Vorm: inimeste, esemete looduse objektide iseloomulikud tunnused. Visuaalse kompositsiooni baaselemendid (joon, värv, vorm, rütm).</p> <p>Esemete ja olendite iseloomulike tunnuste vaatlemine ja omal viisil kujutamine.</p> <p>Tegevuses inimene külgvaates.</p> <p>Loomad, linnud, putukad, taimed, maapind.</p> <p>Ilmastikunähtused (vikerkaar, aastaajad).</p> <p>Erinevad ehitised, masinad.</p> <p>Geom. vormide abivahendina ja loominguks kasutamine (koonus, kuup, risttahukas jne).</p> <p>Kontuur ja pinnamuster (faktuur).</p> <p>Põhivärvid ja nende segamisel saadavad II astme värvid. Helestamine ja tumestamine.</p> <p>Pildi ülesehitus ehk kompositsioon.</p> <p>Korrapärane rütm, ribaornament.</p> <p>Objektide osaline kattumine.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • tunneb rõõmu kunstis mängulisest ja loovast tegutsemisest ning katsetab julgelt oma mõtete ja ideede erinevaid visuaalseid väljendusi; • leiab kujutatava kõige iseloomulikumat jooned, valib sobiva kujutusviisi olulisema esiletoomiseks, paneb tähele värvide koostõu ja pildi kompositsiooni; • seostab vormi otstarbega ning väärtustab keskkonnateadlikke kasutamise ja loomise põhimõtteid.
<p>Erinevate kunstitehnikate materjalid, töövõtted,-vahendid.</p> <p>Erinevate struktuuride ja tekstuuride loomine.</p> <p>Jääkmaterjalide loov kasutamine (pakendid, plastid, traat jne).</p>	<ul style="list-style-type: none"> • tegutseb iseseisvalt ja teeb koostööd, arvestades kaaslastega;

<p>Looduslike materjalide kogumine, kuivatamine. Voltimine.</p> <p>Tasapinnalised ja ruumilised materjalid. Mosaiik.</p> <p>Kattevärvidega maali pinnal värvide segamine. Akvarellidega maalimine.</p> <p>Pastellide, värvi- ja viltpliiatsitega maalilise pinna saamine, värvide segamine.</p> <p>Erineva karakteriga jooned. Joontega pinnamustrite loomine, faktuur.</p> <p>Naturaaltrükk.</p> <p>Monotüüpia.</p> <p>Kollaaž.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • kirjeldab oma ja kaaslaste töid ning väärtustab erinevaid lahendusi; • kasutab erinevaid joonistamise, maalimise, skulptuuri töövõtteid ning tehnikaid.
<p>Pildilised jutustused: joonistus, maal, illustratsioon.</p> <p>Peategelased, kõrvaltegelased, olulise rõhutamine (suuruse, asukoha ja värvi abil).</p> <p>Sisult sobiv taust.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • tunneb rõõmu kunstis mängulisest ja loovast tegutsemisest ning katsetab julgelt oma mõtete ja ideede erinevaid visuaalseid väljendusi; • tegutseb iseseisvalt ja teeb koostööd, arvestades kaaslastega; • kirjeldab oma ja kaaslaste töid ning väärtustab erinevaid lahendusi.
<p>Disain igapäevaelus: trükis, tarbevorm, ruum ja ehitis keskkonnas. Vormi, otstarbe, materjali ja tehnoloogia seosed ja nende arvestamine kujundamisel.</p> <p>Turvaline ja keskkonnasäästlik tarbimine.</p> <p>Erineva funktsiooniga ruumide ja keskkondade iseloomulikud sisustus- ja kujunduselemendid.</p> <p>Kiri: tekst ja pealkiri.</p> <p>Tähtede kujundamine.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • leiab kujutatava kõige iseloomulikumat jooned, valib sobiva kujutusviisi olulisemaesiletoomiseks, paneb tähele värvide koosmõju ja pildi kompositsiooni; • seostab vormi otstarbega ning väärtustab keskkonnateadlikke kasutamise ja loomise põhimõtteid.
<p>Kunstimaailm (kunstiteosed, visuaalse kommunikatsiooni ja meedia roll, muuseumid, kunstilugu, kunstikeskkonnad, lähiümbruse loodus, ehituskunst,)</p> <p>Tuttavad tehnikad ja töövõtted kunstnike töödes.</p> <p>Rahvakunst.</p> <p>Kunst argikeskkonnas, meediakanalites.</p> <p>Rahvuskultuuriga kokkupuudetest ja elamustest rääkimine.</p> <p>Linnaruumi funktsionaalsed kujunduselemendid.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • tunneb lähiümbruse olulisi kunsti- ja kultuuriobjekte, käib kunstimuuseumides ja näitustel ning arutleb kunsti üle, kasutades õpitud ainemõisteid; • kirjeldab visuaalse kultuuri näiteid, tuleb toime nii reaalses kui ka virtuaalses kultuuri - ja õppekeskkondades ning teadvustab meedia võimalusi ja ohtusid.

3. klass Õpisisu	Õpitulemused
<p>Vorm: inimeste , esemete looduse objektide iseloomulikud tunnused.Visuaalse kompositsiooni baaselemendid (joon, värv, vorm, rütm).</p> <p>Elusolendite kujutamine iseloomulikus asendis, paigal ja liikumises (temaatilistes töedes). Täisfiguur keerulisemates asendites. Loomad, linnud, putukad. Taimeosad (vars, oksad, võra, lehed jne), loodus eri aastaegadel. Objektide omavahelised suurussuhted. Värvide koosmõju. Soojad ja külmad värvid, värviring Vaba rütm, pildielementide rühmitamine. Sümmeetria. Silmapiir.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • tunneb rõõmu kunstis mängulisest ja loovast tegutsemisest ning katsetab julgelt oma mõtete ja ideede erinevaid visuaalseid väljendusi; • leiab kujutatava kõige iseloomulikumat jooned, valib sobiva kujutusviisi olulisema esiletoomiseks, paneb tähele värvide koosmõju ja pildi kompositsiooni; • seostab vormi otstarbega ning väärtustab keskkonnateadlikke kasutamise ja loomise põhimõtteid.
<p>Erinevate kunstitehnikate materjalid, töövõtted,-vahendid.</p> <p>Eri materjalidest vormide loomine. Taimekompositsioonid, lilleseade. Voltimine. Valmiskujundite (fotod, väljalõiked) kasutamine. Kattevärvid. Akvarellmaal, kihiti maalimine. Segatehnikad. Vilt- ja värvipliatsitega segatehnikad. Paljundusgraafika, tõmmis. Papitrükk, materjalitrükk. Foto argielus, fotokunst. Visand, kavand, molbert. Joonlaua ja sirkli kasutamine.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • tegutseb iseseisvalt ja teeb koostööd, arvestades kaaslastega; • kirjeldab oma ja kaaslaste töid ning väärtustab erinevaid lahendusi; • kasutab erinevaid joonistamise, maalimise, pildistamise ja skulptuuri töövõtteid ning tehnikaid.
<p>Pildilised jutustused: joonistus, maal, illustratsioon, koomiks, fotoseeria.</p> <p>Piltjutustuste võrdlemine (koomiks, fotoseeria, keskaegne maal). Kaader.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • tunneb rõõmu kunstis mängulisest ja loovast tegutsemisest ning katsetab julgelt oma mõtete ja ideede erinevaid visuaalseid väljendusi; • tegutseb iseseisvalt ja teeb koostööd, arvestades kaaslastega; • kirjeldab oma ja kaaslaste töid ning väärtustab erinevaid lahendusi.
<p>Disain igapäevaelus: trükis, tarbevorm, ruum ja ehitis keskkonnas.Vormi, otstarbe, materjali ja tehnoloogia seosed ja nende</p>	<ul style="list-style-type: none"> • leiab kujutatava kõige iseloomulikumat jooned, valib sobiva kujutusviisi olulisema esiletoomiseks, paneb tähele värvide koosmõju ja pildi

<p>arvestamine kujundamisel. Turvaline ja keskkonnasäästlik tarbimine.</p> <p>Loodus- ja tehiskeskonna visuaalse ilme seos inimese tegevusega. Erineva funktsiooniga hooned ja ehitised. Liiklus- jt lihtsad märgid. Arvutikiri. Kujundamine teatris: lavakujundus, dekoratsioon, kostüüm, grimm jne. Maketi valmistamine.</p>	<p>kompositsiooni;</p> <ul style="list-style-type: none"> • seostab vormi otstarbega ning väärtustab keskkonnateadlikke kasutamise ja loomise põhimõtteid.
---	---

Õppetegevused

Esemete, olendite, sündmuste kujutamine omas laadis endale tähenduslikes töödes, lugude visuaalne jutustamine.

Mitmesuguste kunstitehnikate ja töövõtete õppimine, katsetamine ja loomingulinerakendamine.

Muuseumide ja kunstinäituste külastamine, kunstiteoste vaatlemine ja aruteludes osalemine.

Lähiumbruse keskkonna, ehituskunsti ja disaini näidetega tutvumine. Makettide ja kujundustööde teostamine.

Visuaalse kultuuri näidete (reklaamide, filmide, arvutimängude jne) kriitiline vaatlemine, arutlemine ja oma arvamuste põhjendamine.

Oma tööde esitlemine, selgitamine; kaaslaste kuulamine ja nende tööde vaatlemine.

Töötamine iseseisvalt ja rühmas. Materjalide, töövahendite ja töökoha otstarbekas ning teisi arvestav kasutamine.

2.2.5. Kunsti õppe- ja kasvatuseesmärgid II kooliastmes

4. klassi lõpetaja:

- 1) tunnetab oma kunstivõimeid ja -huve, hindab enda ja teiste isikupära;
- 2) eksperimenteerib mõtete, vahendite, materjalide ja kunstitehnikatega;
- 3) tunneb huvi kunstiloomingu ja paikkondliku kultuuri vastu;
- 4) mõistab kultuuriväärtuste ja -keskkonna kaitse olulisust.

2.2.6. Kunsti õpitulemused, õppesisu ja õppetegevus II kooliastmes

4. klass Õppesisu	Õpitulemused
<p>Vorm: inimeste, esemete looduse objektide iseloomulikud tunnused. Visuaalse kompositsiooni baaselemendid (joon, värv, vorm, rütm).</p> <p>Inimese kujutamine tegevuses, erinevas elu- ja töökeskkonnas. Objektide kujutamine vaatluse, võrdlemise ja</p>	<ul style="list-style-type: none"> • tunnetab oma kunstivõimeid ja -huve; väljendab visuaalsete vahenditega oma mõtteid, ideid ja teadmisi; • loovülesandeid lahendades visandab ja kavandab;

<p>mälu põhjal, endale oluliste visuaalsete tunnuste järgi. Kompositsiooni elemendid (punkt, joon, pind, värv, vorm jne). Kompositsiooni tasakaal, tervik. Ühe värvi erinevad varjundid. Valguse ja värvide muutumine looduses päeva/aasta jooksul. Plaanilisus pildi pinnal.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • kujutab ja kujundab nii vaatluste kui ka oma ideede põhjal, kasutades visuaalse kompositsiooni baasoskusi.
<p>Erinevate kunstitehnikate materjalid, töövõtted,-vahendid. Kavandamine kui protsess ideede arendamiseks. Skulptuuride modelleerimine savist. Reljeef. Erinevate tehnikate ja materjalide paindlik kasutamine (ka omavahel kombineeritult) Maalimine kattevärvide ja akvarellidega. Tööd kriidi- ja õlipastellidega, värvi- ja viltpliiatsitega. Akvarellitehnikad: kihiti märjalt märga maalimine, pinnaefektide loomine. Joonistamine grafiit-, värvi-, vilt- ja pastapliiatsiga. Graafikatehnikad: papitrükk. Objekti pildistamine.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • tunnetab oma kunstivõimeid ja -huve; • väljendab visuaalsete vahenditega oma mõtteid, ideid ja teadmisi; • loovülesandeid lahendades visandab ja kavandab; • rakendab erinevaid kunstitehnikaid (maal, joonistus, kollaaž, skulptuur, foto).
<p>Pildilised jutustused: joonistus, maal, illustratsioon, koomiks, fotoseeria. Pilti täiendav tekst (nt vana- Egiptuse pinnakunst, kaasaegne kunst). Piltkiri.</p>	<p>rakendab erinevaid kunstitehnikaid (maal, joonistus, kollaaž, skulptuur, foto).</p>
<p>Disain igapäevaelus: trükis, tarbevorm, ruum ja ehitis keskkonnas. Vormi, otstarbe, materjali ja tehnoloogia seosed ja nende arvestamine kujundamisel. Turvaline ja keskkonnasäästlik tarbimine. Ruumi kujunduse seos otstarbega (oma tuba, klass, mänguväljak jt). Tarbekunsti liigid (keraamika, klaasikunst, nahakunst, ehtekunst). Disainimine kui protsess (makett).</p>	<ul style="list-style-type: none"> • mõistab tehismaailma ja selle kasutaja suhet; • peab silmas eesmärgipärasust, uuenduslikkust, esteetilisust ja ökoloogilisust; • mõistab kultuuriväärtuste ja -keskkonna kaitse olulisust.
<p>Kunstimaailm (kunstiteosed, visuaalse kommunikatsiooni ja meedia roll, muuseumid, kunstilugu, kunstikeskkonnad, lähiümbruse loodus, ehituskunst).</p>	

<p>Eesti rahvakunst ja ehituskultuur. Linna- ja taluarhitektuur.</p> <p>Teoste aineistik (portree, natüürmort, maastik, abstraktne kunst).</p> <p>Kujundusvõtteid arvutimängus, filmis, reklaamis jne. Visand, kavand. Molbert.</p> <p>Peamiste kunstitehnikate ja žanrite eristamine.</p> <p>Filmide, arvutimängude, koomiksitate ja reklaamide pildikeele uurimine ja kriitiline võrdlemine.</p> <p>Pildilise info, näidiste ja eeskujude leidmine ja kasutamine loominguks.</p> <p>Kunstnike, kunstiteoste, stiilide kohta ise lisainfo otsimine (andmete leidmine kunstiteose kohta).</p>	<ul style="list-style-type: none"> • mõistab kultuuriväärtuste ja -keskkonna kaitse olulisust; • leiab infot kunstiraamatutest ja eri teabeallikatest; • tegutseb eetilisel ja ohutul nii reaalses kui ka virtuaalses kultuurikeskkonnas.
---	--

Õppetegevused

Visandamine ja kavandamine. Kujutamine ja kujundamine. Oma teoste esitlemine, valikute põhjendamine. Kunstitehnikate loov kasutamine. Kunstiteoste analüüsimine, võrdlemine, nende üle arutamine.

Õppekäigud muuseumidesse, kunstiüritustele.

Ainevaldkond „Tehnoloogia”

1. Üldalused

1.1. Tehnoloogiapädevus

Tehnoloogiapädevus tähendab suutlikkust tehnoloogiamaailmas toime tulla ning mõista, kasutada ja hinnata tehnoloogiat; rakendada ja arendada tehnoloogiat loovalt ning innovaatsiliselt;

mõista tehnoloogia nüüdisaegseid arengusuundumusi ning tehnoloogia ja loodusteaduste seoseid;

analüüsida tehnoloogia rakendamise kaasnevaid võimalusi ja ohte;

järgida intellektuaal-omandi kaitse nõudeid; lahendada probleeme, lõimides mõttetööd käelise tegevusega;

valida ja ohutult kasutada erinevaid materjale ning töövahendeid; viia eesmärgipäraselt ellu ideid; tulla toime majapidamistöödega ja toituda tervislikult.

1.2. Tehnoloogiavaldkonna õppeained ja nende maht

Tehnoloogia valdkonna õppeained on tööõpetus ning käsitöö ja kodundus.

Tööõpetust õpitakse 1.–3. klassini; käsitööd ja kodundust 4. klassis.

Tehnoloogiaainete nädalatundide jaotumine kooliastmeti.

I kooliaste

Tööõpetus – 4,5 nädalatundi

II kooliaste

Käsitöö ja kodundus, tehnoloogia – 1 nädalatund

Tööõpetuses käsitletakse käsitöö, kodunduse ja tehnoloogiaõpetuse algtõdesid ning kujundatakse esmaseid osaoskusi, valdkonna- ja üldpädevusi.

Tehnoloogiavaldkonna õppeaineid võib II kooliastmes õpetada ühendatult nii, et see aitaks kaasa soolise võrdõiguslikkuse edendamisele ja annaks nii poistele kui tüdrukutele vajalikul määral teadmisi ja oskusi nii tehnoloogiaõpetuse kui kodunduse ja käsitöö alal.

Käsitöö ja kodundus koosneb neljast valdkonnast: käsitöö, kodundus, tehnoloogiaõpetus ja projektitöö. Käsitöö ja kodundus hõlmavad õppest ligi 65%, millest vähemalt kolmandik on kodundus, ligi 25% õppemahust on projektitöö ja 10% tehnoloogiaõpetus.

Projektid võivad olla nii tehnoloogiaõpetuse, käsitöö kui ka kodunduse valdkonnast. Projektitöid võib lõimida omavahel, teiste õppeainete ja klassidevaheliste projektidega ning ülekoolliste üritustega. Projektitööd valitakse, pidades silmas kohalikke traditsioone, uudseid ja tavapäraseid töötlemisviise ning teatud teema süvitsi käsitlemise huvi. Projektitöö on iseseisev tervik, mille puhul ei eeldata õpilastelt varasemaid teemaga seonduvaid oskusi ja teadmisi.

1.3. Üldpädevuste kujundamise võimalusi

Tehnoloogiavaldkonna ained pakuvad üldpädevuste kujundamiseks ühiste arutelude ja teoreetiliste teadmiste omandamise kõrval igapäevaeluga sarnanevaid olukordi, ühistööd ning erinevaid projekte.

Kultuuri- ja väärtuspädevus. Loovust arendavad tegevused ja projektid õpetavad arvestama arvamuste ja ideede paljusust. Ühised arutelud ning töö ja selle tulemuse analüüsimine aitavad õpilasel kujundada ja põhjendada oma arvamusi, tunda töö rõõmu ning vastutust alustatu lõpule viia.

Õpipädevus. Õpitakse nägema ja analüüsima tehnoloogia seost erinevate teadmistega ning kogetakse teisteski õppeainetes õpitu vajalikkust praktikas. Töö iseseisev korraldamine alates teabe kogumisest, materjalide ja töötlemisviisi valikust ning lõpetades töö tegemise ja tulemuse analüüsiga arendab suutlikkust probleeme märgata ning lahendada, võimeid hinnata ja arendada ning oma õppimist juhtida.

Suhtlemispädevus. Ühised ülesanded ja projektid võimaldavad õppida teisi arvestama, vajaduse korral teisi aidata ning kogeda koos töötamise eeliseid. Õpilasi suunatakse analüüsima oma käitumist ning selle mõju kaaslastele ja tööle.

Ettevõtlikkuspädevus. Tehnoloogia valdkonna ainetes on olulisel kohal avatus loomingulistele ideedele ja originaalsetele vaatenurkadele. Esemeid valmistades läbitakse toote arendamise tsükkel idee leidmisest kuni valmis esemeni.

Sotsiaalne ja kodanikupädevus. Erinevad ühistöö vormid tehnoloogiaainetes suunavad õpilasi koostööd tegema, arendades tolerantsust ja valmidust aktsepteerida inimeste erinevusi ning arvestada neid suhtlemisel.

Enesemääratluspädevus. Praktiline tegevus ning selle analüüs arendavad õpilastes suutlikkust mõista ja hinnata ennast, oma nõrku ja tugevaid külgi ning aitavad neil otsuseid enda arengu ja tulevase tööelu kohta.

Matemaatika-, loodusteaduste- ja tehnoloogiaalane pädevus. Tehnoloogiaainetes rakendatavad konkreetset probleemilahendused nõuavad arvutamise- ja mõõtmisoskust, oskust kasutada loogikat ja matemaatilisi sümboleid. Õpitakse kasutama ja looma ning kriitiliselt hindama erinevaid tehnoloogiaid ja tehnoloogilisi abivahendeid.

1.4. Läbivate teemade rakendamise võimalusi

Tehnoloogiavaldkond seondub kõigi läbivate teemadega.

Elukestev õpe ja karjääri planeerimine. Tutvumine tehnoloogia arengu ja inimese rolli muutumisega tööprotsessis aitab tunnetada pideva õppimise vajadust. Oma ideede rakendamiseks tehnoloogiliste võimaluste valimine, töö kavandamine ning üksi ja üheskoos töötamine aitavad arendada ning analüüsida oma töövõimeid.

Keskkond ja jätkusuutlik areng. Tähtis on toodet valmistades kasutada säästlikult nii looduslikke kui ka tehismaterjale. Tähelepanu pööratakse keskkonnasäästlike tarbimisharjumuste kujundamisele ja kujunemisele. Jäätmete sortimine ning energia ja ressursside kokkuhoid tundides aitavad kinnistada ökoloogiateadmisi.

Kodanikualgatus ja ettevõtlikkus. Algatusvõime, ettevõtlikkus ja koostöö on tihedalt seotud tehnoloogiaainete sisuga. Oma ideede realiseerimise ja töö korraldamise oskus on üks valdkonna õppeainete põhilisi eesmärke. Ettevõtlikkust toetavad oskuslikult elluviidud projektid, mis annavad õpilastele võimaluse oma võimeid proovida.

Kultuuriline identiteet. Tutvumine esemelise kultuuri, kommete ja toitumistavadega võimaldab näha kultuuride erinevust maailma eri paigus ning teadvustada oma kohta mitmekultuurilises maailmas. Õpitakse märkama ja kasutama rahvuslikke elemente esemete kavandamisel.

Teabekeskkond. Oma tööd kavandades ja ainealaste projektide tarvis infot kogudes õpitakse kasutama erinevaid teabekanaleid ning hindama kogutud info usaldusväärsust. Interneti kasutamine võimaldab kursis olla tehnoloogia uuendustega ning tutvuda disainerite ja käsitöötajate loominguga terves maailmas.

Tehnoloogia ja innovatsioon. Tundides kasutatakse erinevaid materjale ja töötlusviise. Ülesandeid lahendades ja tulemusi esitledes õpitakse kasutama arvutiprogramme, leitakse võimalusi rakendada õppeprotsessis digikeskkonda.

Tervis ja ohutus. Erinevate tööliikide puhul on vaja tutvuda tööohutusega ning arvestada ohutusnõudeid. Tutvumine erinevate looduslike ja sünteetiliste materjalidega ning nende omadustega aitab teha esemelises keskkonnas tervisest lähtuvaid valikuid. Tervisliku toitumise põhitõdede omandamine ning tervislike toitude praktiline valmistamine loovad aluse terviseteadlikule käitumisele.

Väärtused ja kõlblus. Tehnoloogiaainetes kujuneb väärtustav suhtumine töösse ning töö tegijasse. Rühmas töötamine annab väärtuslikke kogemusi üksteise arvestamisel, organiseerimisoskuse arendamisel ning võimalike konfliktide lahendamisel. Kodunduse etiketiteemade kaudu kujundatakse praktilisi käitumisoskusi erinevates situatsioonides, õpitakse mõistma käitumisvalikute põhjusi ja võimalikke tagajärgi.

1.5. Hindamise alused

Hindamise eesmärk on toetada õpilaste arengut, innustada õpilasi sihikindlalt õppima, suunata nende enesehinnangu kujunemist. Hindamine toetab õpilaste tehnoloogiapädevuse kujunemist, annab tagasisidet õpilase individuaalse arengu kohta.

Hindamisel lähtutakse vastavatest põhikooli riikliku õppekava üldosa sätetest ning kasutatakse kujundavat ja kokkuvõtvat hindamist, lähtudes õppeülesandest ning kehtiva õppekava sisust ja eesmärkidest. Õpilasi hinnates on olulised nii õpetaja sõnaline hinnang kui ka õpilaste enesehinnang.

1.6. Füüsiline õppekeskkond

Kool korraldab tehnoloogiaainete õpest valdava osa ruumides, kus:

- 1) aineõpetuseks vajalik sisustus vastab kooli valitud praktilistele töödele, on tänapäevane ning võimaldab ohutult ja nüüdisaegselt õppetööd korraldada;
- 2) on töötav ventilatsioonisüsteem, ruumid ja õppetarbed, sealhulgas tööriistad vastavad tervisekaitse, tööohutuse ja ergonoomika nõuetele;
- 3) on ruumid riietumiseks ja kätepesuks, õpetajatööks, materjalide ja praktiliste tööde hoidmiseks.

Kool võimaldab tehnoloogia valdkonna õppeainete õpetamiseks vajalikud materjalid ja esmased töövahendid.

Tööõpetus:

Klepetööd, lõiketööd: käärid, pulgaliim, PVA- liim, värviline paber, värviline kartong (A4, A3).

Meisterdamine: pappkarbid, traat, karvatraat, lõiketangid, naasklid, paberteip, plastteip, joonlaud, käärid.

Nahk ja tekstiil: nahk, tekstiil, vatiin (täitematerjal), nõelad, niidid, nõöbid, lõngad, paelad, kummipaelad, heegelnõelad.

Käsitöö: lõngad, nõelad, heegelnõelad, tikkimisriie, paelad, nõöbid, vasarad, näpitsad, puitalused naelutamiseks, naelad.

2.1. Tööõpetus

2.1.1. Õppe- ja kasvatuseesmärgid

Tööõpetusega taotletakse, et õpilane:

- 1) tunneb rõõmu ja rahuldust töö tegemisest;
- 2) õpib vaatlema, tundma ja hindama esemelist keskkonda;
- 3) tunneb ning kasutab mitmesuguseid materjale ja töövahendeid ning lihtsamaid töötlemisviise;
- 4) mõtleb välja loovaid lahendusi ja oskab neid lihtsalt teostada;
- 5) töötab ohutult üksi ja koos teistega;
- 6) hoiab puhtust kodus ja koolis ning täidab isikliku hügieeni nõudeid;
- 7) teab tervisliku toitumise vajalikkust;
- 8) hoolib oma kodukoha ja Eesti kultuuritraditsioonidest;
- 9) oskab kasutada tööjuhendit ning tegutseda selle järgi üksi või koos teistega;
- 10) hoolib oma kodukoha ja Eesti kultuuritraditsioonist.

2.1.2. Tööõpetuse õppeaine kirjeldus

Õpitulemuste saavutamine tööõpetuses loob eeldused omandada järgmistes kooliastmetes tehnoloogiavaldkonna ainete õpisisu.

Tööõpetuses on rõhuasetus viie osaoskuse kujunemisel:

- 1) töö kavandamine;
- 2) erinevate materjalide tundmine ja kasutamine, materjalide omaduste võrdlemine;
- 3) tööharjumuste kujundamine, lihtsamate tööriistade käsitlemine ja õigete esmaste töövõtete rakendamine;
- 4) erinevate tööviiside loov rakendamine, sh iseseisva ja koos töötamise oskuse kujundamine;
- 5) säästliku ja teadliku tarbimisoskuse kujundamine.

Tööõpetust iseloomustab loov käeline aktiivsus, mis on oluline õpilase füsioloogilises ja vaimses arengus. Tööülesannete valikul lähtutakse eesmärgist arendada laste vaimseid ja füüsilisi võimeid: mootorikat, tähelepanu, silmamõõtu, ruumitaju, kujutlusvõimet jne. Õpilased töötavad erinevate materjalidega, võrdlevad nende omadusi ja töötlemise viise. Omandatakse oskus käsitleda lihtsamaid tööriistu ning kasutada õigeid esmaseid töövõtteid.

Oluline on arendada oma töö kavandamise oskust, kasvatada iseseisvust otsustusi tehes ning kujundada leidurivaistu.

Õpetaja kavandab tööülesanded selliselt, et lubatud ja oodatud oleksid mitmesugused lahendused ning õpilastel jääks võimalus rakendada oma fantaasiat. Pööratakse tähelepanu tööle ning tulemuse esteetilisusele. Arutletakse leitud põnevate ideede üle ja innustatakse loovast tegevusest rõõmu tundma. Igal õppeaastal tehakse ühistöid või korraldatakse aineprojekte. Nende käigus õpitakse koos teistega töötama, üksteist abistama, teiste arvamusi arvestama ning oma arvamusi põhjendama. Kuna tööõpetuse tundide põhisisu on loominguiline praktiline tegevus, täidab see aine ka emotsionaalselt tasakaalustavat ülesannet.

2.1.3 Tööõpetuse õpitulemused ja sisu

1. klass Õppesisu	Õpitulemused
Kavandamine	

<p>Ümbritsevate esemete vaatlemine, nende disain minevikus ja tänapäeval.</p> <p>Ideede otsimine ja valimine, abimaterjali ning info kasutamine.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • kirjeldab ning valib oma ideid.
<p>Materjalid</p> <p>Looduslikud ning tehismaterjalid (paber, kartong, papp, tekstiil, nahk, plast, puit, traat, plekk jne.).</p> <p>Katsetused erinevate materjalidega, nende omaduste võrdlemine.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • eristab erinevaid looduslikke ning tehismaterjale (paber, tekstiil, nahk, plast, puit, traat, plekk jne); • võrdleb materjalide üldisi omadusi.
<p>Töötamine</p> <p>Töötamine suulise juhendamise järgi.</p> <p>Töökoha korras hoidmine, selle mõju töö tulemusele ja ohutusele.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • töötab õpetaja suulise juhendamise järgi; • julgeb oma idee teostamiseks ise võimalusi valida ja mõelda; • toob näiteid õpetusega seotud igapäevaelust; • arutleb ohutuse vajalikkuse ja töökoha korrahoiu üle.
<p>Tööviisid</p> <p>Materjalide lihtsamad töötlemise viisid (rebimine, voltimine, lõikamine, heegeldamine, detailide ühendamine, punumine, õmblemine, liimimine, kaunistamine, värvimine, viimistlemine).</p> <p>Paberi rebimine, lõikamine, liimimine, voltimine.</p> <p>Looduslikest materjalidest esemete valmistamine.</p> <p>Keerunööri punumine, nõela niiditamine, niidi lõikamine ja jätkamine, eelpiste, nõöbi õmblemine.</p> <p>Heegelnõela hoidmine töötamisel, alg- ja ahelsilmus.</p> <p>Sagedasemad töövahendid (käärid, nõel, heegelnõel, naaskel jne.), nende õige, otstarbekas ja ohutu kasutamine, töövahendite hooldamine. Jõukohaste esemete valmistamine.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • kasutab materjale säästlikult; • valib erinevaid töötlemisviise ja vahendeid; • käsitseb kasutatavamaid töövahendeid õigesti ning ohutult; • meisterdab erinevatest materjalidest esemeid.
<p>Kodundus</p> <p>Isiklik hügieen.</p> <p>Viisakas käitumine.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • selgitab isikliku hügieeni vajalikkust ning hoolitseb oma välimuse ja rõivaste eest; • järgib viisakusreegleid.

2. klass Õppesisu	Õpitulemused
<p>Kavandamine Ideede visandamine paberil. Idee esitlemine. Lihtsate esemete ja keskkonna kavandamine.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • kirjeldab, esitleb ning hindab oma ideid; • kavandab lihtsamaid esemeid/tooteid.
<p>Materjalid Looduslikud ning tehismaterjalid (paber, kartong, papp, tekstiil, nahk, plast, puit, traat, plekk jne.). Materjalide saamislugu, omadused, otstarve ja kasutamine. Katsetused erinevate materjalidega, nende omaduste võrdlemine.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • eristab erinevaid looduslikke ning tehismaterjale (paber, tekstiil, nahk, plast, puit, traat, plekk jne); • võrdleb materjalide üldisi omadusi.
<p>Tööviisid Materjalide lihtsamad töötlemise viisid (mõõtmine, märkimine, voltimine, lõikamine, punumine, heegeldamine, detailide ühendamine, õmblemine, liimimine, kaunistamine, värvimine, viimistlemine). Paberi mõõtmine, märkimine, lõikamine, liimimine, voltimine. Traadi tükeldamine, painutamine. Looduslikest materjalidest esemete valmistamine. Tikk- ja üleloomispiste, lihtõmblus, riide ja kujundi väljalõikamine. Kinnissilmuse heegeldamine, näpunööri punumine, tuti ja tupsu valmistamine. Sagedasemad töövahendid (käärid, nõel, heegelnõel, naaskel, lõiketangid jne), nende õige, otstarbekas ja ohutu kasutamine, töövahendite hooldamine. Jõukohaste esemete valmistamine.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • kasutab materjale säästlikult; • valib erinevaid töötlemisviise ja vahendeid; • käsitseb kasutatavamaid töövahendeid õigesti ning ohutult; • kasutab paberit ning kartongi tasapinnalisi ja ruumilisi esemeid valmistades; • meisterdab erinevatest materjalidest esemeid; • valmistab tekstiilmaterjalist väiksemaid esemeid.
<p>Kodundus Arutelu hubase kodu kui perele olulise väärtuse üle. Ruumide korrastamine ja kaunistamine. Laua katmine, kaunistamine ja koristamine. Viisakas käitumine.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • hoiab korda oma tegevustes ja ümbruses. • järgib viisakusreegleid.

3. klass Õppesisu	Õpitulemused
<p>Kavandamine Ideede visandamine paberil. Idee esitlemine. Rahvuslikud mustrid ja motiivid.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • kirjeldab, esitleb ning hindab oma ideid; • kavandab lihtsamaid esemeid/tooteid; märkab esemetel rahvuslikke mustreid.
<p>Materjalid Looduslikud ning tehismaterjalid (paber, kartong, papp, tekstiil, nahk, plast, puit, traat, plekk jne.) Katsetused erinevate materjalidega, nende omaduste võrdlemine. Ideede leidmine materjalide korduskasutuseks.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • eristab erinevaid looduslikke ning tehismaterjale (paber, tekstiil, nahk, plast, puit, traat, plekk jne); • võrdleb materjalide üldisi omadusi; • oskab materjale ühendada ja kasutada.
<p>Töötamine Töötamine suulise juhendamise järgi. Tutvumine kirjaliku tööjuhendiga, sellest arusaamine. Oma idee teostamine, toetudes õpitud oskustele ja iseseisvatele katsetustele. Töökoha korras hoidmine, selle mõju töö tulemusele ja ohutusele. Rühmatöös ülesannete täitmine, ühiselt ideede genereerimine, üksteise arvamuste arvestamine ja kaaslaste abistamine. Töö tulemuse uudsuse, kasutamise ja esteetilisuse hindamine.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • töötab õpetaja suulise juhendamise järgi; • julgeb oma idee teostamiseks ise võimalusi valida ja mõelda; • toob näiteid õpetusega seotud igapäevaelust; • arvestab ühiselt töötades kaaslasti; • arutleb ohutuse vajalikkuse ja töökoha korrashoiu üle; • tutvustab ja hindab oma tööd.
<p>Tööviisid Materjalide lihtsamad töötlemise viisid (mõõtmine, märkimine, voltimine, lõikamine, heegeldamine, detailide ühendamine, õmblemine, liimimine, kaunistamine, värvimine, viimistlemine). Paberi mõõtmine, märkimine, lõikamine, liimimine, voltimine, modelleerimine ja konstrueerimine koos teiste materjalidega. Looduslikest materjalidest esemete valmistamine. Ristinööri punumine, pehme mänguasja kavandamine ja õmblemine, edasi- tagasi rea heegeldamine ja töö lõpetamine. Sagedasemad töövahendid (käärid, nõel,</p>	<ul style="list-style-type: none"> • kasutab materjale säästlikult; • valib erinevaid töötlemisviise ja vahendeid; • käsitseb kasutatavamaid töövahendeid õigesti ning ohutult; • kasutab paberit ning kartongi tasapinnalisi ja ruumilisi esemeid valmistades; • modelleerib ja meisterdab erinevatest materjalidest esemeid; • valmistab tekstiilmaterjalist väiksemaid esemeid.

heegelnõel, naaskel, löiketangid, jne), nende õige, otstarbekas ja ohutu kasutamine, töövahendite hooldamine. Jõukohaste esemete valmistamine.	
Kodundus Tervislik toiduvalik. Lihtsamate toitude valmistamine. Säästlik tarbimine. Jäätmete sorteerimine. Viisakas käitumine.	<ul style="list-style-type: none"> • hoiab korda oma tegevustes ja ümbruses ning peab vajalikuks sortida jäätmeid; • tegutseb säästliku tarbijana; • järgib viisakusreegleid.

2.2. Käsitöö ja kodundus

2.2.2. Käsitöö ja kodunduse õppeaine kirjeldu

Käsitöö ja kodundus on õppeaine, mis lõimib teoreetilised teadmised igapäevaelus vajalike praktiliste oskustega. Käsitöö seos tarbekunstiga loob loomingulise eneseteostuse eeldused. Arutletakse kunsti, käsitöö ja moe seoste ning käsitöö ja kergetööstuse tähtsuse üle ajaloos ja tänapäeva maailmas. Tutvutakse erinevate materjalide ja nende omadustega ning proovitakse nende kasutamise mitmesuguseid tehnikaid. Õpitakse nägema ja leidma huvitavaid ning uudseid lahendusi esemete ja toodete disainimisel. Oluline osa on säilitada ja arendada rahvuslikke kultuuritraditsioone nii käsitöös kui ka kodunduses.

Kodunduse tundides õpitakse tervisliku toitumise põhitõdesid, tasakaalustatud menüü koostamist ja toiduvalmistamist ning arendatakse majandamisoskust; analüüsitakse inimeste tarbijakäitumist, väärtustatakse keskkonnasäästlikku, oma õigusi ning kohustusi teadvat tarbijat, otsitakse seoseid ja vastuolusid inimeste terviseteadlikkuse ning tegeliku käitumise vahel.

Seega kujundab käsitöö ja kodundus õppeainena õpilases praktilist mõtlemist, loovust, käelise tegevuse arengut ja eneseanalüüsi võimet ning arendab tehnoloogiaalast kirjaoskust. Õppeaine lõimib teadmisi, mis on omandatud teistes õppeainetes.

2.2.3. Käsitöö ja kodunduse õppe- ja kasvatuseesmärgid II kooliastmes

4. klassi lõpetaja:

- 1) tunneb rõõmu üksi ja koos teistega töötegemisest;
- 2) tunneb ja kasutab mitmesuguseid materjale ning töövahendeid, järgib ohutusnõudeid ja hoiab korras töökoha;
- 3) tunneb põhilisi toiduaineid ja nende omadusi ning valmistab lihtsamaid toite;
- 4) teab tervisliku toitumise põhialuseid.

2.2.4. Käsitöö ja kodunduse õpitulemused ja õppesisu II kooliastmes

4. klass Õppesisu	Õpitulemused
<p>KÄSITÖÖ : 19 tundi Kavandamine. Idee ja kavandi tähtsus eseme valmistamisel. Värvusõpetuse põhitõdede arvestamine esemeid disainides. Ideede leidmine ja edasiarendamine kavandiks. Tekstiilide ja käsitöömaterjalide valiku ning sobivuse põhimõtted lähtuvalt kasutusala.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • kavandab omandatud töövõtete baasil jõukohaseid käsitööesemeid; • leiab käsitööeseme kavandamiseks ideid Eesti rahvakunstist; • leiab võimalusi taaskasutada tekstiilmaterjale.
<p>Töökulg Töötamine suulise juhendamise järgi. Töötamine tööjuhendi järgi.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • töötab iseseisvalt lihtsama tööjuhendi järgi; • järgib töötades ohutusnõudeid ning hoiab korras töökoha; • hindab oma töö korrektsust ja esteetilisust.
<p>Rahvakunst Rahvakultuur ja selle tähtsus. Esemeline rahvakunst. Rahvuslikud mustrid ehk kirjad ajaloolistel ja tänapäevastel esemetel.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • märkab rahvuslike kujunduselemente tänapäevastel esemetel.
<p>Materjalid Tekstiilkiudained. Looduslikud kiud, nende saamine ja omadused. Käsitööniidid ja -lõngad.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • kirjeldab looduslike kiudainete saamist, põhiomadusi, kasutamist ja hooldamist.
<p>Tööliigid <i>Tikkimine.</i> Töövahendid ja sobivad materjalid. Mustri kandmine riidele. Töö viimistlemine. <i>Heegeldamine.</i> Töövahendid ja sobivad materjalid. Edasi-tagasi heegeldamine. Töö viimistlemine.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • kasutab tekstiileset kaunistades üherealisi pisteid; • heegeldab põhisilmuseid.
<p>KODUNDUS: 4 tundi Toiduained ja toitained Tervisliku toitumise põhitõed. Toidupüramiid.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • teab erinevaid toiduainerühmi ning tunneb neisse kuuluvaid toiduaineid ja nende omadusi.

<p>Toidu valmistamine Retsept. Mõõtühikud. Töövahendid köögis. Ohutushoid. Toiduainete eeltöötlemine, külmtöötlemine. Võileivad, küpsisetort.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • kasutab mõõtenõusid ja kaalu; valib töövahendid töö eesmärgi järgi ning kasutab neid ohutusnõudeid; • valmistab lihtsamaid tervislikke toite, kasutades levinumaid toiduaineid ning külmtöötlemistehnikaid.
<p>Lauakombed Lauakombed ning lauakatmise tavad ja erinevad loomingulised võimalused. Sobivate nõude valimine toidu serveerimiseks.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • katab toidukorra järgi laua, valides sobivad nõud; • peab kinni üldtuntud lauakommetest, hindab laua ja toitute kujundust.
<p>Tarbijakasvatus Teadlik ja säästlik tarbimine. Energia ja vee säästlik tarbimine. Jäätmete sortimine.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • teab väljendite „kõlblik kuni ” ja „ parim enne ” tähendust; • tunneb jäätmete hoolimatust käitlemisest tulenevaid ohte keskkonnale ning teab enda võimalusi, kuidas aidata kaasa jäätmete keskkonnasäästlikule käitlemisele; • käitub keskkonnahoidliku tarbijana.
<p>TEHNOLOOGIAÕPETUS: 4 tundi Tehnoloogia olemus. Tehnoloogia, indiviid ja ühiskond. Materjalide liigid (puit, metall, plastid jne) ja nende omadused. Materjalide töötlemise viisid ja töövahendid. Tervisekaitse- ja tööohutusnõuded töötlemise ajal, ohutud töövõtted.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • mõistab tehnoloogia olemust ja väärtustab tehnoloogilise kirjaoskuse vajalikkust igapäevaelus; • tunneb põhilisi materjale, nende omadusi ning töötlemise viise; • disainib ja valmistab lihtsaid tooteid, kasutades selleks sobivaid töövahendeid; • teadvustab ning järgib tervisekaitse- ja tööohutusnõudeid; • väärtustab ja järgib tööprotsessis väljakujunenud käitumismaneere.
<p>PROJEKTITÖÖD: 8 tundi Igal õppeaastal on ainekavas üks õppeosa, mille puhul õpilased teevad projekti. Projektid võivad olla nii tehnoloogiaõpetuse, käsitöö kui ka kodunduse valdkonnast. Projektitööd võib lõimida omavahel, teiste õppeainete ja klassidevaheliste projektidega ning ülekoolliliste ettevõtmistega.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • teadvustab end rühmatöö, projektitöö ja teiste ühistöös toimuvate tegevuste liikmena; • suhtub kaaslastesse heatahtlikult ja arvestab teiste tööalaseid arvamusi.

2.3. Informaatika

I kooliastmes

Robotika rõhuasetused 1.-3. klassis

Tundide arv nädalas: 1

Õppesisu:

Robotid ja nende kasutamine: millest robotid koosnevad, miks on inimestel vaja roboteid, milliseid roboteid on maailmas olemas, millistes valdkondades saavad robotid inimesi asendada.

Programmeerimine: millest koosneb arvutiprogramm, tuntumad programmeerimiskeeled, programmeerimiskäsud ja nende järjestamine, lihtsamate programmide ja algoritmide joonistamine.

Tutvumine arvutitega (sülearvutitega, tahvelarvutitega, nutitelefoniga): millest koosneb arvuti, kuidas arvutit tööle panna, klaviatuuri ja hiire kasutamine, kuidas programmi käivitada ja salvestada, kuidas arvutit kinni panna.

Hammasülesanded: hammasrattad, nende ühendamine ja kasutamine.

Rihmaülekanded: rihmarattad, nende ühendamine ja kasutamine.

Mootorid: nende kasutamine ja programmeerimisvõimalused WeDo komplekti abil.

Andurid: liikumisanduri ja kallutusanduri kasutamine WeDo robotite ehitamisel ja programmeerimisel.

Erinevad ülekandeviisid: hammasülekanne, tiguülekanne, lintülekanne, nende kasutamine praktiliste tööde juures.

Helid: helide tekitamine WeDo keskkonnas, helide lisamine programmi.

LegoWeDo: LegoWeDo robotikakomplekte kasutades erinevate robotite ehitamine nii etteantud juhendite järgi kui ka erinevate probleemülesannete lahendamiseks (auto, kraana, loomakujuline robot jne).

Põhimõisted:

Robotika, robot, programm, programmeerimine, arvuti, tahvelarvuti, kuvar, klaviatuur, arvutihiir, sisselogimine, väljalogimine, parool, kasutajanimi, kasutajakonto, kaust, fail, salvestamine, kõvaketas, andur, liikumisandur, kallutamisandur, juhe, USB, lüliti, laadija, mootor, hammasratas, ratas, võll, käigukast, raadius, mootori pöörlemissuund, vänt, ülekanne, võll.

Praktilised tööd ja IKT rakendamine:

- tutvumine erinevate robotitega (LegoWeDo, LegoWeDo 2.0, Lego EV3).
- tutvumine arvutite ja tahvelarvutitega.

- LegoWeDo robotikakomplekte kasutades erinevate robotite ehitamine.
- LegoWeDo robotite programmeerimine arvutite abil.

Õpitulemused:

- õpilane teab, mida kujutavad endast robotid ja millistes eluvaldkondades neid kasutatakse.
- oskab kasutada arvutihiirt, klaviatuuri, avada vajalikke arvutiprogramme.
- tunneb ja oskab kasutada WeDo programmeerimiskeskonda.
- tunneb ja oskab kasutada LegoWeDo robotikakomplekte.
- oskab lugeda joonistega tööjuhendeid ning suudab joonistel kujutatud õpetuste järgi roboteid kokku panna.
- oskab teha rühmatööd.

Lõiming teiste ainevaldkondadega (praktilised tegevused ja näited):

Emakeel - lugemisoskuse ja tähelepanu arendamine – etteantud (tekstiliste või pildiliste) juhendite lugemine ja järgimine, kirjutamisoskuse arendamine (teksti sisestamine klaviatuurilt).

Võõrkeel – osa programmeerimise/robotika/arvutitega seotud oskussõnu (nt fail, usb) on inglise keeles.

Matemaatika – numbrite tundmaõppimine – pöörete arvu lugemine, erinevaid klotse iseloomustatakse juhendites eri numbritega, nummerdatud on ka programmis kasutatavad helid ning taustapildid, algoritmilise mõtlemise arendamine (sissejuhatus programmeerimisse) – millistest osadest koosneb arvutiprogramm, mida mingi programmi osa teeb, kuidas töötavad tsüklid jne.

Loodusõpetus – kuidas ühendada juhtmeid, mismoodi töötab lüliti, miks on vaja akusid laadida, milliseid andureid kasutatakse ja milleks, kuidas andurid reageerivad, teadmised lihtmehhanismidest (ratas, kang, hammasratas, plokk jne): kuidas töötab kang, mismoodi ühendatakse hammasrattaid jne.

Kunstiõpetus – oma väljamõeldud robotite disainimine.

Infotehnoloogia rõhuasetused 1.-3. klassis

Teema	Valdkond	Õpitulemused
1. Info haldamine	1.1 Info otsimine ja sirvimine – õpilane määrab eesmärgi põhjal oma teabevajaduse ning valib eesmärgiga sobivad meetodid digitaalse teabe otsimiseks ning sirvimiseks.	1.1.1 Õpilane leiab otsimootoriga, kasutades võtmesõnu, vajalikke teabeallikaid, sirvib neid ning valib (filtreerib) leitu hulgast sobivaid digitaalseid materjale, oskab muuta lehekülje suurust, rakendades juhendaja abi.
	1.2 Info hindamine – õpilane kogub ja töötleb digitaalset teavet, eristab olulist teavet ning analüüsib ja hindab seda kriitiliselt.	1.2.1 Õpilane korrastab kogutud teavet, moodustades järjestatud loendeid ning rühmitades teavet etteantud tunnuste alusel, kasutades juhendaja abi.
	1.3 Info salvestamine ja taasesitamine – õpilane salvestab digitaalset teavet oma eesmärkidest lähtuvalt ning korrastab ja töötleb kogutud teavet selle taasesitamiseks.	1.3.1 Õpilane salvestab ja taasesitab leitud teavet juhendaja esitatud nõuete kohaselt. 1.3.2 Õpilane oskab erinevates keskkondades sisse- ja väljalogida, faile avada, salvestada ja sulgeda.
2. Suhtlemine digikeskkondades	2.1 Suhtlemine digivahenditega	2.1.1 Õpilane suhtleb vanemate, kaasõpilaste ja õpetajatega, kasutades digivahendeid ja rakendusi eakohaselt ning järgides seejuures kokkulepituid reegleid.
	2.2 Info ja sisu jagamine	2.2.1 Õpilane jagab etteantud nõuete kohaselt teistega digitaalseid materjale, kasutades juhendaja abi.
	2.3 Koostöö digitehnoloogia toel – õpilane kasutab digivahendeid meeskonnatöökäsitamiseks ning ressurside, digitaalsete materjalide ja teadmiste koosloomeks.	2.3.1 Õpilane teeb teistega koostööd etteantud keskkonnas (nt digitaalne suhtlus või lokaalne töö digivahenditega).
	2.4 Netikett – õpilane praktiseerib digisuhtluses käitumisnorme ja häid tavasid ning arvestab suheldes kultuurilise eripära ja mitmekesisuse ilminguid.	2.4.1 Õpilane rakendab kokkulepituid käitumisnorme privaatses ja avalikus keskkonnas (nt digisuhtlus veebikeskkonnas).

	2.5 Digitaalse identiteedi haldamine – õpilane kujundab ja haldab oma digitaalset identiteeti ning jälgib oma digitaalset jalajälge.	2.5.1 Õpilane kirjeldab digitaalse identiteediga seotud võimalusi ja ohte.
3. Sisuloome	3.1 Digitaalne sisuloome – õpilane loob ise, muudab ja arendab eri formaatides enda ning teiste loodud digitaalset sisu.	Õpilane loob ja vormindab digitaalseid materjale (nt loovtöid), kasutades juhendaja abi.
	3.2 Uue teadmise loomine – õpilane muudab ja lõimib olemasolevat digitaalset materjali, et luua uut teadmist.	Õpilane teeb enda ja teiste loodud digitaalsetes materjalides (nt tekstidokument) vajaduse korral muudatusi.
	3.3 Autoriõigus ja litsentsid – õpilane järgib digitaalses sisuloomes ning teiste loodud sisu kasutades intellektuaalomandi põhimõtteid.	Õpilane: 1) arvestab, et internetis kättesaadav digitaalne materjal, võib olla autoriõigusega kaitstud; 2) küsib materjali muudatuste, tegemiseks võimaluse korra, autorilt luba, kasutades juhendaja abi.
	3.4 Programmeerimine – õpilane koostab programmeerimiskeelega lihtsamaid programme.	Õpilane koostab visuaalse programmeerimiskeelega lihtsamaid programme, mis sisaldavad muutujaid, tsükleid, tingimuslikke lauseid ja protseduure.
4. Turvalisus	4.1 Seadmete kaitsmine – õpilane rakendab ohutus- ja turvameetmeid, et vältida füüsilisi ning virtuaalseid riske.	4.1.1 Õpilane: 1) kasutab digivahendeid kodus ja koolis heaperemehelikult; 2) loetleb digivahendite kasutamisega seotud riske; põhioskuste õppimine: erinevate juhtmeotsikute tundmaõppimine (USB pistik ja muud ühendused). 3) pöördub vajadusel abi saamiseks juhendaja poole

	4.2 Isikuandmete kaitsmine – õpilane arvestab digitegevustes teiste inimeste privaatsust ja ühiseid kasutustingimusi ning kaitseb oma isikuandmeid ja ennast veebipettuste, ohtude ning küberkiusamise eest	4.2.1 Õpilane põhjendab konkreetseid näiteid kasutades, miks ei tohi avaldada delikaatset teavet (enda ja teiste kohta) avalikus keskkonnas.
	4.3 Tervise kaitsmine – õpilane väldib digitehnoloogia ja digitaalse teabe kasutamisest tulenevaid terviseriske.	4.3.1 Õpilane kasutab digitehnoloogiat tervist säästvalt/hoidvalt (valib õige istumisasendi, jälgib seadme kasutamise kestust ja kohta, kohandab seadme nägemist säästvalt ja valguse järgi).
	4.4 Keskkonna kaitsmine – õpilane teadvustab digitehnoloogia mõju keskkonnale.	4.4.1 Õpilane toob näiteid ja seostab tehnoloogia kasutamist keskkonnahoiuga
5. Probleemi-lahendus	5.1 Tehniliste probleemide lahendamine – õpilane teeb veaotsinguga kindlaks tehnilised probleemid ning leiab võimalikud lahendused (veaotsingust kuni komplekssemate probleemideni).	5.1.1 Õpilane otsib abi ja kirjeldab tekkinud probleemi, kui digivahend või -rakendus ei tööta
	5.2 Vajaduste väljaselgitamine ja neile tehnoloogiliste lahenduste leidmine – õpilane valib ning hindab kriitiliselt enda vajaduste järgi sobivaid tehnoloogilisi võimalusi ja digilahendusi.	5.2.1 Õpilane valib sobiva digilahenduse etteantud ülesande lahendamiseks, kasutades juhendaja abi.
	5.3 Innovatsioon ja tehnoloogia loov kasutamine – õpilane rakendab tehnoloogiat loovalt eneseväljendamiseks ja probleemidele uudsete lahenduste leidmiseks.	5.3.1 Õpilane kasutab õpetaja juhendamisel digitehnoloogiat loomingulisel eesmärgil.
	5.4 Digipädevuse lünkade väljaselgitamine – õpilane hoiab end kursis uute arengusuundadega digitehnoloogias, selgitab järjepidevalt oma digipädevuse puudujääke, arendab ennast ning	5.4.1 Õpilane kirjeldab oma sõnadega enda digipädevuse taset ja arenguvõimalusi juhendaja abil.

	toetab teisi digipädevuse arendamises.	
--	--	--

Informaatika II kooliastmes

Informaatika rõhuasetused 4. klassis

Põhikooli informaatikaõpetusega taotletakse, et õpilane:

- 1) valdab peamisi töövõtteid arvutil igapäevases õppetöös eelkõige infot otsides, töödeldes ja analüüsides ning tekstidokumente ja esitlusi koostades;
- 2) teadvustab ning oskab vältida info- ka kommunikatsioonitehnoloogia (edaspidi IKT) kasutamisel tekkida võivaid ohte oma tervisele, turvalisusele ja isikuandmete kaitsele;
- 3) koostab IKT vahendeid kasutades toimiva ja efektiivse õpikeskkonna;
- 4) osaleb virtuaalsetes võrgustikes ning kasutab veebikeskkonda

digitaalsete materjalide avaldamiseks kooskõlas intellektuaalomandi kaitse heade tavadega.

Teema	Valdkond	Õpitulemused
1. Sissejuhatus tekstitöötlemisele.	1.1 Teksti sisestamine, muutmine, kustutamine, vormindamine, kopeerimine (s.h. veebilehelt tekstidokumenti, koos vorminguga ja ilma). Plakati või kuulutuse teksti koostamine, kujundamine ja väljatrükk. Praktiliste töövõtete harjutamine ohutuks ja säästlikuks tööks arvutiga.	1.1.1 Vormindab arvutiga lühemaid ja pikemaid tekste (nt kuulutusi, plakateid, referaate), järgides tekstitöötlemise põhireegleid (suur ja väike algustäht; kirjavahemärgid, reavahetused ja tühikud; poolpaks, kald- ja allajoonitud kiri; üla- ja alaindeks; sõna-, rea-, lõiguvahe; teksti joondamine; laadid ja dokumendimallid; loetelud; värvid, joonised, pildid, diagrammid, tabelid); 1.1.2 vormindab arvutiga lühemaid ja pikemaid tekste (nt kuulutusi, plakateid, referaate), järgides tekstitöötlemise põhireegleid (suur ja väike algustäht; kirjavahemärgid, reavahetused ja tühikud; poolpaks, kald- ja allajoonitud kiri; üla- ja alaindeks; sõna-, rea-, lõiguvahe; teksti joondamine; laadid ja dokumendimallid; loetelud; värvid, joonised, pildid, diagrammid, tabelid)
2. Failide haldamine.	2.1 Failide salvestamine kõvakettale, võrgukettale ja mälupulgale. Failiformaadi valik. Failide kopeerimine,	2.1.1 Kasutab vilunult operatsioonisüsteemi graafilist kasutajaliidest (muudab akende suurust,

	<p>veebikeskkonda laadimine, kustutamine, pakkimine. Operatsioonisüsteemi graafilise kasutajaliidese kasutamine: aknad, kaustad, menüüd, tegumiriba.</p> <p>Töö mitme aknaga.</p>	<p>töötab mitmes aknas, muudab vaateid, sordib faile, otsib vajalikku);</p> <p>salvestab tehtud tööd ettenähtud kohta, leiab ja avab salvestatud faili uuesti, salvestab selle teise nime all, kopeerib faile ühest kohast teise ning võrdleb faili suurust vaba ruumiga andmekandjal;</p> <p>2.1.2 ühendab turvaliselt arvuti külge erinevaid lisaseadmeid (mä lupulk, hiir, printer, väline kõvaketas).</p>
<p>3. Infootsing Internetis ja töö meediafailidega.</p>	<p>3.1 Internetijaht (WebQuest): infootsingu võistlus koos järgneva otsinguvõtete võrdlusega rühmaarutelu vormis. Rollimäng või juhtumianalüüsid turvalise veebikäitumise ja isikuandmete kaitse teemal. E-kirja saatmine koos manusega. Fotode, videote ja helisalvestiste ülekandmine kaamerast, diktofonist ning telefonist arvutisse.</p>	<p>3.1.1 Leiab internetist ja kopeerib tekstifaili või esitluse erinevas formaadis algmaterjali (tekst, pilt, tabel, diagramm) ning töötleb neid vajaduse korral, pidades kinni intellektuaalomandi kaitse headest tavadest;</p> <p>3.1.2 viitab ja taaskasutab internetist ning muudest teabeallikatest leitud algmaterjali korrektselt, hoidudes plagiaadist;</p> <p>3.1.3 mõistab internetist leitud info kriitilise hindamise vajalikkust, hindab teabeallikate objektiivsust ning leiab vajaduse korral sama teema kohta alternatiivset vaatenurka esindavaid allikaid;</p> <p>3.1.4 kaitseb enda virtuaalset identiteeti väärkasutuse eest, valides igale keskkonnale uue tugeva parooli ning vahetades paroole sageli, ega avalda sensitiiivset infot enda kohta avalikus internetis;</p> <p>3.1.5 kannab arvutisse fotosid, videoid ja helisalvestisi.</p> <p>3.1.6 loob, vormindab, salvestab ning vajaduse korral prindib kokkulepitud formaatides digitaalseid materjale (sh referaat, plakat, kuulutus, esitus), järgides etteantud kriteeriume;</p>

Robotika rõhuasetused 4. klassis

LegoWeDo robotite programmeerimine arvutite abil: kuidas programmi käivitada, kuidas leida juhendeid, mida selle programmi mingi nupuga teha saab, kuidas saab oma loodud programmi arvutisse laadida ja käivitada, kuidas programmi muuta või salvestada saab.

LegoWeDo: LegoWeDo robotikakomplekte kasutades erinevate robotite ehitamine nii etteantud juhendite järgi kui ka erinevate probleemülesannete lahendamiseks (auto, kraana, loomakujuline robot jne).

Hammasülesanded: hammasrattad, nende ühendamine ja kasutamine.

Rihmaülekanded: rihmarattad, nende ühendamine ja kasutamine.

Mootorid: nende kasutamine ja programmeerimisvõimalused WeDo komplekti abil.

Andurid: liikumisanduri ja kallutusanduri kasutamine WeDo robotite ehitamisel ja programmeerimisel.

Erinevad ülekandeviisid: hammasülekanne, tiguülekanne, lintülekanne, nende kasutamine praktiliste tööde juures.

Helid: helide tekitamine WeDo keskkonnas, helide lisamine programmi.

Õpitulemused:

- õpilane teab, mida kujutavad endast robotid ja millistes eluvaldkondades neid kasutatakse.
- oskab kasutada arvutihiirt, klaviatuuri, avada vajalikke arvutiprogramme.
- tunneb ja oskab kasutada WeDo programmeerimiskeskonda.
- tunneb ja oskab kasutada LegoWeDo robotikakomplekte.
- oskab lugeda joonistega tööjuhendeid ning suudab joonistel kujutatud õpetuste järgi roboteid kokku panna.
- oskab teha rühmatööd.

Lõiming teiste ainevaldkondadega (praktilised tegevused ja näited):

- **Emakeel** - lugemisoskuse ja tähelepanu arendamine – etteantud (tekstiliste või pildiliste) juhendite lugemine ja järgimine, kirjutamisoskuse arendamine (teksti sisestamine klaviatuurilt).
- **Võõrkeel** – osa programmeerimise/robotika/arvutitega seotud oskussõnu (nt fail, usb) on inglise keeles.
- **Matemaatika** – numbrite tundmaõppimine – pöörete arvu lugemine, erinevaid klotse iseloomustatakse juhendites eri numbritega, nummerdatud on ka programmis kasutatavad helid ning taustapildid, algoritmilise mõtlemise arendamine (sissejuhatus programmeerimisse) – millistest osadest koosneb arvutiprogramm, mida mingi programmi osa teeb, kuidas töötavad tsüklid jne.

- **Loodusõpetus** – kuidas ühendada juhtmeid, mismoodi töötab lüliti, miks on vaja akusid laadida, milliseid andureid kasutatakse ja milleks, kuidas andurid reageerivad, teadmised lihtmehhanismidest (ratas, kang, hammasratas, plokk jne): kuidas töötab kang, mismoodi ühendatakse hammasrattaid jne.
- **Kunstiõpetus** – oma väljamõeldud robotite disainimine, robotite abil joonistamine, pildi kujundamine.

Ainevaldkond „Kehaline kasvatus“

1. Üldalused

1.1. Kehakultuuripädevus

Kehalise kasvatus õpetamise eesmärgiks põhikoolis on kujundada õpilastes eakohane kehakultuuripädevus: suutlikkus väärtustada kehalist aktiivsust ja tervislikku eluviisi elustiili osana; oskus anda hinnangut kehalisele vormisolekule, valmisolek harrastada sobivat spordiala või liikumisviisi; suutlikkus suhtuda sallivalt kaaslastesse, järgida ausa mängu reegleid ning väärtustada koostööd sportimisel ja liikumisel.

1.2. Kehalise kasvatus õppeaine maht

Kehalises kasvatuses taotletavate õpitulemuste ja aineõppe sisu koostamisel on aluseks arvestuslik nädalatundide jagunemine kooliastmeti.

I kooliaste – 8 nädalatundi

II kooliaste – 3 nädalatundi

1.3. Ainevaldkonna kirjeldus

Ainevaldkonda kuuluv kehaline kasvatus toetab õpilasi tervist väärtustava eluviisi kujundamisel, loob aluse õpilaste iseseisvale liikumisharrastusele, soodustab huvi spordi- ja tantsusündmuste vastu, innustab võistlusi ja üritusi jälgima ning neis osalema. Kehaline kasvatus toetab õpilase nii kehalist/liigutuslikku kui ka kõlbelist, sotsiaalset ja esteetilist arengut ning tema kujunemist terviklikuks isiksuseks.

Kehalises kasvatuses juhitakse õpilast kehalist vormisolekut jälgima ning seda regulaarselt harjutades ning uusi (sh iseseisvalt omandatud) teadmisi ja oskusi hankides parandama. Keskkonda hoidev, kaaslasid austav, koostööd ning ausa mängu põhimõtteid väärtustav liikumine ja sportimine toetavad õpilaste sotsiaalset ning kõlbelist arengut.

Kehalises kasvatuses lähtutakse vajadusest toetada õpilaste kujunemist hea tervise ja töövõimega isiksusteks. Kehalise kasvatus tundides omandatud teadmised, oskused ja kogemused soodustavad õpilaste mitmekülgset arengut ning võimaldavad neil leida endale jõukohane, turvaline ja tervislik liikumisharrastus.

Põhialadena kuuluvad põhikooli kehalise kasvatus ainekavva kuus spordiala: võimlemine, kergejõustik (I kooliastme õpitulemustes ja õppesisus esitatud põhiliikumisviisidena jooks, hüpped ja visked), liikumis- ja sportmängud (korv-, võrk- ja jalgpall – koolil on kohustus õpetada neist kahte), tantsuline liikumine, talialad (suusatamine ja uisutamine – koolil on

kohustus õpetada neist ühte) ning orienteerumine. I kooliastmes läbivad õpilased ujumise algõpetuse kursuse. Teadmisi spordist ja liikumisest/sportimisest edastatakse kehalise kasvatuses tundides praktilises tegevuses ja/või õpilasi iseseisvale (tunnivälisele) õppele suunates.

Kehalist kasvatust korraldades tuleb koolil arvestada õpilaste huve, kooli ja/või paikkonna spordi- või liikumisharrastuse traditsioone ning olemasolevaid sportimistingimusi. Selleks on kehalise kasvatuses ainekavas esitatud õpitulemused plaanitud saavutada ja neile vastav õppesisu läbida 75–80% õppeks ettenähtud tundide jooksul. 20–25% kehalisele kasvatuses ette nähtud tundide mahust saavad koolid kasutada ainekavva mittekuuluvate spordialade ja liikumisviiside (nt käsipall, saalihoki, pesapall, sulgpall, erinevad tantsustiilid jm) õpetamiseks, ainekavva kuuluvate põhialade oskuste kinnistamiseks või põhialade süvendatud õppeks.

Tantsuline liikumine võib olla integreeritud kehalise kasvatuses tundides teiste spordialade ja liikumisviisidega. Oluline on tunda populaarsemaid eesti rahvatantse ja tantsuelemente, mis ühendavad õpilasi rahvatantsupidude traditsiooniga.

Õppesisu käsitlemisel teeb aineõpetaja valiku arvestusega, et kooliastmeti kirjeldatud õpitulemused, üld- ja valdkondlikud ning ainepädevused on saavutatavad.

1.4. Üldpädevuste kujundamise võimalusi

Pädevustes eristatava nelja omavahel seotud komponendi – teadmiste, oskuste, väärtushinnangute ja käitumise – kujundamisel on kandev roll õpetajal, kes loob oma väärtushinnangute ja enesekehtestamisoskusega sobiliku õpikeskkonna ning mõjutab õpilaste väärtushinnanguid ja käitumist.

Kultuuri- ja väärtuspädevus. Kehalises kasvatuses tähtsustatakse tervist ning jätkusuutlikku eluviisi. Arusaam, et tervist tuleb kaitsta ja tugevdada, aitab õpilastel teha põhjendatud valikuid tervisekäitumises. Austus looduse ning inimeste loodud materiaalsete väärtuste vastu soodustab keskkonda säästvat liikumist/sportimist. Abivalmis ja sõbralik suhtumine kaaslasesse ning ausa mängu põhimõtete järgimine sportlikes tegevustes toetavad kõlbelise isiksuse kujunemist.

Sotsiaalne ja kodanikupädevus. Koostöö liikudes/sportides õpetab inimeste erinevusi aktsepteerima, neid suhtlemisel arvestama, ent ka ennast kehtestama. Kehakultuur kujundab viisakat, tähelepanelikku, abivalmis ja sallivat suhtumist kaaslasesse.

Enesemääratluspädevus. Kehalise kasvatuses kaudu kujundatakse oskust hinnata enda kehalisi võimeid ning valmisolekut neid arendada, samuti suutlikkust jälgida ja kontrollida oma käitumist, järgida tervislikku eluviisi ning vältida ohuolukordi.

Õpipädevus. Õpilasel kujuneb oskus analüüsida ja hinnata enda liigutusoskusi ja kehalisi võimeid ning kavandada meetmeid, kuidas neid täiustada. Koolis tekkinud huvi liikumise/sportimise vastu loob aluse ja eeldused õppida uusi sobivaid liikumisviise.

Suhtluspädevus. Oluline on tunda ja kasutada spordi ning tantsu oskussõnavara, arendada eneseväljendusoskust ning lugeda/mõista teabe- ja tarbetekste.

Matemaatika-, loodusteaduste- ja tehnoloogiaalane pädevus. Sporditehniliste oskuste analüüs, kehalise töövõime näitajate ja sporditulemuste dünaamika selgitamine eeldavad õpilastelt matemaatikale omase keele, seoste, meetodite jm kasutamise oskust ning toetavad

matemaatikapädevuse kujunemist. Õpitakse analüüsima tervisespordiga seotud teavet ja tegema tõendus põhiseid otsuseid. Õpitakse kasutama tehnoloogilisi abivahendeid.

Ettevõtlikkuspädevus. Kehaline kasvatus toetab õpilaste oskust näha probleeme ja leida neile lahendusi, seada eesmärged, genereerida ideid ning leida sobivaid vahendeid ja meetodeid, kuidas neid teostada. Kehalises kasvatuses õpivad õpilased analüüsima oma kehalisi võimeid ja liigutusoskusi, kavandama tegevusi ning tegutsema sihipäraselt, selleks et tugevdada tervist ja parandada töövõimet. Koostöö kaaslastega sportimisel/liikumisel kujundab toimetulekuoskust ja riskijulgust.

1.5. Läbivate teemade rakendamise võimalusi

Õppekava läbivaid teemasid peetakse silmas valdkonna õppeaine eesmärgiseade, õpitulemuste ning õppesisu kavandamisel, lähtudes kooliastmest ning õppeaine spetsiifikast.

Tervis ja ohutus. Tervislikuks eluviisiks vajalike teadmiste, arusaamade, oskuste ja kogemuste omandamist toetatakse nii aineõppes kui ka tunnivälises tegevuses, samuti füüsilise ja sotsiaalse õpikeskkonna loomise kaudu.

Elukestev õpe ja karjääri planeerimine. Kehalises kasvatuses innustatakse õpilasi olema terve ning kandma muutuvast õpi-, elu- ja töökeskkonnas hoolt oma töövõime suurendamise eest. Kujundatakse arusaama, kuidas mõjutab inimese füüsiline tervis tema edasist tööelu. Õppetegevus võimaldab õpilastel tutvuda tervise ja kehakultuuri valdkonnaga seotud töömaailmaga. Võimekuse ja huvi ilmnemise korral mõne spordiala ja/või liikumisharrastuse vastu suunatakse õpilasi sellega süvendatult tegelema. Õpilastele tutvustatakse ainevaldkonnaga seotud erialasid, elukutseid, ameteid ja edasiõppimise võimalusi.

Keskkond ja jätkusuutlik areng. Looduses harrastatavate spordialadega tegelemine aitab väärtustada keskkonda ning kujundada õpilastest keskkonnateadliku liikumise järgijad.

Kodanikualgatus ja ettevõtlikkus. Õpilasi innustatakse organiseerima tunniväliseid liikumisharrastuslikke tegevusi (omaalgatuslikud spordi- ja tantsuüritused, võistlused, õpilaste juhendusel tegutsevad liikumis- ja treeningrühmad jm).

Kultuuriline identiteet. Kehalise kasvatuses tundides õpitakse tundma spordialasid/liikumiseviise, mis kuuluvad rahvuslikku ja teiste maade liikumiskultuuri ning aitavad õpilastel kujuneda kultuuriteadlikeks, omakultuuri ja kultuurilist mitmekesisust väärtustavateks ühiskonnaliikmeteks. Kultuurilise identiteedi kujundamisel on oluline väärtustada Eesti tantsupidude traditsiooni ja osaleda tantsupidudel.

Teabekeskond ja Tehnoloogia ja innovatsioon. Kehalises kasvatuses kasutatakse spordiinfot hankides erinevaid teabeallikaid, sh interneti.

Väärtused ja kõlblus. Kehalises kasvatuses ning tunnivälises sportlikus tegevuses järgitakse spordi ülimalt aadet – ausa mängu põhimõtteid. Sportlikus tegevuses kehtivate reeglite mõistmine ja nende järgimine toetab õpilaste kujunemist kõlblisteks isiksusteks.

Kuna õpilaste kehaline aktiivsus on efektiivselt viis hoida tervist, arendada ning säilitada üldist töövõimet, kehalist vormisolekut ja vaimset tasakaalu, on soovitatav pakkuda vabade tundide arvelt lisatunde liikumiseks ning sportimiseks.

1.6. Hindamise alused

Ainekavas on kirjeldatud õppeaine õpitulemused kooliastmete kaupa kahel tasandil: üldised õpitulemused õpetamise eesmärkidena ja spordialade õpitulemused. Hinnatakse õpilaste teadmisi ja oskusi, aktiivsust ja tunnis kaasatõotamist, tegevuse/harjutuse omandamiseks tehtud pingutust ning püüdlikkust kirjalike ja/või praktiliste tööde ning tegevuste puhul, arvestades õpilaste iseärasusi. Hindamisel lähtutakse vastavatest põhikooli riikliku õppekava üldosa sätetest. Hindamise kriteeriumid ja viiepallisüsteemist erinev hindamise korraldus täpsustakse kooli õppekavas.

Õpitulemuste kontrollimise vormid peavad olema mitmekesised ja vastavuses oodatavate õpitulemustega. Õpilased peavad teadma, mida ja millal hinnatakse, mis hindamisvahendeid kasutatakse ning mis on hindamise kriteeriumid. Kirjalikke ülesandeid hinnates arvestatakse eelkõige töö sisu, kuid parandatakse ka õigekirjavead, mida hindamisel ei arvestata.

Tervisest tingitud erivajadustega õpilasi hinnates arvestatakse nende osavõttu kehalise kasvatus tundidest. Hinnatakse õpilaste teadmisi spordist, liikumisest ja kehaliste harjutuste tegemisest. Praktilisi oskusi hinnates lähtutakse õpilaste tervises seisundist: õpilased sooritavad hindeharjutusena kontrollharjutuste lihtsustatud variante või raviarsti määratud harjutusi. Juhul kui õpilaste tervises seisund ei võimalda kehalise kasvatus ainekava täita, koostatakse neile individuaalne õppekava, milles fikseeritakse kehalise kasvatus õppe-eesmärk, õppesisu, õpitulemused ning nende hindamise vormid.

Hoiakutele (nt huvi tundmine, tähtsuse mõistmine, väärtustamine, vajaduste arvestamine, kokkulepitud reeglite järgimine) antakse hinnanguid.

I kooliastmes hinnatakse õpilaste tegevust tundides (aktiivsus, kaasatõotamine, püüdlikkus, reeglite, hügieeni- ja ohutusnõuete järgimine jm). Õpitulemustena esitatud liigutusoskusi hinnates arvestatakse nii saavutatud taset kui ka tööd, mida õpilased tegid tegevuse/harjutuse omandamiseks.

II kooliastmes hinnatakse teadmiste ja oskuste omandamist, teadmiste rakendamist ning õpilaste koostööoskust. Kehalistele võimetele hinnangut andes arvestatakse tulemuse kõrval ka õpilaste arengut ning tulemuse saavutamise nimel tehtud tööd. Hinnata tuleb ka õpilaste tunnivalist kehalist aktiivsust ning oma klassi ja/või kooli esindamist spordivõistlustel, tantsuüritustel jm.

.1.7. Füüsiline õpikeskkond

Kool korraldab:

2) kehalise kasvatus tunnid spordirajatistes (võimlas, staadionil, aeroobika- ja tantsutundide ruumis), kus on vajalik sisseseade ainekavakohasteks õppetegevusteks.

Kool võimaldab:

1) kasutada suusarada;

2) kasutada hügieeniharjumuste kujundamiseks rõivistuid ning pesemisruume.

2. Ainekava

2.1. Kehaline kasvatus

2.1.1. Kehalise kasvatus õppe- ja kasvatusesmärgid I kooliastmes

3. klassi lõpetaja:

- 1) kirjeldab regulaarse liikumise/sportimise tähtsust tervisele, nimetab põhjusi, miks peab olema kehaliselt aktiivne;
- 2) omandab kooliastme ainekavva kuuluvate liikumisviiside / kehaliste harjutuste tehnika (vt alade õpitulemusi õppesisu alt), sooritab põhiliikumisviise liigutusoskuste tasemel;
- 3) teab/kirjeldab, kuidas tuleb käituda kehalise kasvatus tunnis (võimlas, staadionil, maastikul jne), täidab õpetaja seatud ohutusnõudeid ja hügieenireegleid, loetleb ohuallikaid liikumis-/sportimispaikades ja kooliteel ning kirjeldab ohutu liikumise, sportimise ja liiklemise võimalusi;
- 4) sooritab õpetaja juhendamisel kontrollharjutusi, annab hinnangu oma sooritusele ja kogetud kehalisele koormusele (kerge/raske);
- 5) teab, kuidas käituda kehalisi harjutusi sooritades (on viisakas, sõbralik ja abivalmis, täidab kokkulepitud (mängu)reegleid, kasutab heaperemehelikult kooli spordivahendeid ja -inventari);
- 6) loetleb spordialasid ja nimetab Eesti tuntud sportlasi, nimetab Eestis toimuvaid spordivõistlusi ning tantsuüritusi;
- 7) harjutab aktiivselt kehalise kasvatus tundides, oskab iseseisvalt ja koos kaaslastega ohutult mängida liikumismänge, tahab õppida uusi kehalisi harjutusi ja liikumisviise.

2.1.2. Kehalise kasvatus õppesisu ja õpitulemused I kooliastmes

Teadmised spordist ja liikumisviisidest

Õpitulemused

Õpilane:

- 1) kirjeldab regulaarse liikumise/sportimise tähtsust tervisele, nimetab põhjusi, miks peab olema kehaliselt aktiivne;
- 1) oskab käituda kehalise kasvatus tunnis, liikudes/sportides erinevates sportimispaikades ning tänaval liigeldes, järgib õpetaja reegleid ja ohutusnõudeid, täidab mängureegleid, teab ja täidab (õpetaja kehtestatud) hügieeninõudeid;
- 2) annab hinnangu enda sooritusele ja kogetud kehalisele koormusele (kerge/raske);
- 3) loetleb spordialasid ja nimetab Eesti tuntud sportlasi.

Õppesisu

Liikumise ja sportimise tähtsus inimese tervisele. Liikumissoovitused I kooliastme õpilasele. Liikumine/sportimine üksi ja koos kaaslastega, kaaslaste soorituse kirjeldamine ning sellele hinnangu andmine.

Ohutu liikumise/liiklemise juhised õpilasele. Käitumisreeglid kehalise kasvatus tunnis. Ohutu ja kaaslaste arvestav käitumine erinevate harjutuste ja liikumisviisidega tegeldes. Ohutu liiklemine sportimispaikadesse ja kooliteel.

Hügieenireeglid kehalisi harjutusi tehes. Teadmised ilmastikule ja spordialale vastavast riietumisest. Pesemise vajalikkus pärast kehaliste harjutuste tegemist.

Elementaarsed teadmised spordialadest, Eesti sportlastest ning Eestis toimuvatest spordivõistlustest ja tantsuüritustest.

Õppesisu 1. klass	Õpitulemused
<p>Võimlemine 10 - 12 tundi</p> <ul style="list-style-type: none"> • Rivi- ja korraharjutused: tervitamine, rivistumine viirgu ja kolonni. • Kujundliikumised. Pööre paigal hüpega. • Kõnni-, jooksu- ja hüplemisharjutused: päkkkõnd, kõnd kandadel, liikumine juurdevõtusammuga kõrvale. Üldkoormavad hüplemisharjutused. Harki- ja käärihüplemine. • Üldarendavad võimlemisharjutused: vahendita ja vahenditega saatelugemise ning muusika saatel. Matkimisharjutused. • Rakendusvõimlemine: ronimine varbseinal, kaldpingil, üle takistuste ja takistuste alt. • Akrobaatilised harjutused: veered kägaras ja sirutatult, juurdeviivad harjutused turiseisuks ja tireliks, tiral ette ja veere taha turiseisu. • Tasakaaluharjutused: liikumine joonel ja pingil kasutades erinevaid kõnni- ja jooksusamme, tasakaalu arendavad liikumismängud. • Ettevalmistavad harjutused toenghüppeks: sirutushüpe. 	<ul style="list-style-type: none"> • teab õpitud akrobaatiliste elementide ja kasutatavate võimlemisvahendite nimetusi; • mõistab rivi- ja kõnniharjutusi, täidab neid vastavalt korraldustele; • järgib ohutusnõudeid võimlemisel; • kasutab heaperemehelikult võimlas olevat inventari; • sooritab kõnni- ja hüplemisharjutusi üksikult ja kombinatsioonides; • hüppab hüppa tiirutamisega ette; • sooritab akrobaatika- ja tasakaaluharjutusi.
<p>Jooks, hüpped, visked 10 - 12 tundi</p> <ul style="list-style-type: none"> • Jooks. Jooksuasend, jooksu alustamine ja lõpetamine. Jooks erinevatest lähteasenditest, mitmesugused jooksuharjutused. • Püstistart koos stardikäsklustega. • Teatevahetuse õppimine lihtsates teatevõistlustes. • Hüpped. Takistustest ülehüpped. • Hüpped paigalt ja hoojooksult vetruva maandumisega. • Visked. Palli hoie. • Täpsusvisked ülalt (tennis) palliga. Pallivise paigalt. 	<ul style="list-style-type: none"> • mõistab õpitud oskussõnu; • teab, kuidas riietuda saali- ja õuetundideks; • järgib ohutusnõudeid saalis ja staadionil; • kasutab heaperemehelikult spordiinventari; • sooritab pendelteatejooksu teatevahetust; • sooritab püstistardi koos stardikäsklustega, annab kaaslastele stardikäskluse; • sooritab hoojooksult kaugushüppe.

<p>Liikumismängud 15 - 18 tundi</p> <ul style="list-style-type: none"> • Jooksu- ja hüppemängud. Liikumismängud ja teatevõistlused erinevate vahenditega. • Liikumine pallita: jooksud, pidurdused, suunamuutused. • Põrgatamisharjutused tennis-, käsi- ja minikorvpalliga. <p>Liikumismängud väljas/maastikul.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • teab liikumis- ja sportmängudele omaseid oskussõnu; • täidab hügieeni- ja ohutusnõudeid; • kasutab heaperemehelikult liikumis- ja sportmängudes kasutatavat inventari; • oskab osaleda rahvastepallimängus ja mängida liikumismänge; • oskab sooritada õpitud sportmängude elemente; • teab ja täidab rahvastepall reegleid.
<p>Suusatamine 10 - 12 tundi</p> <ul style="list-style-type: none"> • Suuskade kinnitamine, pakkimine ja kandmine, allapanek. Suuskade transport. Õige kepihoie, suusarivi. • Kukkumine ja tõusmine paigal ning liikudes, tasakaaluharjutused suuskadel. Lehvikpööre e. astepööre eest. Astesamm, libisamm. Trepptõus. Laskumine laugelt nõlvalt põhiasendis. 	<ul style="list-style-type: none"> • teab suusatamist kui liikumisviisi; • oskab riietuda vastavalt ilmastikule; • oskab pakkida ja kanda suuski; • oskab ohutult ületada sõiduteed; • järgib ohutusnõudeid suusarajal; • oskab sõitu alustada ja lõpetada.
<p>Tantsuline liikumine 5 - 6 tundi</p> <ul style="list-style-type: none"> • Rütmi plaksutamine ja jalgade rõhklöögid. Liikumised mõttekujundeid ja kujutlusvõimet kasutades. Spontaansust ja liikumisrõõmu arendavad mängud. Liikumine sõõris ja paarilisega kõrvuti ringjoonel. • Kõnni-, kül-, hüpak-, galopp ja lõppsamm. • Eesti traditsioonilised laulumängud paarilise valimisega. Lihtsad 2-osalised tantsud. 	<ul style="list-style-type: none"> • tunneb seltskonnatantse (nt „<i>Me lähme rukist lõikama</i>“); • järgib ohutut liikumist rühmategevuses ja õpitud seltskonnatantsudes; • osaleb õpitud seltskonnamängudes ja –tantsudes.

Õppesisu 2. klass	Õpitulemused
<p>Võimlemine 15 - 18 tundi</p> <ul style="list-style-type: none"> • Rivi- ja korraharjutused: loendamine, harvenemine ja koondumine. Hüppega pöörded paigal. Kujundliikumised. Kõnniharjutused: rivisamm (P) ja võimlejasamm (T). • Üldarendavad võimlemisharjutused käte, kere ja jalgade põhiasenditega, 	<p>oskab:</p> <ul style="list-style-type: none"> • käitumisreegleid kehalise kasvatuses tunnis; • hügieeninõudeid, ohutusnõudeid; • harjutuste mõju tervise tugevdamisele, rühile; • hingamine jooksmisel ja suusa-

<p>harjutused vahendita ja vahenditega saatelugemise ning muusika saatel.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Lühike põhivõimlemise kombinatsioon. Hüplemisharjutused: hüplemine hüpitsa tiirutamisega ette. Koordinatsiooniharjutused. • Rakendusvõimlemine: rippseis ja ripped; ronimine varbseinal, üle takistuste ja takistuste alt. Tasakaaluharjutused: päkk-kõnd joonel, pingil ja poomil; pöörded päkkadel pingil. Tasakaalu arendavad mängud. • Akrobaatika: veered kägaras ja sirutatult, juurdeviivad harjutused turiseisuks ja tireliks, trel ette, veere taha turiseisu, turiseis, toengkägarast sirutushüpe maandumisasendi fikseerimisega. • Ettevalmistavad harjutused toenghüppeks: mahahüpe kõrgemalt tasapinnalt maandumisasendi fikseerimisega, harjutused äratõuke õppimiseks hoolaualt. 	<p>tamisel.</p> <ul style="list-style-type: none"> • oskab: • oskab riietuda vastavalt olukorrale; • tõsta, kanda ja paigutada väikeinventari ja matte; • ronida varbseinal, redelil, kaldpingil, üle ja alt takistuste; • kasutada toenguid matkimisharjutustena; • rippes jalgade kõverdamist-sirutamist, hargitamist; • hüppeid kahe ja ühe jala tõukelt; • veeret kõrvale sirutatult, turiseis.
<p>Jooks, hüpped, visked 15 - 18 tundi</p> <ul style="list-style-type: none"> • Jooks. Jooksuasend, jooksu-liigutused, jooks erinevas tempos. Võimetekohase jooksutempo valimine. Pendelteatejooks teatepulgaga. • Hüpped. Paigalt kaugushüpe, maandumine kaugushüppes. • Hüpped hoojooksult, et omandada jooksu ja hüppe ühendamise oskus. • Madalatest takistustest ülehüpped parema ja vasaku jalaga. • Visked. Tennispallivise ülalt täpsusele ja kaugusele. Pallivise paigalt. 	<p>oskab:</p> <ul style="list-style-type: none"> • sooritada erinevaid kõnni-, jooksu-, hüppe-, viskeharjutusi.
<p>Liikumismängud 21 - 24 tundi</p> <ul style="list-style-type: none"> • Jooksu-, hüppe- ja viskemängud. • Pallikäsitsemisharjutused, viskamine ja püüdmine. • Sportmänge ettevalmistavad 	<ul style="list-style-type: none"> • teab liikumis- ja sportmängudele omaseid oskussõnu; • täidab hügieeni- ja ohutusnõudeid;

<p>liikumismängud ja teatevõistlused pallidega.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Rahvastepall. • Maastikumängud. 	<ul style="list-style-type: none"> • kasutab heaperemehelikult liikumis- ja sportmängudes kasutatavat inventari; • oskab osaleda rahvastepallimängus ja mängida liikumismänge; • oskab sooritada õpitud sportmängude elemente.
<p>Suusatamine 15 - 18 tundi</p> <ul style="list-style-type: none"> • Lehvikpööre tagant. • Tasakaalu- ja osavusharjutused suuskadel. Kukkumine ja tõusmine paigal ning liikudes. Libisamm. • Vahelduvtõukeline kahesammuline sõiduviis. • Paaristõukeline sammuta sõiduviis laugel nõlval. • Käärtõus. Laskumine kõrgasendis. 	<p>oskab:</p> <ul style="list-style-type: none"> • suusatamises trepptõusu, laskuda põhiasendis; • osata kasutada kehalise kasvatuse tundides omandatud teadmisi ja vilumusi koduülesannete sooritamisel ja iseseisval harjutamisel.
<p>Tantsuline liikumine 6 - 8 tundi</p> <ul style="list-style-type: none"> • Liikumine ja koordineerimine sõna, rütmi, kehapilli või muusikaga. • Tantsukujundid rühmas ja liikumine nendes. • Erinevad liikumised rütmi või muusika iseloomu vaheldumisel. • Süld- ja valsivõtte; käärhüpped, galopp- ja vahetussamm. • Laulumängud erinevates joonistes. 2-3 kombinatsioonilised lihtsamad paaritantsud. 	<ul style="list-style-type: none"> • järgib ohutut liikumist rühmategevuses ja õpitud seltskonnatantsudes; • osaleb õpitud seltskonnamängudes ja –tantsudes.
<p>Ujumine</p> <ul style="list-style-type: none"> • I kooliaste • Veega kohanemine • Sukeldumine • Hõljumine ja libisemine • Rinnuli- ja selili asendis edasiliikumine • Turvalisus vees 	<ul style="list-style-type: none"> • Oskab ujuda, sealhulgas vees sukelduda, veepinnal hõljuda, rinnuli ja selili asendis kokku 200 meetrit edasi liikuda; • Hindab adekvaatselt oma võimeid vees ja rakendab eakohaseid veeohutusalasid oskusi.

Õppesisu 3. klass	Õpitulemused
15 - 18 tundi Võimlemine	

<p>Rivi- ja korraharjutused</p> <ul style="list-style-type: none"> • pöörded paigal, kujundliikumised. Kõnni- ja jooksuharjutused: rivisamm (P), võimlejasamm (T). Üldkoormavad ja koordinatsiooni arendavad hüplemis-harjutused: hüplemine hüpitsa tiirutamisega ette jalalt jalale, koordinatsiooniharjutused. • Põhivõimlemine ja üldarendavad võimlemisharjutused: üldarendavad võimlemisharjutused käte, kere ja jalgade põhiasenditega, harjutused vahendita ja vahenditega. Põhivõimlemise kombinatsioon saatelugemise või muusika saatel. • Rakendusvõimlemine: ronimine varbseinal, kaldpingil, üle takistuste ja takistuste alt, rippseis, ripped ja toengud. • Akrobaatilised harjutused: veered kääras ja sirutatult, juurdeviivad harjutused turiseisuks ja tireliks, trel ette, kaldpinnalt trel taha, veere taha turiseisu, kaarsild, toengkäärast ülesirutushüpe maandumisasendi fikseerimisega. • Tasakaaluharjutused: liikumine joonel, pingil ja poomil, kasutades erinevaid kõnni- ja jooksusamme, päkkõnd ja pöörded päkkadel, võimlemispingil kõnd kiiruse muutmise, takistuste ületamise ja peatumisega, tasakaalu arendavad mängud. • Ettevalmistavad harjutused toenghüppeks: sirutus-mahahüpe kõrgemalt tasapinnalt maandumisasendi fikseerimisega, harjutused äratõuke õppimiseks hoolauvalt. 	<ul style="list-style-type: none"> • oskab liikuda, kasutades rivisammu (P) ja võimlejasammu (T); • sooritab põhivõimlemise harjutuste kombinatsiooni (16 takti) muusika või saatelugemise saatel; • sooritab tireli ette, turiseisu ja kaldpinnalt tireli taha; • hüpleb hüpitsat tiirutades ette (30 sekundi jooksul järjest).
<p>3. klass: 15 - 18 tundi</p> <p>Jooks, hüpped, visked</p> <ul style="list-style-type: none"> • Jooks. Jooksuasendeid ja liigutusi korrigeerivad harjutused. Kiirendusjooks. Jooksu alustamine ja lõpetamine. Püstilähe. Kiirjooks. Kestvusjooks. Pendelteatejooks. • Hüpped. Kaugushüpe hoojooksuga paku tabamiseta. Madalatest takistustest ülehüpped parema ja vasaku jalaga. Kõrgushüpe otsehoolt • Visked. Viskepalli hoie, viskeliigutus. Pallivise kahesammulise hooga. 	<ul style="list-style-type: none"> • jookseb kiirjooksu püstistardist stardikäsklustega; • läbib joostes võimetekohase tempoga 1 km distantsti; • sooritab õige teatevahetuse teatevõistlustes ja pendelteatejooksus; • sooritab pallivise paigalt ja kahesammulise hooga; • sooritab hoojooksult

	kaugushüppe paku tabamiseta.
21 - 24 tundi Liikumismängud <ul style="list-style-type: none"> • Mängud (jõukohaste vahendite) viskamise, heitmise ja püüdmisega. • Palli käsitlemisharjutused, pörgatamine, vedamine, heitmine, viskamine, söötmine ja püüdmine. • Sportmänge (korv-, käsi-, võrk-, jalgpall ja saalihoki) ettevalmistavad liikumismängud, teatevõistlused pallidega. • Rahvastepallimäng reeglite järgi. Maastikumängud. 	<ul style="list-style-type: none"> • sooritab harjutusi erinevaid palle pörgatades, vedades, söötes, visates ja püüdes ning mängib nendega liikumismänge; • mängib rahvastepalli lihtsustatud reeglite järgi, on kaasmängijatega sõbralik ning austab kohtuniku otsust.
Suusatamine 10-12 tundi <ul style="list-style-type: none"> • Suuskade kinnitamine, pakkimine ja kandmine, allapanek, transport. • Õige kepihoie, suusarivi,. • Kukkumine ja tõusmine paigal ning liikudes. • Tasakaaluharjutused suuskadel. • Lehvikpööre, astelpööre eest. • Astesamm, libisamm, trepptõus. • Laskumine laugelt nõlvalt põhiasendis. 	<ul style="list-style-type: none"> • suusatab paaristõukelise sammuta sõiduveisiga ja vahelduvtõukelise kahesammulise sõiduveisiga; • laskub mäest põhiasendis; • läbib järjest suusatades 2 km distantsi.
6 - 8 tundi <ul style="list-style-type: none"> • Tantsuline liikumine • Mitmest (4-st) osast koosnevad rütmikombinatsioonid; liikumise alustamine ja lõpetamine muusikat (rütm) järgides • Suunajalg, suuna muutmine 8-taktilist muusikalist pikkust arvestades. • Asendid paarilise suhtes (ringjoonel ja kodarjoonel rinnati). • Polkasamm rinnati ja seljati. Korduvtuurilised Eesti rahvatantsud ja keerukamad laulumängud. Lastetantsud. 	<ul style="list-style-type: none"> • mängib/tantsib õpitud eesti laulumänge ja tantse; • liigub vastavalt muusikale, rütmile, helile.

4. klass Õppesisu	Õpitulemused
--------------------------	---------------------

<p>Võimlemine 15 - 18 tundi</p> <ul style="list-style-type: none"> • Rivi- ja korraharjutused: ümberrivistumised viirus ja kolonnis. • Rühiharjutused: kehatüve lihaseid treenivad ja sirutusoskust kujundavad harjutused. • Põhivõimlemine: harjutuste kombinatsioonid saatelugemise ja/või muusika saatel. • Kõnni-, jooksu- ja hüplemisharjutused: hüplemine hüpitsa tiirutamisega ette paigal ja liikumisel. • Rakendusvõimlemine: kahe- ja kolmevõtteline ronimine; käte erinevad haarded ja hoided; upp-, tiri- ja kinnerripe. • Akrobaatika: tirel ette ja taha, kaarsild (T), juurdeviivad harjutused kätelseisuks. • Tasakaaluharjutused: harjutuste kombinatsioonid võimlemispingil või madalal poomil. • Toenghüpe: hoojooksult hüpe hoolauale, äratõuge ja toengkägar (kitsel, hobusel), ülesirutus-mahahüpe maandumisasendi fikseerimisega. • Ettevalmistavad harjutused toenghüpeks: sirutushüpe. 	<ul style="list-style-type: none"> • mõistab erinevaid riviharjutuste käsklusi, täidab neid vastavalt antud käsklustele; • täidab õpitud võimlemisharjutuste oskussõnadega antud korraldusi; • teab ja kasutab õpitavate võimlemisharjutuste sooritamisel enesejulgestamise ja -abistamise võtteid; • järgib võimlemisriietusele ja jalatsitele esitatud põhinõudeid; • sooritab 6- 8 harjutusest koosnevat virgutusvõimlemisprogrammi; • sooritab painduvuse ja tasakaalu (dünaamiline ja staatiline) teste individuaalse arengu; • hindamiseks; • oskab täita harjutusi erinevatel võimlemisriistadel; • sooritab vahendiga harjutusi iluvõimlemises (T).
<p>Kergejõustik 15 - 18 tundi</p> <ul style="list-style-type: none"> • Jooks. Erinevad jooksuharjutused: põlve- ja sääretõstejooks. Pendelteatejooks. • Kiirjooks stardikäsklustega. Kestvusjooks. • Maastikujooks. • Hüpped. Mitmesugused hüppe- ja hüplemisharjutused. • Kaugushüpe paku tabamiseta. Kõrgushüpe üleastumistehnikaga. • Visked. Viskeharjutused: täpsusvisked vertikaalse märklaua pihta. • Pallivise paigalt ja neljasammu 	<ul style="list-style-type: none"> • oskab nimetada erinevaid kergejõustikualasid; • täidab õpitud kergejõustikualaste oskussõnadega antud korraldusi; • tunneb õpitud kergejõustikualade reeglistikku; • järgib ohutusnõudeid rühmas viskeid harjutades; • valib kergejõustikutundideks sobiva spordiriie ja jalatsid; • valib distantsile vastavalt sobiva liikumiskiiruse; • sooritab pendelteatejooksus teatevahetuse; • hüppab kõrgust üleastumistehnikas;

<p>hooga.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • hüppab kaugust täishoolt maandumisega; • sooritab palliviset.
<p>Liikumismängud</p> <ul style="list-style-type: none"> • Palli hoie, palli pörgatamine ja söötmine liikumisel. • Korv-, jalg- ja võrkpalli ettevalmistavad liikumismängud; teatevõistlused pallidega. • Rahvastepalli erinevad variandid. 	<ul style="list-style-type: none"> • teab liikumis- ja sportmänge iseloomustavaid oskussõnu; • teab õpitud sportmängude mängureegleid; • täidab hügieeninõudeid ja järgib ohutusnõudeid; • oskab mängida rahvastepallimängu määruste järgi; • oskab sooritada tundides õpitud sportmängude elemente; • oskab mängida tundides õpitud sportmängu lihtsustatud reeglite järgi.
<p>Suusatamine 10 - 12 tundi</p> <ul style="list-style-type: none"> • Suusatamine. • Pöörded paigal (hüppepööre). • Õpitud tõusu-, laskumis- ja sõiduviiside kordamine. • Vahelduvtõukeline kahesammuline astesamm-tõusuviis. • Põikilaskumine. Laskumine põhi- ja puhkeasendis. • Astepööre laskumisel. • Ebatasasuste ületamine. • Sahkpidurdus. • Mängud suuskadel. 	<ul style="list-style-type: none"> • teab suusaspordi ajaloo Eestis; • teab suusatamise ajaloolist tähtsust põhjarahvastele; • teab suusaspordialasid (nt murdmaasuusatamine, mäesuusatamine jm); • suusavõistluste võistlusalasid; • oskab vältida traumasid suusatamisel, oskab abistada kaaslast; • oskab valida ja hooldada suusavarustust, määrada suuski; • läbib suuskadel 2 km.
<p>Tantsuline liikumine 6 - 8 tundi</p> <ul style="list-style-type: none"> • Ruumitaju arendavad liikumised. Rütmitunnet ja koordinatsiooni arendavad tantsukombinatsioonid. • Sise- ja välissõõr. Ahelsõõr. Polkasamm. Ruutumba põhisamm. Liikumise alustamine ja lõpetamine, hoog ja pidurdamine. Eesti rahva- ja seltskonnatantsud, ka paarilise vahetusega. Poiste ja tüdrukute vahelduvtegevused. Loovtantsu põhielement keha. Tantsupidude traditsioon. Riietus, rahvarõivad. • Rühma koostöö tantsimisel. 	<ul style="list-style-type: none"> • kasutab tantsu- ja rütmikaalaseid oskussõnu ja üldtermineid, nimetab seltskonnatantse (nt samba, rumba); • kirjeldab õpitud tantsude kultuuritausta; • kirjeldab hea rühi positiivset mõju; • järgib hügieeninõudeid; • eristab kuulamise ja liikumise abil erinevaid rütme; • sooritab galoppsammu, valsisammu otseliikumisel ja polkasammu pööreldes; • tantsib valsi, rumba ja samba põhisammu;

	<ul style="list-style-type: none"> • improviseerib lemmikmuusika saatel tantsulist liikumist; • osaleb aktiivselt seltskonnamängudes; • jälgib oma tantsuoskust ja arengut õpitud tantsudes koostöös õpetaja ja kaaslastega.
<p>Orienteerumine 4 - 6 tundi</p> <ul style="list-style-type: none"> • Orienteerumine ruumis ja vabas looduses tuttava objekti plaani järgi. Orienteerumine silmapaistvate loodus- ja tehisobjektide järgi etteantud piirkonnas. • Orienteerumismängud. 	<ul style="list-style-type: none"> • teab objektide paiknemist saalis, staadionil; • teab, kuidas orienteeruda kaardi järgi ja kuidas kasutada kompassi; • teab põhileppemärke (10-15) orienteerub saalis, staadionil, õpperajal; • orienteerub etteantud või enda joonistatud plaani järgi; • orienteerub silmapaistvate loodus- või tehisobjektide järgi etteantud piirkonnas; • valib sobiva koormuse, vajadusel muudab liikumise tempot või viisi; • liikumistempo valikul arvestab erinevaid pinnasetüüpe, reljeefivorme, takistusi; • oskab mängida orienteerumismänge plaaniga, kaardiga ja kaardita.

Kodukoha lugu

Õpetuse eesmärgid

Koduloo õpetamisega taotletakse, et õpilane:

Tunneb ja väärtustab kohalikku kultuuripärandit

- tunneb ja austab oma kodukohta;
- tunneb Alu ümbruses olevaid ajaloolis-kultuurilisi objekte ja paike;
- tunneb ära ja oskab väärtustada vanu esemeid;
- mõistab inimese ja keskkonna seoseid, suhtub vastutustundlikult elukeskkonda ning elab ja tegutseb loodust ja keskkonda säästes;
- austab eakaid ja elutarku inimesi, nende elukogemusi- ja tarkusi.

Õppetöö sisu:

- Alu ajalugu
- Alu mälestusmärgid-õppekäik, tööleht
- Alu mõis –tööleht, õppekäik
- Alu külad(Sikeldi, Kalevi, Alu-Metsküla)-õppekäik
- Alu park, loodus-õppekäik, töölehed
- Alu hariduselu-Alu kooli raamat
- Alu tuntud inimesed(Arvi Paidla, Thea Paluoja, Milvi Panga, Hans Tiismann, jv
- Uurimustööd

Kasutatav õppevara: Alu kooli raamat, Arvi Paidla raamatud „Siin-ja sealpool maanteed“, „Raplamaa“, „Uuriv eluviis“; ajalehe „Ühistöö“ materjalid, töölehed, muistendid ja legendid, raamatud: „Eesti mõisad“, „Eesti pargid“.